

SLUŽBENI VJESNIK

VOJNOG ORDINARIJATA

GODINA: XXVI • BROJ: 1 (93) • 2023.

*Križni put Hrvatske vojske, policije i branitelja na zagrebačkom Ksaveru
Zagreb, 19. ožujka 2023.*

V^{SLUŽBENI} JESNIK

VOJNOG ORDINARIJATA

GODINA: XXVI • BROJ: 1 (93) • 2023.

SLUŽBENI VJESNIK VOJNOG ORDINARIJATA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Izdavač: Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj, Ksaverska cesta 12, 10000 ZAGREB

tel: 01/4670-660; 01/4670-659; faks: 01/4670-662

www.vojni-ordinarijat.hr; e-pošta: vojni.ordinarijat@morh.hr

Odgovara: Msgr. Jure Bogdan, vojni ordinarij

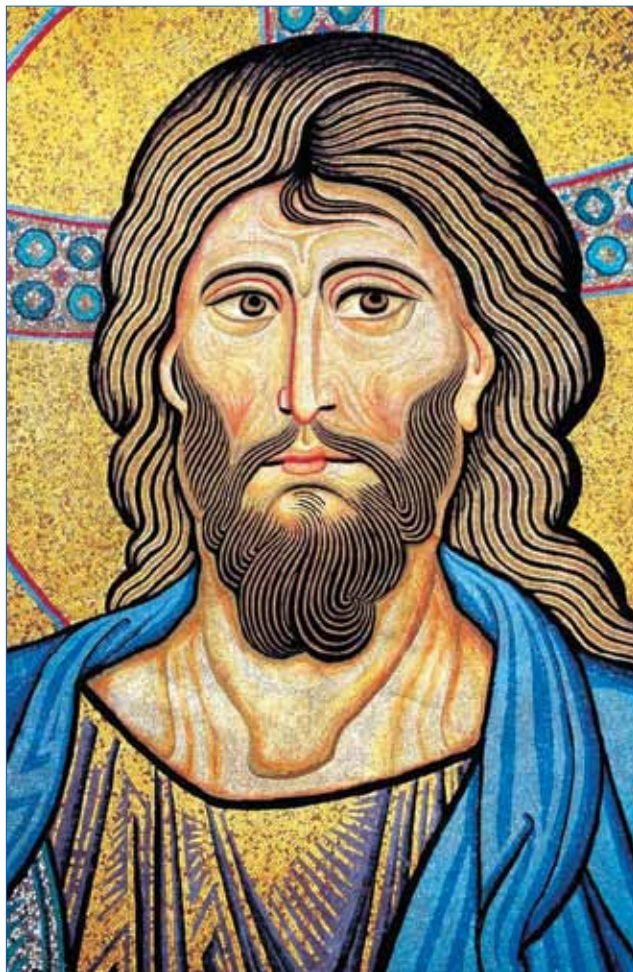
PORUKA VOJNOG ORDINARIJA U RH MSGR. JURE BOGDANA ZA USKRS 2023.

Draga braćo i sestre u vjeri u Kristovo uskrsnuće!

1. U ozračju svetkovine Uskrsa zahvaćeni smo najsnažnijom porukom o kojoj ovisi kršćanska vjera i sva nada vjernika utemeljena na vijesti o praznome grobu i Isusovu uskrsnuću. Bez ovoga navještaja i osobito bez vjere u živoga Gospodina u kojemu se ispunilo «što god su proroci navijestili» (Lk 24, 25) sve bi ljudske čežnje bila isprazne, a svijet bi ostao bez nade. U takvu bi scenariju neminovno i okrutno zagospodarila logika smrti i nepovratnoga uništenja s nesagledivim posljedicama. «Ali, hvala Bogu koji nam daje pobjedu po Gospodinu našem Isusu Kristu!» (1Kor 15, 57).

2. Spasenje nam je darovano po Isusu koji je pobijedio zlo i smrt. Uskrs je svetkovina oslobođenja i radosna života, čudesno razrješenje svih zagonetaka, lijek bolima i patnjama, smisao života, nova protežnica čovječnosti koja jamči neprolaznost, vječnost za koju se treba opredijeliti razvijajući je na zemlji unatoč svim sumnjama, tjeskobama, patnjama, trnovitim i križnim putevima našega «Velikog petka». Uskrs trajno obvezuje na hod za svjetlosti, daleko od besmisla i praznine, životarenja. Isus je na križu otkupio čovječanstvo; kao pomirnica za naše grijehe, žrtva dostojna Boga, sklopio je novi i vječni savez svojom krvlju, savez između neba i zemlje, pomirivši ljude s Bogom. Svojim je pak uskrsnućem preobrazio svijet. Svemoćni Bog razorio je tamu grijeha i snagu smrti.

Svetkovina Uskrsa otkriva smisao života i progovara o njegovoj ljepoti i uzvišenosti. Život, promatran očima vjere u Isusovo uskrsnuće, ne poznaje konačan poraz, svršetak ni propast. Uskrsna poruka i danas nudi odgovore na sva bitna pitanja koja bi inače ostala samo upitnici bez odgovora utisnuti noktima posljednjega Adama na vječnome ledu čovječanstva (S. S. Kranjčević, *Zadnji Adam*).

3. Svjedoci smo, s bolom u duši, da i naše vrijeme obiluje glasnicima nihilizma, s visoko uzdignutim stjegovima slučajnosti, besmisla, prolaznosti i konačne propasti. Tragovi su toga posvuda vidljivi, ponajprije u pretjeranoj brizi za materijalno, potom u težnji za moći, kao i u nezasićenosti u «imati i značiti», u uživanju po svaku cijenu, u grozničavome stjecanju i grabežljivome prisvajanju i iskorištavanju svega, u skučenosti i sebičnosti, kroničnoj sljepoći i okorjelosti srca. I u tome trebamo prepoznati potrebu za snažnijim osobnim i zajedničkim svjedočenjem i poslanjem biti nositeljima radosne nade i poruke spasenja koja ni nakratko ne dopušta zaustaviti pogled samo na grobu i smrti.

4. Odvaljen kamen, prazan grob, povoji bez tijela i anđeli koji svjedoče i upućuju na istinu o Isusovu uskrsnuću: «Što tražite živoga među mrtvima? Nije ovdje, nego uskrsnu!» (Lk 24, 5), predstavlja temelj za autoritet vjere koja će se propovijedati po cijelome svijetu. Po riječima pape Lava Velikoga očima vjere moguće je vidjeti zaloge obećanja i onoga što će tek biti, radujući se uzdizanju naše naravi u onome koji je za sve umro i uskrsnuo i koji je jamac svih naših nada. Spašeni smo nadom (usp. Rim 8, 24) i već posjedujemo ono što vjerujemo. Tim više se ne bismo smjeli zanositi zemaljskim stvarima, a još manje svoja razmišljanja preusmjeriti s nebeskih stvarnosti na zemaljsko.

5. Čini se prigodnim i korisnim ovdje podsjetiti na apostolsko pismo, motuproprij Benedikta XVI. pod naslovom *Porta fidei* kojim je najavio Godinu vjere. U povodu pedesete obljetnice otvaranja Drugoga vatikanskog sabora, a koji je bio konkretan odgovor na izazove i potrebe suvremenoga svijeta s kojim je Crkva željela ići u korak, papa Benedikt XVI. slikovito govori o vratima vjere: «Vrata vjere koja vode u život zajedništva s Bogom u njegovoj Crkvi uvijek su nam otvorena. Preko njihova praga može se prijeći kada je Božja riječ naviještena, a srce dopusti da ga oblikuje milost koja preobražava.»

6. Svi smo pozvani prijeći preko praga vrati u vjere koja vode u zajedništvo s Bogom, a koja su nam uvijek otvorena. Danomice smo u korizmi, svatko u svojim mogućnostima, postovima, molitvom i djelima ljubavi nastojali postići učinak i osjetiti milost i snagu Kristova križa, najvećega iskaza ljubavi, pripremajući se također biti dionicima Kristova uskrsnuća, toga prijelaza iz smrti u život. O tome govori sveti Ivan: «Mi znamo da smo iz smrti prešli u život jer ljubimo braću; tko ne ljubi, ostaje u smrti» (1Iv 3, 14). Ljubav nas

uzdiže iznad smrti i to «Ljubav Božja razlivena u srcima našim» (Rim 5, 5), koja je uvijek uzajamna i djelotvorna.

7. Dragi svećenici, vojni i policijski kapelani, koji ste u dušobrižništvu Vojnoga ordinarijata, neka vam uskrsnuli Gospodin bude snagom da kao prvi pozvani navjestitelji Božje riječi, s posebnom brižnosti i neoslabljenim žarom, donosite svjetlost i nadu onima za koje se duhovno skrbite.

Dragi djelatnici Vojnoga ordinarijata, hrvatski vojnici i policajci, osobito vi u mirovnim misijama, službenici, djelatnici i pripadnici Ministarstva obrane i Ministarstva unutarnjih poslova u Republici Hrvatskoj, hrvatski branitelji, pripadnici Civilne zaštite, Crvenoga križa, vatrogasci i sve službe spašavanja koji ste povezani s našom vojno-policijskom biskupijom, neka vam Uskrs bude svjetlost i snaga, a mir uskrsnuloga Gospodina neka bude s vama u svim nevoljama koje proživljavate.

Neka se svijet ispuni radošću i veseljem zbog Onoga koji je povod tolike radosti i žive nade, Isusa uskrsnula od mrtvih koji kao svjetlost «svijetli svakomu čovjeku, te živi i kraljuje u vijeke vjekova». Njemu slava i klicanje: Aleluja! Dopustimo da nam uskrsna poruka oblikuje i preobražava srca na putu vjere i vjernosti svojemu poslanju!

Milost i mir uskrsnuloga Gospodina Isusa Krista sa svima!

Sretan Uskrs!

✠ msgr. Jure Bogdan,
vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj

SVETA STOLICA

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA XXXI. SVJETSKI DAN BOLESNIKA

11. veljače 2023.

„Pobrine se za njega”

Suosjećanje kao sinodalna briga za zdravlje

Draga braćo i sestre!

Bolest je dio našeg ljudskog stanja. No, ako se bolest živi u izolaciji i napuštenosti, ako nije praćena brigom i suosjećanjem, može postati nehumana. Kad se putuje zajedno normalno je da se netko osjeća loše, da mora stati zbog umora ili zbog neke nezgode na putu. Upravo se u tim trenucima vidi kakvi smo dok koračamo zajedno: je li to doista zajednički hod ili smo na istom putu, ali svatko gleda svoje interese i pušta da se drugi snalaze kako znaju. Zato na 31. Svjetski dan bolesnika, u jeku sinodalnog puta, pozivam sve nas da razmišljamo o činjenici da upravo zahvaljujući iskustvu ranjivosti i bolesti možemo naučiti hodati zajedno prema Božjem stilu, a to je blizina, suosjećanje i nježnost.

U knjizi proroka Ezekijela, u velikom govoru koji čini jednu od središnjih točaka cjelokupne Objave, Gospodin kaže sljedeće: „Sam ću pasti ovce svoje i sam ću im dati počinka – riječ je Jahve Gospoda. Potražit ću izgubljenog, dovesti natrag zalutalu, povit ću ranjenu i okrijepiti nemoćnu [...] past ću ih pravedno” (34, 15-16). Iskustvo izgubljenosti, bolesti i slabosti sastavni je dio čovjekova putovanja ovom zemljom: ono nas ne isključuje iz Božjeg naroda, nego nas, naprotiv, stavlja u središte Gospodinove pozornosti, koji je Otac i ne želi na tom putu izgubiti nijedno od svoje djece. Zato trebamo učiti od njega, kako bismo doista bili zajednica koja hoda zajedno, kadra othrvati se tome da je zarazi kultura odbacivanja. Kao što znate, enciklika *Fratelli tutti* potiče nas da prisposobimo o dobrom

Samarijancu čitamo u kontekstu današnjeg vremena. Odabrao sam je kao polazište, kao prekretnicu, kako bismo mogli izići iz sjene “tamnih oblaka zatvorenog svijeta” i “razmišljati i stvarati otvoreni svijet” (usp. br. 56). Postoji, naime, duboka veza između ove Isusove prisposobe i mnogih načina na koje se bratstvo negira u današnjem svijetu. Napose činjenica da je čovjek, pretučen i opljačkan, ostavljen pokraj ceste ilustrira stanje u kojem je previše naše braće i sestara ostavljeno u trenutku kad im je pomoć najpotrebnija. Nije lako razlikovati napade na ljudski život i dostojanstvo koji imaju prirodne uzroke od onih uzrokovanih nepravdom i nasiljem. Zapravo, sve veće razine nejednakosti i prevlasti interesâ nekolicine već sad utječu na svaku društvenu sredinu u tolikoj mjeri da je teško ikoje iskustvo smatrati “prirodnim”. Sva se patnja zbiva u “kulturi” i usred njezinih različitih proturječja. Ovdje je, međutim, važno prepoznati stanje usamljenosti i napuštenosti. To je okrutnost koju se može prevladati prije nego ikoju drugu nepravdu, zato što – kao što nam govori prisposoba – potreban je samo trenutak naše pažnje, osjećaj samilosti, da bi je se uklonilo. Dvojica prolaznika, koji za sebe misle da su pobožni i religiozni, vide ranjenog, ali se ne zaustavljaju. Treći pak prolaznik, Samarijanac, prezreni stranac, sažalio se i pobrinuo za tog stranca kraj puta, ponijevši se prema njemu kao prema bratu. Time, a da to nije ni mislio, mijenja stvari, čini svijet više bratskim.

Braćo, sestre, nikad nismo spremni za bolest, a često i priznati da smo poodmakle dobi.

Plašimo se ranjivosti, a sveprisutna tržišna kultura tjera nas da je poričemo. Krhkosti nema mjesta. I tako zlo, kad provali i okomi se na nas, ostavi nas ležati na tlu obamrle. Može se dogoditi da nas drugi napuste ili da osjećamo da mi njih moramo napustiti kako im ne bismo bili na teret. Tako počinje samoća i truje nas gorak osjećaj nepravde zbog kojeg se čini da je čak i nebo zatvoreno. Teško nam je, naime, biti u miru s Bogom kad su naši odnosi s drugima i sa samim sobom prekinuti. Zato je tako važno, i kad je riječ o bolesti, da se cijela Crkva ugleda u primjer milosrdnog Samarijanca iz Evanđelja, kako bi postala vrijedna "poljska bolnica": njezino poslanje, naime, osobito u povijesnim okolnostima kroz koje prolazimo, izražava se u ostvarivanju skrbi. Svi smo ranjivi i krhki; svi trebamo tu suosjećajnu pažnju koja se zna zaustaviti, pristupiti, iscijeliti i podići. Stanje u kojem su bolesnici zato je apel koji slama ravnodušnost i usporava korake onima koji grabe kroz život kao da nemaju sestara i braće. Svjetski dan bolesnika, naime, ne poziva samo na molitvu i blizinu s onima koji pate, nego također ima za cilj senzibilizirati Božji narod, zdravstvene ustanove i civilno društvo za novi zajednički hod naprijed.

Ezekielovo proroštvo, citirano na početku, sadrži vrlo oštar sud o prioritetima onih koji imaju ekonomsku, kulturnu i izvršnu vlast nad narodom: „Mlijekom se hranite, vunom odijevate, ovnovе tovnе koljete, a stada ne pasete. Nemoćnih ne krijepite, bolesnih ne liječite, ranjenih ne povijate, zalutalih natrag ne dovodite, izgubljenih ne tražite, nego nasilno i okrutno njima gospodarite” (34, 3-4). Riječ Božja je uvijek prosvjetljujuća i suvremena. Ne samo u prokazivanju, nego i u predlaganju. Zaključak prispodobe o milosrdnom Samarijancu, naime, sugerira nam kako se odjelotvorenje bratstva, koje započinje osobnim susretom, može proširiti na organiziranu skrb. Gostionica, gostioničar, novac, obećanje da ćemo jedni druge obavještavati (usp. Lk 10, 34-35): sve nas to upućuje na službu svećenikâ, rad zdravstvenih i socijalnih radnika, zalaganje članova obitelji i volontera zahvaljujući kojima se svaki dan, u svim dijelovima

svijeta, dobro suprotstavlja zlu. U godinama pandemije porastao je naš osjećaj zahvalnosti prema onima koji svakodnevno rade na području zdravlja i istraživanja. Ali da bi se prevladala tako velika kolektivna tragedija nije dovoljno samo odavati počast herojima. COVID-19 je stavio na tešku kušnju tu veliku mrežu sposobnosti i solidarnosti i razotkrio strukturna ograničenja postojećih sustava socijalne skrbi. Ta zahvalnost, dakle, mora ići ruku pod ruku s aktivnim traženjem, u svakoj zemlji, strategijâ i resursâ kako bi se svima zajamčio pristup lijekovima i temeljnom pravu na zdravlje. „Pobrine se za njega” (Lk 10, 35) preporučuje Samarijanac gostioničaru. Isus to ponavlja i svakome od nas, te nas na kraju potiče: „Idi pa i ti čini tako!”. Kao što sam naglasio u *Fratelli tutti*, „ova nam prispodoba pokazuje kojim je načinima moguće obnoviti zajednicu počevši od muškaraca i žena koji se poistovjećuju s krhkošću drugih, koji ne dopuštaju izgradnju društva u kojem vlada isključivost, nego postaju bližnji, podižu pale i vraćajući ih u društvo, tako da dobro bude svima zajedničko” (br. 67). Naime, „stvoreni smo za puninu koja se može postići samo u ljubavi. Živjeti tako da budemo ravnodušni na patnju nije nam mogućnost za izabrati” (br. 68).

I ove godine 11. veljače uprimo svoj pogled u Svetište u Lurdu kao proroštvo, pouku povjerenu Crkvi u srcu suvremenosti. Ne vrijedi samo ono što ima neku svrhu i nisu važni samo oni koji proizvode. Bolesnici su, naime, u središtu Božjeg naroda, koji ide naprijed zajedno s njima kao znak čovječanstva u kojem je svatko dragocjen i nikoga se ne smije odbacivati. Zagovoru Marije, Zdravlju bolesnih, povjeravam sve vas koji ste bolesni, vas koji skrbite o njima u svojim obiteljima, na svom radnom mjestu, kroz istraživanje i volonterstvo, kao i vas koji se zalažete za uspostavljanje osobnih, crkvenih i građanskih veza bratstva. Svima od srca upućujem svoj blagoslov.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 10. siječnja 2023.

FRANJO

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA SVJETSKI DAN MOLITVE ZA ZVANJA 2023.

30. travnja 2023.

Zvanje: milost i poslanje

Draga braćo i sestre, predragi mladi!

Ovo je već šezdeseti put da slavimo Svjetski dan molitve za zvanja, koji je 1964. godine, tijekom Drugog vatikanskog sabora, ustanovio sveti Pavao VI. Ova providnosna inicijativa ima za cilj pomoći članovima Božjeg naroda da, osobno i u zajednici, odgovore na poziv i poslanje koje Gospodin povjerava svakom pojedincu u današnjem svijetu, s njegovim ranama i njegovim nadama, s njegovim izazovima i njegovim postignućima.

Predlažem da se ove godine u svom razmišljanju i molitvi vodite temom "Zvanje: milost i poslanje". To je dragocjena prilika da s udivljenjem ponovno otkrijemo da je Gospodinov poziv milost, besplatan dar, te ujedno i obveza da se evanđelje donosi drugima. Pozvani smo na svjedočku vjeru, koja tijesno združuje milosni život, po sakramentima i crkvenom zajedništvu, i apostolat u svijetu. Vođeni Duhom Svetim, kršćani se osjećaju pozvanima odgovoriti na izazov koji pred njih stavljaju egzistencijalne periferije i pokazivati osjetljivost na ljudske drame, uvijek imajući na umu da je poslanje Božje djelo i da ga ne ostvarujemo sami, nego u crkvenom zajedništvu, zajedno s braćom i sestrama, pod vodstvom crkvenih pastira. Jer to je oduvijek bio i zauvijek će biti Božji san: da živimo s njim u zajedništvu ljubavi.

»Izabrani prije postanka svijeta«

Apostol Pavao otvara nam širom divno obzorje: u Kristu, Bog Otac »nas sebi izabra prije postanka svijeta da budemo sveti i bez mane pred njim; u ljubavi nas predodredi za posinstvo, za sebe, po Isusu Kristu, dobrohotnošću

svoje volje« (Ef 1, 4-5). Riječi su to koje nam omogućuju vidjeti život u njegovom punom značenju: Bog nas "zače" na svoju sliku i priliku i želi da budemo njegovi sinovi i kćeri: stvoreni smo od Ljubavi, za ljubav i s ljubavlju, i stvoreni smo za to da ljubimo.

Tijekom našeg života, taj poziv, koji je upisan u strune našeg bića i u kojem se krije tajna naše sreće, dolazi nam, po djelovanju Duha Svetog, na uvijek nove načine, prosvjetljuje naš um, osnažuje našu volju, ispunjava nas divljenjem i u srcu budi žarki plam. Ponekad se čak javi naglo i na potpuno neočekivan način. Tako je bilo i sa mnom kad sam 21. rujna 1953., dok sam išao na godišnju školsku proslavu, osjetio u sebi poticaj da svratim u crkvu i ispovjedim se. Taj dan mi je promijenio život i ostavio u njemu trag koji je ostao do dana današnjeg. No, Božji poziv na darivanje samoga sebe probija se postupno, jednim putem: u dodiru s nekom situacijom siromaštva, u trenucima molitve, zahvaljujući jasnom svjedočanstvu evanđelja ili nekom štivu koje nam otvara um, kad čujemo neku Božju riječ i osjetimo da je upućena izravno nama, u savjetu nekog brata ili sestre, u trenucima bolesti ili žalosti... Bog kad poziva čovjeka pokazuje beskrajnu maštovitost.

A njegova inicijativa i njegov besplatan dar čekaju naš odgovor. U zvanju se »isprepliću Božji izbor i čovjekova sloboda«¹. To je dinamičan i poticajan odnos u kojem su sugovornici Bog i ljudsko srce.

¹ Završni dokument XV. Redovne opće skupštine Biskupske sinode (2018.), *Mladi, vjera i razlučivanje zvanja*, br.78.

Tako je dar zvanja poput Božjeg sjemena koje klija u tlu našega života, otvara nas Bogu i otvara nas drugima kako bismo s njima mogli dijeliti pronađeno blago. To je temeljna struktura onoga što podrazumijevamo pod zvanjem: Bog poziva ljubeći, a mi, zahvalna srca, odgovaramo ljubeći. Otkrivamo da smo sinovi i kćeri koje ljubi isti Otac i jedni u drugima prepoznajemo braću i sestre. Kad je sveta Terezija od Djeteta Isusa konačno jasno "vidjela" tu stvarnost, uskliknula je: »napokon sam našla svoje zvanje! Moje zvanje je ljubav! Dà, našla sam svoje mjesto u Crkvi [...]. U srcu Crkve, moje majke, bit ću ljubav«².

»Ja sam jedna misija na ovoj zemlji«

Božji poziv, kao što smo već rekli, uključuje slanje. Nema zvanja bez poslanja i nema sreće i punog samoostvarenja ako drugima ne nudimo novi život koji smo pronašli. Božji poziv na ljubav je iskustvo o kojem se naprosto ne može šutjeti. »Jao meni ako evanđelja ne navješćujem«, uzviknuo je sveti Pavao (1 Kor 9, 16). A Prva Ivanova poslanica počinje ovako: »što smo čuli, što smo vidjeli očima svojim, što razmotrismo i ruke naše opipaše – to jest utjelovljenu Riječ – navješćujemo i vama da radost naša bude potpuna« (usp. 1, 1-4).

Prije pet godina, u apostolskoj pobudnici *Gaudete et exsultate*, ovim sam se riječima obratio svakom kršteniku i svakoj krštenici: »I ti trebaš shvatiti cjelovitost svojega života kao svojevrstu misiju« (br. 23). Dà, zato što svatko od nas, bez iznimke, može reći: »Ja sam jedna misija na ovoj zemlji i upravo zbog toga i jesam na ovome svijetu« (Apost. pob. *Evangelii gaudium*, 273).

Zajedničko poslanje nas kao kršćana jest radosno svjedočiti, u svakoj prilici, svojim ponašanjem i svojim riječima, iskustvo života s Isusom i življenja u njegovoj zajednici koja je Crkva.

Ono nalazi svoj izraz u djelima materijalnog i duhovnog milosrđa, u načinu života koji zrači blagošću i prihvaćanjem, koji je sposoban za blizinu, suosjećanje i nježnost, nasuprot kulturi odbacivanja i ravnodušnosti. Kad, poput milosrdnog Samarijanca (usp. Lk 10, 25-37), postajemo drugima bližnji, tad uspijevamo razumjeti "srž" kršćanskog poziva: nasljedovati Isusa Krista koji je došao služiti, a ne da bude služen (usp. Mk 10, 45).

To misionarsko djelovanje ne izvire samo iz naših vlastitih sposobnosti, nakana ili planova, niti iz naše volje pa niti iz našega nastojanja oko vršenja kreposti, nego iz dubokog iskustva susreta s Isusom. Tek tada možemo postati svjedoci Nekoga, Života i to nas čini "apostolima". Tada prepoznajemo da smo »duboko označeni, štoviše opečaćeni tim poslanjem da prosvjetljujemo, blagoslivljamo, oživljavamo, tješimo, liječimo, oslobađamo« (Apost. pob. *Evangelii gaudium*, 273).

Slika tog iskustva, koju nam daje Evanđelje, dvojica su učenika iz Emausa. Nakon susreta s uskrslim Isusom, povjeravaju se jedan drugome: »Nije li gorjelo srce u nama dok nam je putem govorio, dok nam je otkrivao Pisma?« (Lk 24, 32). U njima možemo vidjeti što znači imati "žar u srcu, noge na putu"³. To je ujedno moja želja za sljedeći Svjetski dan mladih u Lisabonu, koji s radošću iščekujem i koji ima za geslo: »Usta Marija i pohiti« (Lk 1, 39). Neka se svatko od nas osjeti pozvanim ustati i pohitati, sa žarom u srcu!

Pozvani zajedno: sazvani

Evanđelist Marko izvješćuje o trenutku kad je Isus pozvao sebi dvanaestoricu učenika, svakog poimence. Ustanovio je Dvanaesticu da budu s njim i da ih šalje propovijedati, liječiti bolesne i izgoniti zloduhe (usp. Mk 3, 13-15). Time Gospodin udara temelje svoje nove zajednice.

² Rukopis B, napisan za vrijeme njezine posljednje duhovne obnove (rujan 1896.): *Opere complete*, Rim 1997., 223.

³ Usp. Poruka za 97. Svjetski dan misija (6. siječnja 2023.).

Dvanaestorica su bili ljudi iz različitih društvenih sredina i zanimanja, nisu bili pripadnici najvažnijih društvenih slojeva. Evanđelja nam, zatim, govore o drugim pozivima, kao što je poziv sedamdeset i dvojice učenika koje Isus šalje po dvojicu (usp. Lk 10, 1).

Crkva je upravo ekklesia. Taj grčki izraz znači zbor pozvanih, sazvanih, da tvore zajednicu misionarskih učenika i učenica Isusa Krista koji se predano trude živjeti njegovu ljubav među sobom (usp. Iv 13, 34; 15,12) i donositi je drugima da dođe kraljevstvo Božje.

U Crkvi smo svi služitelji i služiteljice, već prema različitim zvanjima, karizmama i službama. Poziv na sebedarje u ljubavi, koji nam je svima zajednički, razvija se i konkretno ostvaruje u životu vjernikâ laikâ i laikinjâ založenih u izgrađivanju obitelji kao male domaće Crkve i u obnavljanju različitih dijelova društva kvascem evanđelja; u svjedočanstvu posvećenih muškaraca i žena koji su se svi odreda potpuno predali Bogu za svoju braću i sestre kao proroštvo Božjeg kraljevstva; u zaređenim služiteljima (đakoni, svećenici, biskupi) koji su se stavili u službu Riječi, molitve i njegovanja zajedništva svetoga Božjeg naroda. Jedino u odnosu sa svim ostalim zvanjima, svako pojedino zvanje u Crkvi dolazi do izražaja u svojoj istini i bogatstvu. Crkva je, u tome smislu, "simfonija" zvanjâ u kojoj sva zvanja, premda različita, tvore skladnu cjelinu i zajedno "izlaze" u svijet da u njemu šire novi život Božjeg kraljevstva.

Milost i poslanje: dar i zadaća

Draga braćo i sestre, zvanje je dar i zadaća, izvor novog života i istinske radosti. Neka molitvene inicijative i djelovanja vezana uz

ovaj Dan osnaže svijest o zvanju u našim obiteljima, našim župnim i zajednicama posvećenog života, u našim crkvenim udrugama i pokretima. Neka nas Duh Uskrsloga Gospodina trgne iz bezvoljnosti i obdari nas darom samilosti i suosjećanje, kako bismo živjeli svaki dan preporođeni kao djeca Boga koji je ljubav (usp. 1 Iv 4, 16), te i mi sami bili sposobni donositi ljubav posvuda, posebno tamo gdje vladaju isključenost i izrabljivanje, bijeda i smrt, kako bi ljubav dobila sve više prostora⁴, a Bog sve više vladao ovim svijetom.

Neka nas na tom putu prati molitva koju je papa sveti Pavao VI. sastavio za 1. Svjetski dan molitve za zvanja, 11. travnja 1964.:

»Isuse, božanski Pastiru duša, ti koji si pozvao apostole i učinio ih ribarima ljudi, nastavi privlačiti sebi gorljive i velikodušne duše mladih ljudi da postanu tvoji sljedbenici i tvoji služitelji. Daj da dijele tvoju žeđ za otkupljenjem svijeta, [...] otvori im horizonte čitavoga svijeta [...] Neka, odazivajući se tvome pozivu, nastave tvoje poslanje ovdje na zemlji, pomažu u izgrađivanju tvog Mističnog Tijela, koje je Crkva, te budu sol zemlje i svjetlo svijeta (Mt 5, 13).«

Neka vas Djevica Marija prati i štiti. Uz moj blagoslov.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 30. travnja 2023., Četvrti vazmena nedjelja.

FRANJO

⁴ »Dilatentur spatia caritatis«: Sveti Augustin, *Sermo* 69: PL 5, 440.441.

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 57. SVJETSKI DAN SREDSTAVA DRUŠTVENIH KOMUNIKACIJA

21. svibnja 2023.

Govoriti srcem. „Istinujući u ljubavi” (Ef 4,15)

Draga braćo i sestre!

Nakon što sam prethodnih godina razmišljao o glagolima **ići** i **vidjeti** i **slušati** kao uvjetima za dobru komunikaciju, u ovoj poruci za 57. svjetski dan sredstava društvenih komunikacija zadržat ću se na izrazu **govoriti srcem**. Srce je to koje nas je potaknulo ići, gledati i slušati, i srce je to koje nas potiče na otvorenu i prijateljsku komunikaciju. Nakon što smo vježbali slušanje, koje zahtijeva čekanje i strpljenje, kao i odricanje od toga da iznosimo svoje mišljenje koje je plod predrasuda našega gledišta, možemo ući u dinamiku dijaloga i dijeljenja koja je upravo dinamika srdačne komunikacije. Kada drugoga slušamo čista srca, moći ćemo i govoriti slijedeći istinu u ljubavi (usp. Ef 4,15). Ne trebamo se bojati razglašavati istinu, makar ona katkad bila i neugodna. Evo čega nam se valja bojati: činiti to bez ljubavi, bez srca. Jer „kršćaninov program – kao što je napisao Benedikt XVI. – jest ‘srce koje vidi’”.¹ Srce koje svojim otkucajima objavljuje istinu o našem biću i zato ga treba slušati. To znači da onaj koji sluša mora biti na istoj valnoj dužini tako da može osjetiti čak otkucaje srca druge osobe u svojem srcu. Tada se može dogoditi čudo susreta koje nam pomaže da gledamo jedni druge sa suosjećanjem, prihvaćajući s poštivanjem međusobne slabosti, umjesto da sudimo po glasinama i sijemo neslogu i podjele.

Isus nas upozorava da se svako stablo poznaje po plodovima (usp. Lk 6,44): »Dobar čovjek iz dobra blaga srca svojega iznosi dobro, a zao iz zla iznosi zlo. Ta iz obilja srca usta mu govore« (r. 45). Zato, da bismo mo-

gli komunicirati istinujući u ljubavi, trebamo očistiti vlastito srce. Samo slušajući i govoreći čistim srcem možemo vidjeti dalje od vanjštine i nadvladati nerazgovijetnu buku koja, također na informacijskom polju, ne pomaže, u složenosti svijeta u kojemu živimo, razlučiti što je što. Poziv da govorimo srcem predstavlja radikalan izazov na koji smo pozvani odgovoriti u ovom našem vremenu, tako sklonom ravnodušnosti i gnušanju, katkad i na temelju dezinformacije koja krivotvori i instrumentalizira istinu.

Komunicirati srdačno

Komunicirati srdačno znači da onaj tko nas čita ili sluša može razumjeti naše dioništvo u radostima i strahovima, nadama i patnjama žena i muškaraca našega vremena. Tko tako govori, voli drugoga jer mu je stalo do njega ili nje i štiti i ne narušava njegovu ili njezinu slobodu. Taj način možemo vidjeti kod tajanstvenoga putnika koji razgovara s učenicima na putu u Emaus nakon tragedije koja se dogodila na Golgoti. Uskrsli Isus govori im srcem, s poštivanjem ih prati na njihovu putu boli, ne nameće se nego se nudi, s ljubavlju im otvara oči srca da shvate dublji smisao onoga što se dogodilo. Oni će, naime, moći kasnije radosno uskliknuti da im je srce gorjelo dok im je putem govorio i tumačio Sveto pismo (usp. Lk 24,32).

U povijesnom razdoblju označenom polarizacijama i suprotstavljanjima – na koje žalost nije imuna ni crkvena zajednica – predano zalaganje za komunikaciju otvorena srca i raširenih ruku tiče se ne samo onih koji rade na polju informacija, već je odgovornost svih. Svi smo pozvani tražiti i govoriti istinu

¹ Enc. *Deus caritas est*, 31.

i činiti to s ljubavlju. Pogotovo se nas kršćane neprestance opominje da svoj jezik susprežemo od zla (usp. Ps 34,14), jer, kao što uči Sveto pismo, njime možemo blagoslivljati Gospodina i proklinjati ljude stvorene na Božju sliku (usp. Jak 3,9). Iz naših usta ne bi smjela izlaziti nikakva zla riječ „nego samo dobra, da prema potrebi saziđu i milost iskaže slušateljima” (Ef 4,29).

Katkad ljubazna riječ prodire i do najokorjelijega srca. O tome nalazimo trag također u literaturi. Mislim na onaj nezaboravan tekst iz 21. poglavlja Zaručnika u kojem Lucija zbori srcem Bezimenom dok konačno ovaj, razoružan i mučen blagotvornom unutarnjom krizom, ne podlegne nježnoj snazi ljubavi. Doživljavamo to iskustvo u društvenom suživotu gdje ljubaznost nije samo stvar bontonu, nego pravi i istinski protulijek okrutnosti, koja nažalost može zatrovati srce i razoriti odnose. Treba nam to na medijskom polju, kako komunikacija ne bi raspirivala mržnju koja ozlojeđuje srce, rađa srditost i vodi do sukoba, nego pomogla osobama da u miru razmisle i, kritičkim duhom i uvijek u duhu poštivanja, otkrivaju zagonetnu stvarnost u kojoj žive.

Komunikacija od srca srcu: „Dovoljno je dobro voljeti da bi se dobro govorilo”

Jedan od svijetlih primjera toga govora srcem koji dan-danas očarava jest sveti Franjo Saleški, crkveni naučitelj, kojem sam nedavno posvetio apostolsko pismo *Totum amoris est*, na 400. obljetnicu njegove smrti. Uz tu važnu obljetnicu, drago mi je u toj prigodi spomenuti još jednu koja je isto u ovoj 2023. godini. Riječ je o stotoj obljetnici otkako ga je Pio XI., enciklikom *Rerum omnium perturbationem*, proglasio zaštitnikom katoličkih novinara. Briljantan um, plodan pisac, čovjek velike teološke dubine, Franjo Saleški bio je ženevski biskup u početku 17. stoljeća, u teškim godinama označenima burnim raspravama s kalvinistima. Njegov blag stav, njegova čovjekoljubivost, spremnost strpljivo razgovarati sa svima, a na poseban

način s onima koji su mu se suprotstavljali, učinili su ga izvanrednim svjedokom Božje milosrdne ljubavi. Za njega je vrijedila ona da „umilna riječ umnožava prijatelje, i jezik uljudan izaziva prijazne odgovore” (Sir 6,5). Uostalom, jedna od njegovih najpoznatijih izjava „srce govori srcu”, nadahnjivala je naraštaje vjernikâ, među kojima svetoga Johna Henrya Newmana koji ju je uzeo za svoje geslo *Cor ad cor loquitur*. „Dovoljno je dobro voljeti da bi se dobro govorilo”, bilo je jedno od uvjerenja svetoga Franje Saleškoga. Ono pokazuje da se, prema njegovu mišljenju, komunikaciju ne smije svesti na umijeće, na – rekli bismo danas – marketinšku strategiju, nego je ona ogledalo duše, vidljiva površina oku nevidljive jezgre ljubavi. Prema svetom Franji Saleškom upravo se „u srcu i po srcu odvija onaj suptilan i intenzivan proces sjedinjenja zahvaljujući kojem čovjek prepoznaje Boga”². „Ljubeći dobro” sveti je Franjo uspio komunicirati s gluhonijemim Martinom i postati mu prijatelj. Zato ga se spominjemo također kao zaštitnika osoba s komunikacijskim teškoćama.

Polazeći upravo od toga kriterija ljubavi, sveti nas ženevski biskup, svojim spisima i svjedočanstvom života, podsjeća da „smo ono što komuniciramo”. To je lekcija oprečna trendovima današnjega vremena kada se, kao što pogotovo doživljavamo u društvenim medijima, komunikaciju često instrumentalizira kako bi nas svijet vidio onakvima kakvi bismo mi željeli biti, a ne onakvima kakvi zaista jesmo. Sveti je Franjo Saleški razdijelio brojne primjerke svojih spisa ženevskoj zajednici. Ta mu je „novinarska” intuicija donijela slavu koja se brzo pronijela izvan granica njegove biskupije i traje sve do naših dana.

Njegovi su spisi, kao što je primijetio sveti Pavao VI., „iznimno ugodno, poučno i pobudno”³

2 Apostolsko pismo *Totum amoris est* (28. prosinca 2022.).

3 Apostolsko pismo povodom 400. obljetnice rođenja svetog Franje Saleškog, crkvenog naučitelja *Sabaudiae gemma* (29. siječnja 1967.).

štivo. Pogledamo li danas panoramu komunikacije, nisu li upravo to značajke koje treba imati pojedini članak, reportaža, radijski ili televizijski prilog, odnosno objava na društvenoj mreži? Neka ovaj svetac nježnosti bude nadahnuće onima koji rade na području komunikacije, da hrabro i slobodno traže i govore istinu, odolijevajući napasti korištenja napadnih i agresivnih izraza.

Govoriti srcem u sinodskom procesu

Kao što sam već imao priliku istaknuti, „i u Crkvi postoji velika potreba za slušanjem i za time da slušamo jedni druge. To je najdragocjeniji i najplodonosniji dar koji možemo dati jedni drugima”⁴. Iz slušanja bez predrasuda, iz pažljiva i raspoloživa slušanja, rađa se govor u skladu s Božjim načinom, potican blizinom, suosjećanjem i nježnošću. U Crkvi postoji prijetnja potreba za komunikacijom koja će zapaliti srca, koja će biti melem za rane i služiti kao svjetiljka na putu braći i sestrama. Sanjam o crkvenoj komunikaciji koja se zna prepustiti vodstvu Duha Svetoga, koja će biti ljubazna i u isti mah proročka, kadra iznaći nove oblike i načine za čudesan navještaj koji je pozvana donijeti u treće tisućljeće; o komunikaciji u kojoj će se u središte staviti odnos s Bogom i bližnjima, osobito s onima koji su u najvećoj potrebi, i koja će znati zapaliti plamen vjere, radije negoli čuvati pepeo autoreferencijalnog identiteta; o komunikaciji utemeljenoj na poniznosti u slušanju i pazeći u govoru, koja nikad neće dijeliti istinu od ljubavi.

Razoružati srca promičući jezik mira

„Mek jezik i kosti lomi”, kaže se u knjizi Mudrih izreka (25,15). Danas je kao nikada prije potrebno govoriti srcem kako bi se promicalo kulturu mira tamo gdje je rat i kako bi se utiralo putove koji omogućuju dijalog i pomirenje tamo gdje bjesne mržnja i neprijatelj-

stvo. U dramatičnim okolnostima globalnog sukoba kroz koje prolazimo, žurno je potrebno afirmirati komunikaciju u kojoj neće biti nikakva neprijateljstva. Prije nego je potrebno da „otvoreni i smjerni dijalog” prevlada nad „navikom brzog opovrgavanja protivnika, dodjeljujući istom ponižavajuće epitete”⁵. Trebamo komunikatore spremne na dijalog, predane poticanju cjelovita razoružanja i radu na smirivanju ratne psihoze koja se gnijezdi u našim srcima, kao što je proročki pozvao sveti Ivan XXIII. u enciklici *Pacem in terris*: „Čvrstina pravog mira među narodima nije u jednakoj oružanoj snazi, već jedino u uzajamnu povjerenju” (br. 113). Povjerenje treba komunikatore koji nisu ukopani u rovove, nego su hrabri i kreativni, spremni preuzeti rizik kako bi pronašli zajednički jezik zahvaljujući kojemu je moguće ostvariti susret. Kao i prije 60 godina, i sada živimo u mračnome trenutku kada čovječanstvo strahuje od eskalacije rata, koji mora što prije prestati, također na razini komunikacije. Možemo se samo užasnuti kada čujemo kako se lako izgovaraju riječi koje pozivaju na uništenje naroda i teritorija. I te se riječi, nažalost, često pretvaraju u ratne čine okrutnoga nasilja. Eto zašto treba odbaciti svaku retoriku koja potiče na rat, kao i svaku vrstu propagande koja manipulira istinom i izvrće je u ideološke svrhe. Potrebno je, umjesto toga, promicati, i to na svim razinama, komunikaciju koja će pomoći stvaranju uvjeta za rješavanje sporova među narodima.

Kao kršćani, znamo da je obraćenje srca presudno za sudbinu mira, zato što virus rata dolazi iz ljudskoga srca.⁶ Iz srca izlaze prave riječi kadre raspršiti sjene zatvorena i podijeljena svijeta i izgrađivati bolju civilizaciju od one koju smo naslijedili. To je napor koji se očekuje od svakoga od nas, ali posebno poziva one koji rade u komunikacijama da imaju osjećaj odgovornosti, kako bi svoje zanimanje obavljali kao poslanje.

⁴ Usp. Poruka za 56. *svjetski dan sredstava društvenih komunikacija* (24. siječnja 2022.).

⁵ Enc. *Fratelli tutti* (3. listopada 2020.), 201.

⁶ Usp. Poruka za 56. *svjetski dan mira*, 1. siječnja 2023.

Gospodin Isus, čista Riječ koja teče iz Očeva srca, neka nam pomogne da naša komunikacija bude slobodna, čista i srdačna.

Gospodin Isus, Riječ tijelom postala, neka nam pomogne oslušivati otkucaje srcâ, kako bismo otkrili da smo braća i sestre i oslobodili se neprijateljstva koje nas dijeli.

Gospodin Isus, Riječ istine i ljubavi, neka nam pomogne govoriti istinu u ljubavi, da bismo osjetili da smo čuvari jedni drugih.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 24. siječnja 2023. godine, spomendan svetoga Franje Saleškoga.

FRANJO

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA KORIZMU 2023. GODINE

Korizmena askeza, sinodski itinerarij

Draga braćo i sestre!

U evanđeljima po Mateju, Marku i Luki postoji podudarnost u izvješćima o događaju Isusova preobraženja. U tom događaju vidimo Gospodinov odgovor na neuspjeh njegovih učenika da ga razumiju. Neposrednog prije toga došlo je do pravog sukoba između Učitelja i Šimuna Petra, koji – nakon što je priznao Isusa Kristom, Sinom Božjim – odbacio je njegov navještaj muke i križa. Isus ga je oštro prekorio: „Nosi se od mene, sotonno! Sablazan si mi jer ti nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko!” (Mt 16, 23). I gle, „nakon šest dana uze Isus sa sobom Petra, Jakova i Ivana, brata njegova, te ih povede na goru visoku, u osamu” (Mt 17, 1).

Evandjelje o preobraženju naviješta se svake godine na drugu korizmenu nedjelju. Naime, Gospodin nas u tom liturgijskom vremenu uzima sa sobom i vodi nas u osamu. Dok redovite obveze traže od nas da ostanemo u svojim uobičajenim mjestima, živeći jednoličnu i katkad dosadnu svakodnevicu, u korizmi smo pozvani uspeti se zajedno s Isusom „na goru visoku”, da sa svetim Božjim narodom doživimo posebno iskustvo askeze. Korizmena askeza je zalaganje, uvijek prodahnuto milošću, da nadvladamo svoj ma-

njak vjere i otpore nasljedovanju Isusa na križnom putu. Upravo ono što su Petar i ostali učenici trebali učiniti. Da bismo produbili svoje poznavanje Učitelja, da bismo u punini razumjeli i prihvatili otajstvo Božjeg spasenja, koje se ostvaruje u potpunom darivanju samoga sebe iz ljubavi, moramo pustiti njemu da nas povede u osamu i u visine, odvajajući se od osrednjosti i ispraznosti. Trebamo krenuti na put koji vodi uzbrdo, koji zahtijeva napor, žrtvu i usredotočenost, baš poput izleta u planine. Ti su preduvjeti važni i za sinodski put kojim smo kao Crkva predano krenuli. Dobro će nam doći da razmišljamo o tom odnosu između korizmene askeze i sinodskog iskustva.

Na “duhovnu obnovu” na gori Tabor Isus vodi sa sobom trojicu učenika, odabranih da budu svjedoci jedinstvenog događaja. On želi da to milosno iskustvo ne bude samotno, nego nešto što se dijeli s drugima, kao što je to, uostalom, i sav naš život u vjeri. Isusa se nasljeđuje zajedno i zajedno, kao Crkva hodočasnica u vremenu, živimo liturgijsku godinu i u njoj korizmu, putujući s onima koje nam je Gospodin dao za suputnike na našem životnom putu. Slično usponu Isusa i učenika na goru Tabor, možemo reći da je naš korizmeni hod “sinodski”, zato što je nešto što

činimo zajedno i svi idemo istim putem, kao učenici jedinoga Učitelja. Znamo, štoviše, da je On sâm Put, i zato Crkva, i u liturgijskom i u sinodskom itinerariju, ne čini ništa drugo nego sve dublje i potpunije ulazi u otajstvo Krista Otkupitelja.

I dolazimo tako do vrhunca. U Evanđelju se kaže da Isus „preobrazi se pred njima. I zasja mu lice kao sunce, a haljine mu postadoše bijele kao svjetlost” (Mt 17, 2). To je ”vrh”, cilj puta. Na kraju uspona, dok stoje s Isusom na vrhu gore, trojici učenika dana je milost da ga vide u njegovoj slavi, obasjanog nadnaravnim svjetlošću koja nije dolazila izvana, nego je zračila iz njega samog. Božanska ljepota tog viđenja bila je neusporedivo veća od svih napora koje su učenici morali uložiti dok su se uspinjali na goru Tabor. Kao i kod svakog napornog izleta u planinu, dok se penješ moraš dobro paziti na stazu, ali panorama koja se na kraju pruža pred očima iznenađuje i uzvraća svojom divotom. I sinodski se proces često čini napornim i ponekad bismo mogli klonuti duhom. No, ono što nas čeka na kraju nesumnjivo je nešto čudesno i iznenađujuće, što će nam pomoći da bolje razumijemo Božju volju i naše poslanje u službi njegova kraljevstva.

Iskustvo učenikâ na gori Tabor dodatno se obogaćuje kad se uz preobraženog Isusa pojavljuju Mojsije i Ilija, koji uosobljuju Zakon odnosno Proroke (usp. Mt 17, 3). Kristova je novost ispunjenje Staroga saveza i obećanjâ; neodvojiva je od povijesti Boga s njegovim narodom i otkriva njezino duboko značenje. Sinodski je hod, slično tome, također ukorijenjen u tradiciji Crkve i istodobno otvoren novostima. Tradicija je izvor nadahnuća za traženje novih putova, kloneći se pritom napasti nepokretnosti, s jedne strane, i napasti improviziranog eksperimentiranja, s druge.

Korizmeni asketski hod i, na sličan način, sinodski hod, imaju za cilj duboku promjenu i na osobnoj i na crkvenoj razini. Ta duboka promjena, i u jednom i u drugom slučaju, ima svoj uzor u Isusovu preobraženju i postiže

se milošću njegova vazmenoga otajstva. Da bi se takva duboka promjena dogodila ove godine u nama, želim predložiti dva ”puta” kojim nam je ići da bismo zajedno s Isusom svladavali uspon i s njim došli do cilja.

Prvi se odnosi na poziv koji je Bog Otac uputio učenicima na goru Tabor dok su gledali preobraženog Isusa. Glas iz oblaka govori: ”Slušajte ga!” (Mt 17, 5). Prva je uputa, dakle, vrlo jasna: slušati Isusa. Korizma je vrijeme milosti u onoj mjeri u kojoj slušamo njega koji nam govori. A kako nam govori? Ponajprije u Riječi Božjoj koju nam Crkva daje u liturgiji: neka naše uši ne budu začepjene za nju; ako ne možemo stalno ići na misu, čitajmo biblijska čitanja iz dana u dan, pa i uz pomoć interneta. Osim u Svetom pismu, Gospodin nam govori u našoj braći i sestrama, posebno u licima i pričama onih koji su u potrebi. No, želim dodati još jedan vid, koji je vrlo važan u sinodskom procesu: slušanje Krista povezano je također sa slušanjem naše braće i sestara u Crkvi. Riječ je o onom uzajamnom slušanju koje je u nekim fazama glavni cilj, ali je, međutim, uvijek neizostavno u metodi i stilu sinodske crkve.

Čuvši Očev glas, ”učenici padoše licem na zemlju i silno se prestrašise. Pristupi k njima Isus, dotakne ih i reče: ’Ustanite, ne bojte se!’ Podigoše oči, ali ne vidješe nikoga doli Isusa sama” (Mt 17, 6-8). Evo drugog savjeta za ovu korizmu: nemojmo iz straha od suočavanja sa stvarnošću s njezinim svakodnevnim naporima, potrebama i proturječjima bježati u religioznost sazdanu od izvanrednih događaja, sugestivnih iskustava. Svjetlo koje Isus pokazuje učenicima predokus je uskrsne slave, a pristupa mu se nasljedovanjem ”njega jedinoga”. Korizma je usmjerena na Uskrs: to ”povlačenje u osamu” nije samom sebi svrha, već nas priprema da s vjerom, nadom i ljubavlju živimo muku i križ kako bismo došli do uskrsnuća.

I na sinodskom putu se ne smijemo zavaravati da smo stigli do cilja kad nam Bog daje milost nekih snažnih iskustava zajedništva,

jer i tad nam Gospodin ponavlja: „Ustanite, ne bojte se!“. Siđimo u nizinu i neka nam milost koju smo doživjeli pomogne umješno raditi na sinodalnosti u svakodnevnom životu naših zajednica.

Draga braćo i sestre, neka nas u ovoj korizmi Duh Sveti snaži i potiče u našem usponu s Isusom, kako bismo mogli iskusiti njegov

božanski sjaj i tako, ojačani u vjeri, nastavili svoj put zajedno s njim, koji je svjetlost na prosvjetljenje narodâ i slava puka svoga.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 25. siječnja, blagdan Obraćanja svetoga Pavla

FRANJO

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 97. SVJETSKI DAN MISIJA

22. listopada 2023.

„Žar u srcu, noge na putu“ (usp. Lk 24, 13-35)

Draga braćo i sestre!

Ove sam godine za Svjetski dan misija izabrao temu nadahnutu izvješćem o učenicima iz Emausa, iz Lukina Evanđelja (usp. 24, 13-35): „Žar u srcu, noge na putu“. Ta su dva učenika bila zbunjena i razočarana, ali susret s Kristom u Riječi i u razlomljenom Kruhu probudio je u njihovu srcu ushit da ponovno krenu put Jeruzalema i navijeste da je Gospodin doista uskrsnuo. U tom evanđeoskom izvješću duboku promjenu kod učenikâ vidimo iz nekih sugestivnih slika: žar u srcu zbog Pisama koje je Isus tumačio, otvorene oči kojima ga prepoznaju i, kao vrhunac, noge na putu. Razmišljajući o ta tri vida, koji opisuju putovanje učenikâ misionarâ, možemo obnoviti svoj žar prema evangelizaciji u današnjemu svijetu.

1. Žar u srcima „dok nam je otkrivao Pisma“. Božja riječ prosvjetljuje i preobražava srce u poslanju.

Na putu iz Jeruzalema do Emausa, srca dvojice učenika bila su obuzeta žalošću – što se vidjelo na njihovim licima – zbog smrti Isusa, u kojega su povjerovali (usp. r. 17). Suočeni s neuspjehom razapetog Učitelja, njihova se nada da je On Mesija srušila (usp. r. 21).

I gle, „dok su tako razgovarali i raspravljali, približi im se Isus i pođe s njima“ (r. 15). Kao na početku poziva učenikâ tako i sada, u času njihove izgubljenosti, Gospodin preuzima inicijativu: pristupa svojim i hoda uz njih. U svom velikom milosrđu, On se nikada ne umara biti s nama, usprkos našim pogreškama, sumnjama, slabostima, usprkos žalostima i pesimizmu koji nas dovode do toga da postajemo „bezumni i srca spora“ (r. 25), malovjerni.

I danas, kao i nekoć, Gospodin je blizu svojim učenicima misionarima i hoda uz njih, posebno kad se osjećaju izgubljenima, obehtrabrenima, prestrašenima pred otajstvom bezakonja koje ih okružuje i želi ih ugušiti. Stoga, „ne dopustimo da nam se ukrade nada!“ (Apost. pob. Evangelii gaudium, 86). Gospodin je veći od naših problema, poglavito kad na njih nailazimo u naviještanju evanđelja svijetu, zato što je to poslanje, u konačnici, njegovo, a mi smo samo njegovi ponizni suradnici, „beskorisne sluge“ (usp. Lk 17, 10).

Izražavam svoju blizinu u Kristu svim misionarima i misionarkama u svijetu, posebno onima koji prolaze kroz teške trenutke: predragi, uskrsli Gospodin je uvijek s vama i

vidi vašu širokogrudnost i žrtve koje činite u evangelizacijskom poslanju u dalekim krajevima. Nije svaki dan u životu obasjan suncem, ali uvijek imajmo na pameti riječi koje je Gospodin uputio svojim prijateljima prije muke: „U svijetu imate muku, ali hrabri budite – ja sam pobijedio svijet!” (Iv 16, 33).

Nakon što je slušao dvojicu učenika na putu za Emaus, uskrsli Isus „počevši... od Mojsija i svih proroka, protumači im što u svim Pismima ima o njemu” (Lk 24, 27). Tada se u srcima učenika ražario plamen, te su se na kraju povjerili jedan drugome: „Nije li gorjelo srce u nama dok nam je putem govorio, dok nam je otkrivao Pisma?” (r. 32). Isus je živa Riječ, jedina koja može zapaliti, prosvjetliti i preobraziti srce. Tako možemo bolje razumjeti ono što je rekao sveti Jeronim: „Ne poznavati Pisma znači ne poznavati Krista” (In Is., Proslov). „Bez Gospodina koji nam otvara pamet nemoguće je duboko razumjeti Sveto pismo. No vrijedi i suprotno: bez Svetoga pisma događaji Isusova poslanja i njegove Crkve na ovome svijetu ostaju nerazumljivi” (Apostol. pismo Aperuit illis, 1). Zato je poznavanje Svetoga pisma važno za kršćaninov život i još važnije za navješćivanje Krista i njegova evanđelja. Što se, uostalom, prenosi drugima ako ne vlastite ideje i planove? I može li ikad hladno srce zapaliti srca drugih?

Dopustimo zato da nas uvijek prati uskrsli Gospodin koji nam tumači značenje Svetog pisma. Pustimo da On zapali naša srca, prosvjetli nas i preobrazi, kako bismo mogli svijetu naviještati njegovo otajstvo spasenja snagom i mudrošću koji dolaze od njegova Duha.

2. Oči koje „se otvoriše te ga prepoznaše” u lomljenju kruha. Isus u euharistiji je vrhunac i izvor poslanja.

Srca ražarena Božjom riječju nagnala su učenike iz Emausa da zamole tajanstvenog Putnika da ostane s njima jer je već padala večer. I dok su bili za stolom, oči su im se otvorile i

prepoznali su ga kod lomljenja kruha. Ključnu ulogu u tome da su se učenicima otvorile oči imao je slijed radnji koje je učinio Isus: uzeo je kruh, blagoslovio ga, razlomio i dao njima. To su uobičajene geste glave kuće u židova, ali kad ih, milošću Duha Svetoga, čini Isus Krist one dvojici sustolnika dozivaju u pamet znamenje umnažanja kruhova i prije svega znak euharistije, sakramenta Žrtve križa. Ali upravo u času u kojem prepoznaju Isusa u Onom koji lomi kruh „on im iščeznu s očiju” (Lk 24, 31). Ta nam činjenica pomaže shvatiti bitnu stvarnost naše vjere: Krist koji lomi kruh postaje sad razlomljeni Kruh, koji se dijeli s učenicima i koji oni zatim blaguju. Postao je nevidljiv, zato što je sada ušao u srca učenikâ kako bi njihova srca usplamtjela još većim žarom, potaknuvši ih da bez oklijevanja ponovno krenu na put kako bi sa svima podijelili jedinstveno iskustvo susreta s Uskrsim! Tako je uskrsli Krist Onaj koji lomi kruh i istodobno Kruh koji se lomi za nas.

Svaki je učenik misionar, dakle, pozvan postati, poput Isusa i u njemu, zahvaljujući djelovanju Duha Svetoga, onaj koji lomi kruh i ujedno kruh koji se lomi za svijet.

U vezi s tim treba podsjetiti da je jednostavno lomljenje materijalnog kruha s gladnima u Kristovo ime već samo po sebi kršćanski misijski čin. Tim više je lomljenje euharistijskog kruha, koji je sâm Krist, misijsko djelovanje par excellence, zato što je euharistija izvor i vrhunac života i poslanja Crkve.

Podsjetio je na to papa Benedikt XVI.: „Ljubav koju slavimo u sakramentu [euharistije], ne možemo zadržati za sebe. Ona po svojoj naravi zahtijeva da je priopćimo svima. Svijet je potrebit Božje ljubavi, susreta s Isusom Kristom i vjere u njega. Zbog toga euharistija nije samo izvor i vrhunac života Crkve, nego i njezina poslanja: „Autentično euharistijska Crkva jest misijska Crkva” (Apostolska pobudnica Sacramentum caritatis, 84). Da bismo donosili plod, moramo ostati sjedinjeni s njim (usp. Iv 15, 4-9). A to se sjedinjenje ostvaruje svakodnevnim molitvom, osobito

u klanjanju, u ostajanju u tišini u Gospodinoj prisutnosti koji ostaje s nama u euharistiji. Njegujući s ljubavlju to zajedništvo s Kristom, učenik misionar može postati mistik na djelu. Neka nam srce uvijek žudi za Isusovim društvom, šapćući žarku molbu dvojice učenika iz Emausa, osobito kad se spusti večer: „Ostani s nama, Gospodine!” (usp. Lk 24, 29).

3. Noge na putu, s radošću pričanja o Kristu Uskrslog. Vječna mladost Crkve koja je uvijek u izlasku.

Nakon što im se otvoriše oči te prepoznaše Isusa u „lomljenju kruha”, učenici „u isti se čas digoše i vratiše u Jeruzalem” (usp. Lk 24, 33). Ova hitnja da se ide s drugima podijeliti radost susreta s Gospodinom pokazuje da „radost evanđelja ispunja srce i čitav život svakog onog koji susretne Isusa. Oni koji prihvate njegovu ponudu spasenja oslobođeni su od grijeha, žalosti, duhovne praznine i usamljenosti. Sa Isusom Kristom radost se uvijek iznova rađa” (Apostolska pobudnica Evangelii gaudium, 1). Nemoguće je istinski susresti uskrslog Isusa, a da se ne izgara od želje da se svima govori o tome. Stoga su prvo i glavno bogatstvo poslanja oni koji su, u Svetome pismu i u euharistiji, prepoznali Krista uskrslog i koji nose u srcu njegov plamen i u pogledu njegovo svjetlo. Oni mogu svjedočiti o životu koji nikad ne umire, pa i u najtežim situacijama i u trenucima najveće tame.

Slika „noge na putu” još jednom nam doziiva u pamet neprolaznu vrijednost missio ad gentes, poslanja koje je uskrsli Gospodin dao Crkvi da navijesti evanđelje svakoj osobi i svakom narodu, sve do nakraj svijeta. Danas više nego ikada čovječanstvo, ranjeno tolikim nepravdama, podjelama i ratom, treba Radosnu vijest mira i spasenja u Kristu. Koristim zato ovu priliku da još jednom ponovim: „Svi imaju pravo primiti evanđelje. Kršćani imaju zadaću naviještati ga ne isključujući nikoga, ne kao oni koji nameću novu obavezu, nego kao oni koji dijele jednu radost, ukazuju na

obzor ljepote i koji pozivaju druge na bogatu gozbu” (isto, 14). Misijsko obraćenje ostaje najvažniji cilj koji si moramo postaviti kao pojedinci i kao zajednica, budući da je „misijsko djelovanje paradigma svakog djelovanja Crkve” (isto, 15).

Kao što kaže apostol Pavao, Kristova nas ljubav obuzima i potiče (usp. 2 Kor 5, 14). Ovdje je riječ o dvojakoј ljubavi: Kristovoj ljubavi prema nama, koja privlači, nadahnjuje i razaruje našu ljubav prema njemu. I upravo ta ljubav Crkvu u izlasku čini uvijek mladom, a svi njezini članovi imaju poslanje naviještati Kristovo evanđelja, uvjereni da On „za sve umrije da oni koji žive ne žive više sebi, nego onomu koji za njih umrije i uskrsnu” (r. 15). Svatko može pridonijeti ovom misijskom gibanju: molitvom i djelovanjem, novčanim prilogom i prinošenjem trpljenja i patnji, te vlastitim svjedočenjem. Papinska misijska djela su povlašteno sredstvo za promicanje te misijske suradnje na duhovnoj i materijalnoj razini. Zato su prilozima koje se prikuplja na Svjetski dan misija namijenjeni Papinskom misijskom djelu za širenje vjere.

Hitnost misijskog djelovanja Crkve podrazumijeva, dakako, sve tješnju misijsku suradnju svih njezinih članova na svim razinama. To je bitan cilj sinodskog puta kojim Crkva kroči s ključnim riječima zajedništvo, sudjelovanje, poslanje. To zasigurno nije izraz zaokupljenosti Crkve samom sobom; to nije plebiscit kojim se odlučuje, kao u nekom parlamentu, što treba vjerovati i provoditi u djelo a što ne, u skladu s preferencijama ljudi. Naprotiv, riječ je o tome da kao i učenici iz Emausa kretno na put, slušajući Uskrsloga Gospodina, koji uvijek dolazi među nas da nam tumači značenje Pisma i da lomi kruh za nas kako bismo, snagom Duha Svetoga, mogli nastaviti njegovo poslanje u svijetu.

Kao što su ta dvojica učenika ispriповјedila ostalima što im se dogodilo na putu (usp. Lk 24, 35), tako će i naš navještaj biti radosno pripovijedanje o Kristu Gospodinu, o njegovom životu, muci, smrti i uskrsnuću, o čudesima

koje je njegova ljubav izvela u našem životu. Krenimo, dakle, prosvijetljeni susretom s uskrsnim Gospodinom i oduhovljeni njegovim Duhom! Krenimo sa žarom u srcu, otvorenih očiju i s nogama na putu, da Božjom riječju zapalimo srca drugih, da otvorimo njihove oči Isusu Euharistijskom i pozovemo sve da zajedno kročimo putem mira i spasenja koje je Bog dao čovječanstvu u Kristu.

Sveta Marijo od Puta, Majko Kristovih učenika misionara i Kraljice misija, moli za nas!

*Rim, Sveti Ivan Lateranski, 6. siječnja 2023.,
svetkovina Bogojavljenja.*

FRANJO

PORUKA DIKASTERIJA ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA U POVODU 27. DANA POSVEĆENOG ŽIVOTA

2. veljače 2023.

Dragi posvećeni muškarci i drage posvećene žene!

U ovom trenutku u kojem u Crkvi sve odiše jednim sinodskim duhom imamo radost proslaviti 27. Dan posvećenog života euharistijskim slavljem u bazilici svete Marije Velike. U odsutnosti Svetoga Oca, zbog njegova apostolskoga putovanja u Demokratsku Republiku Kongo i u Republiku Južni Sudan, slavljem će predsjedati Njegova Uzoritost kardinal João Braz de Aviz. Tim se danom sa zahvalnošću spominjemo neizmjerne milosti našega poziva da budemo „živo sjećanje na način postojanja i postupanja Isusa” (Vita consecrata, 22) i, svjesni toga da nam je dovoljna njegova milost (usp. 2 Kor 12,9), molimo za nju ponizno i s pouzdanjem, kako bismo živjeli dar vjernosti i radosti ustrajnosti. Ovaj nas dan ujedinjuje sa svim zajednicama posvećenoga života diljem svijeta, putnicama na istoj zemlji koja nas uzdržava i u kojoj živimo ovu povijest koja pred nas stavlja izazove na koje smo pozvani odgovoriti. Bog nas nastavlja pozivati da posvetimo svoj život u različitim izrazima koji se uzajamno upotpunjuju i obogaćuju i koji su, prije svega, dar za Crkvu. Ustanove posvećenoga života (redovničke, monaške, kontemplativne, svjetovne, „nove ustanove”), Ordo virginum, pustinjaci i družbe apostolskoga života izražavaju cjelokupan posvećeni život koji pretače evanđelje u poseban oblik života, koji zna čitati znakove vjere očima vjere i koji nastoji odgovoriti dinamičnom vjernošću (usp. VC, 37) na potrebe Crkve u svijetu.

Sinodski hod bio je ideja vodilja naših prethodnih poruka, u kojima smo istaknuli zajedništvo i sudjelovanje. U ovoj ćemo se pak poruci dotaknuti poslanja: „raširiti ša-

tor” jest stav koji je u središtu misionarskoga djelovanja, kao što nas podsjeća naslov Radnoga dokumenta za kontinentalnu fazu Sinode. Poslanje nas vodi do punine našega kršćanskoga poziva, daje nam priliku vratiti se Božjem stilu koji je „blizina, suosjećanje i nježnost”, koji se izražava u riječima, u prisutnosti, u vezama prijateljstva. Ne možemo se odijeliti od života; prijeko je potrebno da se netko brine „za krhkosti i siromaštva našega vremena, liječeći rane i ozdravljajući slomljena srca Božjim balzomom” (papa Franjo, Početak sinodskog puta, 9. listopada 2021.).

„Poslanje je kisik kršćanskog života: jača ga i pročišćava” (papa Franjo, Opća audijencija, 11. siječnja 2023.). Da bismo živjeli to poslanje na Božji način kao posvećeni život, trebamo dah Duha, da opskrbljuje kisikom naše posvećenje, da raširi naš šator, da ne dopusti slabljenje ili nestanak želje da izlazimo i dođemo do drugih kako bi im navijestili evanđelje, da ponovno zapali u nama misijski žar. On je pravi protagonist toga poslanja i istodobno onaj koji održava svježinu naše vjere kako ne bi uvenula.

Ovaj nas dan potiče da si kao posvećene osobe postavimo pitanje: Zazivamo li snažno i često Duha, molimo li da ponovno zapali u našim srcima misijski plamen, apostolski žar, veliku ljubav prema Kristu i čovjeku? Osjećamo li se ponukanima navješćivati „što smo vidjeli i čuli” (1 Iv 1,3)? Osjećamo li čežnju za Kristom? Trpimo li i riskiramo u skladu s njegovim pastirskim srcem? Jesmo li spremni „raširiti naš šator”, kročiti zajedno? I nadasve se zapitajmo: Jesu li Isusova Osoba, njegovi osjećaji, njegovo suosjećanje, ono što pobuđuje zanos u našim srcima? Oduvijek, pa tako i posljednjih godina, posvećene sestre

i braća imali su u sebi iste Isusove osjećaje koji su ih doveli do toga da dadnu život za braću. Na ovaj dan slavimo njihovu krv prolivenu u jedinstvu s Kristom, koja je rječitija od svakoga govora o poslanju. Osim njihove tu je i krv koju su prolile žrtve rata, nasilja, gladi i nepravde.

Mi koji iz dana u dan dotičemo Božje spase-nje živimo poslanje kao besplatno darivanje drugima svega ono što jesmo i što imamo. Mi koji dotičemo „trpeće i slavno Kristovo tijelo“ raširimo svoj šator i dijelimo tako s drugima „sudbinu nade, taj nedvojbeni znak koji je plod spoznaje da je Gospodin uvijek uz nas. Kao kršćani ne možemo zadržati Gospodina samo za sebe: evangelizacijsko poslanje Crkve svoju punu i javnu vrijednost očituje u promjeni svijeta i očuvanju stvorenja.“ (papa Franjo, Poruka za Svjetski misijski dan, 6. siječnja 2021.)

Gdje god da jesmo, takvi kakvi jesmo, mi smo poslanje ako je Božja ljubav u našem srcu. To poslanje raširuje prostor našega šatora i uči nas rasti u iskrenom skladu, jačajući veze, koračajući zajedno, Marijinom spremnom revnošću i njezinom dubokom radošću.

Zajedno, u zajedništvu i sudioništvu, mi smo poslanje Božje!

Neka nas Marija prati na tom našem misio-narskom putu.

Vatikan, 25. siječnja 2023.

Kardinal João Braz de Aviz
prefekt
Mons. José Rodríguez Carballo, OFM
nadbiskup tajnik

HRVATSKI BISKUPI

PRIOPĆENJE S 25. ZAJEDNIČKOG ZASJEDANJA HBK I BK BiH

Članovi Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine održali su svoje XXV. godišnje zajedničko zasjedanje, 23. siječnja 2023., u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu. Predsjedali su predsjednik HBK splitsko-makarski nadbiskup i porečki i pulski apostolski upravitelj Dražen Kutleša i vrhbosanski nadbiskup i predsjednik BK BiH apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH Tomo Vukšić.

Dvije biskupske konferencije zajednički skrb za hrvatske vjernike u iseljeništvu te su toj temi posvetili osobitu pozornost. Upoznati su s djelovanjem zajedničkog Vijeća HBK i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu te su saslušali izvješće Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu za 2022. godinu. Hrvatska inozemna pastva trenutno je organizirana u 183 grada diljem svijeta te u njima djeluje 184 svećenika, od kojih 55 biskupijskih i 129 redovničkih iz Crkve u Hrvata. Biskupi su konstatali da je i dalje neophodna pastoralna skrb za članove njihovih biskupijskih zajednica koji su iz raznih razloga napustili svoj rodni kraj, kao i da se, nažalost, nastavlja iseljavanje iz domovine, Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, kao i iz drugih krajeva gdje Hrvati žive stoljećima. I ovom su prigodom izrazili zahvalnost svećenicima, redovnicima i redovnicama kao i drugom pastoralnom osoblju na zauzetom djelovanju među hrvatskim vjernicima pomažući im da ostanu ustrajni u svojoj vjeri te da očuvaju svoj identitet.

Biskupi su detaljno upoznati sa životom i radom u Papinskom hrvatskom zavodu sv. Jeronima u Rimu u kojem trenutno borave

22 svećenika na poslijediplomskom studiju iz raznih biskupija Crkve u Hrvata. Zahvalni su upravi, svećenicima studentima, redovnicama i svim djelatnicima u Zavodu za njihovu skladnu suradnju kojom su, uz Božji blagoslov i potporu brojnih dobročinitelja, uspjeli prebroditi izazove povezane s pandemijom koronavirusa te učiniti da ta ustanova od posebne važnosti za Crkvu u Hrvata i dalje duhovno i materijalno napreduje.

Izraz osobite blizine i solidarnosti između dviju biskupskih konferencija jest akcija Hrvatskog Caritasa pod naslovom „Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini“ koja se provodi od 2007. godine. Biskupima je predstavljen tijek prošlogodišnje akcije i planovi za ovogodišnji Tjedan koji će se održati od 5. do 12. ožujka. Središnje misno slavlje uz izravan televizijski i radijski prijenos bit će na treću korizmenu nedjelju, 12. ožujka 2023. u župnoj crkvi u Aladinićima, u Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji. Izražena je zahvalnost svima koji putem mreže Caritasa, svojim molitvama, priložima i na druge načine pomažu brojne karitativne projekte u BiH. Budući da je konkretna materijalna pomoć posljednjih godina smanjena, potiču sve ljude dobre volje, a posebno članove biskupijskih zajednica u Republici Hrvatskoj, da nastave podupirati svoju potrebitu braću i sestre u Bosni i Hercegovini. Saslušavši izvješće o radu Biskupske komisije HBK za liturgiju i Vijeća za liturgiju BK BiH, biskupi su razmišljali o što učinkovitijem načinu djelovanja na liturgijskom planu na hrvatskom govornom području. U tom duhu izneseni su i neki konkretni prijedlozi koje će svaka biskupska konferencija razmotriti na svojem zasjedanju. Osvrćući se na rad

Hrvatskog instituta za liturgijski pastoral pri HBK, biskupi su tražili najbolji način da ta liturgijsko-pastoralna ustanova biskupa hrvatskog jezičnog područja ostvari svoju svrhu: „svestrano promicati liturgijski pastoral u duhu Konstitucije Sacrosanctum Concilium o liturgiji II. vatikanskoga sabora i ostalih dokumenata Svete Stolice o liturgiji te smjernica hrvatskih biskupa“, kako piše u Statutu Instituta.

Članovi HBK i BK BiH upoznati su i s pojedinostima ovogodišnjeg središnjeg obilježavanja spomena na Bleiburšku tragediju koja će se, pod pokroviteljstvom HBK-a i u organizaciji Zagrebačke nadbiskupije, održati 13. svibnja u Macelju. Osim mise zadušnice za sve žrtve u Macelju, bit će slavljena misa i u bleiburškoj župnoj crkvi, 12. svibnja. Također će biti upriličena komemoracija na Mirgoju u Zagrebu, 13. svibnja. Jedna od tema bilo je i misijsko djelovanje Crkve u Hrvata. Biskupi su

saslušali izvješća o: proslavi Misijske nedjelje, Djelima svetog djetinjstva i sv. Petra apostola, akciji MIVA kojom se prikupljaju sredstva za nabavku vozila misionarima, prošlogodišnjem susretu misionara hrvatskog govornog područja održanog u Rijeci. Zahvalni svim misionarima i misionarkama iz svojih biskupijskih zajednica, biskupi potiču svoje vjernike da nastave molitvom i konkretnom pomoću, čitanjem i širenjem misijskog lista Radosna vijest i na druge načine pomagati onima koji šire Radosnu vijest spasenja.

Biskupi su također informirani o radu Komisije HBK-a i BK BiH za hrvatski martirologij i biskupijskih povjerenika za popis žrtava. Uoči zasjedanja biskupi su slavili euharistiju u kapeli, u zgradi Hrvatske biskupske konferencije, kojom je predsjedao predsjednik HBK-a nadbiskup Kutleša.

Tiskovni ured HBK

PRIOPĆENJE S IZVANREDNOG ZASJEDANJA HBK-a

Izvanredno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije pod predsjedanjem predsjednika HBK-a splitsko-makarskog nadbiskupa i apostolskog upravitelja Porečke i pulske biskupije Dražena Kutleše održano je u utorak, 24. siječnja 2023. godine u sjedištu HBK-a u Zagrebu.

Nakon uvodne molitve i pozdrava predsjednika HBK-a biskupima je predstavljen Radni dokument za kontinentalnu etapu sinodalnog hoda na koji je papa Franjo poveo Crkvu prije dvije godine. Radni dokument sažima izvještaje – sažetke 112 biskupskih konferencija iz cijeloga svijeta, te 15 istočnih katoličkih crkava, 17 rimskih tijela – dikasterija, većega broja zajednica posvećenoga života, kao i laičkih pokreta. Taj će dokument poslužiti kao „referentni okvir“ za sljedeću etapu Sinode o sinodalnosti koja predviđa okupljanja i zajednička promišljanja na svakom pojedinom kontinentu. Za europski kontinent sinodalno zborovanje održat će se u Pragu od 5. do 12. veljače 2023. s oko 200 sudionika, a putem interneta još nekoliko stotina. Četveročlano izaslanstvo HBK-a u Pragu predvodit će zadarski nadbiskup u miru Želimir Puljić.

Biskupi su posebnu pozornost posvetili temi dušobrižništva hrvatskih branitelja. Uzimajući u obzir i vrednujući sve što je do sada učinjeno na tom području crkvenoga djelovanja, biskupi su zajednički promišljali kako unaprijediti i intenzivirati taj vid pastoralne. Ujedno je istaknuta velika zahvalnost hrvatskim braniteljima za sve žrtve što su ih nese-

bično podnijeli za slobodu koju uživamo, a čije posljedice mnogi od njih i danas osjećaju te smo im kao društvo u cjelini dužni iskazati solidarnost pružajući im podršku i pomoć.

Na zasjedanju su donesene i odluke o pojedinim mandatima u raznim tijelima HBK-a. Za novog predsjednika Vijeća za kler izabran je zadarski nadbiskup Milan Zgrablić, a za predsjednika Vijeća za sjemeništva i duhovna zvanja pomoćni biskup đakovačko-osječki Ivan Ćurić. Za predsjednika Odbora HBK-a za bračna i obiteljska savjetovaništa izabran je nadbiskup Mate Uzinić. Ponovno je za predsjednika Pravne komisije izabran nadbiskup Dražen Kutleša, a produžen je mandat predsjedniku Vijeća za ekonomska pitanja vojnom ordinariju Juri Bogdanu kao i članovima toga Vijeća. Novi petogodišnji mandat povjeren je i predstojniku Nacionalnog ureda HBK-a za katoličke škole vlč. Ivici Žuljeviću i glavnom uredniku Hrvatske katoličke mreže dr. Siniši Kovačiću.

Za predstavnika HBK-a na XVI. općoj redovnoj skupštini Biskupske sinode o temi sinodalnosti, koja će se od 4. do 29. listopada 2023. održati u Rimu, izabran je pomoćni biskup đakovačko-osječki Ivan Ćurić.

Na zasjedanju je odlučeno da se 12. susret hrvatske katoličke mladeži u Gospiću održi 4. svibnja 2024.

Tiskovni ured HBK

PRIOPĆENJE SA 66. ZASJEDANJA SABORA HBK

Redovno 66. plenarno zasjedanje Sabora Hrvatske biskupske konferencije održano je od 18. do 20. travnja 2023. pod predsjedanjem predsjednika HBK zagrebačkog nadbiskupa Dražena Kutleše u sjedištu HBK u Zagrebu. Na početku zasjedanja sudjelovao je i sve nazočne pozdravio apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giorgio Lingua. Kao gosti na zasjedanju sudjelovali su izaslanici drugih biskupskih konferencija: predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine vrhbosanski nadbiskup i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH Tomo Vukšić, predsjednik Slovenske biskupske konferencije biskup Novog Mesta Andrej Saje, izaslanik Talijanske biskupske konferencije biskup Udina Andrea Bruno Mazzonato, izaslanik Poljske biskupske konferencije biskup Sandomierza Krzysztof Nitkiewicz te izaslanik Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda srijemski biskup koadjutor Fabijan Svalina.

Pozdravljajući nazočne, nadbiskup Kutleša čestitao je novom porečkom i pulskom biskupu Ivanu Štironji, a posebno je pozdravio i nadbiskupa Želimira Puljića koji je nedavno imenovan apostolskim upraviteljem Splitsko-makarske nadbiskupije. Predsjednik HBK-a podsjetio je na Kontinentalnu sinodsku skupštinu koja je u veljači održana u Pragu. Obavijestio je biskupe da je iz Biskupske sinode u Rimu došao poticaj da se u svim biskupskim konferencijama održi dan molitve za uspjeh Sinodske skupštine koja će na jesen biti održana u Rimu. Za dan molitve u svim biskupskim konferencijama predložen je spomendan Pohoda Blažene Djevice Marije 31. svibnja. U Hrvatskoj će upravo tih dana boraviti generalni tajnik Sinode kardinal Mario Grech.

Nadbiskup Kutleša osvrnuo se i na 30. obljetnicu osnivanja Hrvatske biskupske konferencije, koju je utemeljila Sveta Stolica de-

kretom od 15. svibnja 1993., istaknuvši da je to prigoda za zahvalu svim biskupima koji su djelovali i djeluju u različitim tijelima HBK, kao i njihovim suradnicima. Spomenuo se i 25. obljetnice Hrvatskoga katoličkog radija, te 30. obljetnice Informativne katoličke agencije, dvaju medija koje su biskupi ustanovili da budu glas Crkve, glas istine i Evanđelja u ovome svijetu i vremenu. Na kraju je zahvalio kardinalu Josipu Bozaniću za sudjelovanje u radu Konferencije u kojoj je obnašao odgovorne službe kao njezin predsjednik i dugogodišnji član Stalnog vijeća te što je svojim radom doprinio boljem ustroju biskupske konferencije. U ime svih članova HBK darovao mu je srebrni pektoral.

Potom su gosti u ime biskupskih konferencija iz kojih dolaze izvijestili o stanju Katoličke Crkve u svojim zemljama kao i o društvenim okolnostima u kojima ona djeluje.

U radnom dijelu zasjedanja biskupima je predstavljen dokument Dikasterija za laike, obitelj i život „Katekumenatski itinerarij za bračni život. Pastoralne smjernice za partikularne Crkve“ kojega je hrvatski prijevod objavljen neposredno prije zasjedanja. Radi se o smjernicama za unaprjeđenje programa priprave za brak kao i praćenje bračnih parova u prvim godinama zajedničkog života te praćenje parova u krizi.

Jedna od glavnih tema bile su nove Smjernice HBK za zaštitu maloljetnika i ranjivih odraslih osoba. Nacrt Smjernica je usklađen s izmijenjenim i dopunjenim Apostolskim pismom pape Franje „Vos estis lux mundi“. Utvrđeno je da će biti potrebno revidirati postojeće strukture ustanovljene Smjernicama za osnivanje metropoljskih ureda i biskupijskih povjerenika, te je usvojen prijedlog je da se poradi na novom ustroju u smislu uspostave jedinstvenog ureda za zaštitu maloljetnika za cijelu Hrvatsku biskupsku konferenciju.

Uz to, biskupi su upoznati s novim Apostolskim pismom pape Franje „Vos estis lux mundi“ i novom verzijom dokumenta Vademecum Dikasterija za nauk vjere, koji su u međuvremenu prevedeni na hrvatski jezik te će uskoro biti objavljeni na mrežnim stranicama HBK gdje se već nalaze brojni dokumenti koji se odnose na zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba. U međuvremenu su priređeni i hrvatski prijevodi dvaju priručnika Talijanske biskupske konferencije za učitelje, odgojitelje i pastoralne radnike „Rane zlostavljanja“ i „Primjeri dobre prakse za prevenciju i zaštitu maloljetnika u župi“ koji će također putem mrežnih stranica HBK biti dostupni javnosti. Dani su i poticaji da biskupije u suradnji s Centrom za promicanje dobrobiti ranjivih osoba pri Hrvatskom katoličkom sveučilištu organiziraju edukaciju za svećenike, djelatnike u biskupijama, vjeroučitelje i sve one koji su na bilo koji način uključeni u poslanje Crkve.

Biskupi su upoznati s djelovanjem Centra za promicanje socijalnog nauka Crkve koji ove godine obilježava 25. obljetnicu djelovanja. Tim povodom biskupi su podržali da se proslava srebrnog jubileja Centra upriliči 23. i 24. studenoga ove godine prigodnim dvodnevnom simpozijem i svečanom akademijom. Da bi socijalni nauk Crkve bio prisutniji u pastoralnim aktivnostima mjesnih Crkava, prihvaćen je prijedlog da se u biskupijama imenuju biskupijski povjerenici za promicanje socijalnog nauka Crkve.

Nakon što su predstavljeni programi za katolički vjeronauk u posebnim uvjetima, a po završetku javnoga savjetovanja koje je trajalo posljednjih mjesec dana, biskupi su dali suglasnost da se navedeni kurikuli upute u daljnju proceduru. Glede kurikula Katoličkog vjeronauka za srednje strukovne škole, biskupi očekuju da će nakon njihove odluke o prihvaćanju navedenog programa Ministarstvo znanosti i obrazovanja prihvatiti

program kao važeći od sljedeće školske godine. Na zasjedanju je bilo govora i o pomoći potrebitim hrvatskim katoličkim zajednicama izvan Hrvatske. Sukladno mogućnostima, izići će se ususret onima koji su u potrebi i na taj način pokazati solidarnost i povezanost s tim zajednicama.

Na zasjedanju je biskupima predstavljen prijedlog pastoralna branitelja, članova njihovih obitelji i stradalnika Domovinskog rata. Biskupi su prepoznali aktualne napore mnogih svećenika, redovnika i laika koji se angažiraju u pastoralnim aktivnostima za hrvatske branitelje, te su promišljali o mogućnostima boljeg ustroja i koordinacije pastoralne brige za njih.

Na Svjetskom susretu mladih, koji će od 1. do 6. kolovoza 2023. biti održan u Lisabonu, glavnom gradu Portugala, s mladima iz Hrvatske sudjelovat će predsjednik Odbora za mlade HBK šibenski biskup Tomislav Rogić te dubrovački biskup Roko Glasnović.

Biskupi su prihvatili produljenje mandata članovima Biskupske komisije za liturgiju: biskupima Zdenku Križiću, koji je ujedno predsjednik Komisije, Ivanu Šašku i Tomislavu Rogiću, a biskup Ivan Ćurić imenovan je novim članom Komisije. Ekonomu HBK don Šimunu Šindiji obnovljen je mandat. Predsjednici pojedinih Komisija, Vijeća i Odbora HBK podnijeli su izvješća o radu od proteklog zasjedanja.

Na kraju prvog dana zasjedanja, u utorak 18. travnja, članovi HBK nazočili su svečanoj akademiji koja je o 25. obljetnici Hrvatskoga katoličkog radija i 30. obljetnici IKA-e, dviju sastavnica Hrvatske katoličke mreže, održana u dvorani Vijenac na Kaptolu.

Tajništvo HBK

PORUKA VARAŽDINSKOG BISKUPA MSGR. BOŽE RADOŠA, PREDSJEDNIKA HRVATSKOG CARITASA PRIGODOM NEDJELJE CARITASA 2022.

11. prosinca 2022.

„Pratit će ih radost i veselje“ (usp. Iz 35, 10)

Draga braćo i sestre!

Približavajući se Božiću, Crkva svoje vjernike poziva na darivanje kako bi produbila radost iščekivanja Božjeg pojavka među nama. Treću nedjelju došašća nazivamo Nedjeljom gaudete – radosti i, u našoj Crkvi, Nedjeljom Caritasa – ljubavi. Ona nas poziva na radost i ljubav: raskošno opjevane u riječima proroka Izaije; stidljivo, dojmljivo i lijepo urezane su u biće proroka došašća – Ivana Krstitelja. Želimo dotaknuti ljepotu ljubavi i radosti u njegovoj osobi.

Već nam je prošla nedjelja približila taj tipični lik došašća, no Evanđelje današnje nedjelje Ivana Krstitelja predstavlja u sasvim novoj situaciji, u potpuno drugačijem položaju. Ivan više nije u pustinji, njegov glas ne odjekuje jordanском dolinom. Ne traži ga više mnoštvo, ne slijevaju se mase iz Jeruzalema i Judeje da bi čule njegove prodorne riječi. Utihnula su pitanja Ivanu: „Što nam je činiti?“, ne stvaraju se kolone grešnika koji traže krštenje.

Ivan se nalazi u tamnici. Ne pokazuje prstom na Jaganjca koji oduzima grijehe svijeta. Ivan je sâm, zatvoren u tvrđavi, na ispitu vjere. Ne odgovara više na pitanja, nego sam traži odgovore. Očekivani Mesija nije onakav kakvog je očekivao. Očekivao je ‘vatra’, ‘vjetař’, ‘vihor’, a Isus je ‘blagi povjetarac’. Govorio je o žetvi, o sječi stabla, a Isus o sjemenu i sijaču, o rataru koji posvuda baca sjeme s beskrajnom strpljivošću. Strpljivo sije i čeka dragocjeni urod zemlje (usp. Jak 5, 7b). Ivan je zamišljao Mesiju stroga lica s vijačom koji odvaja žito od kukolja i sjekirom koja siječe

stablo koje ne donosi ploda, tj. odvaja dobro od zla. Isus, s druge strane, ima ruku Božje nježnosti i pruža je svima. Jede s carinicima i grešnicima, prima ih u svoje društvo, odabire ih za apostole, daje do znanja da za Boga nema izgubljenog čovjeka. Bog je spreman platiti i najvišu cijenu da ga spasi.

Bog nadilazi naša očekivanja i iznenađuje nas, zato je vjera otvoreni put s Bogom koji uključuje spremnost na iznenađenja. Uvijek je to put poniznosti i put pitanja koja dosežu vrhunac u Ivanovom pitanju: „Jesi li ti Onaj koji ima doći ili drugoga da čekamo?“ (Mt 11, 3). Postavljanje pitanja otvara prostor novosti i slobode.

Preko njih se rađa odgovor koji pročišćava vjeru i bistri sliku o Bogu. Sumnja, iz koje se rađaju pitanja, natopljeno je tlo na kojem vjera sazrijeva, otkriva se kao most između očekivanoga (s ljudske strane) i objavljenoga (s Božje strane). Bog je drugačiji od ljudskih očekivanja. Objavljuje nam se kakav jest.

Zanimljivo, na Ivanovo pitanje Isus ne odgovara ni potvrdno ni niječno, niti govori o sebi, nego širi pogled na znakove koji upućuju na njega, zasijao ih je svojim svjetlom i oni su sada uzrasli, da bi stvorio prostor radosti i slobode. Čeznja proroka Izaije, koja je godinama odzvanjala, dolazi do ostvarenja: „Slijepi progledaju, hromi hode, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromasima se navješćuje evanđelje“ (Mt 11, 5). Za Isusa je dovoljno sjeme koje je posijano i raste, skriveno očima tijela, a vidljivo očima vjere, nade i ljubavi, očima srca.

Idite, javite što ste vidjeli (usp. Mt 11, 4). Vide stado malenih oko Isusa:

Slijepe koji su progledali – Isusov pogled otvorio im je oči srca, otvorio dubinu i pokazao prostor nade.

Hrome koji su prohodali – oko Njega su oni koje je podigla snažna ruka Božje dobrote i podiže ih svaki puta kada padnu.

Očišćene gubavce – bili su odvojeni od Boga i ljudi, sada su Isusovi intimni prijatelji.

Gluhe koji čuju – Božja riječ probila je njihovu gluhoću, odrekli su se svojih očekivanja i prihvatili Božja obećanja.

Mrtve koji ustaju – Božja ljubav ulazi u grob njihove nutrine, hladnoća groba pretvara se u kolijevku života.

Siromahe kojima se naviješta Kraljevstvo Božje – Bog se ne naslanja na moćnike zemlje, nego na svoje prijatelje, one koji su u svome životu napravili mjesta za Njega, na malu obitelj koja ga slijedi.

Neočekivano Ivanovo pitanje dobiva odgovor u Isusovom pitanju koje postavlja o Ivanu: „Što ste izišli u pustinju gledati? Trsku koju vjetar ljulja?“ (Mt 11, 7b) Ivan nije trska

koja se prigiba prema zemlji, koju moćnici svijeta mogu saviti. Ne može ga slomiti vjetar ljudskih moći i pritisaka. On je neosvojiva tvrđava. Nosi ga vjetar Duha Svetoga; samo ga On privija prema zemlji da zakopa vlastita očekivanja i daje se zasijati obećanjima koja već u sijanju nagovještaju radost žetve. Isus mu neizravno daje vidjeti da pripada istoj družini – Njegovim siromasima.

Braćo i sestre, Bog na čudesan način sije sjeme ljubavi u naša srca, u kojima se zatim nastanjuje radost. U našu sljepoću sije svjetlost, našoj hromosti daje sigurnost, obogaćuje čistoćom naše gubave odnose, protresa grob da bi utisnuo život. Diskretno poziva da drugi otkriju ljepotu koja se krije u Božjem sjemenu, koje je posijao u naše srce i stavio u naše bisage. Nedjelja Caritasa prilika je da i mi posijemo sjeme dobrote, dobra djela, kojima siromasima naviještamo kraljevstvo nebesko. Dobra djela kojima smo zasijani i koja sijemo, dat će nam siguran i dobar signal – osjećaj radosti i veselja – jesmo li na pravom putu prema Božiću. Ohrabrimo se posijati sjeme kako bismo ubrali božićnu radost.

✠ Bože Radoš
varaždinski biskup
predsjednik Hrvatskog Caritasa

PORUKA PRIGODOM DANA POSVEĆENOG ŽIVOTA 2023. GODINE

2. veljače 2023.

Poštovane redovnice, redovnici i laici posvećeni u svijetu, drage sestre i draga braćo u Kristu!

Ovogodišnji Dan posvećenoga života povezan je s približavanjem bolne godišnjice rata na prostoru Ukrajine, koji je ozbiljna prijetnja da se pretvori u još jedan svjetski rat s jezi-vim i nesagledivim posljedicama. Zasigurno neplanirano, ali simbolično, taj je rat započeo gotovo na samu godišnjicu svečanoga donošenja Dokumenta o ljudskom bratstvu za mir u svijetu i zajednički život, koji su u Abu Dhabiju potpisali papa Franjo i veliki imam Al-Azhara Ahmad Al-Tayyeb, i godinu dana nakon prvoga obilježavanja Međunarodnoga dana ljudskoga bratstva, ustanovljenoga rezolucijom Opće skupštine Ujedinjenih naroda. To pokazuje kako je velika razlika između razmišljanja, pisanja i poziva na bratstvo i stvarnosti njegova življenja.

Često su si tijekom povijesti pojedinci uzimali pravo odlučivati da jedan narod „nema pravo na postojanje“. Čak i bez tako izravne prijetnje, mnogim narodima i pojedincima oduzima se dostojanstvo i dopušta poniranje u bijedu i umiranje u njoj. Sila i nasilje, dominacija jačih i moćnijih stalnice su ljudske povijesti koje uvijek iznova pogađaju stvarnost onih kojima je uskraćeno pravo da budu prepoznati i priznati kao braća i sestre te su označeni kao suparnici. To nerijetko vodi i do izazova njihova nasilnoga uklanjanja. Prva smrt o kojoj nam govori Biblija jest bratoubojstvo (Post 4,1–16). Braća su imala različita zanimanja i poslove, a onda i različite oblike egzistencije. Postojanje različitosti među ljudima spada na čovjekovu stvorenost. Sam Bog podijelio je darove tako da je jednomu dao jednu, a drugomu drugu sposobnost; jednomu je dao više, a drugomu manje. Čovjek bi se trebao naučiti živjeti s činjenicom

egzistencijalne nejednakosti i različitosti. No ona je provokativna te ponekad potiče na nasilje koje čovjeku nudi mogućnost nametanja vlastite volje drugomu, sposobnost ovladavanja i na kraju uništavanja drugoga. Ne htjeti prihvatiti drugoga i drukčijega znači krenuti putem sukoba, koji u krajnjem slučaju vodi i do prolijevanja krvi, te tako uništiti ne samo međubratsko zajedništvo nego i zajedništvo s Bogom.

Enciklika pape Franje *Fratelli tutti* (2020.) trajni je poziv svim članovima Crkve koja djeluje u takvom svijetu i nije imuna na sve što se u njemu događa. Ona napose potiče nas, Bogu posvećene osobe, na preispitivanje vlastitoga življenja kako bismo bili vapaj svijetu za promociju bratstva i sestrinstva među ljudima „čuvajući stvoreno i cijeli svemir, te podržavajući svaku osobu, osobito najpotrebnije i najsiromašnije“ (Dokument o ljudskom bratstvu). Budući da je primjer uvijek snažniji od riječi, posvećeni život pozvan je na poseban način svjedočiti o daru udioništva na odnosu Isusa s Ocem i njegova odnosa prema čovjeku. Ako smo „sinovi u Sinu“, onda trebamo biti i „braća u Bratu“. Božji odnos prema čovjeku mora biti jedina i isključiva mjera čovjekova odnosa prema braći.

Isus Krist nije poput drugih svojih suvremenika osnovao rabinsku školu, nego zajednicu života u kojoj će vladati bratsko-sestrinski odnosi. Oni su cilj i njegova naučavanja. „‘Tko je majka moja, tko li braća moja?’ I pruži ruku prema učenicima: ‘Evo’, reče, ‘majke moje i braće moje! Doista, tko god vrši volju Oca mogega, koji je na nebesima, taj mi je brat i sestra i majka.’“ (Mt 12,48–50).

Privlačna moć prve kršćanske zajednice bila je plod truda oko življenja te stvarnosti.

„U mnoštva onih što prigrliše vjeru bijaše jedno srce i jedna duša“ (Dj 4,32). U svijetu kojim su vladale religijske, klasne, rasne i nacionalne podjele takav način života predstavljao je izazov. Jedne je poticao na nasilje u želji za očuvanjem postojećega poretka, a druge je privlačio da se i sami pridruže novosti života Crkve. Unatoč progonstvima broj kršćana rastao je začuđujućom brzinom.

Uspostava bratstva u apostolskoj zajednici ipak nije bilo lako ostvarenje. Sveto pismo svjedoči nam o prepirkama učenika o tome tko je među njima najveći i koja će mjesta zauzeti u Isusovu Kraljevstvu. Nasuprot njihovoj ljudskoj logici Isus stavlja Božju. „Ako tko želi biti prvi, neka bude od svih posljednji i svima poslužitelj!“ (Mk 9,35) Čak ni susret s Uskrnulim nije bio dostatan za nadvladavanje podjela do mjere da je sveti Pavao vapio: „Zaklinjem vas, braćo, imenom Gospodina našega Isusa Krista: svi budite iste misli; neka ne bude među vama razdora, nego budite savršeno istog osjećanja i istog mišljenja“ (1 Kor 1,11). Radi iskorjenjivanja postojećih suparništava evanđelisti navode Isusove riječi „jedan je učitelj vaš, a svi ste vi braća“ (Mt 23,8).

U svom djelu Kršćansko bratstvo J. Ratzinger podsjeća da je Krist ljude naučio Bogu govoriti „Oče naš“. To „naš“ nije manje važno od „Oče“. Otac nebeski stavlja se izravno u zaštitu naših međusobnih bratskih/sestrinskih odnosa. On im je temelj, uzor i zaštita. Teološki gledano, brat ima primat pred prijateljem: prijatelja izabiremo, a brat nam je darovan. Zato „draga braćo i sestre“ nosi drukčiju poruku i nijansu od „dragi prijatelji“. Prema J. Ratzingeru, ta nam perspektiva baca novo svjetlo na razumijevanje kršćanskih zajednica. One nisu skupine prijatelja koji se odjeljuju od drugih zatvarajući se sami u sebe, nego su zajednice osoba koje druge prihvaćaju kao braću i sestre koje im je Bog darovao.

Zajednice posvećenoga života nastajale su kako bi ostvarile Isusovu želju življenja bratstva i sestrinstva pretačući evanđelje u po-

seban oblik življenja. Prihvaćenje poziva na takav način života ne pretpostavlja biranje osoba s kojima ćemo taj poziv dijeliti, nego prihvaćanje sestara i braće koju nam je Bog darovao. Ono traži svoju potvrdu u svakodnevnom zajedničkom životu i poslanju. Kada govorimo o bratstvu ili sestrinstvu, pretpostavljamo i zahtijevamo jednakost dostojanstva unatoč svim međusobnim razlikama. Ako je nema, stvarnost bratstva gubi se, dokida i uništava. Nejednakost među onima koji očekuju da budu jednaki jedan je od naj snažnijih konfliktnih motiva. Crkva naglašava: „Svi se trebaju sjetiti da je bratsko zajedništvo, kao takvo, već apostolat, tj. da izravno pridonosi djelu evangelizacija“ (Bratski život u zajednici, br. 54.). Bratstvo i sestrinstvo posvećenih osoba uvijek je imalo misijsku snagu svjedočenja i djelotvorne ljubavi prema potrebitima. Prema riječima svetoga Ivana Pavla II.: „sva plodnost redovničkog života zavisi o svojstvu bratskog života u zajedništvu“ (Plenarno zasjedanje CIVCSVA, 20. 11. 1992.). Zajednice posvećenoga života moraju biti svjedoci i promicatelji bratstva i sestrinstva u svijetu u kojem sve više prevladava podijeljenost, sukobi, interesi, individualizam i hladnoća prema najslabijima.

U enciklici *Fratelli tutti* papa Franjo piše o današnjoj kulturi koja sve više ujedinjuje svijet i ljude međusobno približava, ali nas ne čini braćom i sestrama. „Usamljeniji smo više nego ikada u tom omasovljenom svijetu koji daje prednost individualnim interesima te oslabljuje zajedničarsku dimenziju života. Povećavaju se uglavnom tržišta, na kojima osobe igraju ulogu potrošača ili gledatelja. Napredovanje toga globalizma u pravilu promiče identitet jačih koji se štite, ali nastoji rastočiti identitet slabijih i siromašnijih područja, čineći ih ranjivijima i ovisnijima. Na taj način politika postaje sve slabija u odnosu na transnacionalne gospodarske sile koje primjenjuju načelo ‘podijeli pa vladaј’.”

Stvarnost blizine u kojoj nismo braća i sestre prisutna je u svim oblicima zajedničarskoga života, pa, nažalost, i među onima koji se nazivaju

braćom i sestrama. Stoga Crkva upozorava da „ostvarenje redovnika i redovnica prolazi kroz njihovu zajednicu. Tko želi živjeti nezavisni život, odvojen od zajednice, svakako nije udario sigurnim putem savršenstva vlastitog staleža” (BŽZ, br. 25.).

S pravom se kaže da „bratski život prirodno očarava mlade” (BŽZ, br. 24.), pa se onda nameće pitanje trebamo li i tu tražiti razloge današnje krize odgovora na poziv posvećenoga života.

Stoga neka ovogodišnji Dan posvećenoga života bude poticaj na prihvatanje, priznanje

i življenje bratstva/sestrinstva sa svima onima kojima je to uskraćeno, pa i u našim zajednicama.

Zagreb, 31. siječnja 2023.

U ime Vijeća Hrvatske biskupske konferencije
za ustanove posvećenoga života i družbe
apostolskoga života,
msgr. Zdenko Križić, predsjednik

U ime Hrvatske redovničke konferencije,
fr. Slavko Slišković OP, predsjednik

PORUKA RIJEČKOG NADBISKUPA MSGR. MATE UZINIĆA, PREDSJEDNIKA VIJEĆA HBK ZA ŽIVOT I OBITELJ, ZA DAN ŽIVOTA 2023.

5. veljače 2023.

Graditi mir prihvaćanjem dara plodnosti i dara života

Dan života 2023. godine obilježavamo približavajući se tužnoj godišnjici početka rata u Ukrajini koji je već odnio mnoge živote. Zgroženi ratnim zbivanjima usmjeravamo svoje molitve za mir i mirotvorna nastojanja, no jednako tako svjesni smo da je to tek jedan u nizu ratova koji su se tijekom ljudske povijesti događali i događaju se diljem svijeta. S pravom se pitamo hoće li ratovi ikada prestati? Može li ih itko zaustaviti i donijeti nam konačni mir? Neki se možda pitaju i zašto Bog ništa ne čini, zašto sve to dopušta?

No umjesto da prigovaramo Bogu ili da optužujemo političke i društvene vođe i moćnike, valja nam se preispitati nije li rat samo eskalacija napetosti i sukoba koje i sami stvaramo među sobom, prema svojim neistomišljenicima, pa i prema prijateljima, čak i unutar obitelji kada dođe do neslaganja. Jesmo li, kao pojedinci i kao društvo, odgovorili na Kristov poziv da budemo mirotvorci u našem svakodnevnom životu počevši od odnosa sa svojim najbližima? Dopusćamo li mu da u naša srca unese mir, onaj mir kakav nam ni jedan čovjek ne može dati?

Mirotvorstvo – ljubav za svakoga čovjeka

A kako bismo postali i bili istinski mirotvorci moramo naučiti ljubiti svakoga čovjeka, jer svaki je stvoren na Božju sliku i priliku. Svaki u sebi nosi čežnju i nadu konačnog ispunjenja u Božjoj ljubavi. Svaki je život jednako vrijedan, jer je stvoren za vječnost. Čovjek tu čežnju i nadu nosi u svome srcu i onda kada je nije svjestan. Ona se očituje u njegovim očima, ogledalima duše, i onda kada se ne

možemo u njih zagledati, kada je još u majčinoj utrobi, kada su suzne zbog patnje, bolesti i nemoći ili kada se u njima gasi plamen života. Kad bismo pozornije gledali u oči svojih bližnjih uvidjeli bismo da su poput nas ljubljena djeca nebeskoga Oca te da žude ljubiti i biti ljubljeni.

Nažalost, zbog ljudske grešne naravi često u svome bližnjemu ne vidimo brata i sestru, već protivnika nedostojnog naše ljubavi. Još je gore ako ga lišavamo ljudskosti uzimajući si za pravo raditi s njim što nam se prohtije. Zaboravljamo da je život vrijedniji od svih naših neslaganja, objektivnih prepreka i teškoća. Zaboravljamo ljubiti. Propuštamo cijeniti i prihvaćati dar života svakog ljudskog bića od začeca sve do prirodne smrti, ne samo kao naravno, nego i vrhunaravno dobro.

Brak i obitelj – izvor života i škola ljubavi i mira

Nerijetko bježimo od toga da naši brakovi i obitelji budu izvori života u kojima se dijeli ljubav i poučava kultura mira i nenasilja. A upravo su obitelji prve škole ljubavi i mira, napose kada su čvrsto sazdate na zajedništvu muža i žene u sakramentalnom braku. To je mjesto nastanka novoga života, mjesto gdje ljudska ljubav dobiva božansku dimenziju i postaje živa slika ljubavi između Oca, Sina i Duha Svetoga.

Osim dara života, plodnost muškarca i žene također je veliki Božji dar ljudima. To je dar koji izaziva strahopoštovanje i poziva na odgovornost, jer stvaranje novoga života, rađanje djece, nije tek puka reprodukcija, nego

prokreacija, odnosno sudjelovanje u Božjem planu stvaranja. Stoga je sjedinjenje muža i žene, ne samo biološki, nego i duhovni čin. Baš zato što je tako dragocjen, dar plodnosti treba čuvati brinući se za svoje zdravlje i ne narušavajući ga.

Uz dar plodnosti muškarcima i ženama dana je i sposobnost prepoznavanja znakova plodnosti kao i sposobnost razlučivanja s ciljem zajedničkog odlučivanja o rađanju djece. I jedni i drugi pozvani su te sposobnosti uvažavati, poštovati i razvijati. Dok se dar razlučivanja razvija kroz razgovor, promišljanje i molitvu, prepoznavanje znakova plodnosti treba naučiti po mogućnosti i prije stupanja u brak.

To se postiže uz pomoć suvremenih i znanstveno utemeljenih metoda prepoznavanja znakova plodnosti poznatih i kao metode prirodnog planiranja obitelji. Osim što su dokazano pouzdane za planiranje začeca, te metode pomažu supružnicima potpunije živjeti bračnu ljubav u svagdašnjici razvijajući međusobnu komunikaciju, poštovanje i povjerenje te utvrđujući vjernost. Jednako tako, osposobljuju ih za osluškivanje, ne samo svojega tijela, nego i Božjeg poziva na prokreaciju olakšavajući im da na njega velikodušno odgovore. Poznavanje vlastite plodnosti podiže svijest o vrijednosti dara plodnosti i oslobađa bračni život napetosti i potrebe za kompromisnim rješenjima kada je u pitanju planiranje obitelji i zdravlje.

Novi naraštaji mirotvoraca

Uzajamno razumijevanje supružnika, a što podrazumijeva i razumijevanje plodnosti, važan je preduvjet da brak bude prožet mirom. Još davne 1934. godine na to je ukazao dr. Kyusako Ogino, jedan od prvih stručnjaka u prirodnom planiranju obitelji, rekavši: „Baš kao što se mir među dvama narodima održava dobrim međusobnim razumijeva-

njem, gotovo da i ne treba isticati kako mir među supružima nastaje iz dubokog uzajamnog razumijevanja.“

Živjeti u braku i obitelji u kojem je plodnost prihvaćena kao dar omogućuje da se i svaki ljudski život doživljava kao veliki dar koji zaslužuje biti prihvaćen i ljubljen. Djeca odgajana u takvim obiteljima uče se komunikaciji i kulturi dijaloga, empatiji, međusobnom prihvaćanju, uvažavanju različitosti i dostojanstva svakoga čovjeka. Sve su to preduvjeti nenasilja i mira kojemu težimo, a čiji korijeni sežu u razdoblje prije rođenja. Upravo je tu poveznicu istaknula i sveta Majka Tereza iz Kolkate 1979. godine prilikom dodjele Nobelove nagrade za mir koju je primila „u ime svih onih koji se osjećaju nepoželjnima, nevoljenima, nezbrinutima, u ime onih koji su isključeni iz našega društva“. Tada je svoj govor zaključila pozivom na molitvu „Bože daj nam snage da zaštitimo nerođeno dijete. Jer dijete je najveći Božji dar jednoj obitelji, narodu i svijetu.“

Prigodom ovogodišnjeg Dana života pridružimo se i mi toj njezinoj molitvi u nastojanju da se u obiteljima u Hrvatskoj i diljem svijeta sve više uvažavaju i prihvaćaju dar plodnosti i dar života kako bi se u njima odgajali novi naraštaji mirotvoraca koji će šireći ljubav, vjeru i nadu postupno suzbijati oholost, požudu, mržnju, ratove i druga zla našega vremena. Odgovorit ćemo tako i na poziv pape Franje koji nam poručuje: „Bog je mir. Zamolimo ga da nam pomogne da budemo mirotvorci svaki dan, u svom životu, u obiteljima, u gradovima, državama i cijelom svijetu“.

U Zagrebu 24. siječnja 2023. na spomendan sv. Franje Saleškog „velikog čitača znakova vremena“ i „čovjeka dijaloga“,

✠ Mate Uzinić
nadbiskup riječki
predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj

PORUKA VARAŽDINSKOG BISKUPA MSGR. BOŽE RADOŠA, PREDSJEDNIKA HRVATSKOG CARITASA ZA TJEDAN SOLIDARNOSTI I ZAJEDNIŠTVA S CRKVOM I LJUDIMA U BOSNI I HERCEGOVINI

12. - 19. ožujka 2023.

Piti sa zdenca života

Draga braćo i sestre!

Već više godina u prvom dijelu korizmenog vremena Crkva i narod u Republici Hrvatskoj, preko Caritasa, promiču solidarnost s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini. U Tjednu solidarnosti i zajedništva osluškujemo potrebe naše braće i sestara 'preko granice', posebno pri tome misleći na one ranjive članove Crkve i društva - stare, bolesne, pogođene elementarnim nepogodama, siromašne, osamljene, one koji nemaju vlastite obitelji koja o njima brine, one koji 'nemaju nikoga' - sve za koje Crkva u Bosni i Hercegovini skrbi preko Caritasa.

Središte tjedna solidarnosti je euharistijsko slavlje koje dotiče otajstvo 'Božje solidarnosti' s nama ljudima. Svjetiljka nam je Riječ Božja treće korizmene nedjelje, koja daje da, iako na različitim mjestima, ipak svi budemo okupljeni na istome zdenču 'na zdenču vode žive'. Susret Isusa i Samarijanke jedna je od najljepših stranica Svetoga Pisma, doživljavamo je kao dar i stoga predlažemo za vodilju Tjedna solidarnosti. Prikladna je jer su protagonisti susreta upravo oni potrebni: gladni (učenici), žedni i umorni od ljetne žege (Isus) te slomljeni (Samarijanka). Svi su u konačnici žedni ljubavi. Evanđelist Ivan vješto bilježi kako Isus gradi susret na dvije razine, kuću na dva kata, diskretno podiže sugovornike na 'gornji kat', na 'kat ljudske duše'.

Isus, sama Ljubav, utjelovljeni Caritas redovito prolazi kroz rubna, nepoželjna područja.

Ide preko granice; granice ljudske ograničenosti i predrasuda - *morao je proći kroz Samariju*. Sa zemljopisne točke gledišta to nije obavezan prolaz, mogao je proći i lakšim putem, dolinom Jordana, kao što su to obično radili oni Židovi koji nisu željeli biti onečišćeni prelaskom preko poganskog teritorija Samarije. Za Isusa je to *obavezan prolaz*, jer ga usmjerava ljubav Očeva koja čezne doprijeti do isključenih, neželjenih, omraženih, osporavanih do onih najudaljenijih; došao je na svijet radi njih i radi njihova spasenja: *Samarijanke i Samarije!* Obzirno uči da je 'Samarija' *obavezan prolaz* za Kristove učenike. Ljubav Kristova (caritas Christi) jedina je navigacija koju slijede, a ona vodi s onu stranu granice i ima referentnu točku na Jakovljevu zdenču.

Na Jakovljevu zdenču...

Bogata je simbolika zdenca u Bibliji. U semitskoj civilizaciji zdenac simbolizira život. U geografiji sušne zemlje, zdenac je bio ključna točka za putovanja kroz pustinju. Zdenac je i povlašteno mjesto za ljubavne susrete; na njemu Izak, Jakov i Mojsije susreću buduće žene u koje se zaljubljuju i vole ih cijeli život (usp. Post 24 i 29; Izl 2,15-22). Pjesma nad pjesmama uspoređuje ženu sa zdencom: „Zdenac si u mom vrtu, izvor žive vode koja teče s Libana“ (Pj 4,15) U situaciji suše koja donosi smrt, zdenac je izvor vode koja daruje život, čini ga plodnim.

Biblija poznaje sliku 'zdenca Božje riječi' koja jedina gasi čovjekovu žeđ (Iz 55,1). Sve ovo na jedinstvenom skladu diše na Jakovljevom

zdescu, čiji smo i mi gotovo neprimjetno postali dionici, dio Isusovoga društva na zdescu. Ne možemo doduše ući u Isusove misli, ali smijemo zamisliti da Učitelj na Jakovljevu zdescu prebire susret praoca Jakova i Rahele; susret u kojem je prvi pogled zapalio plamen ljubavi koji se više nije gasio, susret koji je rodilo najljepšu ljubavnu priču u Bibliji. I dok On plovi u svetu povijest svoga naroda, plovi jedna žena prema zdescu, prema njemu. Neobično je vrijeme u koje dolazi na vodu, podne, jer su redovito djevojke ili žene to činile ujutro i(li) navečer. Ne spominje se njeno ime, možda se zove Rahela, ne bi bilo neobično da je dobila ime po časnoj ženi čiji spomen i Židovi i Samarijanci čuvaju s posebnim pijetetom i ljubavlju.

Isusov pogled, i razgovor koji slijedi, govore da je božanski Učitelj gleda sličnim pogledom ljubavi kojom je Jakov gledao Rahelu. Pogled ljubavi koja je neprolazna, a ovdje započinje traženjem: *daj mi piti!* Onaj tko više ljubi uvijek čini prvi korak. Isus prvi progovara ženi, preuzima inicijativu kao uostalom uvijek u svojoj ljubavi prema nama. Pita, ali u njegovom se pitanju krije ponuda, besplatan dar. Isus se pokazuje slab; kuca na vrata, moli da može dati, darovati - ljubiti. Malo je neobično da Isus traži nešto za sebe, on uvijek daje, pruža drugima, no ovdje očito traži put da može darovati, da nas uvede u tajnu darivanja. Uvijek nenametljivo šapće, kao i danas: *daj mi piti.* Žedan sam tvoje ljubavi, kroz darivanje želim probuditi tvoju žeđ i napiti te živom vodom!

Svaki put kad traži: „daj mi...“, već je spremio dar (uzdarje) u ne razmjeru s onim što traži. Tako je vjerujem i danas, dok nas traži 'daj mi' za ljude i Crkvu u Bosni i Hercegovini, već je spremio uzdarje.

Nemaš čime zahvatiti, a zdenac je dubok!

Samarijanka govori o svom srcu, o svojoj intimi; osjeća ponor u duši i ne zna kako se u njega spustiti, kako ga spoznati i živjeti. Ona pati, boji se, osjeća se izgubljenom. Čini joj se

nemogućim da postoji netko sposoban dosegnuti dubinu njezine čežnje. Onaj 'koji mora proći kroz Samariju' spreman je s njom poći kroz dubine njezine duše, zaviriti u 'ispucane kladence' koji ne drže vodu (Jer 2,13). Pet je muževa imala, moguće je da pet muževa simbolizira pet božanstava Samarijanaca (2 Kr 17, 29-41), nisu živi izvori, ne drže vodu, ostavili su je na cjedilu, suhu, ispucane duše, razočaranu, a i sada je na rubu provalije, na vidiku je isti scenarij koji se ponavlja - primit će otpusno pismo! Voda s novoga Zdenca lagano probija do njene suhoće, ulijeva povjerenje, hrabri je da skine masku i pokaže pravo lice te s njega opere sve naslage znoja i prljavštine. U Njegovoj prisutnosti je zaštićena, ne mora se opravdavati, smije mu povjeriti svoju slabost, priznati da je sama, bez ljubavi, da je nikada nitko nije volio i da je ljubav tražila na krivim mjestima, da nema zapravo nikoga! Negdje iz daljine dopire jeka čovjeka koji je ležao uz kupalište Bethzatha: „Gospodine, nikoga nemam!“ (Iv 5,7)

Samarijanka je slika nas i naše braće i sestra koje stavljamo u fokus Tjedna solidarnosti, posebno je slika onih koji otkrivaju dušu i ispovijedaju: 'Gospodine, nikoga nemam!' Ne mislimo prvenstveno na one koji su ostali bez ljudske blizine, više su nam u srcu oni koji su se udaljili od Živog izvora vjere. Solidarnost je kršćanska krepost koja ostvaruje uzajamnost u duhovnim dobrima više nego u materijalnim, najprije Božje kraljevstvo i pravednost Njegova, a sve ostalo će se nadodati. Mi ljudi, ne možemo ih napojiti, ne možemo zahvatiti njihovu najdublju žeđ, ali smo pozvani na solidarnu kršćansku ljubav i molitvom prokčiti staze koje ih vode do Zdenca. Njegova je voda - ljubav besplatna; ne može se platiti, niti zaslužiti; ona uvijek obilato teče iz njegova srca za nas otvorenog, rastrganog i ranjenog, poput izdašnog izvora koji ne prestaje davati vodu i krv, odnosno puninu života (Iv 19, 34-37).

Dok u Samarijanki koja dolazi na zdenac zamišljamo zaručnicu Rahelu, u njenom ostavljanju vrča i trčanju u grad prepoznamo

Magdalenu koja noseći poruku Života rado-
sno trči s Isusovog praznoga groba, koji je
pravi zdenac jer je iz njega provrio život.
Samarijanka ostavlja zdenac prirodne 'mrtve
vode' a u sebi nosi sa Zdenca 'živu vodu'. Pri-
ključena je na vodovod ljubavi, koji ne može
presušiti, vodu od koje se više ne žedni.

Draga braćo i sestre!

Mnoge su osobe Samarijanke našega vreme-
na koje Gospodin po nama poziva na izvore
žive vode. Mi smo ona vedra (posude) koji-
ma nebeski Otac zahvaća na zdencu života
kako bi im dao piti sa izvora spasenja i okri-
jepio ih da ne žedaju više. Ne traži li nas da i
ovom prigodom te žedne prepoznamo u bra-
ći i sestrama naše Crkve i hrvatskog naroda
u Bosni i Hercegovini? Žedne pravednosti
u ljubavi, mira i spokoja, pomirenja i opro-
štenja, izliječenih rana na duši i tijelu, žedne
ljepše sadašnjosti i budućnosti na njihovim
još nedavno razrušenim i spaljenim vjekov-
nim domovinskim ognjištima. Ne traži li nas
da i ovaj put našom korizmom molitve, po-

kore i djela ljubavi ponovno provriju izvori
na toj opustošenoj i na mnogim mjestima ise-
ljenoj zemlji naših predaka, da se u nju vra-
ti život, da se ponovo, i sve više, čuje dječji
plač u njihovim kolijevkama, iskren smijeh i
vedra pjesma na njihovim njivama i radnim
mjestima, zamiriše majčin svježi kruh na sto-
lu u njihovim kućama, Bogu se još više vine
žarka molitva u njihovim obnovljenim crkva-
ma. Neka naše srce ne bude tvrdo, usta nije-
ma, uši gluhe, a ruke prazne, na potrebe naše
braće i sestara koji nažalost ne mogu sami.
Na Gospodnjem zdencu na kojem se nepre-
stano zahvaća voda je uvijek čista i svjež, ži-
votvorna, nikada ne presuše i uvijek svima
dostaje. Mi ćemo pripremiti i darovati svoj
skromni dar, a Božje neizmerno uzdarje već
nam je darovano i pripravljeno za nas. Svima
vam s ljubavlju najiskrenije zahvaljujem!

✠ Bože Radoš
varaždinski biskup
predsjednik Hrvatskog Caritasa

PROPOVIJED VOJNOG ORDINARIJA MSGR. JURE BOGDANA POVODOM 5. OBLJETNICE SMRTI O. FRA JOSIPA MARCELIĆA

Split - Sukoišan, 20. siječnja 2023.

Heb 8,6-13; Ps 85,8.10-14; Mk 3,13-19;

**„I ustanovi dvanaesticu da budu s njime i da ih šalje propovijedati
s vlašću da izgone đavle.“ (Mk 3, 14-15)**

Draga braćo i sestre!

1. Evanđeoska riječ koju smo upravo čuli izvješćuje nas o Isusovom izboru dvanaestorice apostola. Prije samog čina izbora Isus se povukao na goru. Gora već sama po sebi privlači, budi znatiželju, potiče um na razmišljanje, uzdiže ljudsko srce i duh k visinama. Za Isusa gora je mjesto susreta njega Sina sa Ocem. Tako je danas u evanđelju, tako je bilo i na Taboru, gori Preobraženja. Maslinska gora je također mjesto susreta Isusa s Ocem. I gora Kalvarija je mjesto susreta Isusa s Ocem, u kojemu Sin Ocu predaje sebe u žrtvi križa, predajući mu, na koncu, i svoj duh: „Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj“ (Lk 23, 46). Plod takvog susreta Sina s Ocem uvijek je otajstven. Iz toga otajstvena susreta, ispunjena Sinovim predanjem u volju Očevu i prožeta molitvom, rađa se odabir Apostola, propovjednika i poslužitelja Evanđelja. Kod izbora Gospodin ima svoje kriterije koje mi ne možemo uvijek razumjeti. Nakon Isusova odabira i njihova odaziva, evanđelist Marko je u evanđelju lapidarno precizan i sažet: „I ustanovi dvanaesticu / da budu s njime / i da ih šalje propovijedati / s vlašću da izgone đavle“ (Mk 3, 14-15).

2. U ovoj kratkoj rečenici skupljen je sadržaj i program života Isusovih apostola i svih onih koji će na njihovu riječ povjerovati i koji će ih naslijediti. Isus ustanovljuje zajednicu kojoj je On osovina, pokretač, a Duh njegov snaga. Pojedinaac u apostolskoj zajednici je osoba s identitetom. Njegov identitet proizlazi i raste

iz povezanosti s Isusom. Glavno načelo jedinstva i zajedništva koje donosi plodove je povezanost s Isusom, biti s Isusom („da budu s njime“). Njemu su u potpunosti odani! Na raspolaganju su mu 24 sata, da ih šalje gdje hoće i kad hoće s jasnim zadatkom, programom - propovijedati! Što? Ono što su vidjeli, čuli, doživjeli i naučili s Isusom!

Isusovu djelu spasenja, pa tako i njegovim učenicima, trajno će se suprotstavljati *diabolus* - „otac laži“ i cijele legije zlih duhova. Zloduh će činiti sve da spriječi dolazak Kraljevstva Božjega među ljude i da onemogući rast Božjega kraljevstva u neumrlim dušama. Isus stoga daje dvanaestorici velike duhovne ovlasti i božansku snagu da izgone zloduhe - đavle. Duhovne ovlasti i moći u borbi sa zlodusima!

3. Peta obljetnica smrti oca Josipa Marcelića, koji je preminuo na današnji dan u splitskoj bolnici na Križinama u 89. godini života, 71. godini redovništva i 65. godini svećeničke službe, povlaštena je prigoda za razmišljanje i molitvu u svjetlu Božje riječi o jednome plodnom životu Božjega čovjeka iz hrvatske zemlje s područja Zadarske nadbiskupije, uzetog od ljudi za ljude, svećenika, doživotno zavjetovanog redovnika franjevca trećoredca koji živi s Isusom, poučava i propovijeda Isusov nauk, izgoni zloduhe, širi kraljevstvo Božje u neumrlim dušama. Iz ovog samostana svetog Josipa gdje je proveo najveći dio svoga života o. fra Josip Marcelić užišao je na goru, uspeo se noseći križ bolesti

i tjelesne iscrpljenosti na svoju goru Kalvariju u splitsku bolnicu na Križinama, gdje je 20. siječnja 2018., predan Božjoj volji, poput svoga Božanskog učitelja, Ocu predao svoj duh: „Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!“ (Lk 23, 46)

Fra Josip, krsnim imenom Ivan, rođen je u Preku u brojnoj katoličkoj obitelji 31. prosinca 1929. g. od oca Jerolima i majke Marije, rođ. Klarin. Osnovnu školu završio je u rodnome mjestu 1940. g. Te iste godine odazvao se Božjem pozivu kojega je osjetio u svome srcu i pristupio franjevcima trećoredcima kao sjemeništarcu u samostanu u Splitu. Nakon gimnazijske te filozofsko-teološke i redovničke formacije zaređen je za svećenika prije sedamdeset godina, 1953. također u Splitu. Bilo je to vrijeme žestokih protivljenja Crkvi, osporavanja propovijedanja evanđelja, ocrnjivanja i blaćenja Crkve svim raspoloživim sredstvima. Kao mladi svećenik redovnik, o. Josip pastoralno djeluje, stalno radi na svojoj formaciji, studira, postiže akademske stupnjeve, predaje na Bogosloviji u Zadru (1959.-1964.). U jesen 1964. godine, (dok još traje Drugi Vatikanski Sabor), odredbom svojih poglavara dolazi u Rim. Upisuje doktorski studij na Papinskom lateranskom sveučilištu. Doktorirao je dogmatsku teologiju, magistrirao filozofiju i potom specijalizirao moralnu teologiju na Alfanzijanskoj akademiji.

Od 1971. do 2000. predavao je različite predmete na Visokoj bogoslovnoj školi, odnosno Teologiji u Splitu (od 1999. Katolički Bogoslovni Fakultet) i na Institutu za teološku kulturu laika. U Splitu će kao aktivni, a kasnije i kao umirovljeni profesor ostati do konca svoga zemaljskog života. Split je bio i ostao „baza“ fra Josipova plodna, Duhom Božjim ispunjena djelovanja.

O. Josip Marčelić bio je profesor i meni za vrijeme studija Teologije u Splitu (1973.-1980.). Pamtim ga kao temeljita, staložena i uvijek raspoložena profesora. No, uz te njegove osobine, sve je nas uvijek fascinirala njegova duboka pobožnost i njegova uronjenost u Boga.

On je svoju teološku misao crpio na koljenima. Takva je bila njegova teologija – *teologija na koljenima*. Teologija koja se usvaja u molitvi, koja ulazi u srce i dušu, koja se promišlja i meditira i koja se onda predaje dalje, napisanom i izgovorenom riječju. Pater Marčelić, svećenik – redovnik – profesor nije prelazio prag predavaonice prije nego bi prešao prag naše kapelice u bogosloviji u prizemlju da se, prije nastave, pokloni Isusu u Presvetom Oltarskom sakramentu. Tako je činio i nakon nastave. Njegove riječi su izaravale ne samo njegovu duboku vjeru koja je vodila njegov intelekt, nego su očitovale i njegovo osobno, autentično, snažno duhovno iskustvo kojim je on jednostavno osvajao. Od Isusa izabran, poslan poučavati, naviještati u akademskoj zajednici evanđelje, on je *stalno bio* s Isusom!

4. Bio je sav uronjen u Otajstvo Boga, Božje prisutnosti i svetosti. Nama studentima teologije često je spominjao upravo taj pojam: *Otajstvo*. Otajstvo Boga, Otajstvo Krista, Otajstvo Crkve, Otajstvo spasenja. Mi tada zasigurno nismo shvaćali značenje toga pojma u svojoj njegovoj dubini. Ali, s odmakom vremena, bila nam je sve jasnija i dubina, i sadržaj i važnost toga teološkog izričaja. A onda i shvaćanje zašto ga je otac Marčelić tako često rabio. Ključ za razumijevanje njegove osobe, njegova života i njegova djelovanja upravo se tu nalazi: u uronjenosti u Otajstvo Boga, u Otajstvo njegova jedinorođenoga Sina i Otajstvo Crkve, njegova mistična tijela. Možemo ovdje mirne duše kazati kako je na taj način o. Josip živio upravo ono što je Gospodin *htio* sa svojim apostolima, kako smo čuli u današnjem Evanđelju: *izabrao ih je i htio je da budu s njime*. I da u tom boravku s Gospodinom stječu snagu za navještaj Evanđelja s vlašću za borbu protiv Zloga. Da, on je sav bio s Bogom i u Bogu, i iz toga svoga odnosa je crpio snagu za navještaj Kristove *Radosne vijesti* i snagu za neumornu skrb za duše. Bio je apostol Isusa Krista! I u tomu se nije štedio. Nije bježao pred izazovima koji su u životu neminovni. Iz povezanosti - sjedinjenosti s Bogom te iz pokorničkog načina života u kojemu se nije štedio, proizlazila je

njegova posvećenost organiziranju brojnih duhovnih susreta, obnova, duhovnih vježbi za laike, svećenike, redovnike i redovnice, održavanje seminara „Obnove u Duhu“, pisanje članaka i knjiga, prevođenje i izdavanje knjiga i drugih publikacija. Vjerno i s velikim poštovanjem promicao je i spomen na svete uspomene o. fra Stjepana Sorića, prvoga župnika Župe Svete Obitelji ovdje u Splitu. I u poodmaklim godinama vodio je i duhovno pratio vjernike na hodočašća u Svetu zemlju, Lurd, Fatimu, Ars, Loreto, Torino, Meksiko (Guadalupe) i drugdje... Rado je i često surađivao s medijima - novinama, radijem i televizijom, posebice na lokalnoj razini, sve do posljednjih mjeseci svoga života.

5. O. Josip Marcelić bio je čovjek dušobrižnik, duhovni vođa, ispovjednik. Ovaj samostan sv. Josipa i njegovi prostori: ova crkva, mala pokrajnja kapela, govornica ovog samostana - svjedoci su mnoštva onih koje je ovdje primao i čije je duhovne i tjelesne nevolje strpljivo i satima slušao. On je svima njima, ponajprije svojom molitvom i svojim dubokim duhovnim iskustvom, donosio Boga i njegovu utjehu, upućujući ljude u pobožan život i predanje u Božju volju. Duše je vodio i upućivao Kristu i njegovoj Majci Mariji. Sve to činio je poput svoga Božanskog učitelja u skrivenosti i dubokoj vjeri u Božju ljubav, u Božju svemogućnost, u Božju brigu za

svakog čovjeka, napose onoga koji trpi.

„I ustanovi dvanaesticu da budu s njime i da ih šalje propovijedati s vlašću da izgone đavle.“ (Mk 3, 14-15). Dok razmišljamo o životu i djelu o. Josipa Marcelića, u svjetlu ovih riječi iz Markova evanđelja ne možemo se ne sjetiti riječi pape Franje iz Apostolske pobudnice o pozivu na svetost u suvremenome svijetu „*Gaudete et exultate*“. Papa kaže: „Ne treba se bojati svetosti. Ona ti neće oduzeti snagu, život ili radost. Naprotiv, postat ćeš ono što je Otac imao u svojoj promisli kad te je stvarao i bit ćeš vjeran svome najdubljem identitetu. Ovisiti o Bogu oslobađa nas od svakog oblika ropstva i dovodi nas do toga da prepoznamo vlastito dostojanstvo.“¹

O. Josip Marcelić bio je čovjek, svećenik, redovnik franjevac trećoredac, „vjeran svome najdubljem identitetu“ izgrađenom i stalno nadograđivanom u Isusovoj školi. Snaga Crkve u svim vremenima su osobe koje su pretočile evanđelje u svoj život. Slabost Crkve je nedostatak osoba „vjernih svome najdubljem identitetu“ i evanđelju Isusa Krista. Samo je svetost autentična. Sve drugo je manje važno. Amen.

1 Papa Franjo, *Gaudete et exultate, Radujte se i kličite*, Apostolska pobudnica o pozivu na svetost u suvremenom svijetu, br. 32.

PROPOVIJED VOJNOG ORDINARIJA MSGR. JURE BOGDANA POVODOM 30. OBLJETNICE VRO MASLENICA

Zadar, 21. siječnja 2023.

Sir 51, 1-8, Ps 23 (22), 1-3a. 3b-4.5.6, Mt 13, 44-46;

Draga braćo i sestre,

1. Nedavno smo završili liturgijski ciklus božićnog vremena, ali ta božićna radost i stalni vjernički hod kroz cijelu godinu produbljuje smisao kršćanskog slavlja i života, trajno ujediniujući nadu i realnost svakodnevnice, povezujući sadašnji život s budućim. Božićna je poruka iznad vremenskih okvira jer je Dijete iz Betlehema ljudima otvorilo nebo, povezalolo anđele s pastirima, osvijetlilo meridijane i paralele ljudskih putova i traženja, donijelo nebesku stvarnost Zemljanima. Božić nas trajno povezuje s Bogom i jedne s drugima! Betlehemsku Božju intervenciju možemo slobodno nazvati spasonosnom akcijom oslobođenja čovjeka od zla i grijeha. Bila je to uvodna Božja akcija za temelj naše vjere koju slavimo u Uskrsu.

Prepoznao je to među prvima „pravedan i bogobojazan“ starac pred čijim očuvanim tijelom danas ovdje stojimo, sveti Šimun, kada je držeći Isusa uskliknuo: „Svjetlost na prosvjetljenje naroda“ (Lk 2, 31). Prepoznala je to i sveta Janja – Agneza, čiji spomendan danas častimo, čije je svetačko ime postalo sastavni dio rimskog Kanona i Litanija svih svetih. Poput svete Stošije, zaštitnice Zadarske nadbiskupije, sveta Janja još je kao djevojčica prezirala materijalno bogatstvo neustrašivo predajući ljubav Isusu Kristu, premda je to bilo protivno poganskom poretku. U njezinoj ljubavi prema Djetetu iz Betlehema nije ju pokolebala niti oštrica mača 304. godine kada je pogubljena zbog svoje vjere sa samo 12 godina. Goloruko dijete, sveta Janja, pred nadmoćnim krvnikom hrabro korača, ali ne u smrt, već u Božji zagrljaj! Kako nam je ovaj

mučenički prizor blizak i poznat iz ne tako davne prošlosti našega naroda?

2. Draga braćo i sestre, obilježavamo 30. godišnjicu slavne davidovske borbe našega naroda, naših branitelja i zapovjednika, koja se zbila koncem mjeseca siječnja 1993. nazvana akcijom Maslenica. Riječ je o oslobodilačkoj operaciji Oružanih snaga Republike Hrvatske i pripadnika Ministarstva unutarnjih poslova protiv okupatora u tzv. Republici Srpskoj Krajini, izvornog imena Gusar. Kada se danas 30 godina kasnije na radijskim valovima čuje informacija da je lokalitet Maslenica otvoren za promet u oba smjera, svakom vozaču, putniku, pa i hodočasniku, zaigra srce od radosti. Neusporedivo više zaigralo je srce hrvatskog jedinstva diljem domovine i svijeta te sad već davne 1993. godine kada je preko istog medija objavljena vijest da je akcija Maslenica povezala sjever i jug naše domovine. Tada smo prvi puta čuli kako je velik dio zadarskog zaleđa oslobođen i da nema više barijera, balvana i granica u središnjem dijelu Jadrana, srcu naše domovine. Tim događajem koji se pamti kao jedan od najvećih ratnih podviga naše novije povijesti započeo je put slobode, pobjede i teritorijalnog jedinstva mlade međunarodno priznate države Republike Hrvatske. Iza tog veličanstvenog junaštva stoji žrtva poginulih i preživjelih branitelja koji su na čelu sa svojim zapovjednicima imali dvostruku borbu: s okupatorom na terenu, ali i s djelom međunarodne zajednice koja nije blagonaklono gledala na taj hrvatski oslobodilački uspjeh. Stoga su tih dana još snažnije odjekivale riječi mudrog Siraha iz prvog čitanja: „Duša moja bijaše blizu smrti i život moj na pragu Podzemlja.

Okruživahu me sa svih strana i nije bilo nikoga da mi pomogne, pogledom sam pomoć ljudi tražio, ali uzalud. Tad se sjetih milosrđa tvojega, o Gospode, i djela tvojih još od iskona, kako izbavljaš one koji te strpljivo čekaju i spašavaš ih iz ruku neprijateljskih“ (Sir 51, 7-8).

3. Akcija Maslenica postala je simbolom hrvatske povezanosti, konačne pobjede i teritorijalnog jedinstva ne samo u okviru Domovinskog rata nego i svih onih događaja naše daleke prošlosti. Baš ovdje u Zadru, stoljetnom glavnom gradu Dalmacije, stizale su uredbе različitih carskih kancelarija koje ni pod kakvim uvjetima nisu dopuštale teritorijalno jedinstvo hrvatskoga sjevera i juga, pa tako i zajedništvo hrvatskog naroda. Kada nisu uspijevali represijom, tada su diplomatskim konvencijama činili sve da sjever i jug Hrvatske ostane udaljen i nepovezan po poznatom rimskom načelu: *Podijeli pa vladaj!*

Ipak, akcija Maslenica prije 30 godina pomrsila je okupatorske namjere i nepravedne povijesne spletke svjetskih moćnika konačno donoseći povezanost hrvatskog narodnog bića. Ne mogu se danas, na ovu obljetnicu, ne prepustiti prekrasnim stihovima jedne naše glazbene skupine: „Ovi komad stine šta iz mora viri, / di se bura s jugom svadi pa se miri, / to su stare kuće od tri brata: / Duje, Vlaha i Donata,/ koje tamo stoje vjekovima. // Di na listu loze spava žensko dite, / brižno pazi na nju, stari Velebite, / njeno plavo more krv je plava / našeg kralja Tomislava, / naših knezova i vitezova.“¹

Te vjekovima „stare kuće Duje, Vlaha i Donata“ baš akcijom Maslenica povezane su s „kućom Sv. Marka“, maticom kojoj su od uvijek i pripadale, Božjom kućom čija vidljiva šahovnica ujedinjuje hrvatske zemlje i s Gornjega grada jamči trajan pečat zajedništva. A krv je plava naših knezova i vitezova za to jedinstvo i povezanost tekla u našim braniteljima. Hvala vam za to junaštvo i nadu koju ste nam u 1993. godini probudili! Hvala

vam, dragi branitelji, što ste otvorili vrata naših skloništa, otvorili puteve i razmaknuli cestovne i ljudske balvane unutar domovine! Hvala vam za slobodu i povezanost koju ste nam donijeli! Hvala vam što smo danas, iako maleni, ponosni narod koji slobodno živi u cjelovitoj domovini!

4. U današnjoj kratkoj prisudobi iz Matejeva Evanđelja Isus govori o čovjeku koji je pro-našao skriveno blago na njivi i sav radostan prodao sve što je imao kako bi dobio cijelu njivu (Mt 13, 44-46). Naši branitelji ponudili su ono najvrjednije što su imali, svoj vlastiti život, kako bi nama ostavili ovu dragocjenu njivu koju nazivamo domom i domovinom. Hrvatski branitelji su vlastitim primjerom pokazali kako se isplati život izložiti za onim dragocjenim biserom koji simbolizira vrijednost žrtve.

Draga braćo i sestre, dok vam danas čestitam 30. obljetnicu oslobodilačke akcije Maslenica, koja je povezala našu domovinu, moram posvijestiti i činjenicu da smo svi mi dužni baštinici stečene povezanosti. Iz odgovornosti prema poginulim braniteljima, ali i ovdje živim svjedocima koji su sudjelovali u obrani domovine, imamo zadaću dalje, više, bolje i jače sudjelovati na povezanosti našega naroda. Naši su nas sportaši nedavno uvjerali kako je zaista malo potrebno da to naše zajedništvo i povezanost prekriju svakodnevn razilaženja i prepreke. Čak i oni koji ulažu silnu energiju u revizionizam naše prošlosti ostaju nemoćni i zbunjeni pred jedinstvom hrvatskog naroda, kako nekoć u ratu tako i danas u miru. Svjedoci smo da je za tu povezanost hrvatskog naroda potrebno jako malo osobnog angažmana i dobre volje. Kako je i danas važno u odgovornosti doprinositi jedinstvu i povezanosti hrvatskog naroda!

Započinje to ponajprije u okružju naših obitelji. Tu se rađa ona prva škola ljubavi prema Bogu i domovini, tu se čovjek odgaja za vrijednosti zajedništva i povezanosti, tu se prenosi znanje da je Sotona onaj koji dijeli, razdjeljuje, *diabolus*, a kako nasuprot njega stoji Krist koji povezuje

¹ Glazbena grupa Dalmatino, Croatia

i ujedinjuje. Sve se to uči, što smo i nedavno mogli vidjeti na primjeru naših muškaraca na koljenima u molitvi! Sve se to vidjelo devedesetih godina u našim gradovima i selima, skloništima i podrumima, crkvama, svetištima i stolnim crkvama, u korskoj molitvi Gospine krunice, koju smo s vjerom molili i sa sobom uvijek nosili. Svaka čast onim današnjim kršćanima koji sve čine da bi u svojem domu i susjedstvu, gradu i selu, županiji i kraju bili mirotvorci, donositelji toliko potrebnog Kristova mira. Lako je po staroj latinskoj mudrosti zavaditi pa vladati, ali to nije ljudski, najmanje kršćanski duh. Bog nas odgaja u Svetom pismu kako su u kratkoći ovoga zemaljskog mosta kojim hodimo pravi i istinski junaci samo oni što rade na jedinstvu, ne na razaranju: obitelji, zajednice i cijeloga društva. Pa i „bure, juga“, nevolje i križevi kojima nam je hoditi ništa su kada čovjek radi na jedinstvu svoga doma i obitelji.

Kao i u Domovinskom ratu, koji put se zaista čini da su valovi nevolja baš u obiteljskom životu puno veći od naših snaga, ali upravo primjer Maslenice, kao i Oluje, pokazuje i svjedoči da je ponekad potrebno više strpljenja i molitve. Oslobodilačka Akcija Maslenica je i izmoljena. „Pa da mi je i dolinom smrti proći, zla se ne bojim, jer si ti sa mnom“ (PS 23 (22), 4). Pravi i istinski kršćani sve će učiniti da svoj obiteljski život i djelovanje prije svega stave u molitvu Bogu. Kako je snažna molitva, jača od svakog oružja - ona očvršćuje duh i srce, povezuje Boga s čovjekom i ljude međusobno!

5. Akcija Maslenica bila je golub mira koji je podno velebitske strane i svih oslobođenih mjesta otvorio put prema mirnom suživotu današnjih stanovnika ovoga našeg kraja. Tom ostvarenom snu naših velikana i branitelja možemo i osobno doprinijeti ako zauzmemo aktivan stav: Nikad više podijeljenosti između sjevera i juga Hrvatske! Nikad više granice između različitih međa jedne djedovine - naše domovine! Nikad više čovjek protiv čovjeka, susjed protiv susjeda! Neka most koji spaja dvije strane iste Božje njive bude i nama danas putokaz povjerenja i povezanosti u našim odnosima.

Znakovito je i ime Akcije Maslenica, koja nosi naziv poznatog nam lokaliteta, a sama je dobila ime po maslini, simbolu Dalmacije, biljci koja se naziva nebeskom stabljikom. Maslina je znamen mira. U knjizi Postanka zapisan je slikoviti događaj u kojem je golub donio Noi „zeleni list masline“ kao znak novog početka i Božjeg obećanja da Zemlja neće više biti u njegovoj nemilosti (Post 8, 1-22). Stoga, zahvalni Bogu, molimo prije svega „dabogda više ne čula oružja zvuk“² i molimo Boga „nek'nam blagoslovi crvenicu, kamen, more i ravnice, / s dlanu pusti bilu golubicu, / da na svaku našu ljutu ranu, stavi maslinovu granu“.³ Amen!

2 Isto

3 Isto

PROPOVIJED VOJNOG ORDINARIJA MSGR. JURE BOGDANA
NA MISI ZA ŽRTVE POBIJENE U DONJEM DOCU
26. III. 1944. - 26. III. 2023.

26. ožujka 2023.

Ez 37, 12-14; Ps 130, 1-8; Rim 8, 8-11; Iv 11, 3-7.17.20-27.33b-45;

Draga braćo i sestre

1. Ovogodišnja Peta korizmena nedjelja, Glušnica, pada na 79. obljetnicu najveće tragedije našega sela Donjega Doca u njegovoj povijesti. Okupljeni na misnome slavlju, u svjetlu Božje riječi, mi se danas u molitvi spominjemo ubijenih na današnji dan i svih poginulih i nestalih naših župljana tijekom Drugog svjetskog rata. Sjećamo se križnog puta i Golgote župe Donji Dolac na današnji dan prije 79 godina.

Prvo čitanje u svetoj misi Pete korizmene nedjelje donosi tekst proroka Ezekiel, iz starozavjetne knjige koja je nastala u sužanjstvu u Babilonu, u šestome stoljeću prije Krista. Bog poziva Ezekiel na proročku službu i on to predano čini 22 godine (od 593. do 571. godine prije Krista). Njegova je misija čuvanje monoteističke religije – vjere, duhovne snage njegova naroda, buđenje svijesti i nade u povratak iz ropstva u vlastitu domovinu. Čuvanje duhovnoga i narodnoga identiteta, da se ne izgube u tuđini, da se ne asimiliraju u novoj domovini sa strancima, da idejno ne zastrane. Poticati sunarodnjake da pod tere-
tom ropstva ne klonu duhom, da ne očajavaju! Glavno uporište i oslonac za Izraelce u sužanjstvu je Bog koji im se očituje u mnogim prilikama i po različitim znakovima. Bog im progovara po svojim glasnicima. Ezekiel opominje svoje sunarodnjake, prekora ih za teške grijeh, padove, moralna i duhovna zastranjenja, poziva ih na obraćenje, na čistoću srca i savjesti. "Ovako govori Jahve Gospod: Što činim, ne činim radi vas, dome Izraelov, nego radi svetoga imena svojega, koje vi oskvrnute među narodima u koje

dodoste! Ja ću posvetiti ime svoje veliko koje vi oskvrnute posred narodâ u koje dodoste. (...) Tada ću Vas sabrati iz svih naroda i skupiti iz svih zemalja, natrag vas dovesti u vašu zemlju. Poškropit ću vas vodom čistom da se očistite. Očistit ću vas od svih vaših nečistoća i od svih kumira vaših. Dat ću vam novo srce, nov duh udahnut ću u vas. Izvadit ću iz tijela vašega srce kameno i dat ću vam srce od mesa. Duh svoj udahnut ću u vas da hodite po mojim zakonima i da čuvate i vršite moje naredbe. I nastanit ćete se u zemlji koju dadoh vašim ocima, i bit ćete moj narod, a ja ću biti vaš Bog" (Ez, 36, 22-29).

Prorok Ezekiel je u prvome redu vidjelac. Tekst u prvome čitanju ove nedjelje dio je njegova viđenja o suhim kostima. "Usahnuše nam kosti i propade nam nada, pogibosmo" (Ez 37, 11), vapili su Izraelci. Kada nada nestane, nastupa mrklina, noć duše! Ezekiel po Božjem nadahnuću govori o dolini punoj suhih kostiju koje Bog može i hoće oživjeti. Kako nas danas ova biblijska dolina smrti podsjeća i simbolički i stvarno, na "dolinu" Dolac usred kojega se uzdiže svjetionik nade – župna crkva s visokim zvonikom i uz nju grobovi puni suhih kostiju žrtava ubijenih i spaljenih na današnji dan. U vrijeme proroka Ezekiel, vjera u osobno uskrsnuće svakoga pojedinca još nije bila objavljena. Ovim viđenjem o kostima koje Bog oživljava po svome dahu i Duhu prorok Ezekiel budi i učvršćuje nadu da će narod preživjeti i vratiti se u domovinu, da će se život obnoviti. "Znat ćete da ja, Gospodin, govorim i činim" (r. 14), znači: doživjet ćete ispunjenje Božjih obećanja, jer riječ Božja sigurno vodi ispunjenju. Ovdje

Bog najavljuje mesijansku obnovu Izraela, nakon patnji u progonstvu. Uporabljenim simbolima usmjerava ljudski um i duh na pomisao osobnoga uskrsnuća tijela što se nazire u starozavjetnim i novozavjetnim tekstovima: u Joba, Danijela, u Knjizi o Makabejcima, u sv. Mateja, u poslanici Korinćanima, itd. (Dn 12,2-4; 2 Mak 7,9-14.23-36;12,43-46; Mt 22,29-32, 1 Kor 15.). Premda Ezekiel nije sâm doživio, njegov narod je doživio povratak u vlastitu zemlju.

2. Danas se navršava 79. godina od najveće tragedije našega mjesta u njegovoj povijesti. Na današnji dan uvečer spaljen je i uništen najveći dio našega sela. Život su izgubile 272 osobe samo u jednome danu. Više od sto djece mlađe od četrnaest godina! Među njima i jedno novorođenče. Ukupno je iz naše župe stradalo u Drugome svjetskom ratu, od 6. travnja 1941. do 9. svibnja 1945. godine, 319 osoba. Iz kazivanja preživjele rodbine i poznanika znademo da je na današnji dan ubijeno i više trudnica te se ovom velikom broju ubijenih treba dodati i stradalima nerođenu djecu. Sve što je začeto pod srcem žene majke, bez obzira u kojemu je danu ili mjesecu trudnoće, jest živi čovjek, osoba sa svim dostojanstvom i pravom na život! Sve je ovo slika – portret okrutnoga zločina koji se ovdje dogodio na današnji dan, godinu i dva mjeseca prije svršetka Drugoga svjetskog rata. U prvim danima proljeća kada se priroda budi od zimskoga mirovanja, pupa, cvjeta, zeleni i sve se otvara novome životu, ovdje je život za mnoge zauvijek stao i zavladała je smrtna tjeskoba i grobna tišina. Dolac je postao dolinom smrti biblijskih razmjera! I nakon te strašne večeri, kažu nam preživjeli, te noći zahladnjelo je i pao je snijeg koji je prekrrio sav ovaj kraj, spaljene kuće, zgarišta...

U tijeku samo nekoliko dana, krajem ožujka 1944., anđeo smrti – zatornik života, prošao je od sjeverne strane Mosora do južnih padina Kamešnice. Strašni zločini i masovna ubojstva ljudi i uništenja imovine dogodili su se u Docu i selima ispod Kamešnice: Gljevu (1), Gali (3), Otoku (174), Rudi (282) Podi-

ma (87), Krivodolu (152), Rožama (22), Ljuti (156), Voštanima (330) i Kamenskome (55). U nekoliko dana, u Donjemu Docu i selima ispod Kamešnice ubijene su 1534 osobe! Svi ubijeni bili su hrvatske nacionalnosti i katoličke vjere. Tko je to učinio? Neprijatelji hrvatskoga naroda! I koliko god očevidci i svjedoci ovoga teškog stradanja kazuju kojim su jezicima počinitelji govorili, koje su odore nosili, koja imena su imali, s kakvim naglasima i dijalektima su komunicirali, i što se tih dana zbivalo u ovome mirnome zamorskom hrvatskom katoličkom selu, a mi iz ovoga kraja preživjeli očevidce i svjedoke događaja toliko smo puta slušali i molili da nam ponovno kazuju o tome, ostaje velika tajna kako je moguće da ljudsko biće može isplanirati i počiniti takve zločine!? Kako i koliko u čovjeku može potamniti ljudskost, otupiti savjest da ovo učini! Kako da nitko nije vojno reagirao da bi obranio nedužni hrvatski puk? Po kojim su kriterijima done-sene odluke da se neki dijelovi sela potpuno unište i spale, a drugi da se ne diraju? Rat je poguba ljudske naravi, kazao je hrvatski pjesnik svećenik Marin Držić. Prostor od Mosora do Kamešnice u 1944. godini našao se na poprištu odmjeravanja snaga i sukoba vojski, različitih vojnih i političkih interesa i strategija, i velika je odgovornost *sviju* za teške zločine koji su se dogodili. Ovaj zločin i masakr promatramo u tome kontekstu. Ovdje su se sukobljavali svjetovi, političke vizije i egoistične težnje ideologijâ i država. Ovdje su se, na žalost, očitovali najniži i najkrvoločniji nagoni čovjeka. Kada mržnja zamuti čovjekov razum, on kolje gore od vuka i tigra!

3. Draga braćo i sestre! Sveti Pavao u 8. poglavlju Poslanice Rimljanima govori o vjerničkome životu pod stalnom prisutnosti Duha Svetoga kojega smo primili na krštenju. U današnjemu odlomku govori o životu "u tijelu", "po tijelu" i "po Duhu". "Biti u tijelu" (r. 8) slikovit je izraz za sebične, grješne, niske ljudske nagone. Tko tako živi, ne može se "svidjeti Bogu". Grijeh je stvarnost od Edenskoga vrta do eshatona koja pritišće svako ljudsko biće. Zbog grijeha ljudsko je

tijelo određeno za smrt, ali ono i postaje oruđem duhovne smrti. Svjestan toga, sv. Pavao postavlja nam za vrhovni cilj života svidjeti se Bogu. Pavao ne gubi iz vida čovjekovu potrebu za srećom i ispunjenjem svojih zakoni- tih težnji. Živjeti tako da se svidimo Bogu, a ne ljudima! Duh Sveti zaista prebiva u krš- tencima i u svekolikoj crkvenoj zajednici. Me- đutim, on nas ne mijenja bez našega dioniš- tva i sudjelovanja! Cijeloga života se trebamo truditi da "ne budemo u tijelu", da ne živimo po tjelesnim nagonima. Smrt je pripuštenje Božje zbog izvorne grješnosti Adamovih po- tomaka, ali Duh životvorac preko tjelesne smrti vodi vjernike u zagrljaj Bogu. Duh je Božji bio na djelu u uskrišenju Isusa od mrt- vutih pa će biti na djelu i u uskrišenju vjerni- ka. Uskrsnuće kršćana usko je povezano s Kristovim uskrsnućem. I kršćane i sve ljude Otac će uskrisiti onom istom snagom i istim darom Duha (usp. Rim 1, 4). Za to se pripre- mamo već sada novim životom kojim posta- jemo djeca Božja, prijatelovljena uskrsnulomu Kristu po vjeri (Rim 1, 16) i krštenju (Rim 6, 4). U toj smo vjeri kršteni, u toj vjeri se trudimo i želimo živjeti i umrijeti. U toj vjeri se u koriz- mi, molitvom, postom i pokorom pripravlja- mo za svetkovinu Isusova uskrsnuća.

Od tragičnoga događaja, 26. ožujka 1944., do danas, svake godine okupljamo se ovdje u žu- pnoj crkvi i groblju na molitvi za pokojne. U godinama poslije rata to je uvijek ujutro rano, prije svanuća. Crkva je redovito bila prepuna svijeta, žene u crnini, "zamotoane" crnim ple- tovima. U zraku se osjećala žalost, ozbiljnost, ali i dostojanstvo kojim se živjelo ovu krvavu obljetnicu. Za svaku je pohvalu i priznanje što je odmah izrađen popis stradalih i on se redovito čitao na sv. misi, uvijek poslije Evanđelja. Kao i danas! A mi svi smo u tim trenutcima u svojim rukama držali upaljene svijeće koje bismo opet upalili na groblju za molitve odrješenja. I svijeće smo ostavljali na grobovima pokojnih! Popisu poginulih na današnji dan dodao bi se uvijek popis stra- dalih i nestalih naših župljana u Drugome svjetskom ratu, bez obzira na kojoj su se stra- ni borili i od čije su ruke poginuli. Slavlje sv.

mise, čitanje poginulih i poslije odrješenje na groblju, tada bi se obično razdanilo, bilo je najsnažnija propovijed. Događaj, uvijek isti, ali uvijek i novi! Nije bilo potrebe propovije- dati. Skrušena molitva, aktivno sudjelovanje sviju bez iznimke u misi i na odrješenju ni- koga nisu ostavljali ravnodušnim. Skupljanje na molitvu, kršćansku molitvu za pokojne, nije ni protiv koga! Nikada s ovoga mjesta, s ovoga oltara ili ambona, nisu upućivane rije- či optužbe, osude, mržnje prema bilo komu. Naši roditelji i stariji jako su pazili da ratne traume što su ih sami proživjeli i s kojima su se nosili ne prenose na nas. Jako su pazili da među nama djecom ne zavлада mržnja, po- djele, svađe zbog ratnih događaja. I zato su radije trpjeli, šutjeli i mnoge stvari ponijeli sa sobom u grob... Ovdje se molilo za mir među ljudima i narodima. Ovdje se molilo i moli za prestanak rata! To je put evanđelja. To je snaga onih koji vjeruju u uskrsnuće i život vječni.

4. Sveti Ivan u Evanđelju (Iv 11, 1-45) opisuje zgodu o smrti i uskrišavanju Lazara. Bog vidi suze i patnju svih ljudi. Bog vidi suze i patnju Marije i Marte zbog bratove im smrti. Na Isusovu snažnu riječ – zov, Lazar ustaje od mrtvih, izlazi iz tamnoga groba umotan u platno u kojemu je bio ukopan. Isus naređuje da ga odriješe te mu pomognu da se opet uključi u obiteljski život i dalje nastavi biti radost i potpora svojih sestara. Isusov zov podsjeća na njegove riječi, gdje on najavljuje sveopće uskrsnuće, prilikom kojega će "izići iz grobova na uskrsnuće života koji su činili dobro, a koji su radili zlo - na uskrsnuće osu- de" (Iv 5, 28-29). Ovim čudom Isus ispunja svoju ranije danu riječ i budi vjeru u sveopće uskrsnuće mrtvih.

Znamenje iz današnjega Evanđelja donosi procvat vjere u Isusa, koja će nešto kasnije biti očitovana prilikom svečanoga ulaska u Jeruzalem (usp. Iv 12, 9.12.17-19). Isto je zna- menje židovskim poglavarima povod da Isu- sa osude na smrt (usp. Iv 11, 53). Nakon ovo- ga događaja židovski poglavari, na prijedlog velikoga svećenika Kajfe, odlučuju pogubiti

Isusa. Isus će se vrhunski proslaviti po smrti na križu. Uskrišenje Lazara podsjeća na početak proslave u Kani, ali i na vrhunac proslave s križa, odakle će, kada bude uzdignut sa zemlje, Isus sve privlačiti k sebi (usp. Iv 12, 32).

Nad mrtvim prijateljem Lazarom i u znak sućuti prema njegovim sestrama Isus je i zaplakao. Time je objavio Boga koji vidi ljudske patnje, koji suosjeća s patnicima. Pred zagonetkom smrti i groba on se također očituje kao uskrsnuće i život te najavljuje da neće umrijeti nikada onaj koji vjeruje u njega. Već sada nosi klicu vječnoga života onaj tko se

vjernički oslanja na Isusa. U predslovlju svete mise danas molimo: "Kao pravi čovjek on je plakao za prijateljem Lazarom, a kao vječni Bog iz groba ga uskrisio; tako i sada nastavlja djelo smilovanja prema ljudima te ih svetim otajstvima privodi novome životu" (*Predslovlje V. korizmene nedjelje*). Pred zagonetkom tjelesne smrti prestaje domet egzaktne znanosti i ljudske filozofije. Vjera u Isusa kao uskrsnuće i život kršćanski jest odgovor na zagonetku smrti. Gospodine, umnoži nam vjeru u uskrsnuće tijela i život vječni. Gospodine, neka nam Tvoje uskrsnuće bude okosnicom našega života i djelovanja. Amen.

PROPOVIJED POŽEŠKOG BISKUPA MSGR. ANTUNA ŠKVORČEVIĆA POVODOM 28. OBLJETNICE VOJNO-REDARSTVENE OPERACIJE „BLJESAK“

Okučani, 1. svibnja 2023.

*Preuzvišeni gospodine biskupe Jure,
poštovana i draga braćo i sestre!*

Naviještena Božja riječ na svoj način postavlja nam izazovno pitanje: „Koji pothvat ili koja pojava zavrjeđuje da je nazovemo događajem? Što ili tko odlučuje o značenju nekog događaja i njegovu dometu? Na koji način je primjereno vršiti spomen na neki događaj? Konačno: po čemu je vojno-redarstvena akcija 'Bljesak' događaj, koje vrste i kakvo mu je značenje?“ Na navedena pitanja nije jednostavno odgovoriti. No, ohrabruje me Petrovo tumačenje Isusove muke, smrti i uskrsnuća u današnjem prvom čitanju, te mi se ono čini prikladnom paradigmom za pristup događaju kojeg se danas u Okučanima spominjemo.

Želio bih ponajprije istaknuti da smo čuli ulomak iz Petrova govora na dan Pedesetnice. O navedenom Isusovu događaju, ili događaju s Isusom Apostol progovara obasjan u srcu i razumu svjetlom Duha Svetog, nastupa kao vjernik. On podsjeća Židove da je za njih događaj samo ono što su oni odlučili i izveli s obzirom na Isusa, smatrajući da su se njegovim ubojstvom riješili smetnje koju im je on predstavljao. Naglašava da je on razapet po rukama bezakonika, prvenstveno Jude koji ga je izdao za trideset srebrnjaka, za kojeg događaj Isusove muke i smrti završava navedenim činom, ima smisao u novcu koji je za izdaju primio. U kratkoj Petrovoj tvrdnji da je Isus „predan po odlučenu naumu i promislu Božjem“ krije se sva nutarnja dinamika i dalekosežnost događaja Isusove muke i smrti. Naime, dok ga Juda izdaje i predaje Židovima da ga pogube, što je bilo očito svim svjedocima, istovremeno se ostvaruje nevidljivi Božji naum kojim Otac predaje Sina u smrt,

a Sin dragovoljno predaje sama sebe za nas i na taj način ostvaruje naum pobjede Božje ljubavi nad zlom i smrću. Petar suprotstavlja ono što su učinili Židovi s Isusom – „Vi ga pogubiste“ – i ono što je učinio Bog – „Ali Bog ga uskrisi, oslobodivši ga grozote smrti“, jer ne bijaše moguće da ona njime ovlada. To Petar vjernik spoznaje, naviješta i slavi, pozivajući slušatelje da se pred tim Božjim djelom pokrenu u svojim savjestima, obrate, krste i na taj način postanu dionicima onoga što je Bog u njem omogućio. Događaj Isusove muke, smrti i pobjede nad zlom i smrću ima, dakle, svoje konačno i puno ostvarenje, domet i smisao tek kad se ostvari navedeni preokret ljudskog života, i čovjek zahvaćen snagom Isusove ljubavi s križa bude oslobođen svoje ranjenosti zlom, zarobljenosti prolaznošću i smrću, smješten u zajedništvo Božjega vječnog života. Spomen Isusove muke, smrti i uskrsnuća ne ostaje na vidljivom i površnom, na izvanjskoj strani događaja do koje su doprli Židovi u svom pristupu, nego razotkriva dubinu, širinu, cjelovito njegovo značenje i domet po onome što Bog u njem ostvaruje za nas. Crkva i danas naviješta i slavi Isusovu muku, smrt i uskrsnuće kao svoju prvenstvenu zadaću, pozivajući ljude na obraćenje, sjedinjenje s Isusom Kristom po vjeri i krštenju, euharistiji i drugim sakramentima, te postanu dionici njegove pobjede nad smrću.

Draga braćo i sestre! Znakovito je da se Petar u svom pristupu spomenutom događaju nije zaustavio na Judinoj izdaji i zločinu nanesenom Isusu te na zločincima koji su ga razapeli, prenoseći nam o tom pojedinosti. Ostao bi tako na površini događaja a nas učinio tek njegovim promatračima. Otkrio nam

je u njem na djelu Božju ljubav, Sina koji se za nas predaje u smrt. Sav smisao svoga poslanja Isus će protumačiti tijelom koje on za nas predaje i krvlju koju za nas proljeva, ljubavlju kao najdalekosežnijem mogućem Božjem i ljudskom događaju, po kojem se ostvaruje život u njegovim najdubljim i najtrajnijim dimenzijama. I u današnjem evanđelju snažno odzvanja Isusov božanski „Ja sam“, povezan s predanjem njegova života za nas. On tvrdi za sebe: „Ja sam pastir dobri“, razlikujući sebe od najamnika ili kradljivaca kojima nije stalo do ovaca, nego samo do toga da ih sebično iskoriste za vlastitu dobit. On ovcama daje život na taj način što za njih polaže svoj život. U navedenom „Ja sam“ čujemo Božju objavu sama sebe u gorućem grmu na brdu Sinaju kad je uvjeravao Mojsija „Ja sam onaj koji jesam“. S kojom li upornošću Isus predstavlja sebe tim istim riječima. Kao uskrslu pobjednik ukazuje se učenicima, hrabreći ih: „Ja sam, ne bojte se!“ Za vrijeme svoga javnog djelovanja među ostalim će ustvrditi: „Ja sam svjetlost svijeta“, „Ja sam Put, i Istina i Život“, „Ja sam uskrsnuće i život“, „Ja sam kruh života“, „Ja sam vrata“. Spomenuta Isusova svijest upućuje na to da je njegova ljubav na križu stvarnost božanskih razmjera, te njegovo predanje za nas ima uistinu značenje pobjede života nad smrću.

Braćo i sestre! Ljudsko zlodjelo koje je Isusu dodijelilo smrt, očitovanje je nemoći pred Božjom svemoći ljubavi, snažnijom od počinjenog zla, koja se na križu očitovala kao milosrđe i praštanje i za same zločince kad se kaju. Isusova riječ „oprosti im jer ne znaju što čine“, te ona upućena desnom razbojniku s njime razapetom: „Još danas ćeš biti sa mnom u raju“, oduzela je moć Zlome i paklu, preobrazila osuđenost na smrt u život. Upravo je u tom izazov: Zločin nije Božje polazište u odgovoru na njegovo počinjenje, nego ljubav u kojoj se krije smisao i konačni domet svih zbivanja i našeg postojanja. Nije zločin, zločinac ili nešto drugo ključ razumijevanja Isusove muke i smrti, nego njegova ljubav kojom je sebe dao za nas dokraja, do u smrt i tako nadišla i pobijedila svu negativnost i

smrtnost toga događaja. Nije negativnost ta koja daje smisao nekom ubojstvu, nego žrtva i njezina prividna nemoć pred zlom u koju je utisnuta moć Božje ljubavi. Ona je polazište razumijevanja čovjekove osobne povijesti, povijesti čovječanstva i svemira. Navedenu istinu papa Ivan Pavao II. izrazio je riječima: „Ljubav mi je sve pokazala, sve objasnila i sve riješila“. A sveta Mala Terezija je nakon određenih hrvanja sa samom sobom u traganju za smislom svoga postojanja ustvrdila: „Shvatila sam (...) da je ljubav sve, da ona obuhvaća sva vremena i sva mjesta. Jednom riječju, da je ona vječna.“ Zaključila je: „Moje zvanje je ljubav!“

Poštovana i draga braćo i sestre! U ljubavi pronalazimo ključ pristupa onome što se zbivalo i u Vojno redarstvenoj akciji „Bljesak“. Sva tumačenja tog događaja s vojno-strateških polazišta, analizâ s različitih drugih stajališta samo su djelomično točna. Najdalekosežniju istinu o njem otkrivamo u ljubavi hrvatskih branitelja, koja se očitovala u njihovoj spremnosti položiti vlastite živote za dostojanstvo Domovine, za njezinu sigurnost i mir. U njoj ima smisao njihova žrtva, koja je donijela ponajprije njima pobjedu života, dala cjelovito značenje ratnih događanja, a nama udijelila slobodu kao duboku sastavnicu ljubavi kojoj su oni bili protagonisti. Staviti u središte zlo i zločinca kao ključ prosudbe Domovinskog rata oduzimanje je mogućnosti da prepoznamo ono što je bit i najdalekosežnije njegovo značenje, svojevrsni je prezir žrtve onih koji su sebe položili za našu slobodu. Zločin i zločinci nisu polazište na kojem se nešto može graditi, ljubav je ta koja otkriva konačni domet braniteljskog djela, njome se istinski gradi.

Pored toga, ne smijemo zaboraviti da je ljubav milosrdna, moćna opraštati. Kad poput Isusa praštanjem i milosrđem pristupamo zlu i zločincu, uspostavlja se pravednost koja nadilazi pravednost po načelu odmazde: „Oko za oko, zub za zub“, služimo pomirenju ljudi, izgrađujemo Domovinu kao zajedništvo u slobodi. Po ljubavi ulazimo u Božji svijet,

gdje vladaju životvorni odnosi, oslobođeni uvjetovanosti sebičnošću. To je Božji svijet pobjede nad smrću u Isusu Kristu. Ljubav naših hrvatskih branitelja združujemo u ovoj svetoj misi s Isusovom ljubavlju na križu, u kojoj svaka ljudska ljubav i žrtva dobivaju svoje puno ostvarenje i smisao.

Molimo Gospodina da nas obdari ljubavlju koja je moćna opraštati neprijateljima i zločincima, pobjeđivati zarobljenost diktatom počinjena zla, te tako današnji spomen na naše poginule branitelje, kao i druge ratne stradalnike bude događaj božanskih dimenzija. Neka tako bude. Amen.

MOLITVA MAJCI BOŽJOJ ZA DOMOVINU

Okučani, 1. svibnja 2023.

Presveta Bogorodice i Majko naša Marijo! Evo nas pred tobom u Okučanima na početku tvoga mjeseca svibnja o 28. obljetnici vojno-redarstvene akcije „Bljesak“. Kao mnogo puta kroz povijest, i u nedavnim ratnim nevoljama osjetili smo tvoju majčinsku blizinu i ruku posrednicu kojom si nas zagovarala kod Boga. Primi našu hvalu, odanost i sinovsko poštovanje. Želimo s tobom danas zahvaliti Trojedinom Bogu za slobodnu i neovisnu domovinu Hrvatsku, za plemenitost velikog broja ljudi koji su velikodušno krenuli u njezinu obranu, za mnoge položene živote, utkane u njezino dostojanstvo. Ne dopusti, Majko, da njihovu ljubav zaboravimo, a ideale prezremo. Prikaži njihovu žrtvu svome Sinu Isusu Kristu, daruj utjehu njihovim obiteljima, donesi lijeka ranjenima u dušama i savjestima.

Ti znadeš najbolje sve naše nevolje! Izmoli nam bistrinu srca da pravo vidimo, da nas zlo ne zavede te umnažamo podjele. Pomozi nam ustrajno graditi međusobne odnose na plemenitosti i dobru, slozi i ljubavi.

Daj, svima koji vode javne poslove da se uvijek oslanjaju na Boga i svoj narod, osluškuju njegove vapaje, promiču dobro braka i obitelji, zauzimaju se za budućnost mladih, da zaustave siromašenje i poniženja, učvršćuju povjerenje i napredak, da pronalaze pravedna rješenja za tjeskobe ljudi bez radnog mjesta. Ohrabri nas, Presveta Bogorodice, da puni pouzdanja i nade vjerujemo Bogu, koji nas nikada nije napustio. «Najvjernija odvjetnice Hrvatske», ostani s nama na našem putu. Sve nas pohrani u svoje majčinsko srce! Bdij nad našom domovinom Hrvatskom i moli s nama da siđe na nju Božji blagoslov. Pomozi joj da u Sinu tvome Isusu Kristu nađe svoj mir.

Dušo duše Hrvatske, Isusova Mati,
Sunce naših stradanja, ne prestani sjati!

Po Sinu svome Isusu Kristu – sada i u vijeke vjekova. Amen.

RAZGOVOR VOJNOG ORDINARIJA ZA SVJETLO RIJEČI¹

Sarajevo, siječanj 2023.

Poštovani biskupe Bogdan, trenutno se nalazite na čelu vojnog ordinarijata u RH: možete li našim čitateljima, koji u svom crkvenom životu zacijelo nemaju često priliku susresti crkvene pastire poput Vas, pojasniti smisao i funkciju službe vojnog ordinarija? Koje su njezine specifičnosti u odnosu na „uobičajeno“ djelovanje biskupa u njihovim dijecezama?

Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj osnovan je 25. travnja 1997. godine, s ciljem da se na trajan način uredi dušobrižnička skrb za vjernike katolike, pripadnike hrvatske vojske i redarstvenih službi Republike Hrvatske. Vojni ordinarij je biskup na čelu Vojnog ordinarijata (vojnoredarstvene biskupije) s pravima i dužnostima dijecezanskoga biskupa. Njegova jurisdikcija je osobna, redovita i vlastita, ali skupna s vlašću mjesnoga ordinarija. Pod jurisdikciju Vojnoga ordinarija pripadaju: vojnici i pripadnici redarstvenih službi te druge osobe stalno zaposlene u oružanim snagama i redarstvenim službama Republike Hrvatske; članovi njihovih obitelji, to jest braćni drugovi i njihova djeca, pa i ona koja su punoljetna ako žive s roditeljima u istome domu, kao i njihova rodbina i ostale osobe koje s njima dijele isto prebivalište; polaznici vojnih škola i škola redarstvenih službi, kao i oni koji obavljaju službu u vojnim ustanovama ili ustanovama redarstvenih službi; svi vjernici, muškarci i žene, pa bili i članovi neke redovničke ustanove, koji stalno obavljaju službu koju im je povjerio Vojni ordinarij ili im je za nju dao svoju suglasnost.

Kakva je pastoralna uloga svećenika u svakodnevnom životu pripadnika oružanih snaga

i redarstvenih službi: traže li se neke dodatne kvalitete ili možda postavljaju neki posebni zahtjevi za svećenike koji su spremni pastoralno djelovati na ovaj način?

Svećenici koji su za stalno određeni za dušobrižništvo oružanih snaga i redarstvenih službi Republike Hrvatske izjednačeni su u pravima i dužnostima sa župnicima ili župskim vikarima. Sredina u kojoj djeluju (Vojni ordinarijat) je posebna i raznovrsna. Vojni ordinarijat je biskupija za cijelu Republiku Hrvatsku, a obuhvaća mirovne misije s hrvatskim vojnicima i redarstvenicima po svijetu. U tome smislu, prema prilikama i potrebama, traže se prikladni svećenici i postavljaju u službu. Od vojnog svećenika (kapelana) traži se diskretna ljudska i vjerna prisutnost, pristupačnost, jednostavnost, komunikativnost, i maksimalna diskretnost. Svaki kršćanin mora biti najprije vjernički izgrađen – zreo čovjek. A kao svećenik mora biti izgrađen Božji čovjek koji ljude vodi Bogu. To je bit njegova svećeničkog poslanja. U ugovoru između Svete Stolice i Republike Hrvatske o dušobrižništvu katoličkih vjernika, pripadnika oružanih snaga i redarstvenih službi Republike Hrvatske određeno je da će djelatnici Vojnoga ordinarijata, osim kanonskoga prava i odredbi vojnoga biskupa, poštivati pravila vojnih vlasti i vlasti redarstvenih službi. Svećenici će se uklopiti u vojnu i redarstvenu službu služeći se postojećim ustrojem oružanih snaga odnosno redarstvenih službi RH. Pri tom će uvijek sačuvati stanje vlastito svome staležu. To osobito vrijedi za redovnike koji su pozvani sačuvati posebnosti karizme zajednice čiji su članovi. Uz psihofizičke i zdravstvene sposobnosti koje se podrazumijevaju, svi svećenici moći će uspješno pastoralno djelovati ukoliko su vjerni idealima i obvezama koje su prihvatili stupajući u svećeništvo.

¹ Msgr. Jure Bogdan, vojni ordinarij u RH, Svjetlo riječi, Godina XLI, br. 478, Sarajevo, siječanj 2023., str. 28.-31. Razgovarao fra Vili Radman.

Ima li dovoljno svećenika za ovu vrstu pastoralne djelatnosti, naročito u ovo vrijeme kada se posvuda, pa i kod nas, počinje osjećati manjak svećenika: nadilazi li potreba ponudu, da tako kažemo?

Kriza svećeničkih zvanja se dobrano osjeća i u našoj Crkvi ali ne kao u drugim zemljama na Zapadu. Kriza nam tek dolazi. Naše bogoslovije, sjemeništa, samostani, imaju sve manje svećeničkih kandidata. Uz nekoliko inkardiniranih svećenika u Vojni ordinarijat, vojni ordinarij i vojno dušobrižništvo imaju svećenike koje nam dodijele biskupi odnosno redovnički poglavari. Nije jednostavno pastoralno popuniti sve kapelanije. Vrijedne i zauzete svećenike u naponu životne snage i svećeničkog žara svatko želi imati kod sebe.

Ima li ikakve razlike između djelovanja svećenika u oružanim snagama RH i djelovanja katoličkih svećenika u vojskama drugih zemalja? Postoji li neko zajedničko središte u Katoličkoj crkvi koje regulira djelovanje katoličkih svećenika u oružanim i redarstvenim snagama općenito?

Drugi Vatikanski Sabor se bavio i temom vojnog dušobrižništva. U dekretu *Christus Dominus* o pastirskoj službi biskupa govori se i o potrebi dušobrižništva u vojsci, o potrebi osnivanja vojnog vikarijata, prema mogućnostima u svim narodima (CD 43,1). Sabor izražava puno razumijevanje i poštovanje prema vojničkoj službi u promicanju mira (GS 79,5).

Apostolska Konstitucija *Spirituali militum curae* (O duhovnoj skrbi za vojnike) od 21 travnja 1986. iznosi temeljna načela i upute o vojnome dušobrižništvu. Uz ovu konstituciju, *Ugovor* između Svete Stolice i Republike Hrvatske o dušobrižništvu katoličkih vjernika, pripadnika oružanih snaga i redarstvenih službi RH, *Bula* o osnutku vojnog ordinarijata u RH, *Dekret* o potvrdi Statuta, *Statut* Vojnog ordinarijata u RH i *Pravilnik* o ustrojstvu i djelovanju Vojnog ordinarijata u RH predstavljaju temeljne zakonodavne odrednice po kojima se uvodi i provodi sustav-

na duhovna skrb za vjernike rimokatoličke vjeroispovijesti u trajnom ili privremenom sastavu vojno-redarstvenih snaga u RH. U sklopu Dikasterija za biskupe (Kongregacije za biskupe), od 22. veljače 1985. uspostavljen je Središnji ured za pastoralnu koordinaciju Vojnih ordinarijata. Među svojim glavnim zadacima ovaj ured slijedi djelovanje Vojnih ordinarijata u pojedinim zemljama i promiče međusobnu suradnju među njima.

Nedavno preminuli fra Ivo Kramar, franjevac Bosne Srebrene, bio je policijski kapelan i jedan od vaših suradnika i predvodili ste njegovu sprovednu misu i ukop u Gučoj Gori početkom listopada. Kakva su Vaša iskustva u suradnji s franjevcima Bosne Srebrene?

Na službi vojnog biskupa sam sedam godina. Policijsku kapelaniju sv. Vlaha u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, u dogovoru s provincijalom Bosne Srebrene sv. Križa, povjerio sam fra Ivi Kramaru 2017. godine. Iz samostana u Pridvorju u Konavlima on je vršio službu policijskog kapelana. Preminuo je u prometnoj nezgodi kraj Dubrovnika 6. listopada 2022. godine. I ovom prigodom želim zahvaliti Provinciji Bosne srebrene za svećenika fra Ivu a njegovu dušu preporučujemo Božjoj dobroti i ljubavi.

Drugi svećenik franjevac Bosne Srebrene djeluje u vojnoj kapelaniji u Vinkovcima. Djelovanje dvojice svećenika franjevacu ugovorno je regulirano između Vojnog ordinarijata i Provincijalata Bosne Srebrene. Zahvalan sam provinciji Bosne Srebrene na svećenicima koji pastoralno djeluju u Vojnome ordinarijatu. Nadam se da će se naša suradnja nastaviti na obostranu korist i zadovoljstvo, a osobito na korist naših vjernika i spasenje duša.

Bili ste skoro 20 godina rektor Papinskoga hrvatskoga zavoda sv. Jeronim u Rimu. Možete li nam što reći o tom Vašem „rimskom iskustvu“: u čemu se sastoji važnost ove ustanove za život Crkve u čitavom hrvatskom narodu?

Od. 21. travnja 1453. do danas uz Hrvatsku crkvu sv. Jeronima u Rimu djelovala je bratovština, kaptol, sjemenište – bogoslovija, hospicij i bolnica, Zavod. U crkvi i okolo crkve se pokapalo sve do 1859. godine. Crkva je redovno bila i do danas je ostala hrvatsko hodočasničko mjesto.

Hrvatske svetojeronimske ustanove bile su stoljećima most između domovinske Crkve i središnjih ureda Katoličke Crkve. Sveta Stolica je često u njima tražila osobe za svoje posebne i važne poslove: prevoditelje i cenzore liturgijskih knjiga, legate u raznim diplomatskim misijama poglavito među slavenskim svijetom, savjetnike i stručnjake u mnogim crkvenim pitanjima.

Papinski hrvatski zavod svetoga Jeronima, u sadašnjem ustrojstvu djeluje od 1901. godine. To je svećenički zavod u koji se primaju svećenici podrijetlom i jezikom Hrvati, prikladni “po naravi, krjeposti i nadarenosti”, nakon što su završili bogoslovni fakultet i “stekli neko pastoralno iskustvo”, tako da, boraveći u njemu, osim postizanja strukovne specijalizacije na raznim rimskim sveučilištima, mogu usavršavati svoju svećeničku formaciju. Od 1901. do danas u Zavodu je boravilo otprilike 450 svećenika postdiplomaca. Oni su se istaknuli svojim teološkim, pastoralnim i kulturnim radom na mnogim područjima u svim hrvatskim biskupijama i u drugim zemljama. Od njih su trideset i devetorica imenovani biskupima. Teško je i pomisliti kako bi izgledalo stanje Katoličke Crkve u našoj domovini bez Zavoda sv. Jeronima, poglavito u XX. stoljeću i danas.

Zbog životne povezanosti i isprepletenosti stanje i položaj Katoličke crkve u RH od iznimne je važnosti i za katolike u BiH: jesu li katolici i njihov svjetonazor dovoljno i ravnopravno zastupljeni u svim segmentima hrvatskog društvenog života i odgovara li kvaliteta te zastupljenosti broju katolika u hrvatskom narodu? Koliko se još uistinu može čuti katolički glas u hrvatskom društveno-političkom višeglasju: je

li na mjesto famozne „hrvatske šutnje“ u socijalističkoj Jugoslaviji u suvremenoj Hrvatskoj stupila „katolička šutnja“?

„Od velike je važnosti, osobito u pluralističkom društvu., da se ima ispravno mišljenje o odnosu između političke zajednice i Crkve te da se jasno razlikuje između onoga što Kristovi vjernici - bilo pojedinačno bilo udruženo - rade u svoje ime kao građani, vođeni kršćanskom savješću, i onoga što rade zajedno sa svojim pastirima u ime Crkve. Crkva, koja se na temelju svoje zadaće i mjerodavnosti ni na koji način ne miješa s političkom zajednicom niti se veže uz bilo koji politički sustav, znak je ujedno i zaštita transcendentnosti ljudske osobe“ (GS 76,1-2). I kod posljednjeg popisa pučanstva u Republici Hrvatskoj većina stanovništva se izjasnila katolicima. Voljeli bismo kad bi se ovdje spomenuto Koncilsko učenje o političkoj zajednici i Crkvi u svim dimenzijama i sferama hrvatskoga društva osjećalo na svim razinama u kojoj „Kristovi vjernici - bilo pojedinačno bilo udruženo - rade u svoje ime kao građani vođeni kršćanskom savješću“. Ne bih mogao reći da je nastupila „katolička šutnja“. Ali da bi nas se trebalo više i jasnije čuti, to svakako. Radije bih rekao da svi dobro na vlastitoj koži osjećamo koliko se u našem prostoru sučeljavaju svjetonazori onaj kršćanski s onim drugim koji relativizira sve vrijednosti, uvodi neku novu kulturu stranu ovim prostorima i ljudima. Benedikt XVI. je to nazvao „diktaturom relativizma“.

Kakva je uloga necrkvenih medija u određivanju položaja katoličkog svjetonazora u javnom i društvenom životu Hrvatske: gradi li se ili možda već postoji neka vrsta “medijske zavjese” za kršćanski pogled na svijet i u kojoj je mjeri njegovo širenje izvan crkvenih medija dobrodošlo ili ograničeno?

Sredstva društvenog priopćavanja moraju se rabiti za izgradnju i podupiranje ljudske zajednice, u različitim sektorima – gospodarskom, političkom, kulturnom, odgojnom i vjerskom. Društvo ima pravo na

obaviještenost utemeljenu na istini, slobodi, pravdi i solidarnosti. Vrednote i moralna načela vrijede i za sektor medija. Mediji stvaraju javno mnijenje i silno utječu na društvene događaje, pojedinačne i skupne odluke i postupanja. Toga su dobro svjesni njihovi gospodari. Prešućivanje činjenica, ignoriranje događaja, neobjektivno izvješćivanje javnosti znakovi su suvremenih ideoloških strujanja i sustavno djelovanja centara moći koji žele gospodariti i vladati svijetom. Ovakve stavove i postupke prepoznamo i u nekim medijima u Hrvatskoj. Nije uvijek lagano i jednostavno znati tko je vlasnik – gospodar medija. Koje poglede ima o čovjeku i svijetu. Koji mu je program? Što hoće postići. Djelatnici u medijima često su profesionalne čestite osobe i njih se znade neopravdano kritizirati. Valjalo bi znati tko drži škare u rukama i tko s njima upravlja, i kome služe.

Ulazimo u novu 2023. godinu opterećenu starim i ozbiljnim problemima iz prethodnih godina: čini se da su ti stari problemi jedina izvjesnost u vremenu pred nama. Kakvu biste poruku uputili našim čitateljima koja bi im mogla pomoći da pronađu neki oslonac u ovim neizvjesnim vremenima?

Naš Spasitelj Isus Krist rodio se i živio je u konkretnoj obitelji. Crkva obitelj promatra kao prvo prirodno društvo, nositeljicu vlastitih i izvornih prava te je stavlja u središte društvenog života. Obitelj koja se rađa iz prisne zajednice života i bračne ljubavi, utemeljena na braku između jednog muškarca i jedne žene, posjeduje svoju specifičnu i izvornu društvenu dimenziju jer je prvotno mjesto međusobnih odnosa, prva i životna stanica društva. Ona je božanska ustanova koja je temelj života osoba, kao prototip svakog društvenog poretka. Promicati i čuvati zajedništvo u obitelji, među obiteljima. Držim da je zdrava obitelj temeljno uporište i najčvršći oslonac svakome čovjeku u svim neizvjesnostima i nesigurnostima vremena. Spasiti, sačuvati zdravu, tradicionalnu kršćansku obitelj.

Ovo je također i prigoda čestitati svima Božić - porođenje Gospodinovo, svetkovinu Emanuela - Boga koji je s nama. Bog je s čovjekom u svim životnim zbiljama!

Uz čestitke za Božić želim svima sretnu i blagoslovljenu Novu godinu.

RAZGOVOR VOJNOG ORDINARIJA MSGR. JURE BOGDANA ZA „SLOBODNU DALMACIJU“¹

veljača 2023.

U svojoj božićnoj poruci napisali ste kako je Božić neprestani podsjetnik na čistoću ljubavi i vjernosti koja obnavlja svijet... Utjelovljena Božja ljubav, nositeljica spasenja, iz siromašne betlehemske štalice jedina može izliječiti sve rane i boli, nadvladati sve protimbe i podjele, mržnje i razdore... Kako onda ta Utjelovljena Božja ljubav, koju naglašavate, nije u stanju zaustaviti osvajačke ratove poput ovoga koji sada vodi Rusija na području Ukrajine?

Ne bih nikada rekao da Bog nije u stanju zaustaviti osvajačke ratove pa tako ni ovaj krvavi rat koji se vodi u Ukrajini. Zlo, grijeh, trajno je prisutno u ljudskoj povijesti, od Edenskoga vrta do danas. Samo u svjetlu objave razjašnjava se stvarnost grijeha, podrijetlo zla u svijetu, posebno iskonskoga grijeha. Utjelovljena Božja ljubav iz betlehemske štalice je Emanuel, s nama Bog. "Tražio sam odakle zlo i nisam našao rješenja", kaže sveti Augustin (Ispovijesti), a njegovo bolno traženje naći će rješenje samo u obraćenju živomu Bogu. Objava Božanske ljubavi u Kristu očitovala je ujedno i veličinu zla i preobilje milosti. Kako bismo shvatili što je grijeh, treba ponajprije shvatiti i prihvatiti duboku vezu čovjeka s Bogom, jer izvan toga odnosa zlo se ne da razobličiti u svojoj pravoj biti kao odbijanje i opiranje Bogu. Samo ako se poznaje Božji naum o čovjeku, shvaća se da je grijeh zloraba one slobode koju Bog daje stvorenim osobama da mogu ljubiti Njega i ljubiti se međusobno.

¹ Vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan dao je intervju novinaru Ivi Ugrinu za Slobodnu Dalmaciju početkom veljače 2023. U djelomično skraćenoj verziji, intervju je s uredničkim naslovom, podnaslovima i fotografijama objavljen u Slobodnoj Dalmaciji 23. veljače 2023. Ovdje objavljujemo izvorni tekst intervjua kakav je poslan Slobodnoj Dalmaciji.

Od kada je svijeta i vijeka, ljudi su neprestano u nekim ratovima i sukobima. Jednom sam pred Božić 1984. u Rimu imao intervju s isusovcem Ivanom Fučekom, dok je bio profesorom na Papinskome sveučilištu Gregoriana. Rekao mi je žalosnu činjenicu, a ta je kako je, prema statistici, od godine 1496. prije Krista do godine 1861. poslije Krista, znači tijekom 3357 godina bilo 227 godina mira, a 3130 godina rata. Što je to u ljudskome biću da ga tjera na nasilno rješavanje problema?

Svi su ljudi zahvaćeni Adamovim grijehom. Sveti Pavao kaže: "Neposluhom jednoga čovjeka svi su postali grješnici" (Rim 5,19); "kao što po jednom čovjeku uđe u svijet grijeh i po grijehu smrt, i time što svi sagriješiš, na sve ljude prijeđe smrt" (Rim 5,12). Golema bijeda koja pritišće ljude i njihova sklonost na zlo i na smrt nisu shvatljivi bez povezanosti s Adamovim grijehom i činjenice da nam je on u naslijeđe predao grijeh s kojim se rađamo svi zaraženi. Pravi mir je moguć samo u obraćenju srca, u opraštanju i pomirenju. Nije lako oprostiti pred posljedicama rata i sukoba jer nasilje, posebno kada dovodi do ponora nečovjštva i očaja, ostavlja uvijek u baštinu teško breme boli koja može biti olakšana samo produbljenim razmišljanjem, vjernim i hrabrim, koje je zajedničko suprotstavljenim stranama. Teret prošlosti, koji se ne može zaboraviti, može se prihvatiti samo u prisutnosti uzajamna oprostjenja – danoga i primljenoga: riječ je o dugome i teškome, ali ne i nemogućemu putu. Uzajamno oprostjenje ne smije poništiti zahtjeve pravednosti. Pravda i istina konkretni su uvjeti za pomirenje.

Navedene statistike, dakle, ne uključuju dva velika svjetska rata koja su se odvijala u prošleme stoljeću, naš Domovinski rat,

bezbroy manjih ratova, kao i ovaj aktualni, mogući treći svjetski rat. Papa Frane je u vezi sa sukobom u Ukrajini apelirao "Urbi et Orbi" za Božić "neka Gospodin prosvijetli um onima u čijoj je vlasti učiniti da utihnu oružja i smjesta se okonča ovaj besmisleni rat!". Mogu li vatikanske diplomatske aktivnosti pomoći da zaraćene strane sjednu za stol i dogovore primirje i prestanak ratnih sukoba?

U Govoru na Gori Isus kaže: "Blago mirotvorcima: oni će se sinovima Božjim zvati" (Mt. 5,9). Promicanje mira u svijetu sastavni je dio poslanja kojim Crkva nastavlja Kristovo otkupiteljsko djelo na zemlji. Crkva je u Kristu 'sakrament', tj. znak i sredstvo mira u svijetu i za svijet, kaže sv. Ivan Pavao II. u Poruci za svjetski dan mira 2000. Crkva je neumorna u promicanju mira.

Rat u Ukrajini u središtu je pozornosti diplomatske aktivnosti Svete Stolice. Ovdje valja reći da je Sveta Stolica već odavno prisutna u Ukrajini, da je još i prije izbijanja rata Papa uputio više snažnih apela protiv rata. Od osobite je važnosti bilo i putovanje u Ukrajinu Paula Richarda Galaghery, vatikanskoga tajnika za odnose s državama. Papa Franjo uputio je više od sto javnih poziva na obustavu rata i prestanak neprijateljstava. Sveta Stolica je više puta predlagala posredništvo među suprotstavljenim stranama, a Vatikanski državni tajnik kardinal Pietro Parolin predložio je "Europsku konferenciju o miru". U živome nam je sjećanju gesta pape Franje, njegov osobni pohod veleposlanstvu Ruske Federacije pri Svetoj Stolicu u Rimu, 26. veljače 2022., i njegova molba za osobni kontakt s predsjednikom Vladimirom Putinom koji se do danas nije ostvario. Rat u Ukrajini zahladio je i ekumenske odnose između Svete Stolice i Moskovskoga patrijarhata. Papa Franjo imao je videokonferenciju s patrijarhom Kirilom, 6. ožujka prošle godine. U jednome intervjuu papa je izjavio da je rekao Patrijarhu "da nismo državni klerici". Bio je to osobiti detalj koji je izazvao negodovanje Moskve. U međuvremenu je bio u pripremi drugi susret Pape i Patrijarha u Jeruzalemu do kojega je

trebalo doći prigodom Papina posjeta Libanonu. Papin pohod Libanonu nije se ostvario, a ni susret u Jeruzalemu. Papa Franjo izjavio je da u tome trenutku i okolnostima ne bi bilo oportuno. To je još više zahladilo odnose. Metropolit Antonije nasljednik metropolita Hilariona na čelu Odsjeka Moskovskoga patrijarhata za odnose s državama, izjasnio se o neprikladnosti Papinih izjava. Patrijarh, pak, Kiril otkazao je putovanje u Kazahstan na kojemu je bilo predviđeno njegovo sudjelovanje kao i dolazak pape Franje, na svjetski susret među religijama. Ovo su činjenice koje su nam svima dostupne, a sigurno to nije sve.... Sveta Stolica neće se umoriti u traženju puta za postizanjem mira u napaćenoj Ukrajini. Krajem siječnja ove godine pohodilo je Rim, Papu i druge dikasterije Svete Stolice Sveukrajinsko vijeće Crkvi i religijskih zajednica.

Tom prigodom poglavar autokefalne Pravoslavne crkve Ukrajine metropolit Epifanije zahvalio je Papi za goleme napore Svete Stolice u traženju uspostave mira u Ukrajini.

Ratove, zna se, vode vojnici. Međutim, oni su tek posljednje karike u lancu, iznad njih su njihovi zapovjednici. U pozadini su političari kao krojači novoga svjetskog poretka, a u sjeni oni koji profitiraju na ratovima, trgovci oružjem. Koliko pastoralni angažman koji pružate vojnicima, policajcima i svim drugim djelatnicima koji su na brizi vašoj Vojnoj biskupiji može pomoći da oni koji su uključeni u oružane sukobe budu svjesni ne samo svojih vojnih dužnosti nego da budu u skladu sa ženevskim konvencijama i humani prema ratnim zarobljenicima, ranjenicima te osobito u odnosu na civile?

Pravi odgovor na ovo pitanje doznat ćemo u vječnosti. Koliki i kakvi su odjeci u dušama i srcima onih kojima smo poslani propovijedati evanđelje, to znade samo Bog. Činiti nam je sve što je u našoj moći da se Isusov evanđeoski nauk pretače u dnevni život, da naša vjera bude ljubavlju djelotvorna. Odgoj u vjeri, sazrijevanje i rast u vjeri uključuje trajnu osobnu otvorenost Božjoj riječi, "koja

postaje svjetiljka našim stopama". Uvijek, dakako, moramo biti svjesni da "ako Gospodin kuće ne gradi, uzalud se muče graditelji" (Ps 127). Naš pastoralni rad treba zalijevati ustrajnom molitvom.

Vojno dušobrižništvo ima svoju dugu i bogatu povijest. Ono je u 20. stoljeću zadobilo svoj institucionalni i pravni okvir unutar Katoličke crkve te je tako postalo sastavnim dijelom sveopće evangelizacije. Sveta Stolica je poslije razmjene ratifikacijskih instrumenata, 9. travnja 1997. u Vatikanu, dekretom "Qui Successimus" Zbora za biskupe od 25. travnja 1997., osnovala Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj. To se dogodilo nakon potpisivanja "Ugovora između Svete Stolice i Republike Hrvatske o dušobrižništvu katoličkih vjernika, pripadnika Oružanih snaga i Redarstvenih službi Republike Hrvatske". Na koji je način proslavljena 25. obljetnica Vojne biskupije i što sve vaš Ordinarijat čini u mirnodopskim vremenima?

Drugi vatikanski Sabor bavio se i temom vojnoga dušobrižništva. U dekretu *Christus Dominus* o pastirskoj službi biskupa govori se i o potrebi dušobrižništva u vojsci, o potrebi osnivanja vojnih vikarijata, prema mogućnostima u svim narodima (CD 43,1). Papa Ivan Pavao II. u Apostolskoj konstituciji *Spirituali militum curae* (O duhovnoj skrbi za vojnike), od 21. travnja 1986., iznosi temeljna načela i upute o vojnome dušobrižništvu. Ova Konstitucija i "Ugovor između Svete Stolice i Republike Hrvatske o dušobrižništvu katoličkih vjernika, pripadnika Oružanih snaga i Redarstvenih službi Republike Hrvatske" temeljni su crkveni dokumenti za Osnivanje Vojnoga ordinarijata u RH. Spomenuti dokumenti i Statut Vojnog ordinarijata u RH, odobren od Kongregacije za biskupe, i "Pravilnik o ustrojstvu i djelovanju vojnog ordinarijata u RH", usuglašen i potpisan od Hrvatske biskupske konferencije i Vlade RH 3. prosinca 1998., predstavljaju temeljne zakonodavne odrednice po kojima se uvodi i provodi sustavna duhovna skrb za vjernike rimokatoličke

vjeroispovijedi u trajnome ili privremenome sastavu vojno-redarstvenih snaga u RH.

Tijekom protekle godine tri biskupije u Hrvatskoj obilježile su 25. obljetnicu utemeljenja: Požeška, Varaždinska i Vojni ordinarijat. Dvije godine (2020. –2022.) bila su obilježene pandemijskim ograničenjima i mnogim problemima koji su s tim došli. Mi smo nastojali i u tim okolnostima redovito dušobrižnički djelovati. U tome kontekstu teško je bilo stvarati programe i ostvarivati ih. Ipak, uz redovite pastoralne aktivnosti po vojnim i policijskim kapelanijama i u našim mirovnim misijama izvan Hrvatske, u rujnu 2022. organizirali smo zahvalno hodočašće u Rim. Međunarodno vojno hodočašće u Lurd je dvije godine zaustavljeno. Lurdsko svetište je bilo zatvoreno. Mi smo se nakon dvogodišnje stanke odmah uključili i sudjelovali na ovoj jedinstvenome duhovno-molitvenome međunarodnom događaju u svibnju prošle godine. Zahvalno hodočašće na nacionalnoj razini održali smo u nacionalnome marijanskom svetištu u Mariji Bistrici u listopadu prošle godine. Sva ova hodočašća, uz ona pokrajinska, bila su dobro posjećena i još bolje organizirana. Cilj nam je bio obnova sakramentalnoga života, produbljenje osobne vjere sudionika, rast u crkvenosti, u katoličkom i narodnome zajedništvu. Naši su vojni i policijski kapelan dali svoj dragocjeni prinos u organizaciji i provedbi svih ovih aktivnosti. Uz redoviti pastoral u kapelanijama redovito organiziramo više turnusa duhovnih vježbi i druge susrete za naše vojnike, policajce, bračne parove...

Vojni ordinarijat je jedina biskupija u Crkvi u Hrvatskoj koja nema svoju katedralu. Činite li što na tome planu ili Vam je dovoljna kapela u zgradi Ordinarijata, jer ionako dosta često "gostujete" sa svojom pastvom u raznim mjestima i biskupijama u našoj Domovini, kao i primjerice na tradicionalnome Vojnom hodočašću u Lurd. Kako stojite s duhovnim zvanjima i pogađa li Vas kao dugogodišnjega duhovnika u splitskome sjemeništu to što sjemenišne

ustanove za dječake pomalo zatvaraju svoja vrata?

Kapelice, uredski prostori, materijalna sredstva pa i katedrala su uvijek u službi evangelizacije. Naša vojna biskupija je osobna, a ne teritorijalna, s posebnim zadacima i potrebama. Uz sjedište Vojnoga ordinarijata u Zagrebu s kapelicom nastojali smo od početka, u skladu s Ugovorom sa Svetom Stolicom, osigurati uvjete potrebne za djelovanje Vojnoga ordinarijata. U većemu broju vojnih i policijskih kapelanija to je koliko-toliko riješeno, ali ima još otvorenih predmeta za rješavanje. Kada se spomene katedrala, obično nam na pamet pada neka monumentalna reprezentativna velika građevina. Nama bi bilo potrebno imati pristojnu gradsku župnu crkvu s popratnim sadržajima za pastoralna okupljanja i molitvena slavlja. Zasad smo za sva veća slavlja podstanari i gosti u više crkava.

Prezbiterij Vojnoga ordinarijata čine dijecezanski i redovnički svećenici, određeni za dušobrižništvo vojske i redarstvenih službi, uz prethodno dopuštenje vlastitoga dijecezanskog biskupa, odnosno redovničkoga poglavara. Uz njih imamo manji broj inkardiniranih svećenika u Vojni ordinarijat. Općenito u tzv. zapadnome svijetu, pa tako i u našoj Domovini, suočavamo se s velikim promjenama, krizama osobito u obiteljima.... Sve se to osjeća i u crkvenim zajednicama, također i na području duhovnih zvanja.

Rodom ste iz Splitsko-makarske nadbiskupije i zacijelo s posebnim osjećajima doživljavate regionalno hodočašće vojnih i policijskih postrojbi Gospi Sinjskoj, poznatom Marijinom svetištu na jugu Hrvatske. Koliko za Vas znači pobožnost Majci Božjoj. Kakav je Vaš stav o hrvatskim muževima koji posljednjih mjeseci svaku prvu subotu javno časte Blaženu Djevicu Mariju na trgovima i ulicama naših gradova poput Zagreba, Splita, Dubrovnika...

Svaki kraj u našem narodu ima svoja svetišta u kojima na osobit način doživljavamo

Božju prisutnost, blizinu i zaštitu Njegove Majke. Za južnu Hrvatsku to je svakako svetište Gospe Sinjske. Od rane mladosti redovito jednom godišnje hodočastim u svetište Gospe Sinjske. To sam nastavio kao svećenik, a sada i kao biskup. Dolazim s vojnicima, policajcima, braniteljima.... U svetištu Gospe Sinjske se, kao kršćanin vjernik, na osobit način osjećam doma, kod kuće, u Božjoj prisutnosti pod okriljem Majke.

Molitva krunice naših muškaraca na koljenima po gradskim trgovima i drugim mjestima je znak vremena. Podsjeća me na devedesete godine prošloga stoljeća kada smo bili na velikim kušnjama i kada se aktivno trebalo uključiti u obranu vlastitoga doma, obranu svoje budućnosti, pojedinačne i zajedničke. Molili smo tada Gospinu krunicu u obiteljima, crkvama, svetištima, trgovima, skrovito i u javnosti. Gospina krunica postala je simbolom duhovne snage, jedinstva i zajedništva našega naroda. I danas je važno u odgovornosti pridonositi jedinstvu i povezanosti našega naroda! Započinje to ponajprije u okružju naših obitelji. Tu se rađa ona prva škola ljubavi prema Bogu i domovini, tu se čovjek odgaja za vrijednosti zajedništva i povezanosti, tu se prenosi znanje da je Sotona onaj koji dijeli, razdjeljuje, *diabolus*, a kako nasuprot njega stoji Krist koji povezuje i ujedinjava.

Sve se to uči i na primjeru naših muškaraca na koljenima u molitvi! Sve se to doživjelo i vidjelo devedesetih godina u našim gradovima i selima, skloništima i podrumima, crkvama, svetištima i stolnim crkvama u korskoj molitvi Gospine krunice, koju smo s vjerom molili i sa sobom uvijek nosili. Sveta mala Terezija o molitvi kaže: "Za mene je molitva zanos srca, jednostavan pogled bačen prema nebu, usklik zahvalnosti i ljubavi kako u kušnji tako i u radosti." Molitva je uzdignuće duše k Bogu ili traženje primjerenih dobara od Boga. Iskrena molitva s vjerom u Božju blizinu i prisutnost u poniznosti i skrovitosti srca, doma, obitelji, crkve, svetišta, javne površine, uzdiže srce Bogu, jača duh, oplemenjuje čovjeka.

“U opasnosti smo, kao nikada prije, zahvaćeni “diktaturom relativizma”, da teško razlikujemo bitno od nebitnoga, vrijednosti od nevrijednosti, dobro od lošega... Izloženi smo prevlasti pogleda i vanjštine, tjelesnoga i materijalnoga... Neslućeni napredak u tehnici i tehnologiji pružio je mnoge pogodnosti i olakšao život i djelovanje, smanjio udaljenosti i skratio vrijeme, ali nije snažnije povezao ljude, nego, naprotiv, naglasio je razlike”. Ovo je također navod iz Vaše božićne poruke. Je li ova naša civilizacija u svome sumraku i ima li nade za nas u svijetu koji sve više okreće svoja leđa od Boga i Dekaloga?

Sav je svijet, vidljivi i nevidljivi, stvorio Bog i gospodar je ljudske povijesti. Njegova su vremena i vjekovi. Bog je od početka u srce ljudi usadio naredbe naravnoga zakona. Premda su ove zapovijedi pristupačne i ljudskomu razumu, Bog ih je objavio Mojsiju na brdu Sinaju. Grješnomu čovjeku ta je objava bila potrebna da bi imao potpunu i pouzdanu spoznaju o zahtjevima naravnoga zakona. Međutim, svjesni smo da je čovječanstvo zatvoreno u sebe i na mnogim područjima ide mimo Božjih planova; čovjekova uloga i genialnost su preneglašeni, a sloboda postaje is-

ključivim imperativom, mjerilom svega. Imaju odjeka prorokove riječi: „Ovaj me narod časti usnama, a srce mu je daleko od mene“ (Iz 29, 13; Mk 7, 6). Bog je gospodar vremena i budućnost pripada onima koji poštuju i čuvaju Božje odredbe i vrhovni naravni zakon.

Na Staru godinu preminuo je papa emeritus Benedikt XVI. Kako ocjenjujete ne samo njegov pontifikat nego i sveukupno Ratzingerovo značenje za Crkvu i čovječanstvo, osobito uzimajući u obzir što ste u vrijeme dok je papa Benedikt upravljao Crkvom bili na čelu Papinskoga hrvatskog Zavoda svetoga Jeronima?

Papa Benedikt XVI. je Božji dar Crkvi i našem vremenu. Još od bogoslovskih dana, dok sam se pripremao za svećeništvo, u živome mi je sjećanju ostala njegova knjiga “Uvod u kršćanstvo”. To je bio moj susret s teologom Jozefom Ratzingerom kasnije nadbiskupom, kardinalom, papom Benediktom XVI. i papom u miru. Jako mi je drago da je mnoštvo njegovih tekstova, članaka i knjiga prevedeno na hrvatski jezik i da se svi možemo napajati na izvoru bistroga nauka i duhovnosti. Božji svjetionik u olujama i neverama našega vremena.

PROMIŠLJANJA

UZ DESETU OBLJETNICU IZBORA PAPE FRANJE

Želimir PULJIĆ¹

1. U ponedjeljak, 13. ožujka 2023., obilježili smo desetu obljetnicu izbora pape Franje. Izbor Pape uvijek je bio prvorazredan medijski događaj. Još se sjećamo kako se drugog dana izbora u 19 sati i šest minuta pojavio bijeli dim iz dimnjaka na krovu Sikstinske kapele. Odmah su zazvonila zvona diljem svijeta i objavila vijest da su kardinali izabrali novoga papu. Dostojno se pojavio papa Franjo na loži bazilike Sv. Petra odakle je pozdravio okupljeni svijet s neuobičajenim pozdravom „Braćo i sestre, dobra večer“. Prije samog blagoslova naklonio je glavu i zamolio narod neka oni njega blagoslove. Na trgu je zavladała tišina, a nazočni su također prignuli glavu kako bi u sabranosti udovoljili Papinoj želji. Čini se kako su u tom gestu sagnutih glava nazočni hodočasnici „neverbalno šaptali“ kako su zahvalni papi Franji što je prihvatio biti „Petar naših dana“, jer to nije nimalo lako, pa će rado moliti za njega. Tom dirljivom gestom Papa je svojim prvim nastupom osvojio ljude.

U njegovu izboru moglo se naslutiti dosta „iznenađenja“. Ponajprije što nije Europljanin, pa se i sâm Papa našalio govoreći kako su braća kardinali „išli tražiti Papu gotovo na kraj svijeta“. Veliko je iznenađenje bilo i to što njega nije bilo među onima koje su novinari

najčešće spominjali. Osim toga nijedan Papa dosada nije nosio ime svetoga Franje, a uz to on je u povijesti prvi papa isusovac koji je izabran za tu službu. Kroničari su uz to zabilježili kao osobito iznenađenje njegovo spontano ponašanje mimo uhdanog protokola u prigodi obraćanja svijetu kad ih je pozdravio riječima „dobra večer“, te s naklonom glave zamolio njihov blagoslov.

Koga su kardinali izabrali za Papu prije deset godina?

2. Nije od viška primijetiti kako i uz neke arhaične znakove (poput dima i dimnjaka) procedura izbora pape ima u sebi nešto otajstveno i mistično. U svijetu današnjih medija, koji ne trpe područja intimnosti i privatnosti, Sikstinska kapela je u toj prigodi bila jedino područje na kugli zemaljskoj koje nije bilo izloženo medijskoj promidžbi. Time je odaslana poruka kako Duh Sveti uglavnom ne djeluje u buci, vrevi i galami, nego u tišini i intimi srca i prostora. Iako se Riječ Božju „naviješta s krovova, po trgovima i ulicama suvremenog svijeta“, ipak pravi lahor Duha Svetoga moguće je osjetiti samo u prostorima koji nisu izloženi svjetskoj buci i metežu. U tom vidu Sikstinska kapela je bila pravo zaštićeno mjesto, ne samo stoljećima uhdanim protokolom, već i položenom zakletvom kardinala i svih djelatnika koji su im kod toga obreda pomagali. Bogu hvala za takvo ozračje u kojem su kardinali mogli bez izvanjskoga pritiska uspješno obaviti povjereni zadatak: Otkriti očima vjere i osjetiti senzorima svoga duha koga je to Duh Sveti odvijeka odabrao kao 266. Kristova namjesnika na zemlji. Trebalo im je samo dva dana da to uoče, izaberu i objave svijetu.

1 Dopuštenjem msgr. Želimira Puljića nadbiskupa, apostolskog upravitelja Splitsko-makarske nadbiskupije, objavljujemo u Vjesniku Vojnog ordinarijata članak koji je 15. ožujka 2023. objavljen na Internet stranici Splitsko-makarske nadbiskupije (<https://www.smn.hr/21-nadbiskup/5882-uz-desetu-obljeticu-izbora-pape-franje>), povodom desete obljetnice izbora pape Franje rimskim biskupom i poglavarom Katoličke Crkve.

Susret vojnog ordinarija msgr. Jure Bogdana sa Svetim Ocem Franjom u Rimu, 26.travnja 2023.

Susret polaznika XXV. naraštaja Ratne škole s papom Franjom, 26. travnja 2023.

Koga su to kardinali izabrali prije deset godina? Njihovo i Božje oko zaustavilo se na nadbiskupu Buenos Airesa iz Argentine, koji se dotada zvao Jorge Mario Bergoglio, a od 13. ožujka 2013. kod izbora za Papu uzeo ime Franjo. Potječe iz talijanske obitelji, koja je iz Piemonta doselila u Buenos Aires, gdje se rodio 1936. godine u obitelji Petra Bergoglia i Regine. Nakon studija teologije zaređen je za svećenika 1969., a nakon toga vršio je razne službe u Družbi: Bio je učitelj novaka, profesor na fakultetu, te provincijal Družbe Isusove (1973.-1979.). Papa Ivan Pavao II. imenovao ga je 1992. pomoćnim biskupom u Buenos Airesu, a 1997. biskupom koadjutorom i sljedeće (1998.) ordinarijem u Buenos Airesu. Od 2005. do 2011. bio je predsjednik Biskupske Konferencije Argentine. Papa Ivan Pavao II. ubrojio ga je 2001. u zbor kardinala, a 13. ožujka 2013. izabran je za Papu i uzeo ime Franjo.

3. Novinar Alessandro Gisotti, koji je otprije poznao kardinala Bergoglia, tih dana je slikovito napisao kako je Jorge Mario Bergoglio mijenjao svoje svećeničke haljine: Bio je najprije isusovac, a onda je zaređen za biskupa. Mijenjao je također i kapice na glavi („solideo“). Najprije je pet godina nosio biskupski „solideo“, a onda dvanaest godina kardinalski. A, evo, sada je dobio onaj bijeli, papin solideo. Ali, novinar Gisotti je ustvrdio da se Papa Franjo neće mijenjati. Dapače, veli kako će zadržati svoj uhodani stil rada iz Argentine gdje je bio i ostao pastir siromaha i glas onih koji glasa nemaju. Vozio se gradskim prijevozom, a siromasima uvijek bio na raspolaganju. Nije bježao od ljudi, ni od problema. Oboljelima od AIDS-a npr. ljubio je noge, pa tim gestom dao do znanja kako nisu otpisani zbog toga što su bolesni. Isus je i za njih krv svoju prolio. Rado je ispovijedao, obilazio svećenike i nije se bojaio dići glas i usprotiviti se ljudima i institucijama kad je bilo ugroženo dostojanstvo čovjeka. U isto vrijeme pružao je svjedočanstvo evanđeoske jednostavnosti i poniznosti s kojom je ušao u konklave kako bi skupa s drugim kardinalima pronašli onoga koga Duh Božji želi na kormilu svoje lađe.

Ušao je, dakle, u Sikstinsku kapelu kao Jorge Mario Bergoglio, a izašao kao Papa Franjo. Kardinali su ga izabrali da istim onim predanim služenjem učvršćuje braću u vjeri i bude vidljivo počelo jedinstva i temelj zajedništva i ljubavi u Crkvi i u svijetu. Dok se nakon deset godina prisjećamo toga svjetskog i otajstvenog događaja iz Sikstinske kapele, ne možemo mimoći i neke stvari s kojima se susreo Papa Franjo. Neki primjećuju kako se njegov desetogodišnji pontifikat našao na raskršću „između obazrivosti prema tradiciji i želje za inovacijom“. U samom je „izboru imena Franjo“, Papa zapravo dao do znanja kako će neminovno „dolaziti do određenih lomova i prijemora“. Stoga su neki komentatori pisali o djelovanju pape Franje kroz „prizmu svjetla i sjene“, s pohvalnim ali i kritičnim tonovima prema određenim činima i događajima. U njegovu izboru imena, koje ga povezuje s „Asiškim Sirotanom“, otkriva se i prepoznaje program koji će novi Papa u nekoliko prigoda izreći i poželjeti. Tako će par dana nakon preuzimanja službe reći kako živo želi da Crkva bude „Crkva siromaha i za siromaha“ (na audijenciji s predstavnicima medija, 16. ožujka 2013). U jednom razgovoru za časopis „La Civiltà Cattolica“ naglasio je da želi da „Crkva bude kadra liječiti rane, da bude blizu ljudima kako bi mogla razgaliti njihova srca“ (19. rujna 2013.), te da poput „ratne poljske bolnice“ bude mjesto „gdje se ljude tješi i previja rane njihove“.

Odjek i prijepori oko nedorečenih ili dvoznačnih izjava

4. Pisalo se nerijetko i o nekim Papinim izjavama koje su bile nedorečene ili dvoznačne, poput one na putovanju iz Rio de Janeira u Rim (29. srpnja 2013.) kad su novinari pitali u zrakoplovu „postoji li u Vatikanu gay lobby“. Papa se našalio i odgovorio kako to nikome „ne piše na osobnoj iskaznici“. A onda dodao, „ako je jedna osoba gay i traži Gospodina i ima dobru volju, tko sam ja da je sudim“? O ovoj je izjavi (kao i o nekima drugima sličnima) bilo u medijima i po portalima puno polemike i „jednosmjernih“ tumačenja.

Zaboravlja se, npr., kako je papa Franjo u travnju 2015. uskratio prihvatiti veleposlanika kojeg je predložila francuska Vlada, jer je „deklarirani gay“. A Sveta Stolica ima praksu ne prihvaćati one koji imaju „neregularno obiteljsko stanje“ (rastavljeni), osobe s istospolnim sklonostima ili pak promotore toga, da predstavljaju svoju zemlju pri Vatikanu.

U sklopu obilježavanja desete obljetnice pape Franje spominje se i započeta reforma Rimske kurije koja je u tijeku, uvođenje strožih mjera u svezi seksualnih prekršaja, poput pedofilije i pedopornografije, a to je pokrenulo ciljanu borbu protiv toga društvenoga zla i svrstalo Katoličku Crkvu na čelu te borbe, koja je počela još za pontifikata pape Benedikta XVI. Ne može se u ovoj prigodi prešutjeti i brojne polemike unutar Crkve koje je proizvela Apostolska pobudnica „Amoris Laetitia“. Odmah nakon objave tog dokumenta javili su se četvorica kardinala (Raymond Burke, Carlo Caffarra, Walter Brandmüller, Joachim Meisner) koji su zatražili određeno objašnjenje što je stvorilo neku „podjelu u Crkvi između takozvanih tradicionalista i progresista“. Slična se stvar dogodila i u svezi motu proprija pape Franje „Traditionis custodes“ gledom na mogućnost slavlja latinske mise prema starom misalu. (nadbiskup Gänswein, osobni Ratzingerov tajnik, piše u svojoj knjizi kako je ta odluka pogodila i Benedikta XVI.). Primjećuje se uz to i neka vrsta „građanskog rata unutar Crkve“ koju predvođi skupina „tradicionalista protiv Pape Argentine“, kao i neki drugi prijevori i nesporazumi. Uz već učinjenu reformu Vatikanske banke Papa Franjo je učinio i veliku „operaciju čišćenja“ u krugu Vatikanskih financija: Zatvorio je „brojne račune“, te učinio Vatikansku banku likvidnom. Poznatim procesom protiv kardinala G. Angela Beccia pokazao je kako „nema zaštićenih“ za sve koji loše upravljaju novcem i darovima vjernika.

Što su zabilježili i rekli novinari i javni djelatnici o papi Franji?

5. Deseta obljetnica pape Franje bila je dobra prigoda „barem u mrvicama“ pogledati

na prošlo desetogodišnje razdoblje. Ovdje ću se poslužiti izričajima pojedinih novinara. Negdašnji glasnogovornik Svete Stolice pater Lombardi, prisjećajući se „izbora imena“ napisao je kako je time Papa Franjo „očito-vao hrabrost, slobodu i jasnoću stava“. Napomenuo je pri tom kako su važne i njegove „prve izjave o siromasima i Crkvi siromaha, o brizi za sva stvorenja, kao i o miru u svijetu“. Stoga je „svojim spontanim postupcima i govorima stekao naklonost ljudi, jer im je htio priopćiti da ih Bog voli, oprašta im i želi da se spase“. Pater Lombardi dodaje da je Papa pokrenuo reformu Rimske Kurije hrabro i s povjerenjem u Duha Svetoga koji vodi Crkvu. A „njegove spontane geste, telefonski pozivi i drugo što odudara od uobičajenog protokola, brže su shvaćali i pozitivno ocijenili oni za koje velimo da su ‘udaljeni’, nego mi koji mislimo da smo mu blizu“.

Brojnim ekumenskim i drugim druženjima Papa je pokazao da „vjeruje više u snagu susreta, nego u moć pregovora i potpisa“. Takvim stilom i načinom on je zapravo „izvršno poslužio stvarima dijaloga i mira“, pa mu je „ugled poprimio globalne dimenzije gledom na njegovu viziju kuće zajedništva“ gdje se „uzajamno uvažavaju znanost i razum, vjera i kultura, a odbacuje svako osuđivanje i sustav otpisivanja“. Pater Lombardi misli da su se mnoge stvari dogodile u zajedničkom hodu jer „Sveti Otac više je slušao nadahnuća Duha, nego ostvarivanje zadanih projekata i ljudskih strategija“.

6. Zanimljivo je također čitati što su o Papi Franji rekli neki javni djelatnici i što su osobito zapazili. Tako je predsjednik talijanskog društva kršćanskih radnika (Acli), Gianni Bottalico, isticao Papin govor u Firenzi u kojem je govorio kako je „važno uključiti siromahe u društvene sfere, jer to će nam pomoći ostvariti novi humanizam u Isusu Kristu“. Bottalico uz to veli da papa Franjo „koristi tisuće znakova i gesta“ pomoću kojih uspijeva ući posebice u svijet patnje i trpljenja“. Takvim opredjeljenjem on pruža „izraze nade, poticaja i povjerenja malenima i poniznima

o kojima zbori evanđelje“. Zanimljiv je osvrt i izjava uvaženog profesora i novinara Ivice Šole u razgovoru s Domagojem Puljizovićem za list „Danas“ (13. ožujka 2023.). On veli kako je „kriva percepcija o Franji kao liberalnom papi“. Naime, „kad slušate njegove izjave dok traje rasprava, steknete dojam liberalnog i progresivnog pape, opozicionara...“. Tijekom rasprave, naime, Papa podržava „apsolutnu slobodu govora“, pa se „stekne dojam da je Crkva pro LGBT, pro imigrantska i protueuropska“, te da je i „za teologiju oslobođenja“. Kriva je, međutim, veli prof. Šola, percepcija „da je Franjo liberalni papa. Liberalan je dok traje rasprava, ali kad treba donijeti zaključak, on stane „na stranu kontinuiteta Crkve s prethodnim papama“. Prof. Šola uz to primjećuje kako je dobro što on „otvara Crkvi oči za Treći svijet jer Europa je demografski i kršćanski prazna“. „Njegov odmak od eurocentrizma“ Šola smatra „hrabrim iskorakom“, jer, „Europa nema duhovnu snagu kao što ima Latinska Amerika, a ni demografsku snagu kao što ima Afrika i Oceanija“. To, međutim, nikako ne znači „da Papa ne voli Europu“, već je zbog porazne demografije „digao ruke od nje“.

Predsjednica pokreta Fokolara, gospođa Marija Voce, s tri riječi opisala je djelovanje pape Franje, a to su „sinodalnost, ljubav i dijalog“. O „zajedničkom sinodalnom hodu“ (synhodos) Papa je progovorio u svom prvom javnom nastupu: „A sada započinjemo put bratstva, ljubavi i međusobnog povjerenja“. Druga riječ „ljubav i caritas“ očita je u svim njegovim nastupima, osobito prema onima koji su „na rubu, koji pate ili su otpisani poput bolesnika, djece, migranta, nezaposlenih i napuštenih“. Treća riječ „dijalog i razgovor“ prepoznatljiva je u njegovoj otvorenosti prema svima, počevši od osobnih prijatelja do susreta s predstavnicima drugih religija. Istina, veli Marija Voce, „neki se boje da u tim susretima ne izgube vlastiti identitet“. Papa, međutim, smatra kako se identitet zapravo u tim susretima učvršćuje. Neki tvrde kako je Papa pokrenuo „pravi križarski rat ljubavi“ koji ne ostavlja nikoga hladnim, ni

ravnodušnim, jer neumorno ponavlja da su „Božje odlike očinska briga i majčinska nježnost prema svima, a posebice prema slabima i siromašnima“.

Papa Franjo „veliki reformator Crkve“

7. Vatikanist Luigi Accattoli tvrdi da je Papa Franjo „najveći reformator Crkve u zadnjih stotinu godina“. Kad se s pažnjom prouči njegovu apostolsku pobudnicu *Evangelii Gaudium* – Radost evanđelja (EG), može ga se prepoznati kao reformatora na djelu. On, naime, već u 25. broju pobudnice najavljuje kako se „ne mogu ostaviti stvari da teku kako teku“, već treba poduzeti „pastoralnu i misionarsku obnovu i preobrazbu“. Uz potrebitu reformu i „preobrazbu crkvenih struktura kako bi postale sve više misionarske“, Papa traži da oni, „koji Boga traže ne smiju naići na hladnoću zatvorenih vrata“ (EG 27). I dodaje s tonom žalosti kako se kršćani često ponašaju kao „kontrolori milosti, a Crkva nije carinarnica, nego očevo dom gdje ima mjesta za svakoga“ (EG 47). Zbog toga je u više navrata zborio kako mu je draža i „uprljana Crkva koja je izišla na ulicu, nego kad je obuzeta mišlju o samoj sebi, pa se zaplete u nekim protokolarnim uzlovima“.

Pobudnica „Radost evanđelja“, kojom je papa Franjo najavio i zapravo počeo s reformom i preobrazbom Crkve, puna je dobrih misli i poticaja. On njome želi Crkvi pokazati put, kako bi mogla biti suputnica svima koji Boga traže. Prožeta je pozitivnim duhom radosti, te govori vrlo jasno i neposredno. Ide u srce problema s kojim se susreću današnji ljudi. Žarka mu je želja da Crkva ne bude „jednostavno samo nazočna u svijetu“, već neka „obnovljenim snagama aktivno evangelizira dijalogom s državom i njezinim legitimnim strukturama; s društvom po kulturi i znanosti“ (EG 238), putem ekumenizma s „kršćanima na drugi način“, te putem dijaloga s drugim religijama svijeta. Papa Franjo posebice zagovara zdravi pluralizam koji poštuje druge i drugačije. Ne slaže se s onima koji misle da se u „sekularnom svijetu religija

treba povući u privatnost zatvorenih ograda crkava, sinagoga i džamija“ (EG 255).

Kršćani „opečaćeni poslanjem“ pozvani su tješiti i liječiti

8. Pogotovo se ne slaže kada „manjina agnostika i nevjernika svojim stilom i načinom zatome uvjerenja većine vjernika ili ignoriraju bogatstvo različitih vjerskih tradicija“. To „ne doprinosi toleranciji i miru, već rađa i jača duh ozlojeđenosti“ (Isto.), veli papa Franjo. Rado se „vidi u savezu sa svima koji iskreno traže istinu, dobrotu i ljepotu, te se zauzimaju za obranu ljudskog dostojanstva u izgradnji mirnog suživota među narodima, kao i u očuvanju stvorenoga svijeta“ (EG 257). Zbog toga Papa poziva i potiče kršćane neka budu „znakovi nade i neka ostvaruju onu revoluciju nježnosti i dobrote“ (EG 88) koja nam je potrebna kao zrak i voda. Posebice u okruženju gdje se ljudi sebični, ne vole se i ne prihvaćaju jedni druge, već se podcjenjuju i omalovažavaju. Neka nas „Bog poštedi tako zagušljivog ozračja, veli papa Franjo, koje se može izliječiti jedino udisanjem čistoga zraka Duha Svetoga koji nas oslobađa usredotočenosti na nas same“ (EG 97).

Samo će Duhom Svetim obnovljeni i zahvaćeni kršćani biti kadri, veli papa Franjo, „voditi osobitu briga o onima koji su najranjiviji, a to su beskućnici, ovisnici, prognanici, migranti, selioci, nerođena djeca, stari i napušteni“ (EG 210). Takvi se, naime, „bez straha otvaraju djelovanju Božjeg Duha kako bi poput apostola navješćivali čudesna djela“ (EG 259). Ispunjeni Božjom snagom i milošću oni su kadri plivati i protiv struje, te poput prvih kršćana „nepokolebivom hrabrošću biti ustrajni u naviještanju Božje Riječi“ (EG 263). A svijetu „komu su poslani, pružati razloge nade koja je u njima“ (1 Pet 3, 15). Oni se neće ponašati „kao neprijatelji koji prstom upiru i osuđuju“ (EG 271), već kao Božji ljudi koji se „ne umaraju činiti dobro“ (Gal 6, 9). I ne pre-

staju svakog dana „moliti milost i tražiti da im Gospodin otvori srce i prodrma njihovu mlakost i površnost“ (EG 264). Pravi misionar, stoga, „ne prestaje biti učenikom Isusa koji kroči skupa, govori, diše i radi s njime“ (EG 266). A kada se u jedinstvu s Kristom, onda se „ljubi ono što on ljubi, te živi i djeluje na hvalu slave njegove milosti“ (Ef 1, 6).

9. Neovisno od sklonosti, interesa i želja, shvaćanja i motiva Isusovi učenici, svjedoci i misionari „evangeliziraju sve na veću slavu Oca koji je na nebesima“ (EG 267). Poslanje, naime, koje su primili „nije privjesak koji se može skinuti“, već nešto što se „ne može iščupati, a da pri tomu ne uništimo same sebe“. Dapače, Papa dodaje kako su kršćani „opečaćeni poslanjem da prosvjetljuju, blagoslivljaju, tješe, liječe i oslobađaju“ (EG 273). Pa „ako se uspije pomoći samo jednoj osobi da živi bolje, već je dovoljno da opravda dar moga života“ (EG 274). I Papa završava usklikom „kako je lijepo biti članom vjernog Božjeg naroda u kojem se ruše zidovi, a naša srca ispunjaju licima i imenima“ (Isto.).

Da ništa drugo nije rekao ili napisao već ovu pobudnicu koja je obilježena radosnim stilom i brojnim poticajima, bilo bi dovoljno uz desetu obljetnicu reći Bogu hvala za „Papu reformatora“. Svojim riječima, poticajima i gestama on nas potiče i hrabri da „ne dopustimo da nam se ukrade misijski zanos“ (EG 80), kao i „nada i radost evangelizacije“ (EG 83). Posebice pak poziva da ne dopustimo „da nam se ukrade duh zajedništva i bratske ljubavi“ (EG 109). Usudio bih se završiti poticajnom rečenicom da „ne dopustimo da nam pobudnica ‘Radost evanđelja’ završi na policama naših knjižnica“. Uvrstimo je u našu „kućnu literaturu“ i trudimo se iščitavati njezina poglavlja kako bi se ostvarivao „ideal bratske ljubavi, zajedništva i misijskog zanosa što ga je Gospodin započeo na našem krštenju“. Neka je blagoslovljeno i vrijeme koje je pred nama u radosti evangelizacije s Papom Franjom na čelu!

IN MEMORIAM

BENEDIKT XVI., PAPA U MIRU

(Marktl na Innu, 16. travnja 1927. – Vatikan, 31. prosinca 2022.)

Slavko RAJIĆ

Dana 31. prosinca 2022. godine, u samostanu Mater Ecclesiae u Vatikanu, preminuo je 265. po redu Rimski biskup, papa Benedikt XVI., u 96. godini života. Sprovodne obrede i misu zadušnicu za pokojnog papu predvodio je papa Franjo 5. siječnja 2023. na Trgu sv. Petra. Njegov pontifikat trajao je od 19. travnja 2005. do 28. veljače 2013. kada je odstupio sa službe Rimskog prvosvećenika. Papa Benedikt XVI. bio je veliki mislilac i vrlo značajan teolog, ali najvažnije bio je duboki vjernik – nasljedovatelj Isusa iz Nazareta – koji je u svojoj prvoj enciklici *Deus caritas est* napisao ovo: „*Biti kršćanin nije rezultat neke etičke odluke ili neke velike ideje, već je to susret s događajem, s Osobom, koja životu daje novi obzor i time konačni pravac.*“¹

Djetinjstvo

Joseph Ratzinger rođen je na Veliku subotu 16. travnja 1927. u Marktlu na Innu, malom mjestu u Gornjoj Bavarskoj. Kršten je samo nekoliko sati nakon rođenja i to vodom upravo posvećenoj u liturgiji Velike subote koja se u ono vrijeme slavila prije podne. „Biti prvi krštenik koji je poliven novom vodom držalo se značajnim znakom. Uvijek me ispunjavalo zahvalnošću to što je moj život od sama početka na ovaj način bio uronjen u uskrсну tajnu jer to je mogao biti samo znak blagoslova.“, zapisao je o svome krštenju papa Benedikt u svojoj autobiografiji još kao prefekt Kongregacije za nauk vjere.²

¹Benedikt XVI., *Deus caritas est*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2016., br. 1.

²Joseph Ratzinger, *Moj život. Autobiografija*, Verbum, Split 2006., str. 6.

Papa Benedikt XVI. FOTO: Glas Koncila/ B. Čović

Joseph Ratzinger rođen je u tradicionalnoj katoličkoj bavarskoj obitelji s naglašenim osjećajem pripadnosti Katoličkoj crkvi. Obitelj Ratzinger potječe iz Rickeringa, malog sela u bavarskoj šumi na putu između Pasaue i Regensburga. Zanimljivo je da iz obitelji Ratzinger potječe nekoliko duhovnih zvanja. Georg Ratzinger, djedov brat, bio je svećenik i glasoviti zastupnik u njemačkom parlamentu. Stric Alois Ratzinger bio je svećenik

s kojim je Joseph Ratzinger rado provodio ljetne školske praznike. Tetka Theogena bila je redovnica, nju je također Joseph Ratzinger dobro poznavao.³

Otac Josepha Ratzingera također se zvao Joseph. On je dolazio iz seljačke obitelji i vršio je službu policajca. O njemu je papa Benedikt XVI. govorio ovako: „On je s jedne strane bio nevjerojatno pobožan čovjek, koji je puno molio, koji je bio duboko ukorijenjen u vjeru Crkve, i istodobno vrlo trijezan, kritičan čovjek, koji je znao biti kritičan i prema papi i biskupima... Za mene je bila vrlo značajna upravo ova trijezna pobožnost kojom je živio vjeru i koja je doista prožimala njegov život.“⁴

Majka, Marija r. Painter, bila je domaćica ali je radila povremeno kao kuharica u hotelima da bi financijski pripomogla obitelji. Po kazivanju samog Ratzingera brak njegovih roditelja je „bio vrlo dobar, iako su temperamenti bili vrlo različiti. Majka je bila srdačna i brižna, osjećajna i ne toliko racionalna. Voljela je živjeti spontano... Otac je bio strog, možda prestrog, ali je s vremenom bio sve blaži. Strogost se očitovala u tome da je zahtijevao točnost i preciznost. Tražio je red: red u vjeri, red u obitelji i općenito red u svakodnevnicu. Bio je to ispravan i pošten čovjek“.⁵

Sestra, Marija Theogone rođena je prva, 7. prosinca 1921. u Pleiskirchenu u Gornjoj Bavarskoj. Završila je srednju školu. Kako bi njena braća Georg i Joseph imali financijske mogućnosti za poći u sjemenište zaposlila se 1939. kao službenica u jednoj velikoj trgovini u Traunsteinu. Kada je Joseph Ratzinger pozvan u Bonn da preuzme katedru fundamentalne teologije na bonskom sveučilištu s njime je pošla i sestra Marija. To je bila obostrana želja jer su od najranije dobi bili vrlo bliski. Po kazivanju pape Benedikta Marija je

„uvelike određivala temeljno ozračje njegovog mišljenja i bivstvovanja.“⁶ Njezina prisutnost, poniznost i način življenja vjere utjecale su na život njena brata. Vjerno je pratila svoga brata na svim postajama njegova životnog puta do svoje smrti 2. studenog 1991.

Brat Georg rođen je 15. siječnja 1924., također u Pleiskirchenu u Gornjoj Bavarskoj. Bio je u svemu dobar uzor i potpora svome mlađem bratu Josephu. Obojica su stupili u sjemenište, na isti dan su primili sakrament svetog reda i zajedno slavili mladu misu. Ljubav prema glazbi također ih je povezivala i ispunjala. Dok se Joseph Ratzinger ostvario kao vrstan teolog, brat Georg je ostvario vrlo zapaženu glazbenu karijeru. Istaknuo se kao vrstan glazbenik, skladatelj i orguljaš. Vodio je katedralni zbor u Regensburgu. Za svoja glazbena ostvarenja dobio je mnoga međunarodna i njemačka priznanja. Posljednji njihov susret bio je u lipnju 2020. godine kada ga je samo nekoliko dana prije njegove smrti posjetio njegov mlađi brat, tada papa emeritus Benedikt XVI. Georg je umro 1. srpnja 2020. godine u Regensburgu u 97. godini života. Papa Benedikt u svojim je razgovorima i knjigama uvijek s ljubavlju govorio o svojoj obitelji. Oni su bili njegovo čvrsto uporište u životu. Dok su živjeli u Marktlu na Innu često su kao obitelj hodočastili u Altötting, staro marijansko svetište još iz karolinškog vremena a koje je kasnije postalo veliko hodočasničko mjesto Bavarske i zapadne Austrije. Tamo je na Benedikta ostavila utisak pobožnost prema sv. Konradu iz Parzhama, jednostavnom redovniku kapucinu koji je više od četrdeset godina samo obavljao službu vratara u svetištu. O njemu je kasnije zapisao riječi: „...ponizan i iznimno dobar čovjek...utjelovljuje ono najbolje u našem rodu.“⁷ Kada se 1929. obitelj preselila u Tittmoning, gradić na Salzachu, obitelj je često hodočastila do kapele Maria Ponlach. Joseph Ratzinger kasnije će napisati u svojoj autobiografiji kako su mu

3 Usp. *Ibid*, str. 62.

4 Benedikt XVI., *Posljednji razgovori s Peterom Seewaldom*, Verbum, Split 2016., str. 61.

5 *Ibid*, str. 67-69.

6 *Ibid*, str. 115.

7 Joseph Ratzinger, *Moj život. Autobiografija*, Verbum, Split 2006., str. 7.

se u sjećanje urezala česta hodočašćenja njih troje djece sa njihovom „dobrom majkom do kapele Maria Ponlach, dražesna baroknoga svetišta, koje je posvuda okruženo šumom.“⁸ Koliko je Joseph Ratzinger volio svoju rodnju Bavarsku i obitelj svjedoče njegove riječi o Bavarskoj kao „zavičaju kojemu se uvijek zahvalno vraćaju moja sjećanja.“⁹

Zbog prirode posla oca Josepha, često su se kao obitelj selili. U trideset i pet godina policijske službe, otac je bio premještan čak četrnaest puta. Konačno su se 1937. godine preselili u vlastiti dom - kuću kod Traunsteinina gdje je otac i umirovljen. Ovdje je Joseph Ratzinger pohađao klasičnu gimnaziju. Zavelio je grčki i latinski jezik te je rado čitao književne klasike. U Traunsteinu je na Uskrs 1939. pristupio u sjemenište.

Djetinjstvo Josepha Ratzingera bilo je daleko od laganoga. Bilo je obilježeno političkim zbivanjima u ono doba, rast nacionalsocijalizma u Njemačkoj i pobjeda Adolfa Hitlera i njegove Nacionalsocijalističke stranke na izborima 1933. godine. Otac Joseph koji je vršio državnu službu i bio policajac prikriveno se protivio Hitlerovom režimu. Ratzinger piše da je njegov otac „s neprevarljivom vidovitošću vrlo jasno uočavao da Hitlerova pobjeda nije pobjeda Njemačke, nego pobjeda Antikrista.“¹⁰ Joseph Ratzinger bio je jako svjestan neprijateljskog raspoloženja kojeg nacisti gaje prema Katoličkoj crkvi. Prisjeća se kako su nacisti jednom prilikom pretukli njegova župnika prije slavlja svete mise.¹¹

Ratni dani

Drugi svjetski rat započeo je napadom Njemačke na Poljsku 1. rujna 1939. godine. Posljedice velikoga rata osjetio je i mladi Jo-

seph Ratzinger. Zbog sve većeg nedostatka ljudstva vojne vlasti su donijele odluku da se učenici internata premjeste u blizinu protuzračnih bitnica te da ih se u slobodno vrijeme uključi u službu obrane od neprijateljskih zrakoplova. Ratzinger je tako sa samo petnaest godina morao stupiti u neku vrstu vojne službe, on piše: „Stanovali smo u barakama kao i redovni vojnici, koji su očito bili u manjini, dane su nam iste uniforme i morali smo uglavnom obavljati istu službu. Jedina je razlika bila u tome što nam je bilo dopušteno pohađanje skraćene nastave koju su održavali učitelji iz ugledne Maximilian-Gymnasium.“¹² Službu pomoćnika u Protuzračnom topništvu vršio je od kolovoza 1943. do rujna 1944. godine na nekoliko mjesta u okolici Münchena i u Innsbrucku. Nakon što je postao punoljetan, 10. rujna 1944. godine premješten je u Burgenland, kao pripadnik Državne radne službe, na tromedju Slovačka - Mađarska - Austrija.¹³

Krajem travnja ili početkom svibnja 1945. godine Ratzinger je odlučio dezertirati vojsku i otići kući. Tako je u svojoj mladenačkoj naivnosti izložio svoj život velikoj opasnosti jer je mogao biti ubijen. Bjegunce se, naime, moglo strijeljati na licu mjesta. Nakon dolaska Saveznika bio je odveden u ratno zarobljeništvo u kojem je proveo oko mjesec dana. Za mladoga Ratzingera kraj rata postao je stvarnost tek kada se, pušten iz ratnog zarobljeništva, vratio svojoj obiteljskoj kući. Nakon njega, vratio se i njegov brat Georg. Njegov povratak Ratzinger opisuje u svojoj autobiografiji ovako: „Jednog vrućeg srpanjskog dana iznenada smo začuli korake i pred sobom ugledali onoga o kojemu dugo ništa nismo znali... Sljedeći mjeseci ponovno zadobivene slobode, koju smo sada znali jako cijiniti, pripadaju najljepšim uspomenama mogega života.“¹⁴

⁸ Ibid.

⁹ Ibid, str. 24

¹⁰ Ibid, str. 30.

¹¹ Usp. https://www.vatican.va/content/benedict-xvi/en/biography/documents/hf_ben-xvi_bio_20050419_short-biography-old.html

¹² Joseph Ratzinger, *Moj život. Autobiografija*, Verbum, Split 2006., str. 33.

¹³ Usp. Benedikt XVI., *Posljednji razgovori s Peterom Seewaldom*, Verbum, Split 2016., str. 76.

¹⁴ Joseph Ratzinger, *Moj život. Autobiografija*, Verbum, Split 2006., str. 44.

Studentski dani i svećeničko ređenje

Unatoč strahotama rata koje je Joseph Ratzinger gledao svih tih ratnih godina niti jednog trenutka nije se smanjivao plamen svećeničkog poziva u njemu. Dapače, bio je obuzet zahvalnošću da ga je Bog vratio živa svojoj kući. Iz te zahvalnosti izrasla je i volja da služi Kristu u njegovoj Crkvi za jedno novo i bolje vrijeme, za bolju Njemačku i bolji svijet. „Zahvalnost i volja za novim početkom, za djelovanjem u Crkvi i za svijet“, tako opisuje svoje osjećaje mladi Ratzinger.¹⁵ S tim je bila povezana i glad za znanjem.

Novo doba za Ratzingera započelo je 3. siječnja 1946. godine kada je započeo studij filozofije u Freisingu zajedno s bratom Georgom. „Bilo je to ispunjenje želje da se konačno počne i stupi u svijet znanosti, teologije i u zajedništvo puta s budućim svećenicima.“¹⁶ Dvogodišnji studij filozofije omogućio je marljivom Josephu da se upozna s filozofskom mišlju kroz povijest, a osobito s personalizmom Martina Bubera što je obilježilo cijeli njegov život. Interesantno, za vrsnog intelektualca poput Ratzingera najdragocjenije uspomene sa studija filozofije vezane su ne uz predavanja i knjige nego uz „velike liturgijske svetkovine u katedrali i uz tihi molitvu u kućnoj kapelici.“¹⁷

Joseph Ratzinger je 1. rujna 1947. započeo studij teologije na sveučilištu u Münchenu. U Münchenu je bilo malo drugačije ozračje nego li u bogosloviji u Freisingu. Ovdje je prevladavao intelektualni interes, dok je u Freisingu prevladavala volja za skorašnjim djelovanjem u dušobrižništvu. Već se tada vidio u ulozi profesora koji će se znanstveno baviti teologijom. Zato je pridavao veliku pozornost predavanjima svojih vrsnih profesora. U svojoj autobiografiji spominje one

profesore koji su bitno utjecali na njegovo znanstveno – teološko usmjerenje: Michael Schmaus, poznati profesor dogmatike, Friedrich W. Maier, profesor Novoga zavjeta, Friedrich Stummer, profesor Staroga zavjeta, Gottlieb Söhngen, filozof i profesor dogmatike, Joseph Maria Pascher, profesor pastoralne teologije. Joseph Ratzinger kasnije će zapisati pohvalne riječi osobito o profesorima Maieru i Pascheru koji su imali odlučujući utjecaj na njegovo razumijevanje teologije: „Maieru dugujemo zahvalnost što je kod nas Sveto pismo uistinu bilo ‘duša našeg teološkog studija’ kako to zahtijeva Drugi vatikanski sabor... Za mene ostaje temeljno ono što sam od njega čuo i metodički naučio. (...) Osvojen Pascherovim predavanjima i dostojanstvenim načinom na koji nas je učio ispravno slaviti liturgiju postao sam pristalica liturgijskog pokreta; kao što sam Novi zavjet naučio shvaćati kao dušu teologije, tako sam i liturgiju shvaćao kao njezin životni temelj bez kojega mora umrijeti.“¹⁸

U ljeto 1950. godine Ratzinger je završio studij teologije u Münchenu. Jedna od posebnosti Teološkog fakulteta u Münchenu je to što se svake godine raspisuje natječaj za studentski rad koji, ukoliko je vrlo uspješan, može biti prihvaćen kao doktorska disertacija. Godine 1950. tema rada glasila je „Narod i kuća Božja u Augustinovu nauku o Crkvi.“ Mladi Ratzinger okušao se u pisanju rada, no pred njim je bilo puno posla. U to vrijeme započela je njegova intenzivna priprava za svećeničko ređenje. Zahvaljujući bratu Georgu koji mu je izišao ususret i preuzeo obaveze vezane uz svećeničko ređenje i mladu misu, Joseph Ratzinger uspijeva na vrijeme predati rad o sv. Augustinu koji će kasnije biti nagrađen od strane fakulteta te će mu omogućiti da stekne doktorat sa samo dvadeset i šest godina, nakon položenog dokorskog ispita u srpnju 1953. Dana 29. lipnja 1951. Joseph Ratzinger zajedno s bratom Georgom primio je sveti red prezbiterata po polaganju ruku nadbiskupa Münchena i Freisinga kardinala

¹⁵ *Ibid*, str. 46.

¹⁶ Benedikt XVI., *Posljednji razgovori s Peterom Seewaldom*, Verbum, Split 2016., str. 83.

¹⁷ Joseph Ratzinger, *Moj život. Autobiografija*, Verbum, Split 2006, str. 49.

¹⁸ *Ibid*, str. 58-63.

Michaela von Faulhabera u freisinškoj katedrali. Ratzinger opisuje usputan, ali poseban trenutak prigodom ređenja: „U trenutku kada je veliki nadbiskup polagao ruke na mene jedna je ptičica, možda ševa, s glavnog oltara poletjela katedralom i zapjevala radosnu zahvalnicu. Za mene je to bilo kao da mi je glas odozgor rekao: ‘Dobro je tako, na pravom si putu.’”¹⁹ Dana 8. srpnja 1951. Joseph Ratzinger slavi Mladu misu, u svojoj župi Sv. Oswalda u Traunsteinu. Mladomisnički blagoslov Joseph i Georg podijelili su u svakoj kući svoje župe. Joseph Ratzinger započinje službu kapelana 1. kolovoza 1951. godine u Župi Presvete Krvi u Münchenu. Bogu je zahvalan što je onamo susreo dobrog i svetog župnika Maximiliana Blumscheina. Na župi je djelovao jednu godinu i dva mjeseca. „Ta je godina zapravo bila najljepše vrijeme mog života.“, tvrdi papa Benedikt XVI.²⁰

Habilitacijski rad

Joseph je u srpnju 1953. doktorirao. Istovremeno se dogodilo da je bila upražnjena katedra dogmatske i fundamentalne teologije na Visokoj filozofsko-teološkoj školi u Freisingu. Profesorski zbor je najavio mladom doktoru da računaju na njega. On je zamolio da mu dodijele barem jednu godinu za pisanje habilitacijskog rada, što je i učinjeno. S prof. Söhngenom odredio je temu habilitacijskog rada: „Teologija povijesti svetog Bonaventure“.

U zimskom semestru 1954. godine Joseph je preuzeo predavanja iz dogmatike kao predstojnik katedre, a koncem ljetnog semestra 1955. rukopis habilitacijskog rada bio je gotov. U kasnu jesen uručio je Münchenskom fakultetu dva propisana primjerka.

Prof. Söhngen oduševljeno je prihvatio rad, dok prof. Schmaus, drugi ocjenjivač, nije prihvatio rad tvrdeći da on ne udovoljava vrijedećim znanstvenim pravilima. Joseph

Ratzinger, duboko pogođen time piše: „Bio sam kao gromom ošinit. Čitav se moj svijet srušio. Što će biti s mojim roditeljima koji su došli k meni u Freising s dobrom vjerom, ako sada poput brodolomca moradnem napustiti predavanje na Visokoj školi? Padali su u vodu i svi moji planovi za budućnost koji su posve bili vezani za djelatnost profesora teologije.“²¹

Na sjednici fakultetskog vijeća odlučeno je da habilitacijski rad neće biti odbijen nego samo vraćen na doradu. Preradu rada Ratzinger je uspio završiti u listopadu 1956. Rad je prihvaćen 11. veljače 1957., a javno predavanje održano je 21. veljače. Za vrijeme javnog predavanja Josepha Ratzingera razvila se živahna rasprava između dva profesora ocjenjivača - referenta prof. Söhngena i koreferenta prof. Schmausa. „Naposljetku je dekan izišao u hodnik na kojemu sam čekao sa svojim bratom i prijateljima i posve mi neformalno priopćio da sam položio i habilitirao. U tome trenutku gotovo da nisam ni osjetio radost, toliko me još pritiskala mora onoga što sam prošao.“²², prisjeća se papa.

Potaknut ovom dramom Joseph Ratzinger donio je odluku o tome kakav će profesor biti: „Nikada neću olako odbiti neku disertaciju ili habilitacijski rad, kad god bude razloga za to, bit ću na strani slabijega.“²³ U ovoj drami Ratzinger je opet prepoznao Božji prst koji ga je upozorio na bit kršćanskog života: „Odjednom sam učinjen tako malenim. To je za nas dobro, da čovjek uvidi svu svoju bijedu i da ne nastupa kao veliki junak, nego kao malen kandidat koji stoji pred ponorom i koji se mora sprijateljiti s onim što je pred njim. Mislim da je opasno za mlada čovjeka kada tako jednostavno ide od cilja do cilja i posvuda prolazi s pohvalama. Tada je dobro da iskusi svoje granice. Da ga malo zahvati i kriza. Da pretrpi i negativnu fazu. Da

¹⁹ Ibid, str. 69.

²⁰ Benedikt XVI., *Posljednji razgovori s Peterom Seewaldom*, Verbum, Split 2016., str. 102.

²¹ Joseph Ratzinger, *Moj život. Autobiografija*, Verbum, Split 2006., str. 79.

²² Ibid, str. 85.

²³ Ibid, str. 86.

spozna sam sebe i vlastite granice.”²⁴, piše papa Benedikt XVI.

Nedugo nakon habilitacije Joseph je imenovan privatnim docentom na Münchenskom sveučilištu, a 1. siječnja 1958. uslijedilo je imenovanje za profesora fundamentalne teologije i dogmatike na Visokoj filozofsko – teološkoj školi u Freisingu.

Profesor - Bonn (1959. – 1963.)

U ljeto 1958. godine prof. Joseph primio je poziv za preuzimanje katedre fundamentalne teologije u Bonnu. Dana 15. travnja 1959. počeo je predavati na bonskom sveučilištu kao redoviti profesor fundamentalne teologije, pred brojnim slušateljstvom koje je oduševljeno prihvaćalo njegova predavanja. Za mladoga Ratzingera to je bilo ispunjenje sna. Tema nastupnog predavanja je bila „Bog vjere i Bog filozofa“.

Na Teološkom fakultetu u Bonnu susreo je poznate i priznate profesore: Theodora Klausera, arheologa i vrhunskog znanstvenika, Huberta Jedina, velikog povjesničara Tridentskog Sabora, Wernera Schöllgena, profesora moralne teologije.

Sa sobom je Ratzinger poveo i sestru Mariju koja će ga vjerno pratiti sve do svoje smrti 1991. godine. Usred ovih radosnih profesor-skih dana dobio je tužnu vijest da mu je otac teško bolestan. Otac je umro 25. kolovoza 1959. godine. Bio je to težak udarac za prof. Ratzingera koji piše: „Kada sam se nakon ovoga događaja vratio u Bonn, osjećao sam da je svijet za mene postao prazniji i da je dio mene i mojega doma otišao u drugi svijet.”²⁵

Službeni saborski teolog (peritus)

Papa Ivan XXIII. najavio je Drugi vatikanski sabor 25. siječnja 1959. Zavladao je ozračje

24 Benedikt XVI., *Posljednji razgovori s Peterom Seewaldom*, Verbum, Split 2016., str. 108.

25 Joseph Ratzinger, *Moj život. Autobiografija*, Verbum, Split 2006., str. 94.

novog buđenja i nade. Joseph Ratzinger bio je u to vrijeme pozvan od Katoličke akademije Bensberg da održi jedno predavanje na temu teologije Sabora. Među slušateljima je bio i nadbiskup Kölna kardinal Joseph Frings. Među njima je planula iskra. Predavanje ih je uvuklo u dugi razgovor i tako je započela dugogodišnja suradnja između Ratzingera i kardinala Fringsa.

Kardinal Frings bio je član Središnjeg odbora za pripremu Drugog vatikanskog sabora. Kao član odbora dobivao je nacрте tekstova (*shemata*) koji su imali biti predloženi saborskim ocima. Kako je u to vrijeme kardinal Frings već bio skoro u potpunosti slijep, oslanjao se na mladog Josepha Ratzingera da ove tekstove pregleda te izreče svoju kritiku i prijedloge.

O iskrenoj suradnji između kardinala i Josepha Ratzingera govori i jedna zgoda kada je kardinal Frings bio pozvan da u Genovi 19. studenoga 1961. godine održi predavanje na temu *Sabor i moderni svijet mišljenja*. Tekst predavanja napisao je Joseph Ratzinger. Slušatelji su s oduševljenjem slušali kardinalovo predavanje. Kada je ubrzo nakon toga papa Ivan XXIII. pozvao kardinala Fringsa na razgovor o sadržaju predavanja, kardinal se uznemirio. Papa Benedikt prepričao je kako je susret s Papom protekao za kardinala Fringsa potpuno drugačije nego što se pribojavao: „Papa je rekao: ‘Eminenza, moram zahvaliti. Ove sam noći pročitao Vaš govor. Kakva sretna podudarnost mišljenja.’ Frings je odgovorio: ‘Sveti Oče, to predavanje nisam napisao ja, napisao ga je jedan mladi profesor.’ Na to je Papa rekao: ‘Gospodine kardinale, svoju posljednju encikliku nisam ni ja sam napisao. Bitno je s čime se čovjek poistovjećuje’.”²⁶

Kada je došao veliki trenutak početka Drugog vatikanskog sabora 11. listopada 1962., kardinal Frings u Rim je poveo Josepha Ratzingera

26 Benedikt XVI., *Posljednji razgovori s Peterom Seewaldom*, Verbum, Split 2016., str. 133.

u ulozi teologa – savjetnika. Već nakon prvog zasjedanja Sabora, zahvaljujući kardinalu Fringsu, Ratzinger je imenovan službenim saborskim teologom (*peritus*). Istovremeno je imenovan članom Povjerenstva za vjeru Njemačke biskupske konferencije i Međunarodnog papinskog teološkog povjerenstva u Rimu. Joseph Ratzinger dao je veliki doprinos u donošenju saborskih dokumenata. Kao mladi teolog znao je gorljivo braniti svoj stav. Istom snagom znao je kritizirati njemu neprihvatljive prijedloge.

Boravak u Rimu u vrijeme Sabora omogućio je mladom njemačkom teologu jedinstvenu prigodu da upozna i razgovara s velikim teolozima toga vremena kao što su: Karl Rahner, Henri de Lubac, Yves Congar, Marie-Dominique Chenu, Jean Danielou, Gérard Philips. Bila je to jedinstvena prilika za upoznati univerzalnost Crkve i biti svjedokom najznačajnijeg crkvenog događaja u 20. stoljeću. Zasigurno su se njegovi horizonti proširili do kraja granica svijeta aktivno sudjelujući u teološkim i pastoralnim razmjenama ideja i mišljenja s teolozima cijeloga svijeta.²⁷

Münster (1963. – 1966.)

U vrijeme Sabora kao službeni saborski teolog i ujedno profesor fundamentalne teologije u Bonnu Joseph Ratzinger živio je na relaciji Bonn – Rim. Bio je preopterećen količinom i odgovornošću zadaća koje je obavljao. Iznenada je morao donijeti tešku i osobnu odluku. Veliki münsterski dogmatičar Hermann Volk, koji je ujedno bio Ratzingerov dobar prijatelj, postao je biskup Mainza u ljeto 1962. godine. Po izričitoj želji biskupa Hermanna Volka pozvan je da preuzme njegovu katedru na westfalskom Wilhelms – sveučilištu u Münsteru.

U ljeto 1963. započeo je Ratzinger svoj profesorski život u Münsteru. Nastupno predava-

vanje je održao pod naslovom „Objava i predaja“. Njegova su predavanja i u Münsteru bila jako posjećena. Njegovi su se tekstovi umnažali u velikom broju i kružili po cijeloj Njemačkoj.

U Münsteru je upoznao i stekao nove prijatelje iz svijeta teoloških znanosti. Ušao je u krug vrsnih prijatelja intelektualaca kojemu su pripadali: filozof Josef Pieper, biskup Mainza msgr. Hermann Volk, lingvist Heinrich Lausberg i drugi. U Münsteru Ratzinger započinje intenzivnije prijateljivati s velikim švicarskim teologom Hansom Ursom von Balthasarom. Balthazar je godine 1965. dobio počasni doktorat na Münsterskom sveučilištu. Ratzinger i Balthazar započeli su dugogodišnju suradnju kao znanstveni teolozi koja će trajati sve do Balthazarove smrti 26. lipnja 1988.²⁸

Na koncu 1963. godine je dobio vijest od svog brata Georga da je njihova dobra majka na umoru. Bio je uz krevet svoje majke dok je sklapala oči zauvijek. Ratzinger će napisati za svoju majku da je „ostalo svjetlo njezine dobrote koje je za mene zauvijek ostalo potvrda vjere koju je u sebi nosila.“²⁹

Nakon tri godine rada u Münsteru, Ratzinger dobiva poziv od Sveučilišta u Tübingenu da preuzme katedru za dogmatiku na tamošnjem Teološkom fakultetu. Papa Benedikt opisuje svoje jednostavne razloge za odlazak iz Münстера: „Jedan je razlog za odlazak bio taj što mi se činilo da sam u Münsteru jednostavno otišao previše na sjever. Ja sam ipak bavarski domoljub i nisam mogao dulje živjeti u Münsteru, bio sam predaleko od zavičaja... Drugo je bilo to što sam imao osjećaj

²⁷ Usp. Federico Lombardi, *Benedetto XVI. In memoriam*, u *La Civiltà Cattolica*, 4141-I (2023), str 3 – 21.

²⁸ Usp. Benedikt XVI., *Posljednji razgovori s Peterom Seewaldom*, Verbum, Split 2016., str. 155 – 160.

²⁹ Joseph Ratzinger, *Moj život. Autobiografija*, Verbum, Split 2006., str. 106.

da s političkom teologijom Johanna Baptista Metza nadolazi pravac koji na pogrešan način politiku unosi u vjeru.“³⁰

Tübingen (1966. – 1969.)

Ratzinger je započeo svoja predavanja u Tübingenu u ljeto 1966. Tamo je također imao prigodu upoznati i surađivati sa velikim imenima teološke i znanstvene misli, među kojima su Karl Barth, veliki protestantski teolog, i Hans Küng, katolički teolog s kojim se Ratzinger vrlo dobro slagao sve do objave Küngova djela *Crkva* 1967. godine. Naime, u Tübingenu su Ratzinger i Küng imali naizmjenično predavanja. Jednoga bi semestra imao predavanja Küng, drugoga Ratzinger. Ratzinger je započeo s predavanjima za slušatelje svih fakulteta s naslovom „Uvod u kršćanstvo“. Iz ovih predavanja nastala je knjiga koja je strukturirana kao komentar Apostolskog vjerovanja.

Knjiga „Uvod u kršćanstvo“ postala je klasik i širom je svijeta objavljena u brojnim izdanjima. Ostavila je dojam na naraštaje čitatelja, između ostalih i na Karola Wojtylu, kasnijeg papu Ivana Pavla II. Ova knjiga je najčitanije Ratzingerovo djelo, prevedena je na 20 jezika i nastavljaju se ponovljena izdanja sve do danas.³¹

Regensburg (1969. – 1977.)

Godine 1969. Joseph Ratzinger preuzima katedru dogmatike na Sveučilištu u Regensburgu. Ovdje se za Ratzingera dogodilo nekoliko odlučujućih događaja. Prvi od njih je bio poziv u Međunarodnu papinsku teološku komisiju koju je ustanovio papa Pavao VI.

Drugi značajan događaj zbio se 1972. kada je Joseph Ratzinger zajedno s Hansom Ursom von Balthasarom, Henrijem de Lubacom i drugim teolozima utemeljio međunarodni katolički časopis „*Communio*“. Časopis je najprije izlazio u Njemačkoj i Italiji. Vrlo brzo se časopis počeo izdavati na šesnaest jezika, među kojima i na hrvatski.

Treća posebnost Ratzingerovog rada u Regensburgu je jedna osobna inicijativa s kojom je kanio prenijeti svoj akademski rad izvan pukih akademskih okvira. Tako je od 1970. do 1977. osmislio i u djelo proveo jednotjedne ljetne tečajeve za mlade u okolici Bodenskog jezera na jednom seljačkom imanju. Tečajeve je držao zajedno s velikim egzegetom Heinrichom Schlierom. Godine provedene u Regensburgu bile su vrijeme njegovog plodnog teološkog rada. Objavljuje važna djela kao što su *Tajna smrti i uskrsnuća* i *Novi Božji narod*. Nadalje, objavio je *Eshatologiju* koju drži svojim najtemeljitijim djelom.³²

Nadbiskup Münchena i Fresinga

Krajem srpnja 1976. godine iznenada umire Münchenski nadbiskup kardinal Julius Döpfner. Na njegovo mjesto papa Pavao VI. 24. ožujka 1977. imenuje Josepha Ratzingera. Radi se o najvažnijem biskupskom sjedištu u južnoj Njemačkoj.³³ Kada ga je posjetio nuncij Del Mestri i predao mu pismo o imenovanju za nadbiskupa Münchena i Freisinga, Ratzinger je bio silno iznenađen. Bila je to za njega beskrajno teška odluka. Posavjetovao se sa svojim ispovjednikom prof. Aureom koji mu je bez velikog razmišljanja rekao: „Moraš prihvatiti!“ Na hotelskom papiru tada je napisao svoju izjavu pristanka. S nepunih 50 godina postao je jedan od najmlađih njemačkih biskupa.³⁴

30 Usp. Benedikt XVI., *Posljednji razgovori s Peterom Seewaldom*, Verbum, Split 2016., str. 164. – 176.; Usp. Joseph Ratzinger, *Moj život. Autobiografija*, Verbum, Split 2006., str. 107. – 115.; Usp. Federico Lombardi, *Benedetto XVI. In memoriam*, u *La Civiltà Cattolica*, 4141-I (2023), str. 3 – 21.

31 Usp. Joseph Ratzinger, *Moj život. Autobiografija*, Verbum, Split 2006., str. 117.-128.

32 Usp. Heinz -Joachim Fischer, Benedikt XVI. Portret, KS, Zagreb 2007., str. 12-14.

33 Usp. Joseph Ratzinger, *Moj život. Autobiografija*, Verbum, Split 2006., str. 129.

34 Usp. Benedikt XVI., *Posljednji razgovori s Peterom Seewaldom*, Verbum, Split 2016., str. 188.

Biskupsko ređenje je bilo uoči Duhova 28. svibnja 1977. u tek obnovljenoj katedrali u Münchenu. Glavni posvetitelj bio je biskup Würzburga Josef Stangl. Za biskupsko geslo Ratzinger je odabrao riječi iz Treće Ivanove poslanice „Suradnici Istine“ (3 Iv 8). Papa Pavao VI. ga je uvrstio u kardinalski zbor 27. lipnja 1977. godine u Rimu.

Unatoč tome što je skoro dvadeset i pet godina predavao na njemačkim sveučilištima i što je uvijek bio više sklon intelektualnome radu, pokazao se vrlo uspješnim u upravljanju biskupijom. Kao čovjek iz Gornje Bavorske i razumljiv teološki pisac uživao je veliko povjerenje među svećenicima Münchenske nadbiskupije. Propovijedi su mu bile vrlo zapazene i komentirane. Znao je nenamjerno i blago komunicirati s ljudima. Od početka je znao da ga u Münchenskom dušobrižništvu čeka mnogo posla. Upravo je na to područje stavio težište svojega djelovanja. Njegov zdrav razum čuvao ga je da ne pretjera u dušobrižničkim zahtjevima. Uz tako velike dušobrižničke i pastoralne projekte kardinal Ratzinger je objavio nekoliko knjiga: *Euharistija – središte Crkve, Kršćanska vjera i Europa, Vjera – obnova – nada. Teološko promišljanje o današnjoj situaciji u Crkvi*.

Godina 1978. je godina trojice papa i dviju konklava. Dana 6. kolovoza 1978. godine umro je papa Pavao VI. Joseph Ratzinger, jedan od najmlađih kardinala u Katoličkoj crkvi sudjelovao je po prvi put na konklavi u Vatikanu na kojima je 26. kolovoza 1978. izabran za papu Albino Luciani koji je uzeo ime Ivan Pavao I. Papa Ivan Pavao I. je 28. rujna 1978. iznenada preminuo. Bio je papa samo 33 dana. Kardinal Ratzinger je u tako kratkom vremenu sudjelovao na drugim konklavama na kojima je 16. listopada 1978. za papu izabran Karol Wojtyła, nadbiskup Krakova, koji je uzeo ime Ivan Pavao II. S novim papom nastala je nova situacija i za kardinala Ratzingera. Papa Ivan Pavao II. osobno je poznavao kardinala, a posebno po njegovim teološkim knjigama. Poznato je da je Ratzingerova knjiga *Uvod u kršćanstvo* jako utjecala na Karola Wojtylu. Godine 1980.

papa Ivan Pavao II. je pohodio Njemačku te je svoj apostolski pohod zaključio upravo u Münchenu kod kardinala Ratzingera. Već mu je tada dao do znanja da ga želi za svoga suradnika u Rimu.

Prefekt Kongregacije za nauk vjere

Dana 25. studenog 1981. papa Ivan Pavao II. imenovao je kardinala Josepha Ratzingera prefektom Kongregacije za nauk vjere, a time i predsjednikom Papinskog biblijskog povjerenstva i Međunarodnog teološkog povjerenstva. Oproštaj iz Münchena pokazao je koliko je Ratzinger bio obljubljen i prihvaćen u gradu i u čitavoj Bavarskoj. Biskupska ga je služba učinila dobrim pastirorom. Nikada se još nije od nekoga njemačkoga kardinala opraštalo s tolikim pohvalama, s takvim društvenim sudjelovanjem, što je uključivalo i televizijski prijenos uživo na državnoj televiziji.

Dana 1. ožujka 1982. godine preuzeo je službu prefekta Kongregacije za nauk vjere u Rimu. Time je pored pape postao vrhovnim čuvarom vjere Katoličke crkve. Znao je da će od nekadašnjeg briljantnog i slavljeno profesora te od nekadašnjeg mladog Münchenskog nadbiskupa koji je ubirao simpatije i bio slavljen doskora postati „inkvizitor“.

Prihvaćanjem ove službe započinje dugi hod koji će trajati 23 godine. Kroz sve te godine bit će prvi i najvjerniji suradnik pape Ivana Pavla II. Ipak, Ratzinger će tri puta moliti papu Ivana Pavla II. da ga razriješi ove službe. Već nakon 5 godina kardinal Ratzinger je tražio da ga se razriješi, odgovor Pape je bio odlučno „Ne“. Drugi put, 1991. godine, nakon moždanog udara i kratkotrajnog gubitka vida na jedno oko, kardinal ga je ponovno molio, no opet je Papa odlučno odgovorio „Ne“. I treći put, prije nego ga je Ratzinger uopće uspio zamoliti papa Ivan Pavao II. je rekao: „Ne trebate mi pisati, ne trebate mi govoriti da hoćete biti razriješeni, neće biti uslišano. Vi morate ostati dok god sam ja ovdje.“³⁵

³⁵ Federico Lombardi, *Benedetto XVI. In memoriam*, u *La Civiltà Cattolica*, 4141-I (2023), str 3 – 21.

Papa i Prefekt su surađivali intenzivno, skoro svakodnevno, vrlo blisko i s puno uvažavanja i razumijevanja. Iako su po karakteru različiti jako su se dobro nadopunjavali. Spajala ih je ista vjera. Ratzinger kaže „uvijek se zna da hoćemo isto“. Federico Lombardi piše: „Prirodno je govoriti o sjajnom i izvanredno sretnom paru između velikog Pape i velikog Prefekta“.³⁶

Kao prefekt Kongregacije, Joseph Ratzinger rekao je da niti jedan dokument koji je potpisao u to vrijeme (a potpisao ih je više od 60) nije sam napisao, nego je to djelo napornog rada cijele Kongregacije koja je tada brojala oko 40 službenika. Djelo koje je ostvario kardinal Ratzinger kroz ove 23 godine doista je ogromno. To se može zahvaliti ponajprije njegovoj sposobnosti da zna izvrsno voditi zajedničke poslove u koje uključuje sve svoje suradnike koje pozorno sluša i učiteljski usmjerava da bi na kraju sa izvanrednom sposobnošću sinteze proizišao kvalitetan dokument.

U duge 23 godine koliko je Joseph Ratzinger bio prefekt Kongregacije za nauk vjere bilo je puno događaja. Ovom prigodom izdvojio bih samo nekoliko. Prije svega tu su interventi Kongregacije za nauk vjere o teologiji oslobođenja. U rujnu 1984. godine Kongregacija za nauk vjere objavljuje *Uputu o nekim aspektima „Teologije oslobođenja“*. Važno je naglasiti da Uputa ni jednom riječju ne osuđuje temeljnu namjeru teologije oslobođenja, a to je u praksi oživotvoriti opciju za siromašne.

Kongregacija, iz pera kardinala Ratzingera, zamjera teologiji oslobođenja sljedeće: Prvo, paradigma Izlaska iz Egipta ne može se svesti na neko isključivo i jedino političko oslobođenje. Drugo, ne smije se zlo prvotno i jedino smjestiti u ekonomske, socijalne i političke strukture. Treće, tvorci teologije oslobođenja nekritički prihvaćaju marksističku analizu stanja siromaštva, ali uz to riskiraju da preuzmu ideološku nadgradnju

marksizma. Četvrto, povijest spasenja i profana povijest nisu identične stvarnosti. Peto, teologija oslobođenja je poistovjetila siromaha Biblije s proletarijatom Karla Marxa.

Time je borba za prava siromašnih postala borbom klasa i to s ideološkog gledišta klasne borbe. Tako Crkva siromaha postaje »klasna Crkva«. Kritika *Upute* ima svojevrсни preventivni karakter. Uostalom, da se nije radilo o istinskom dogmatskom krivovjerju govori i činjenica da se tijekom rujna 2013. godine dogodio susret pape Franje s Gustavom Gutiérrezom.³⁷

Jedan drugi dokument Kongregacije za nauk vjere izazvat će val kritika; a to je Deklaracija „*Dominus Iesus*“, objavljena prigodom Jubilarne 2000. godine o jedincatosti i spasenjskoj univerzalnosti Isusa Krista i Crkve. Deklaracija je pobudila iznimno veliki interes, a osobito je kod protestanata pobudila žestoku kritiku. U Deklaraciji koja ima 23 broja sporni su brojevi 16 i 17 koji govore o jedincatosti i jedinstvu Crkve. Deklaracija uči da su vjernici dužni vjerovati da postoji kontinuitet između Kristove Crkve i Katoličke Crkve. U broju 17 se još jasnije kaže: „Jedna jedina Kristova Crkva nalazi se u punini samo i jedino u jednoj, svetoj, općoj i apostolskoj Katoličkoj Crkvi.“ Dakle, sporna je ekleziologija Deklaracije koja je izazvala buru protesta.³⁸

Treće epohalno djelo u kojemu je sudjelovao kardinal Ratzinger je novi *Katekizam Katoličke Crkve*. Naime, papa Ivan Pavao II. sazvao je 25. siječnja 1985. izvanrednu skupštinu Biskupske sinode u povodu dvadesete obljetnice od zaključenja Sabora. U toj su prigodi sinodalni Oci ustvrdili: „Premnogi su izrazili želju da se sastavi katekizam ili sažetak cjelokupne katoličke nauke koja se odnosi na vjeru i moral, da bude kao polazna točka za katekizam ili priručnike što se

36 Usp. Josip Grbac, Teologija oslobođenja i opredjeljenje za siromašne, u: *Bogoslovna smotra*, 84(2014.)3, 537-558.

37 Usp. Niko Ikić, *Nekatolički kršćani i deklaracija Dominus Iesus*, u *Vrhbosnensia*, godina VII (2003), br. 1, str. 53-65.

38 *Katekizam Katoličke Crkve*, Zagreb 1994, str. 10.

priređuju u raznim krajevima. Izlaganje tog nauka mora biti biblijsko i liturgijsko. Treba iznositi siguran nauk, prilagođen suvremenom kršćanskom životu.”³⁹ Papa je prihvatio želju sinodalnih Otaca te je 1986. imenovao Komisiju dvanaestorice kardinala i biskupa, pod predsjedanjem kardinala Josepha Ratzingera. Dobili su zadaću da priprave nacrt katekizma koji su tražili Oci. Uredničko vijeće sedmorice dijecezanskih biskupa, teoloških i katehetskih stručnjaka pomagalo je toj Komisiji. Izrađen je u 6 godina. Nacrt je bio predmetom široke konzultacije svih katoličkih biskupa, njihovih biskupskih Konferencija i Sinoda kao i teoloških i katehetskih učilišta. Može se reći da je ovaj Katekizam plod suradnje cijelog episkopata Katoličke crkve. Ali, sve je to mudro i hrabro vodio kardinal Ratzinger. Jasno se prepoznaje njegov rukopis. Uvelike je to njegovo djelo.

Papa Ivan Pavao II. je 25. lipnja 1992. odobrio, a 11. listopada 1992., na tridesetu obljetnicu otvorenja Drugog vatikanskog općeg sabora, objavio Katekizam Katoličke Crkve. Papa piše: „Katekizam Katoličke Crkve predstavlja izlaganje vjere Crkve i katoličkog nauka, kako ih nalazimo posvjedočene i osvijetljene u Svetom Pismu, apostolskoj Predaji i crkvenom Učiteljstvu. Proglašujem ga sigurnim pravilom za poučavanje vjere i stoga valjanim i zakonitim sredstvom u službi crkvenog zajedništva.”⁴⁰

Osim ova tri velika događaja vezana uz kardinala Ratzingeru u dugogodišnjoj službi prefekta Kongregacije za nauk vjere dogodilo se još puno značajnih događaja. Spomenut ću barem neke:

- 1991. postao je član Europske akademije znanosti i umjetnosti;
- 1992. izabran je za člana Academie des Sciences Morales et Politiques de l'Institut de France, Paris;
- 1993. promaknut u kardinala biskupa;

- 1994. imenovan je članom Kongregacije za proglašenje svetaca;
- 1998. imenovan zamjenikom dekana Kardinalskog zbora.
- 13. studenog 2000. postaje član Papinske akademije znanosti.
- 2001. Ratzinger prebacuje nadležnost za istraživanje zlostavljanja djece od strane klerika na Kongregaciju za nauk vjere i započinje s istraživanjem 3000 slučajeva. Slijede provedbene mjere u Vatikanu i Njemačkoj.
- 2002. izabran je za dekana Kardinalskog zbora.
- Unutar Rimske kurije bio je član mnogih povjerenstava;
- U ovome razdoblju dobio je nekoliko počasnih doktorata: Sveučilište St. Thomas u St. Paula, SAD (1984.), Katoličko sveučilište u Limi (1986.), Katoličko sveučilište u Eichstättu (1987.), Katoličko sveučilište u Lublinu (1988.), Sveučilište Navarra u Pamploni (1998.), Slobodno sveučilište „Maria Santissima Assunta” u Rimu (1999.), Sveučilište u Wrocławu (2000.). Služba prefekta Kongregacije za nauk vjere prestala je kardinalu Ratzingeru sa smrću pape Ivana Pavla II. 2. travnja 2005. godine.

Papa

U subotu 2. travnja 2005. preminuo je papa Ivan Pavao II. Svetu misu zadušnicu za pokojnog Papu na Trgu sv. Petra, 8. travnja 2005., predvodio je dekan Kardinalskog zbora Joseph Ratzinger. Na svetoj misi sudjeluje dva milijuna vjernika, a još više ih prati prijenos iz cijeloga svijeta. U prigodnoj propovijedi Joseph Ratzinger opisuje život Ivana Pavla II. ističući njegovu patnju u bolesti s kojom se suočio Kristu patniku te zaključuje: „Možemo biti sigurni da naš voljeni papa sada stoji na prozoru Očeve kuće, da nas gleda i da nas blagoslivlja. Da, blagoslovi nas, Sveti Oče.”⁴¹

Konklave za izbor novog pape započele su 18. travnja 2005. svečanom pontifikalnom misom u bazilici sv. Petra. Misu na oltaru svetog Petra slavio je ponovno kardinal dekan

³⁹ Ibid, str. 13.

⁴⁰ Heinz -Joachim Fischer, Benedikt XVI. Portret, KS, Zagreb 2007., str. 80.

⁴¹ Ibid, str. 93.

Joseph Ratzinger u nazočnosti kardinala i tisuća vjernika. U propovijedi je kardinal Ratzinger oštrim riječima govorio o stanju u svijetu i Crkvi te između ostalog rekao: „Oblikuje se diktatura relativizma koja ništa ne priznaje kao konačno i koja kao konačnu mjeru dopušta samo vlastito Ja i njegove želje (...) Mi imamo drugu mjeru: Sina Božjega, pravoga čovjeka“. ⁴² Mnogima je izgledalo da već govori kao budući papa. U poslijepodnevnom satima toga dana, u svečanoj povorci iz Aule blagoslova bazilike sv. Petra 115 kardinala s pravom glasa krenulo je u konklave u Sikstinsku kapelu Apostolske palače. U četvrtom glasovanju 19. travnja 2005. kardinal Ratzinger izabran je za 265. Rimskog biskupa. Bile su to jedne od najkraćih konklava u povijesti, trajale su samo dva dana. Kada je izgovoreno: „Habemus papam! Benedikt XVI, Joseph Ratzinger!“, trgom se prolomilo gromoglasno klicanje tisuće vjernika.

Novi papa Benedikt XVI u svom je prvom obraćanju vjernicima s balkona bazilike sv. Petra rekao: „Draga braćo i sestre, nakon velikog pape Ivana Pavla II. gospoda kardinali izabrali su mene, jednostavna i ponizna radnika u Gospodnjem vinogradu. Tješi me činjenica da Gospodin Bog zna postupati i s nedostatnim oruđima.“ ⁴³ Skromnost, poniznost i bezgranično pouzdanje u Boga, izrečene u ovom kratkom pozdravu, kreposti su koje su obilježile i njegov dotadašnji život. Nadao se umirovljenju, odmoru, pisanju knjiga, miru i molitvi, a Gospodin mu je dodijelio još veći križ.

Na Trgu sv. Petra je 24. travnja 2005. papa Benedikt slavio nastupnu svetu misu. Pred stotinama tisuća vjernika, u propovijedi je naznačio program svog pontifikata: „Stvarni program mog pontifikata nije vršiti moju volju, nije provoditi moje ideje, nego zajedno s čitavom Crkvom osluškiivati Gospodinove riječi i volju i dopustiti da me on vodi.“ Još je nadodao: „Mi nismo slučajni i besmislen

proizvod evolucije. Svatko je od nas plod Božje misli. Svatko je željen, svatko je voljen, svatko je potreban.“ ⁴⁴

Papa Benedikt XVI. izabran je za papu u 76. godini života. Njegov pontifikat trajao je od 19. travnja 2005. do 28. veljače 2013. Unatoč visokoj dobi, njegov pontifikat je bio pun aktivnosti i događaja.

Prvo apostolsko putovanje pape Benedikta bilo je u njegovu rodnu Njemačku prigodom 20. svjetskog dana mladih. Na svetoj misi se okupilo oko milijun mladih. Papa Benedikt kasnije će reći: „Svjetski dani mladih pripadaju stvarno najljepšim sjećanjima čitava mog pontifikata. Köln, Sydney, Madrid, to su tri događaja u životu koje nikada neću zaboraviti.“

U svom osmogodišnjem pontifikatu Benedikt XVI. je imao dvadeset i četiri apostolska putovanja izvan Italije. Pohodio je dvadeset i četiri zemlje na pet kontinenata navješćujući Radosnu vijest. Mnoga od tih putovanja bila su istinska duhovna obnova za narode koje je pohodio.

Drugi papin pohod svojoj domovini Njemačkoj je bio u rujnu 2006. Bilo je to putovanje u **Bavarsku** s postajama u Münchenu, Altöttingu, Marktlu, Regensburgu i Freisingu. Tom prigodom je papa Benedikt održao znanstveno predavanje na Sveučilištu u Regensburgu koje je neopravdano zasjenilo njegovo putovanje. Nakon ovog predavanja krenuo je val negativnih reakcija s tvrdnjama da je Papa uvrijedio muslimane cijeloga svijeta. Zbog toga je bilo upitno već dogovoreno Apostolsko putovanje u **Tursku** koje je ipak ostvareno krajem studenog 2006. godine. Papa je ovom prigodom posjetio džamiju Sultana Ahmeda u Istanbulu. Bio je to drugi papinski posjet nekoj islamskoj bogomolji uopće. Papa je na ovom putovanju potvrdio da želi biti papa ekumenizma. Susreo se sa patrijarhom Bartolomejom s kojim je potpisao zajedničku

⁴² Ibid, str. 103.

⁴³ Benedikt XVI., *Posljednji razgovori s Peterom Seewaldom*, Verbum, Split 2016., str. 203.

⁴⁴ Ibid, str. 209.

izjavu o zbližavanju katolika i pravoslavaca. Istog dana susreo se i sa armenskim patrijarhom Mesrobom II. Mutafyanom.

Značajno je apostolsko putovanje Benedikta XVI. **Poljskoj**, domovini Ivana Pavla II. Tom prigodom posjetio je rodnu kuću Ivana Pavla II. u Wadowicama. U Krakovu se ostvario nezaboravni susret sa 600.000 mladih. Jedna od posebnosti ovog pohoda je posjet koncepcijskom logoru Auschwitz-Birkenau.

Putovanje u **Brazil** u svibnju 2007. godine je putovanje od velikog značaja za katolike Brazila i cijele Latinske Amerike koju je nazvao „kontinent nade“.

Apostolsko putovanje u **SAD** u travnju 2008. je prebogato porukama. Prvi put se jedan papa susreće s muškarcima i ženama koje su spolno zlostavljali katolički svećenici. Nadalje, papa Benedikt tada je govorio pred Općom skupštinom Ujedinjenih naroda u New Yorku. U središtu govora je poštivanje ljudskih prava. Mediji su bili puni hvale o govoru. New York Post je napisao: „Koga to ne dirne, taj uopće nije živ“.

U srpnju 2008. pohodio je **Australiju**. Povod je bio 23. svjetski dan mladih. Na svečanoj misi s mladima okupilo se oko 500.000 mladih. I posjet **Francuskoj** u rujnu 2008. je bio veliki duhovni događaj za francuske vjernike. U Lurdu je slavio svetu Misu s oko 100.000 vjernika povodom 150. godišnjice Marijinih ukazanja. Apostolsko putovanje u **Kamerun i Angolu** u ožujku 2009. je bilo veliki dar narodima tih država.

Apostolsko putovanje u **Svetu Zemlju** u svibnju 2009. pokazuje koliko je papi Benediktu XVI. na srcu patnja židovskog naroda, posebno patnja koju je prouzročio njegov njemački narod u Trećem Reichu. Jedno od zapaženijih apostolskih putovanja pape Benedikta XVI. je ono u **Englesku i Škotsku**. To je prvi državni posjet jednoga pape Velikoj Britaniji.

Od 4. do 5. lipnja 2011. papa Benedikt XVI. je pohodio **Hrvatsku**, pod geslom „Zajedno u Kristu“. Glavni događaj prvog dana Apostolskog posjeta Pape bilo je bdijenje s mladima na Trgu bana Jelačića u Zagrebu. Ostat će za uvijek u našim sjećanjima i srcu ta nezaboravna večer molitve i tišine s Papom. Drugog dana Apostolskog putovanja papa Benedikt XVI. predvodio je euharistijsko slavlje povodom Prvog nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji na zagrebačkom hipodromu na kojem se okupilo oko 400.000 vjernika.

U vrijeme pontifikata pape Benedikta XVI. održano je 5 općih skupština Svjetske biskupske sinode: tri redovite i dvije izvanredne. Od 2. do 23. listopada 2005. održana je Redovita opća skupština Svjetske biskupske sinode s temom „*Euharistija. Izvor i vrhunac života i poslanje Crkve*“. Prvi put na nekoj biskupskoj sinodi Papa sudjeluje u interventima. Osim toga, Benedikt XVI. uvodi i slobodnu raspravu da bi se u „spasonosnu nemiru“ raspravljalo o prijedorima.

Nakon Sinode 22. veljače 2007. objavljeno je Postsinodalno apostolsko pismo *Sacramentum caritatis* o Euharistiji kao izvoru i vrhuncu života i poslanja Crkve. Od 5. do 26. listopada 2008. održana je Redovita opća skupština Svjetske biskupske sinode s temom „*Riječ Božja u životu i poslanju Crkve*“. Papa Benedikt osobno sudjeluje govornim prilogom o tumačenju Biblije. Nakon Sinode 30. rujna 2010. objavljeno je Postsinodalno apostolsko pismo *Verbum Domini* o Riječi Božjoj u životu i poslanju Crkve. Od 7. do 28. listopada 2012. održana je Redovita opća skupština biskupske sinode s temom „*Nova evangelizacija za prenošenje kršćanske vjere*“. Od 4. do 25. listopada 2009. održana je Izvanredna skupština Biskupske sinode za Afriku. Nakon Sinode 19. studenoga 2011. objavljeno je Postsinodalno apostolsko pismo *Africae munus* o Crkvi u Africi u službi pomirenja, pravde i mira. Od 10. do 24. listopada 2010. održana je Izvanredna skupština Biskupske sinode o stanju kršćana na Bliskom istoku.

Nakon Sinode 14. rujna 2012. objavljeno je Postsinodalno apostolsko pismo *Ecclesia in Medio Oriente* o Crkvi na Bliskom istoku, za jedništvo i svjedočenje.

Papa Benedikt XVI. nastavio je s uhodanom praksom proglašavanjem godine s određenom temom koja bi trebala biti vodilja u pastoralnom djelovanju Crkve. Prvo je proglasio godinu svetog Pavla koja je trajala od 28. lipnja 2008. do 29. lipnja 2009. godine povodom 2000. obljetnice rođenja svetog Pavla, apostola naroda. Potom je proglasio svećeničku godinu koja je trajala 19. lipnja 2009. do 11. lipnja 2010. godine povodom 150. godišnjice smrti arškog župnika. Zatim je proglasio godinu vjere koja je trajala od 11. listopada 2012. do 24. studenog 2013. godine povodom 50. godišnjice otvaranja Drugog vatikanskog koncila.

Prvi prioritet svog pontifikata Papa je izrekao 10. ožujka 2009. u Pismu biskupima *Katoličke crkve o ukidanju ekskomunikacije četvorici biskupa koje je zaredio biskup Lefevre*. Papa piše: „Prvi prioritet za Petrova nasljednika sam je Gospodin jasno naznačio: ‘Učvrsti svoju braću’ (Lk 22, 32). U našem vremenu u kojem je u mnogim dijelovima svijeta vjera u opasnosti da se ugasi poput plamena dogorjele svijeće, prioritet ima uprisutniti Boga u tome svijetu i otvarati ljudima pristup Bogu. I to ne bilo kojem Bogu, nego Bogu koji je govorio na Sinaju; onom Bogu čije smo lice spoznali u ljubavi do kraja (Iv 13, 1), u raspetom i uskrsnom Isusu Kristu.“ Naslanjajući se na navedeni prioritet Papa je jasno naglašavao da želi da njegov pontifikat bude obilježen „učiteljskom službom“. Rekao je u razgovoru: „Dolazim iz teologije i znao sam da je moja snaga, ako takva postoji, ta da pozitivno naviještam vjeru. Utoliko sam prije svega htio naučavati iz svekolike punine Svetog pisma i tradicije.“⁴⁵ Iz ovoga prioriteta se jasno vidi zašto je Papa izabrao

tri bogoslovne kreposti (vjera, ufanje i ljubav) kao teme za svoje tri enciklike. *Deus caritas est* je enciklika o kršćanskoj ljubavi koju je papa Benedikt objavio 25. prosinca 2005. godine. *Spe salvi* je enciklika o kršćanskoj nadi koju je papa Benedikt XVI. objavio 30. studenoga 2007. godine. *Caritas in veritate* je enciklika o cjelovitom ljudskom razvoju u ljubavi i istini koju je papa Benedikt XVI. objavio 29. lipnja 2009. godine.

U vrijeme pontifikata, uz sve obveze koje kao papa ima, Benedikt XVI. objavljuje remek djelo teološke misli - trilogiju o Isusu. Zasigurno će ova trilogija postati temeljno djelo kršćanske vjere za generacije vjernika. Prvi put u povijesti jedan papa tako jasno i temeljito napisao je prvorazrednu teološku studiju o Isusu Kristu. Sam Papa priznaje da mu je u tome, u tim godinama kada čovjeku prirodno ponestaje snage, pomogao dragi Bog. Ovo veličanstveno djelo *Isus iz Nazareta* objavljeno je između 2007. i 2012. godine.

Jedan od vrhovnih prioriteta pape Benedikta XVI. bila je briga za liturgiju. Iz ljubavi prema liturgijskim slavljinama objavio je motu proprio „*Summorum pontificum*“ (7. srpnja 2007.) kojim je dopustio svećenicima latinskog obreda slaviti misu prema rimskom misalu koji je odobrio papa Pio V., a ponovno izdao papa Ivan XXIII. 1962. godine.

Papa Benedikt XVI. je činio velike napore da osnaži ekumenizam. „Da svi budu jedno!“ (Iv 17,21) – to je trajni Isusov poziv. Nezaboravni su njegovi susreti tijekom apostolskih putovanja: u Istanbulu se susreo sa ekumeniskim carigadskim patrijarhom Bartolomeom, u Londonu se susreo sa primasom Anglikanske crkve – nadbiskupom kenterberijskim Rowanom Williamsom, u Erfurtu se susreo s luteranima u poznatom samostanu Martina Luthera. Gradio je dobre odnose s Ruskom pravoslavnom crkvom, s Ciparskom pravoslavnom crkvom, Armenskom apostolskom crkvom i sa svim kršćanskim crkvama koje su pokazivale volju susresti se s njime.

⁴⁵ Benedikt XVI., *Posljednji razgovori s Peterom Seewaldom*, Verbum, Split 2016., str. 204.

Apostolska konstitucija „*Anglicanorum coetibus*“, koju je 4. studenog 2009. godine objavio papa Benedikt XVI., dokument je koji određuje ustanovljenje osobnih ordinarijata za anglikanske vjernike koji žele ući u puno zajedništvo s Katoličkom crkvom. To je još jedan hrabri iskorak u zauzimanju za jedinstvo svih koji vjeruju u Krista.

Slijedeći iskorak koji je napravio papa Benedikt je *Dekret o ukidanju izopćenja četvorici biskupa iz Bratstva sv. Pia X.*, koje je 1988. godine zaredio nadbiskup Marcel Lefebvre bez mandata Svete Stolice. Članovi Bratstva se mogu vratiti u krilo Katoličke crkve.

Papa Benedikt XVI. je uspostavio jako dobar dijalog sa Židovima i muslimanima. Iako su „slučaj Williamson“ i dekret o herojskim krepovima pape Pia XII. mogli zamrznuti odnose sa Izraelom, to se ipak nije dogodilo. Benedikt XVI. svojom je ljubavlju prema istini i vještinom komuniciranja uspio stvoriti takve odnose sa Židovima da je predsjednik Izraela Shimon Peres izjavio da od Isusovih vremena do danas nikada nisu bili bolji odnosi između Katoličke crkve i Židova. Svoju ljubav prema židovskom narodu iskazao je i time da je posjetio tri židovske sinagoge (Köln, New York i Rim).

Nakon predavanja u Regensburgu 2006. godine muslimani su digli glas protiv pape Benedikta XVI. jer su se osjećali povrijeđenima i poniženima. Papa je uskoro pohodio Tursku i pokazao svoju privrženost dijalogu s muslimanima. U svom osmogodišnjem pontifikatu posjetio je tri džamije (Istanbul, Amman i Jeruzalem).

Papa Benedikt XVI. susreo se s poteškoćama koje su često izvlačene iz konteksta i zločesto napuhavane u svijetu medija. Treba i njih spomenuti. Prvi nesporazum se dogodio nakon predavanja pape Benedikta XVI. u svečanoj dvorani Sveučilišta u Regensburgu 12. rujna 2006.. Odnos razuma i vjere bio je okvirna tema predavanja. Kao ilustraciju citirao je dio dijaloga koji je o kršćanstvu i islamu

te o istini obiju religija u zimskom logoru u Ankari vodio bizantski car Manuel II. Paleolog oko 1391. godine s jednim učenim Perzijancem. Kontroverzna rečenica glasi: „Pokaži mi što je novo donio Muhamed, i naći ćeš samo loše i nehumano, kao što je to da je on propisao da se vjera, koju je on propovijedao, proširi mačem.“⁴⁶ Nakon toga slijedile su na tisuće reakcija koje su optuživale Papu i Katoličku crkvu da su uvrijedili sve muslimane i da se Papa mora javno ispričati. Odgovor pape Benedikta bio je sljedeći: „Duboko sam razalošćen reakcijama što ih je potakao kratak odlomak mog govora na Sveučilištu u Regensburgu, koji je bio protumačen kao uvredljiv za osjećaje muslimanskih vjernika, dok je zapravo bila riječ o citatu jednog srednjovjekovnog teksta koji ni na koji način ne izriče moju osobnu misao.“⁴⁷ Ovaj događaj je ipak na kraju polučio plodne međureligijske inicijative. Jedna od njih je papin posjet džamiji u Istanbulu.

Drugi događaj koji je izazvao velike reakcije u svijetu bio je „slučaj Williamson“. Naime, 21. siječnja 2009. papa Benedikt XVI. objavio je *Dekret o ukidanju izopćenja četvorici biskupa iz Bratstva sv. Pia X.*, koje je 1988. zaredio nadbiskup Marcel Lefebvre bez mandata Svete Stolice. Jedan od četvorice biskupa bio je Richard Williamson, s čijim se do tada neobjavljenim intervjuom upoznaje javnost u kojemu on niječe nacističke plinske komore. Krenule su grube reakcije. Papa je tjedan dana kasnije izrazio punu i neospornu solidarnost sa Židovima. Papi Benediktu je bilo jako stalo reći da je posrijedi previd, odnosno nije znao za prošlost dotičnog biskupa. Već 12. veljače 2009. se susreće s voditeljima Konferencije predsjednika glavnih američkih židovskih organizacija na kojem Benedikt XVI. osuđuje antisemitizam i jasno se protivi svakom nijekanju holokausta te ponovno tvrdi

46 <https://www.bitno.net/vjera/aktualnosti/govor-benedikta-xvi-u-regensburgu/>

47 <http://www.prometeJosephba/clanak/drustvo-i-znanost/nekoliko-godina-poslije-govora-benedikta-xvi-u-regensburgu-posljedice-doprinosi-i-novi-izazovi-336>

da nije imao informaciju o biskupu William-sonu. Komisija koja je trebala znati je reorganizirana i pojedinci kažnjeni.

Pravi križ Benediktova pontifikata je istina o seksualnim zlostavljanjima djece od strane pojedinih svećenika. Ovaj križ je snažno pritiskao Joseph Ratzingera još dok je bio prefekt Kongregacije za nauk vjere. Preuzeo je na sebe svu težinu tog križa. Uspio je promijeniti i neke crkvene zakone kako bi mogao adekvatno kazniti počinitelje takvog zločina. Taj križ pratio ga je kroz cijelo vrijeme pontifikata. Papa je u ime svoje i u ime Crkve izražavao kajanje i stid za zločine koje su učinili pojedini službenici Katoličke crkve. On je to činio javno, jasno i u mnogim prilikama. Zbog tog zločina otpustio je oko 400 svećenika. Na svojim apostolskim putovanjima susretao se sa žrtvama seksualnog zlostavljanja (Amerika, Malta, Australia, Velika Britanija, Njemačka). Papa je od irskih biskupa u listopadu 2006. zahtijevao da istinu iznesu na vidjelo, da učine sve što je neophodno kako se takva strašna zlodjela više ne bi ponovila, da poštuju načela prava i pravednosti, poglavito da žrtvama donesu izlječenje. U ovaj zločin nisu uvučeni samo zlostavljači, nego i oni koji su desetljećima prešućivali i zataškavali zločin. I njih treba adekvatno kazniti. Trajna je zadaća Crkve bdjeti nad ćudoređem svojih službenika.

I na kraju još jedan nemili događaj pogodio je papu Benedikta u lipnju 2012. godine kada je objavljena knjiga „*Sua Santità. Le carte segrete di Benedetto XVI.*“ koja sadržava dokumente Svete Stolice i privatnu korespondenciju pape Benedikta XVI. Radi se o dokumentima koji su bili dostupni samo najbližim papinim suradnicima. Paolo Gabriele, papin batler, priznao je da je ukrao papine dokumente. Zbog kaznenog djela krađe osuđen je na 18 mjeseci zatvora, no ubrzo – nakon dva mjeseca – na zahtjev pape Benedikta pušten je iz zatvora.

Odreknúće

Na blagdan Gospe Lurdske 11. veljače 2013. u Vatikanu se okupio konzistorij kardinala,

sazvan radi službenog proglašenja svetima 800 stanovnika Otranta. Papa Benedikt XVI. neočekivano uzima još jednom riječ i započinje čitati na latinskom jeziku svoju odluku da se odriče papinske službe: „Nakon što sam više puta ispitao svoju savjest pred Bogom, došao sam do uvjerenja da mi moje snage, zbog poodmakle dobi, više ne dopuštaju obavljati moju papinsku službu na prikladan način.“⁴⁸ Papa je rekao vrlo kratko, s punom jasnoćom, da je osjetio da su se njegove snage, kako tjelesne tako i duševne, smanjile toliko da mora priznati da nije više sposoban dobro obavljati povjerenu mu službu. Odluka je stupila na snagu 28. veljače 2013. u 20 sati. Benedikt je imao 85 godina kada je abdicirao. Svijet je ostao iznenađen. O papinom odreknuću od papinske službe i o njegovim motivima puno je pisano. Na sve izrečene pokude i pohvale, optužbe i priznanja, zavjere i urote papa Benedikt XVI. kaže: „Moje su se snage, kako tjelesne tako i duševne, smanjile. Nisam sposoban vršiti svoju papinsku službu“. I dodaje: „Ne bježi se s broda, kada zavlada oluja“.⁴⁹ Time je odgovorio zagovornicima zavjera. Nije bilo pritiska.

Nakon odreknuća papa Benedikt XVI. postao je papa emeritus. Prvo se nakratko preselio u papinsku ljetnu rezidenciju Castel Gandolfo. Odatle je gledao izbor novog pape. Za novog papu izabran je nadbiskup Buenos Airesa Jorge Mario Bergoglio koji je uzeo ime Franjo. Papa emeritus prihvatio je novog papu, ali je i novi papa s velikom ljubavlju pratio život umirovljenog pape.

Uskoro se preselio u samostan Mater Ecclesiae u Vatikanskim vrtovima. Živio je povučeno u miru i tišini, u molitvi i razmatranju Božje Riječi. Ovaj dom mira i molitve napustio je nakratko nekoliko puta. Posljednji put od 18. do 22. lipnja 2020. kada je otputovao u Regensburg vidjeti svog brata Georga. Bilo je to nekoliko dana prije Georgove smrti.

⁴⁸ Roberto Rusconi, *Veliko odreknuće. Zašto se papa povlači sa službe?*, KS, Zagreb 2014, str. 6

⁴⁹ Usp. *Ibid*, str. 5-21.

Papa Franjo više puta posjetio je u samostanu Mater Ecclesiae papu emeritusa Benedikta XVI. Bili su to uvijek dirljivi susreti koji su svjedočili o iskazivanju duboke kršćanske ljubavi i poniznosti, kako pape emeritusa Benedikta XVI. tako i pape Franje.

Život pape emeritusa Benedikta XVI. u samostanu Mater Ecclesiae nije bio u potpunoj izolaciji, jer se nemali broj prijatelja i posjetitelja

mogao susresti s njime, fotografirati i nakratko porazgovarati.

Papa emeritus Benedikt XVI. prestao je javno djelovati ali kroz cijelo vrijeme do smrti osjećala se njegova snažna duhovna prisutnost po njegovoj velikoj žrtvi te djetinje iskrenoj i ustrajnoj molitvi. Preminuo je u 96. godini života 31. prosinca 2022. godine. Pokopan je u kripti bazilike sv. Petra u Vatikanu.

TRINAEST STOLJEĆA KRŠĆANSTVA U HRVATA (1975. – 1984.) USUSRET 50. GODIŠNJICI OD POČETKA HRVATSKIH JUBILEJSKIH GIBANJA

III. dio: Od Nina do Marije Bistrice

Marko TROGRLIĆ

Odjeci ninske proslave bili su snažni. S time u vezi zabilježiti će komentator *Glasa Koncila*: „Pred godinu dana – 1. i 2. rujna 1979. – Crkva u Hrvata slavila je u Ninu glavno slavlje »Branimirove godine«, spomen Evanđeljem nadahnute i od Svete Stolice potvrđene ti-sućljetne težnje za pravdom u slobodi.”¹ Kao podsjećanje, a i trajni poziv na oživljavanje tada još svježeg „duha” ninske proslave, na inicijativu zadarskoga nadbiskupa Marijana Oblaka određeno je da se prva nedjelja u rujnu svake godine obilježi spomen-slavljem u župnoj crkvi u Ninu, a također u svim crkvama Zadarske nadbiskupije.² I šibenski biskup Josip Arnerić pozvao je svoje vjernike da ne zaborave slavlje u Biskupiji kod Knina.³ U istom komentaru *Glasa Koncila* bit će također istaknuto da nas solinsko svetište Gospe od Otoka „podsjeća na »Nedjelju Velikoga Zavjeta« koja se – kako su to naši biskupi odlučili – slavi za cijelo područje Crkve u Hrvata na prvu nedjelju poslije blagdana Male Gospe.”⁴ „Tu »Nedjelju Velikoga Zavjeta« – istaknuto je ovdje također – trebale bi slaviti sve župe i sve crkve hrvatskih katolika. Nije tu riječ o tom da bi se masovno hodočastilo u Solin ili bilo kamo, nego da se prigodnim prikladnim svečanostima, pro-

povijedima, priredbama, pjesmama obilježi taj veliki spomen, da se vjernici potaknu na sve ono što smo u Solinu, a zatim na svim skupovima u sklopu slavljenja »13 stoljeća kršćanstva u Hrvata« slavili, željeli, odlučili, započeli.”⁵

U značajne skupove u sastavu trinaestostoljetnoga jubileja te 1979. godine, naglašeno je ovdje u nastavku, treba pribrojiti i posvetu nove crkve u Kočerinu u Hercegovini koja je „jedina dosada crkva izričito posvećena uspomeni »13 stoljeća kršćanstva u Hrvata«⁶, završavajući gotovo programatski: „Pripremajući se za odgovarajuća slavlja i skupove narednih godina, ove godine imamo priliku mirno i sadržajno slaviti te rujanske nedjelje spomen našega »Velikog Zavjeta« što ga obnovismo u Solinu, potvrdismo u Biskupiji kod Knina, razvismo u Ninu, da ga nastavimo ostvarivati u svakoj župi i svakoj obitelji. Bez velikih pretenzija, ali uvijek jasno i sadržajno, ne bi smjelo biti ni jedne naše crkve, župne ili drugačije, u kojoj vjernici ne bi čuli da je 14. rujna za sve Hrvate katolike »Nedjelja Velikoga Zavjeta«. (...) Važno je da u mnoštvu proslava ne izgubimo jedinstvo zajedničkog nadahnuća.”⁷

1 „Višestrukost i jedinstvo »Nedjelje Velikoga Zavjeta«, u: *Okovana Crkva u Hrvatskoj. Komentari Glasa Koncila (1975.-1981.)*, svezak II, Zagreb, 2013., str. 268.

2 Isto.

3 Isto.

4 Isto.

5 Isto, str. 268s.

6 „Višestrukost i jedinstvo »Nedjelje Velikoga Zavjeta«, u: *Okovana Crkva u Hrvatskoj. Komentari Glasa Koncila (1975.-1981.)*, svezak II, Zagreb, 2013., str. 269.

7 „Sve jasnija poruka Nina”, u: *Okovana Crkva u Hrvatskoj*, sv. II, str. 228.

Upravo na tom tragu, u „jedinstvu zajedničkog nadahnuća“, nastavilo se u Crkvi u Hrvata ostvarivati spomen »Velikoga Zavjeta«. To je nastojanje očitivalo svu širinu katoličkoga duha povezivanjem obljetnica s razine opće Crkve s onima naše domaće, sklapajući ih u skladnu cjelinu, pokazujući i tako da je ovdje bilo riječi o duboko proživljavanom katoličanstvu, „konkretnom i cijelom“ koje je „sakramentalno, evanđeoski oslobodilačko, marijansko i papinsko – kako je označeno znakovima našega Zavjetnog križa“ dokazujući tako da ovaj naš jubilej nije bila „slama što je planula, nego ogranj što svijetli i grije“.⁸

Benediktova godina

8 „Benedikt je rođen oko 480. u Nursiji, u današnjoj Italiji, u okrilju patricijske obitelji. Treba spomenuti da je i njegova sestra blizanka Skolastika također proglašena svetom. Benedikt je, htijući živjeti pustinjački, napustio Rim te se povukao u špilju na litici u pustoje kraj (antički Sublaqueum, danas Subiaco), gdje je okupljao učenike i sljedbenike te je na poticaj sestre Skolastike pisao djelo "Pravilo monaha" ("Regula monachorum"). Nakon toga napustio je špilju i godine 529. počeo uz pomoć sljedbenika graditi u Campagni samostan Montecassino, koji će postati matična opatija novouspostavljenoga reda, benediktinaca, te stoljećima biti središtem vjerskoga i kulturnoga života. Benediktinski samostani potvrdili su se mjestima opismenjavanja i evangelizacije. Uz to je Benedikt razvio zapadnjački mentalitet gdje se na osobit način spajaju duhovno i fizičko, a to je izrazio geslom "Moli i radi!" ("Ora et labora!"), čime je fizički rad i materijalno stjecanje dobara racionalizirao i učinio dostojanstvenim. U doba brojnih nemira i dalekosežnih prevrata, kada je nered zahvatio stari svijet, Benedikt nije odbacio antičke, grčko-rimske temelje – nego je na njima zdušno izgradio novo društvo i novi svijet: europski i kršćanski. K tome je sveti Benedikt bio zamilovan darovima čudotvorstva, proroštva i čitanja savjesti. Dante je za njega zadivljeno napisao da je "najsajjniji i najveći bisser". Benedikt je preminuo 547. u Montecassinu. Svetim ga je 1220. proglasio papa Honorije III. Pio XII. nazvao ga je 1947. "Ocem Europe", a Pavao VI. proglasio ga je 1964. zaštitnikom našega kontinenta. Benediktov spomendan obilježavamo 11. srpnja." Marito Mihovil Letica, „Sveti Benedikt iz Nursije, otac i zaštitnik Europe“, objavljeno na: <https://www.vaticannews.va/hr/crkva/news/2021-07/sveti-benedikt-iz-nursije-otac-i-zastitnik-europe.html> (pristupljeno 24. 3. 2023.).

Tako se na „Branimirovu godinu“, tako veličanstveno proslavljenu u našoj Crkvi, nastavila 1980. „Benediktova godina“. Te se naime godine navršavalo 1500 godina od rođenja sv. Benedikta iz Nursije, utemeljitelja reda benediktinaca, nedvojbeno jednoga od najvažnijih likova Crkve i Europe, proglašenoga nebeskim zaštitnikom i Ocem Europe.⁹ Crkva u Hrvata imala je svakako razloga »Benediktovu godinu« posebno slaviti i to „ne samo kao evropsku nego i kao svoju posebnu. Jer, pokrštenje Hrvata i cijelo njihovo uključivanje u Evropu velikim je dijelom zaslugom benediktinaca. Prvi papinski poslanik u Hrvata bio je benediktinac opat Martin. Trpimir je podigao u Rižinicama prvi benediktinski samostan; sva primorska, a uskoro i kopnena Hrvatska bila je procvala stotinama takvih muških i ženskih samostana. Tu su izvorišta i naše vjernosti i naše pismenosti i naprednijeg gospodarstva i cijele kulture. Dosta je spomenuti »Bašćansku ploču«, gdje se benediktinski duh spaja s glagoljskim starohrvatskim pismom u svjedočanstvo naše stare državnosti i pismenosti i vjere. Upravo bi Bašćanska ploča mogla biti znakom ove benediktinske godine u Hrvata.“¹⁰ Splitski je nadbiskup i metropolit Franić na tom tragu bio predložio da ta godina bude benediktinska i glagoljaška, zadarski je pak ovaj Benediktov jubilej spojio sa 600. obljetnicom dragocjene škrinje sv. Šimuna u Zadru koju je 1380. dala izraditi kraljica Elizabeta Kotromanić, žena hrvatsko-ugarskog i poljskog kralja Ludovika Anžuvina.¹¹

Domovinska proslava 1500 godina od rođenja sv. Benedikta iz Nursije održana je 25. i 26. listopada 1980. u Zagrebu. Na njoj je sudjelovalo oko 5000 mladih sa svojim župnicima, katehetama... „Polovica ih je – zabilježit će kroničar – stigla već u subotu. Pokisli,

9 „Jubilej budućnosti“, u: *Okovana Crkva u Hrvatskoj*, sv. II, str. 246.

10 Isto, str. 247.

11 Eduard Peričić – Antun Škvorčević (ur.), *Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata/NEK* 1984, Zagreb 1986., str. 30.

prozeblu, ražarenih lica, s osmijehom. Poneki uz torbu nose i glazbala, neki naprtnjače. Znaju da ih čeka duga večer s programom, pjesmom i molitvom. Večerati će s nogu, u sportskoj dvorani dječakog sjemeništa, sendvič i „Coca-colu“ ili kakav sok. To su im zagrebačke redovnice ukusno pripravile, a kolege će im dijeliti. Zanoćit će kod nepoznatih prijatelja širom Zagreba, koji će ih sa sobom povesti kući, a rasti će se kao znan-ci s povikom: Piši mi! To su sve već priredili zagrebački vjeroučitelji.”¹² U subotu 25. listopada održana je svečana akademija u velikoj dvorani dječakog sjemeništa na Šalati kojoj je nazočilo i nekoliko naših benediktinaca: o Martin Kirigin, o. Augustin Blazović, gradišćanski Hrvat, te Hrvat cistercit iz Opatije Wettinger-Mehrerer kod Bregenza o. Miro-Bruno Trusić. Uz njih je tu bio i brat John iz Philadelphije – član zajednice u Taizéu

¹² Isto.

u Francuskoj. Uslijedilo je zatim molitveno bdijenje na trima postajama – u crkvi sv. Marije na Dolcu, zatim u franjevačkoj crkvi na Kaptolu te, završno, u katedrali, a sve je završilo u ponoć rastajući se uz pjesmu »Nek bude mir«.¹³ U nedjelju pak 26. listopada u zagrebačkoj katedrali održano je svečano misno slavlje koje je predvodio zadarski nadbiskup Marijan Oblak u koncelecijaciji s 88 svećenika te mnoštvo bogoslova u asistenciji ovom slavlju. Evanđelje i molitve vjernika čitani su na četirima jezicima: hrvatskom, slovenskom, mađarskom i slovačkom zbog prisutnih mladih iz tih naroda.¹⁴ Tako je i naša domovinska Crkva dala svoj prilog proslavi ovog velikog jubileja u zajedništvu s općom Crkvom te zaključila još jednu postaju svoga jubilejskog slavlja.

¹³ Isto.

¹⁴ Isto, str. 40.

Montecassino ili Monte Cassino benediktinski je samostan, srce benediktinskoga reda, osnovan na temeljima stare rimske utvrde 529. godine na istoimenom brdu (519 metara nadmorske visine) u općini Cassino, Italija. Jedno je od duhovnih središta srednjovjekovne Europe, zadužbina svetog Benedikta, osnivača benediktinskoga reda.

Osamstota obljetnica rođenja sv. Franje

Istim nadahnućima vođena je i proslavljena u nedjelju 29. kolovoza 1982. i osamstota obljetnice rođenja sv. Franje te se i za nju naša crkvena javnost duhovno pripremala. Nazvana je i »Siget '82« jer se središnja proslava trebala odviti u franjevačkoj crkvi u zagrebačkom Sigetu. Tako je i bilo: te kolo-voške nedjelje svečano je slavlje predvodio zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić sa 150 svećenika, 20 provincijala franjevačkih zajednica i drugih, 12 biskupa i četvoricom nadbiskupa metropolita... U tom se slavlju odmah „osjetio ugođaj solinski i ninski”.¹⁵

Na početku slavlja pročitao i brzoglasni blagoslov što ga je pokrovitelju i predsjedatelju slavlja nadbiskupu Kuhariću uputio sveti otac Ivan Pavao II.: „Sveti Otac, obaviješten o proslavama koje će se održati krajem kolovoza u Vašem gradu i Vašoj zemlji u čast 800. obljetnice rođenja sv. Franje, pozdravlja svećenike, redovnike i vjernike i šalje im apostolski blagoslov, moleći Boga da učvrsti i učini da sazrije duboka vjera, žarka pobožnost, evanđeoska ljubav i odanost Crkvi, za koje su hrvatski narod tako dobro pripremili učenici asiškog sirotana.”¹⁶

Bilo je to završno slavlje „Franjine godine”, godine u kojoj se na osobit način spominjalo asiškoga siromaha i njegove braće za koju je u toj prigodi rečeno „da se nisu nigdje tako stopili s narodom kao među Hrvatima, nigdje nisu u Crkvi toliko značili kao u Crkvi među Hrvatima”.¹⁷

... i kroz i druga domovinska slavlja

Uz ova, odvijala su se za trajanja ove devetnice – Jubileja »Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata«, diljem Crkve u Hrvata i druga slavlja: tako 16. listopada u Zadru osamstota godišnjica dolaska prvog pape Aleksandra II. u

Zadar¹⁸, zatim slavlje 100. obljetnice uspostave redovne crkvene uprave u Bosni i Hercegovini održano u Sarajevu 4. srpnja 1982.¹⁹, a prije toga, 20. lipnja 1982. svoju završnu proslavu iste obljetnice održale su u Mostaru hercegovačke biskupije – Mostarsko-duvanjska i Trebinjsko-mrkanska²⁰ te, Banjalučka biskupija u Banja Luci 15. srpnja 1982.²¹

Uslijedilo je zatim 1. listopada 1982. i slavlje stogodišnjice posvete đakovačke katedrale (1. listopada 1882.).²² Tu 1982. godinu ondašnji je porečko-pulski biskup Dragutin Nežić svojom okružnicom 6. studenoga 1981. proglasio *Dobrilinom godinom*, u povodu stote obljetnice smrti Jurja Dobrile (1812. – 1882), tog velikog preporoditelja hrvatske Istre. *Dobrilina godina* započela je 21. studenoga 1981., na svetkovinu sv. Mavra mučenika, zaštitnika Porečke biskupije, a završila 6. rujna 1982. u Ježenju, pokraj rodne kuće biskupa Dobrile,²³ slavljem koje je predvodio riječki nadbiskup Josip Pavlišić istaknuvši tom prigodom posebno da je „biskup Dobrila dar Duha Svetoga Hrvatskoj, posebno istarskoj crkvi”.²⁴

Sljedeća pak 1983. bila je sva prožeta duhom obilježavanja petstote obljetnice tiskanja prve hrvatske knjige – glagolskoga *Misala po zakonu rimskog dvora* iz 1483., i to u Kosinju, gdje je i tiskan, na sam dan njegove petstote obljetnice, 22. veljače 1983., a zatim i 26. travnja 1983. spomen-zborom u organizaciji Visoke bogoslovne škole u Rijeci te 8. lipnja 1983. u Gospiću.²⁵

18 Isto, str. 45.

19 Isto, str. 46.

20 Isto, str. 47.

21 Isto, str. 48-51.

22 Isto, str. 51-52.

23 Isto, str. 51.

24 Isto, str. 53-54.

25 Na konzistoriju 2. veljače 1983. papa Ivan Pavao II. imenovao je zagrebačkog nadbiskupa Franju Kuharića kardinalom.

15 Isto, str. 42.

16 Isto, str. 40.

17 Isto, str. 44.

Misal po zakonu rimskoga dvora prva je hrvatska tiskana knjiga, otisnuta svega 28 godina nakon dovršetka Guttenbergove Biblije. Ujedno je to prvi misal u Europi koji nije tiskan latiničnim slovima.

Proglašenje svetim Leopolda Bogdana Mandića

Ta je 1983. godina bila obilježena još jednim velikim događajem: naime, u nedjelju 16. listopada te godine papa Ivan Pavao II. proglasio je našega sunarodnjaka svećenika franjevca – kapucina Leopolda Bogdana Mandića svetim. Na svečanom misnom slavlju na Trgu sv. Petra s Papom je suslavilo 45 kardinala i 160 nadbiskupa sabranih tih dana iz svega svijeta u Rimu na 6. sinodi biskupa. U Papinoj neposrednoj blizini uz glavni oltar stajali su zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Kuharić²⁶, splitsko-makarski nadbiskup Frane Franić te drugi hrvatski biskupi i brojni predstavnici hrvatske kapucinske provincije. Među šezdesetak tisuća vjernika na Trgu

²⁶ Godinu 1983. proglasio je Ivan Pavao II. *Svetom godinom Otkupljenja* u povodu 1950 godina Otkupljenja.

svetoga Petra nazočilo je i oko 6000 Hrvata iz domovine i svijeta, među njima i moliški Hrvati, njih oko dvije stotine... Za vrijeme pričesti Trgom sv. Petra pjevala se hrvatska pričesna pjesma „Uzmite, jedite” koja je ostavila snažan dojam na sve nazočne, a valovima Radio Vatikana odjekivala je diljem svijeta. Neki su ju označili i kao „pjesmu Godine Otkupljenja” koja se slavila te 1983. godine.²⁷

Nakon euharistijskoga slavlja u kojemu je proglasio svetim Leopolda Mandića, uslijedio je Papin *Angelus* – molitva *Anđeoskog pozdravljenja*. Papa je pozdravio nazočne hodočasnike na više jezika te pritom naglasio da toga dana svoje pozdrave počinje hrvatskim jezikom, rekavši: „Dragi Hrvati, radostan sam da mogu i vas pozdraviti na čelu s uзорitim gospodinom kardinalom Franjom Kuharićem i ostalom braćom u episkopatu. Došli ste u tako velikom broju ne samo vi iz Jugoslavije nego također hodočasnici iz Njemačke, Austrije, Kanade i Amerike. Svojim prisustvom pokazujete koliko cijenite svetog Leopolda Mandića. Obraćam se na poseban način vama, dragi Hrvati, koji živite raspršeni po cijelom svijetu. Neka vam sveti Leopold, isto tako emigrant kao i vi, bude uvijek svijetao primjer kako treba živjeti i umirati izvan domovine uvijek vjeran Bogu, Majci Božjoj i svetoj Crkvi. Vama i svima vašim dragima u domovini i izvan nje od srca podjeljujem svoj apostolski blagoslov.”²⁸

Toga istog 16. listopada navečer održano je i zahvalno slavlje u hrvatskoj crkvi sv. Jeronima u Rimu koje je predvodio kardinal Kuharić, a dan prije slavio je sv. misu za hrvatske hodočasnike na hrvatskom jeziku u bazilici Svete Marije Velike: „Spomenuvši kako su u toj crkvi sveti Ćiril i Metod prvi put pred Papom služili slavensku liturgiju, kako je tu pokopan sveti Jeronim, papa hrvatskog porijekla Siksto V., kako su tu slavili mlade mise Alojzije Stepinac i Franjo Šeper, koji

²⁷ Godinu 1983. proglasio je Ivan Pavao II. *Svetom godinom Otkupljenja* u povodu 1950 godina Otkupljenja.

²⁸ Isto, str. 58.

Sveti Leopold Bogdan Mandić (Herceg Novi, Boka kotorska, 12. svibnja 1866. – Padova, 30. srpnja 1942.), drugi kanonizirani hrvatski svetac Rimokatoličke crkve, svećenik, kapucin, poznati ispovjednik, promicatelj jedinstva kršćana.

obojica postadoše kardinali, kardinal Kuharić istaknuo je kako je tuda kao hodočasnik prognanik prošao i sveti Leopold kad je za vrijeme I. svjetskog rata morao u zatočeništvo na jug Italije zbog toga što nije htio primiti talijansko državljanstvo jer »krv nije voda«, »krv se ne izdaje«.²⁹

²⁹ Isto, str. 58.

Tisuću godina Trebinjske biskupije

Sljedeće 1984. u Trebinju u nedjelju 17. lipnja održana je glavna svečanost jubilarne proslave 1000 godina Trebinjske biskupije.

Ta su slavlja započela u Mostaru 15. lipnja 1984. znanstvenim simpozijem, a u sklopu misnoga slavlja održanoga 17. lipnja koje je predvodio sarajevski nadbiskup Marko Jozinović u zajedništvu s dubrovačkim biskupom Severinom Pernekom i Pavlom Žanićem, mostarsko-duvanjskim biskupom i apostolskim upraviteljem trebinjsko-mrkanskim, pročitan je Papin dekret kojim se trebinjska crkva proglašava katedralom. U zaključku svoga predavanju, na koncu spomenutoga ovdje Simpozija, mons. dr. Ratko Perić istaknuo je sljedeće: „Ove godine u hrvatskom narodnom svetištu u Mariji Bistrici proslavom Nacionalnog euharistijskog kongresa, završava se velika devetnica godina u spomen trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata. Naša Trebinjska biskupija u tom dugom povijesnom rasponu prisutna je sa svojih deset stoljeća hodočasničkog života... Na granici Istoka i Zapada, kao minijturni antemurale, odolijevala je, koliko je mogla i umjela, navali prenarođivanja i prevjeravanja, ali je pri tome zadobila i bolnih udaraca i rana... Neka ovaj prikaz bude prilog tome općem spomenu i slavlju!”³⁰ I doista, te je 1984. velika devetnica toga našeg „općeg spomena i slavlja” *Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata* kulminirala u Mariji Bistrici Nacionalnim euharistijskim kongresom održanim 9. rujna 1984. Prethodit će mu, kao priprema, svojim duhom i sadržajem, (nad)biskupijski euharistijski kongresi održani širom Crkve u Hrvata.

(Nastavak slijedi...)

³⁰ Isto, str. 55.

IZ UREDA VOJNOG ORDINARIJATA

KLASA: 030-01/23-01/01

URBROJ: 512-07-23-2

Zagreb, 11. siječnja 2023.

VOJNIM I POLICIJSKIM KAPELANIMA

- svima -

**PREDMET: Prijepis matica kapelanije za 2022.,
Godišnje izvješće o radu kapelanije za 2022.
i Crkvena statistika kapelanije za 2022.
- traži se**

Svaki kapelan dužan je do kraja siječnja 2023. godine predati Vojnom ordinarijatu prijepis Matica krštenih, vjenčanih i umrlih i Knjige potvrđenih za 2022. godinu.

Po završetku svake kalendarske godine kapelan zaključuje upis u Matice sa zaključnim brojem i ovjerava svojim potpisom i pečatom kapelanije. Ako tijekom godine ne bi bilo nijednog upisa u Maticu, neka kapelan i to ubilježi u Maticu za dotičnu godinu i ovjeri svojim potpisom i pečatom kapelanije. Prijepise Matica (Parice) također ovjerava potpisom i pečatom i dostavlja ih Ordinarijatu.

Također, potrebno je Ordinarijatu dostaviti i Godišnje izvješće o radu kapelanije za 2022. godinu, kao i Crkvenu statistiku vjerskog života kapelanije za 2022. godinu (prema priloženom obrascu).

MM/RS

S poštovanjem,

don Marko Medo
generalni vikar

Prilog: Crkvena statistika za 2022. (obrazac)

Dostaviti e_poštom:

1. Naslovu, svima
2. Pismohrana, ovdje

KLASA: 070-02/23-02/09

URBROJ: 512-07-23-2

Zagreb, 12. siječnja 2023.

VOJNIM KAPELANIMA
POLICIJSKIM KAPELANIMA
- svima -

PREDMET: 63. Teološko-pastoralni tjedan za svećenike u Zagrebu
- obavijest, daje se
Duhovne vježbe za svećenike Vojnog ordinarijata u RH
- poziv, dostavlja se

Poštovana braćo svećenici,

63. Teološko-pastoralni tjedan za svećenike održat će se **od 24. do 26. siječnja 2023.** u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu (dvorana Vijenac), Kaptol 29 A, u Zagrebu. Tema je *Crkva u službi otpornosti pojedinaca i zajednica: prilike, vizije, otpori*. Preporučujemo da sukladno vašim mogućnostima sudjelujete. Program dostavljamo u prilogu.

Godišnje duhovne vježbe za svećenike Vojnog ordinarijata u RH održat će se od **14. do 17. veljače 2023.** godine, u Duhovnom centru „Oaza sv. Marije Krucifikse“ na Kamenu u Splitu (adresa: Ulica Svetog Mihovila br. 43, Kamen - Split). Voditelj duhovnih vježbi je varaždinski biskup msgr. Bože Radoš.

Molimo Vas da svoje sudjelovanje potvrdite putem obrasca koji dostavljamo u prilogu ovog dopisa. Popunjen obrazac prijave potrebno je elektroničkom poštom dostaviti u Vojni ordinarijat **najkasnije do srijede 8. veljače 2023. godine** (vojni.ordinarijat@morh.hr ili telefaksom na br: 01/4670-662).

Svi svećenici u Split trebaju doći 14. veljače do 18:00 sati kada je predviđen smještaj, te večera u 19:00 sati. Potrebno je ponijeti albu, štolu **bijele** boje i brevijar. Program duhovnih vježbi završava u petak 17. veljače zajedničkim objedom.

Naglašavamo da su duhovne vježbe obvezne i da se bez ozbiljnog razloga ne bi smjelo izostati. O eventualnoj spriječenosti i razlozima obavijestite pismeno biskupa vojnog ordinarijata.

Radujući se susretu s Vama srdačno Vas pozdravljam u Gospodinu.

JB/RS

✠ Msgr. Jure Bogdan
vojni ordinarij u RH

Prilozi: - Prijavni obrazac
- TPT 2023 program

Dostaviti e_poštom:
1. Naslovu, svima
2. Pismohrana, ovdje

**POVJERENSTVO VOJNOG ORDINARIJATA U RH
ZA ORGANIZACIJU I PROVEDBU 29. HODOČAŠĆA
HRVATSKE VOJSKE, POLICIJE I BRANITELJA
U LOURDES 2023.**

**PREDMET: Imenovanje Povjerenstva za organizaciju i provedbu 29.
hodočašća hrvatske vojske, policije i branitelja u Lourdes 2023.**

Vojni ordinarijat u RH planira sudjelovati u svibnju 2023. g. na međunarodnom vojnom hodočašću u Lourdes u Francuskoj. Ovime imenujem članove Povjerenstva za pripremu i provedbu 29. hodočašća hrvatske vojske, policije i branitelja u Lourdes 2023. godine, a u sklopu 63. međunarodnog vojnog hodočašća u Lourdes:

don Marko MEDO, generalni vikar, voditelj Povjerenstva i glavni koordinator cjelokupnog hodočašća;
vlč. Frano MUSIĆ, biskupski vikar za pastoral u MUP-u i policiji;
don Slavko RAJIĆ, biskupski vikar za pastoral u MORH-u i Oružanim snagama;
don Ilija JAKOVLJEVIĆ, policijski kapelan i dekan;
gosp. Mario DOKMANIĆ, Voditelj Samostalne službe za suradnju s Vojnim ordinarijatom (MUP);
bjn Ivica KRIŠTO, Voditelj Samostalnog odjela za potporu Vojnom ordinarijatu (MORH);
bjn Andrija OLUJIĆ, ekonom Vojnog ordinarijata;
gosp. Robert STIPETIĆ, kancelar Vojnog ordinarijata;
s. Martina VUGRINEC, tajnica Vojnog ordinarijata;
gđa Ana JAKIĆ, pravna savjetnica;
gđa Marina BUZUK, stručna referentica u Samostalnom odjelu za potporu Vojnom ordinarijatu (MORH);
gosp. Vladimir KRPAN, osobni tajnik generalnog vikara;
gđa Paula KOVAČEVIĆ, savjetnica za međunarodnu suradnju;
gosp. Luka NORAC KEVO, pomoćnik policijskog kapelana.

Odmah po imenovanju, pod vodstvom glavnog koordinatora i voditelja, Povjerenstvo će pristupiti pripremi i organizaciji hodočašća u suradnji s mjerodavnim službama MORH-a, MUP-a, MHB i drugim ustanovama potrebitim za organizaciju i provedbu hodočašća.

Svim članovima Povjerenstva želim uspjeh u radu i na sve Vas zazivam Božji blagoslov.

✠ Msgr. Jure Bogdan
vojni ordinarij u RH

Dostaviti e-poštom:

1. don Marko MEDO
2. vlč. Frano MUSIĆ
3. don Slavko RAJIĆ
4. don Ilija JAKOVLJEVIĆ
5. gosp. Mario DOKMANIĆ
6. bjn Ivica KRIŠTO
7. bjn Andrija OLUJIĆ
8. gosp. Robert STIPETIĆ

9. s. Martina VUGRINEC
10. gđa Ana JAKIĆ
11. gđa Marina BUZUK
12. gosp. Vladimir KRPAN
13. gđa Paula KOVAČEVIĆ
14. gosp. Luka NORAC KEVO
15. Pismohrana, ovdje

KLASA: 070-01/23-01/01
URBROJ: 512-07-23-10
Zagreb, 20. veljače 2023.

VOJNIM KAPELANIMA
ZAGREBAČKOG VOJNOG DEKANATA
POLICIJSKIM KAPELANIMA
ZAGREBAČKOG POLICIJSKOG DEKANATA
- svima -

PREDMET: Deseti pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike
- obavijest i poziv, dostavlja se

Poštovani vojni i policijski dekani i kapelani,

Vjeće za kler i Vjeće za katehizaciju i novu evangelizaciju Hrvatske biskupske konferencije organizira Deseti pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike, a bit će održan 28. veljače i 1. ožujka 2023. godine u Zagrebu. Dostavljamo Vam materijale vezane uz kolokvij (dopis HBK i program u prilogu).

Molimo Vas da, ukoliko ste u mogućnosti, sudjelujete na navedenom kolokviju, a svoje sudjelovanje potvrdite Vojnom ordinarijatu do četvrtka 23. veljače, kako bismo iz Ordinarijata popis sudionika mogli dostaviti Nacionalnom katehetskom uredu.

Osoba za kontakt u ime Vojnog ordinarijata je don Marko Medo, generalni vikar, tel. 01/4670-661.

JB/RS
Prilog: kao u tekstu

Uz pozdrav,

✠ Msgr. Jure Bogdan
vojni ordinarij u RH

Dostaviti e-poštom:
1. Naslovu
2. Pismohrana, ovdje

KLASA: 070-02/23-02/08
URBROJ: 512-07-23-10
Zagreb, 27. veljače 2023.

VOJNI KAPELANI
ZAGREBAČKOG VOJNOG DEKANATA
POLICIJSKI KAPELANI
ZAGREBAČKOG POLICIJSKOG DEKANATA
POMOĆNICI
VOJNIH I POLICIJSKIH KAPELANA
- ZAGREB -

**PREDMET: Korizmeni Križni put za Hrvatsku vojsku i policiju na
zagrebačkome Ksaveru**
- poziv, dostavlja se

Poštovani vojni i policijski kapelani,

I ove godine Vojni ordinarijat u RH organizira pobožnost Križnog puta za Hrvatsku vojsku i policiju, u četvrtu nedjelju Korizme 19. ožujka 2023. godine u 16,00 sati na Ksaveru u Zagrebu.

Križni put predvodit će vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan.

Pozivam vas da obavijestite i animirate u svojim postrojbama, Upravama i službama o ovoj pobožnosti, te pozovete djelatnike s područja grada Zagreba da **sudjeluju u odorama** na Križnom putu. Dostavljamo Vam prigodni plakat kako biste ga mogli izložiti na oglasnim pločama.

Vojni i policijski kapelani zagrebačkih kapelanija te njihovi pomoćnici **obvezni su sudjelovati** na ovoj pobožnosti. Okupit ćemo se navedenog dana u 15.30 sati u zgradi Ordinarijata gdje će kapelani i pomoćnici kapelana preuzeti uloge u pobožnosti Križnog puta.

Pozdravljam Vas u Gospodinu.

✠ Msgr. Jure Bogdan
vojni ordinarij u RH

Prilog: Plakat obavijesti

Dostaviti e-poštom:
- naslovu, svima
- pismohrana, ovdje

KLASA: 070-02/23-02/04
URBROJ: 512-07-23-20
Zagreb, 13. ožujka 2023.

**KOORDINACIJSKI ODBOR ZA ORGANIZACIJU
29. HODOČAŠĆA U LOURDES**

**PREDMET: 29. hodočašće Hrvatske vojske, policije i branitelja u Lourdes,
1. sastanak koordinacijskog odbora
- poziv, dostavlja se**

Poštovani,

obavještavamo Vas da će se prvi sastanak koordinacijskog odbora za pripremu i provedbu 29. hodočašća Hrvatske vojske, policije i branitelja u Lourdes (FR), održati u srijedu **22. ožujka 2023.** godine u 10,00 sati u Vojnom ordinarijatu u Zagrebu, Ksaverska cesta 12. Molimo vas da na sastanak uputite predstavnika vaše ustrojstvene cjeline.

U svrhu pravodobne pripreme i organizacije sastanka, ljubazno Vas molimo da ime predstavnika koji će sudjelovati na sastanku, kao i potvrdu njegovog sudjelovanja na ručku nakon sastanka, dostavite do ponedjeljka 20. ožujka 2023. godine putem elektronske pošte (e-mail: vojni.ordinarijat@morh.hr) ili putem Lotusa na: ROBERT STIPETIĆ/USR/EDOK.

MM/RS

S poštovanjem,

don Marko Medo
generalni vikar

Dostaviti faksom/e-poštom:

1. zapovjednik 29. hodočašća gbr Ivan Raos
2. zamjenik zapovjednika gbr Željko Ljubas
3. zamjenik zapovjednika za MUP g. Stjepan Milković
4. MORH – Kabinet ministra, predstavnik
5. GSOS RH – Kabinet Načelnika GSOS, predstavnik
6. MUP – Kabinet ministra, predstavnik
7. MUP – Kabinet Glavnog ravnatelja policije, predstavnik
8. MHB – Uprava za hrvatske branitelje, predstavnik
9. – 22. Povjerenstvo Vojnog ordinarijata za pripremu i provedbu hodočašća u Lourdes (don Marko Medo, vlč. Frano Musić, don Slavko Rajić, don Ilija Jakovljević, Robert Stipetić, bjn Andrija Olujić, bjn Ivica Krišto, Mario Dokmanić, Ana Jakić, čs Martina Vugrinec, Paula Kovačević, Marina Buzuk, Vladimir Krpan, Luka Norac Kevo)
23. VSOA, predstavnik
24. GSOS RH – HVU, predstavnik
25. GSOS RH – ZzP, predstavnik
26. GSOS RH - ZzP - Orkestar OS, predstavnik

27. GSOS RH - Pukovnija Vojne policije, predstavnik
28. MORH – M3 – Služba za potporu, promet i usluge, predstavnik
29. MORH – Samostalni odjel za protokol, predstavnik
30. MORH – Služba za odnose s javnošću i informiranje
31. MUP – Služba za protokol, predstavnik
32. MHB – Služba za protokol, predstavnik
33. Hrvatska vatrogasna zajednica, predstavnik
34. HRT – Religijski program, predstavnik
35. TV Laudato, predstavnik
36. Pismohrana, ovdje

KLASA: 070-02/23-02/08

URBROJ: 512-07-23-12

Zagreb, 23. ožujka 2023.

VOJNIM I POLICIJSKIM KAPELANIMA

- svima, kao u tekstu -

PREDMET: Sveta misa posvete ulja u Vojnom ordinarijatu

- poziv, dostavlja se

Draga braćo svećenici,

I ove ćemo se godine okupiti na Veliki Četvrtak 6. travnja, te ćemo slaveći svetu misu posvete ulja zahvaliti Gospodinu za svećenički dar Crkvi i nama osobno. Stoga, sve Vas vojne i policijske kapelane pozivam na sudjelovanje na svetoj misi posvete ulja koju ćemo slaviti u 11.00 sati u kapeli Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj, Ksaverska cesta 12, Zagreb.

Uz sve svećenike, na svetu misu pozivam i djelatnike Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj, djelatnike MORH-ova Samostalnog odjela za potporu Vojnom ordinarijatu, MUP-ove Samostalne službe za suradnju s Vojnim ordinarijatom te pomoćnike vojnih i policijskih kapelana. Molimo svećenike neka sa sobom ponesu albe.

Nakon Euharistijskog slavlja svećenici će moći uzeti sveta ulja za svoje kapelanije.

Ovom prigodom bit će upriličen i prigodni domjenak u Vojnome ordinarijatu na koji ste svi pozvani.

Molimo Vas da sudjelovanje potvrdite *najkasnije do 3. travnja 2023.* dostavom obrasca iz priloga na adresu e-pošte vojni.ordinarijat@morh.hr ili putem telefaksa 01/4670-662.

JB/RS

Prilog: obrazac prijave

Uz pozdrav u Gospodinu,

✠ Msgr. Jure Bogdan
vojni ordinarij u RH

Dostaviti e_poštom:

- vojnim i policijskim kapelanima i pomoćnicima kapelana, svima
- djelatnicima Vojnog ordinarijata u RH
- Samostalnom odjelu za potporu Vojnim ordinarijatu u RH (MORH)
- Samostalnoj službi za suradnju s Vojnim ordinarijatom u RH (MUP)
- pismohrani, ovdje

KLASA: 130-01/23-01/02

URBROJ: 512-07-23-6

Zagreb, 28. ožujka 2023.

VOJNIM I POLICIJSKIM KAPELANIMA

- svima -

PREDMET: Proljetni susret svećenika Vojnog ordinarijata u RH

- poziv, dostavlja se

Draga braćo svećenici,

Obavještavam Vas da će se redoviti proljetni susret svećenika Vojnog ordinarijata u RH održati od 11. do 14. travnja 2023. godine u Policijskom odmaralištu „Valbandon“ kraj Pule. Očekujem obvezatno sudjelovanje svih vojnih i policijskih kapelana.

Okupljanje u Valbandonu i početak susreta predviđen je u utorak 11. travnja 2023. u 18.00 sati. Drugog dana imat ćemo predavanja, a gost predavač bit će doc. dr. sc. vlč. Josip Bošnjaković, profesor psihologije na KBF u Đakovu. Teme su: 1. Suosjećanje kao put kristolikog ostvarenja svećeničkog života; 2. Ratnici na bojištima u doba Kristove svadbe; 3. Zlostavljane osobe u svjetlu duhovnog, teološkog i pastoralnog poslanja svećenika.

Treći dan susreta predviđeno je cjelodnevno studijsko putovanje na Krk, a zadnji dan obradit ćemo aktualne teme iz Vojnog ordinarijata i informirati o pripremi lurdskog hodočašća. Program susreta nalazi se u prilogu dopisa.

Obrazac za prijavu potrebno je ispuniti i poslati *najkasnije do 3. travnja 2023.*, na adresu e-pošte vojni.ordinarijat@morh.hr ili putem telefaksa 01/4670-662, kako bismo Vam pravovremeno mogli organizirati službeni prijevoz do Valbandona.

Kapelane molim da ponesu časoslov, albu i štolu bijele boje, i da budu u pristojnom građanskom odijelu, prepoznatljivi da su svećenici.

U slučaju spriječenosti pismeno izvijestiti biskupa o razlozima nemogućnosti sudjelovanja.

U nadi susreta, srdačno Vas u Gospodinu pozdravljam.

✠ Msgr. Jure Bogdan

vojni ordinarij u RH

Prilozi:

- Program susreta
- Obrazac za prijavu

Dostaviti e-poštom:

- naslovu, svima
- pismohrana, ovdje

DEKRETI I IMENOVANJA

SIJEČANJ – TRAVANJ 2023

Don Josip Šimatović razriješen je službe kapelana Vojne kapelanije „Blaženi Ivan Merz“ u Slunju s danom 30. studenoga 2022. godine (KLASA: 811-01/22-01/01, URBROJ: 512-07-22-30, od 25. studenoga 2022.)

Don Dino Rupčić imenovan je kapelanom poslužiteljem Vojne kapelanije „Blaženi Ivan Merz“ u Slunju na godinu dana, od 1. prosinca 2022. do 30. studenoga 2023. godine (KLASA: 811-01/22-01/01, URBROJ: 512-07-22-29, od 25. studenoga 2022.).

Gosp. Mišo Josipović razriješen je službe pomoćnika policijskog kapelana u Policijskoj kapelaniji „Majka Božja od Kamenitih vrata“ u Zagrebu s danom 31. prosinca 2022. godine (Rješenje MUP-a, od 6. prosinca 2022.)

Gosp. Josip Zagorščak, imenovan je pomoćnikom policijskog kapelana u Policijskoj kapelaniji „Majka Božja od Kamenitih vrata“ u Zagrebu, s danom 13. veljače 2023. godine (Rješenje MUP-a, od 10. veljače 2023.)

Bojnik Andrija Olujić imenovan je na službu ekonoma u Kuriji Vojnog ordinarijata u RH s danom 1. siječnja 2023. godine (KLASA: 811-01/23-01/01; URBROJ: 512-07-23-1, od 1. siječnja 2023.)

O. Danijel Čolo, OCD imenovan je vojnim kapelanom za 11. hrvatski kontingent (HRVCON) u NATO operaciji potpore miru eFPBG-POL u Republici Poljskoj i dušobrižnikom za 3. HRVCON eFPBG-LTU u Republici Litvi, s danom 16. siječnja 2023. godine (KLASA: 811-01/23-01/01, URBROJ: 512-07-23-2, od 16. siječnja 2023.).

O. Zdravko Barić, SMM imenovan je privremenim upraviteljem vojne kapelanije „Sveti Petar i Pavao“ u Velikoj Gorici - Pleso, za vrijeme trajanja NATO operacije potpore miru eFPBG-POL u Republici Poljskoj na koju je poslan vojni kapelan o. Danijel Čolo, OCD, s danom 16. siječnja 2023. godine (KLASA: 811-01/23-01/01, URBROJ: 512-07-23-3, od 16. siječnja 2023.)

Poručnik Marijan Puljiz razriješen je službe pomoćnika vojnog kapelana Vojne kapelanije „Sveti Mihovil arkandeo“ u Zagrebu s danom 23. siječnja 2023. godine (KLASA: 811-01/23-01/01, URBROJ: 512-07-23-4, od 23. siječnja 2023.)

Stožerni narednik Stipe Gašpar imenovan je pomoćnikom vojnog kapelana u Vojnoj kapelaniji „Gospa Velikog hrvatskog krsnog zavjeta“ u Kninu s danom 15. ožujka 2023. godine (KLASA: 811-01/23-01/01; URBROJ: 512-07-23-5, od 6. ožujka 2023.)

Gosp. Marko Hodak, imenovan je pomoćnikom policijskog kapelana u Policijskoj kapelaniji „Sveti Jeronim“ u Osijeku s danom 8. ožujka 2023. godine (Rješenje MUP-a, od 2. ožujka 2023.)

Razvodnik Oliver Sabadoš imenovan je pomoćnikom vojnog kapelana u Vojnoj kapelaniji „Kraljica sv. Krunice i sv. Ivan Kapistran“ u Vinkovcima s danom 15. ožujka 2023. godine (KLASA: 811-01/23-01/01; URBROJ: 512-07-23-6, od 6. ožujka 2023.)

Satnik Mario Barišić razriješen je službe pomoćnika vojnog kapelana Vojne kapelanije „Sveti Ilija prorok“ u Petrinji s danom 15. ožujka 2023. godine (KLASA: 811-01/23-01/01, URBROJ: 512-07-23-7, od 14. ožujka 2023.)

IZVJEŠĆA I DOGAĐAJI

POSJET 25. NARAŠTAJA RATNE ŠKOLE „BAN JOSIP JELAČIĆ“ VOJNOM ORDINARIJATU

U četvrtak 1. prosinca 2022. godine, polaznici dvadeset i petog naraštaja Ratne škole „Ban Josip Jelačić“ posjetili su Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj.

Tradicionalni posjet Vojnom ordinarijatu dio je redovnog Plana i programa izobrazbe u akademskoj godini 2022./2023. na Hrvatskom vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“, u sklopu kojega djeluje Ratna škola. Polaznike Ratne škole predvođene načelnikom Rat-

ne škole brigadirom Mijom Kožićem primio je vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan. S biskupom su bili generalni vikar Vojnog ordinarijata don Marko Medo i načelnik MORH-ova Samostalnog odjela za potporu Vojnom ordinarijatu bojnik Ivica Krišto.

Biskup Bogdan je polaznike upoznao s načinom djelovanja Vojnog ordinarijata, pastoralnim programima i redovitim radom Ordinarijata.

BOŽIĆNO ČESTITANJE U VOJNOM ORDINARIJATU I GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU VOJNE BISKUPIJE

Dana 16. prosinca 2022., uoči svetkovine Kristova rođenja, održano je u Vojnom ordinarijatu tradicionalno božićno čestitanje. Na čestitanju su sudjelovali vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan, vojni biskup u miru msgr. Juraj Jezerinac, generalni vikar don Marko Medo, biskupski vikari vlč. Frano Musić i don Slavko Rajič, vojni i policijski kapelani, djelatnici Vojnog ordinarijata, pomoćnici vojnih i policijskih kapelana, članovi Samostalnog odjela za potporu Vojnom ordinarijatu (MORH) i Samostalne službe za suradnju s Vojnim ordinarijatom (MUP). Tajnica Vojnog ordinarijata s. Martina Vugrinec vodila je kroz program susreta.

Generalni vikar don Marko Medo predstavio je godišnje izvješće o radu Vojnog ordinarijata za 2022. godinu. Prethodna godina na poseban je način obilježena 25. obljetnicom osnutka Vojnog ordinarijata te je više doga-

đaja bilo u znaku upravo te proslave, a osobito 30. hodočašće Hrvatske vojske, policije i branitelja u Mariju Bistricu i zahvalno hodočašće Vojnog ordinarijata u Rim. S posebnim naglaskom istaknuto je 28. hodočašće Hrvatske vojske, policije i branitelja u Lourdes koje se 2022. godine ponovno održalo nakon dvije godine stanke zbog pandemije koronavirusa. Uz to, predstavnici Vojnog ordinarijata sudjelovali su na 18. hodočašću Oružanih i redarstvenih snaga BiH na Bobovac i na drugim granskim, pokrajinskim, vojnim i policijskim hodočašćima (Sinj, Udbina, Ludbreg, Ilok, itd.). Osim toga, svake godine u dušobrižničkom radu biskupije posebno mjesto zauzimaju duhovne vježbe za pojedince i za bračne parove djelatnike MORH-a, OS RH i MUP-a.

Na kraju svog obraćanja don Marko je istaknuo da kao što na prvi Božić nije bilo mjesta za Isusa u svratištu tako i danas ima sve manje

U prostorijama Vojnog ordinarijata, Zagreb, 16. prosinca 2022.

mjesta za njega u životu i srcima ljudi. U takvome svijetu, naš poziv ostaje donositi Isusa drugima.

Biskup Bogdan zatim je uputio pastirsku riječ i iznio razmatranje o vjeri. Istaknuo je kako temelj naše kršćanske vjere nije nekakva „Božićna bajka“ kao što nam nameće sekularizirani svijet. Temelj naše vjere je u povijesnome događaju Isusova utjelovljenja i rođenja u Betlehemu. Temelj naše vjere je u Istini, u povjesnoj osobi Isusa Krista koji nam se objavljuje kao Put, Istina i Život! „Što bijaše od početka, što smo čuli, što smo vidjeli očima svojim, što razmotrimo i ruke naše opipaše o Riječi, Životu – da, Život se očitovala, i vidjeli smo i svjedočimo, i navješćujemo vam Život vječni, koji bijaše kod Oca i očitovala se nama – što smo vidjeli i čuli, navješćujemo i vama da i vi imate zajedništvo s nama.“ (1 Iv 1, 1-3)

Vjera nije puki običaj niti tradicija, nego osobno prijanjanje Bogu. „Vjera živa, vjera djelo-

tvorna nije skup nekakvih teorija, umovanja, spekulacija. 'Za kršćane vjerovati u Boga nerazdruživo je povezano s vjerovanjem u onoga koga je on poslao, Sina njegova, Ljubljeno-ga, u kojemu je sva milina. Bog nam je rekao da ga slušamo.' Vjerovati znači imati i truditi se imati svoj osobni odnos s Bogom živim, sa Spasiteljem, s Isusom“, istaknuo je biskup.

Iako vjera nije nešto što mi zaslužujemo nego je besplatni Božji dar, kako bi vjera rasla potrebno je hraniti tu vjeru s Božjom riječju – Svetim pismom. Na izvoru Svetoga pisma vjera se napaja i razvija. Msgr. Bogdan je istaknuo kako je osnovni pokretač djelovanja kršćana u svijetu živa vjera u Boga živoga. Iz vjere i u vjeri se oblikuje naš kršćanski identitet, grade se naši međuljudski odnosi, iz vjere izrasta, živi i ostvaruje se poslanje naše Vojno-redarstvene biskupije. „Mi živimo iz vjere. Pastoralni uspjesi ne mogu se mjeriti samo analitički, po broju ostvarenih projekata, uspješnih hodočašća, duhovnih vježbi“, rekao je biskup. Uspjesi djelovanja članova Kristove Crkve

očituju se po rastu vjere. A vjera se učvršćuje u molitvi, kroz molitvu. Vjernici se moraju moliti za svoje pastire, a pastiri za vjernike. Od svih Kristovih vjernika, laika i svećenika očekuje se da budu vjerodostojni i predani u apostolskom poslanju, da budu pravi svjedoci evanđelja. Kako bi usitinu bili svjedoci Evanđelja, kako bi naša riječ imala snagu, iza nje mora stajati živa vjera.

Msgr. Bogdan poručio je da se u vremenu pred Božić pronađe vremena za vlastiti duhovni život i za napredak u živoj vjeri o kojoj je govorio.

Zahvalivši se svima okupljenima na pastoralnoj zauzetosti i djelovanju, biskup Bogdan je čestitao Božić i Novu Godinu. Božićni susret završen je zajedničkim domjenkom.

31. OBLJETNICA HRVATSKOG VOJNOG UČILIŠTA „DR. FRANJO TUĐMAN“

U kapeli sv. Mihaela arkandela na HVU „Dr. Franjo Tuđman“, Zagreb, 20. prosinca 2022.

FOTO: HVU/ M.Sever

U utorak 20. prosinca 2022., svečano je obilježena 31. obljetnica Hrvatskog vojnog učilišta „Dr. Franjo Tuđman“. Tom je prigodom vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan predvodio

svetu misu zornicu u kapeli sv. Mihaela arkandela na HVU. U zajedništvu s biskupom bio je generalni vikar i vojni kapelan na HVU don Marko Medo.

Na misi zornici prisustvovali su zamjenik zapovjednika HVU-a brigadni general Blaž Beretin, djelatnici – pripadnici HVU-a i mnogobrojni kadeti.

U svojoj se homiliji msgr. Bogdan osvrnuo na Evanđelje toga dana (Lk 1,26-38) istaknuvši kako je Blažena Djevica Marija uvijek bila pozorna na Božju Riječ. Po tome je ona uzor svakome kršćaninu. Marija je jednostavna i skromna, ali se ističe svojom poslušnošću Božjoj Riječi. Ona sluša Riječ u tišini srca i zatim je vrši. Zato je Marija mogla primiti Isusa – Božju Riječ u svoju utrobu i u srce.

Na nama je također da budemo spremni čuti Boga i primiti Riječ. Isus se „utjelovljuje“ u srcima onih koji ga slušaju i primaju. Biskup Bogdan svim je pripadnicima HVU-a čestitao Dan Hrvatskog vojnog učilišta te iskoristio prigodu da čestita Božić i zaželi sretnu Novu godinu.

U 10 sati biskup Bogdan sudjelovao je na svečanome programu proslave Dana Hrvatskog vojnog učilišta prigodom kojeg je predsjednik RH Zoran Milanović dodjelio odlikovanja, promaknuća i pohvale pripadnicima HVU-a.

30. OBLJETNICA OSNUTKA 7. GARDIJSKE BRIGADE „PUMA“

U petak 23. prosinca 2022., u Varaždinu je svečano obilježena 30. obljetnica osnutka 7. gardijske brigade „Puma“ i Dan 2. oklopno-mehanizirane bojne Pume. Obilježavanje je započelo u jutarnjim satima svečanim postrojavanjem, dodjelom beretki novim pripadnicima Puma i dodjelom pohvala, nagrada i zahvala sadašnjim pripadnicima. Nakon toga uslijedilo je polaganje vijenaca i paljenje svijeća u kapelici sv. Jurja u vojarni 7. gardijske brigade „Puma“.

U 11 sati vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan služio je svetu misu u crkvi sv. Nikole u Varaždinu. U koncelecijaciji bio je varaždinski biskup msgr. Bože Radoš, župnik Župe sv. Nikole u Varaždinu vlč. Stjepan Najman, kapelan Župe sv. Nikole vlč. Marinko Prstec, policijski kapelani vlč. Ivica Horvat, vlč. Ozren Bizek i vlč. Vjekoslav Vidaček.

Na svetoj su misi sudjelovali predstavnici Hrvatskog sabora i Vlade RH, zapovjednici Hrvatske vojske, predstavnici policije, županijske i gradske vlasti, pripadnici 2. oklopno-

mehanizirane bojne „Pume“, hrvatski branitelji - pripadnici 7. gardijske brigade „Puma“ zajedno sa predsjednikom Udruge veterana 7. gardijske brigade PUMA Robertom Pujom, njihove obitelji i obitelji poginulih i preminulih branitelja, članovi raznih kulturnih i drugih ustanova, i drugi vjernici. Liturgijsko pjevanje predvodila je klapa Hrvatske Ratne Mornarice „Sveti Juraj“.

Biskup Bogdan je u propovijedi rekao kako sve ima svoje vrijeme (*Omnia tempus habent*) i svako vrijeme ima svoje izazove ili potrebe, a ljudi u njemu svoje zadatke. U vrijeme prije 30 godina, naša se zemlja našla pred izazovom obrane vlastite slobode. Jer opredjeljenje za demokraciju i slobodu koju je tada izabrao hrvatski narod nije prošlo bez teških protivljenja i osporavanja. Izazovima onog vremena odgovorili su između ostalog i pripadnici 7. gardijske brigade utemeljene na današnji dan prije 30 godina. Oni su vrlo aktivno sudjelovali u obrani hrvatske domovine i doprinijeli njenom oslobođenju. Pripadnici Puma tada su, istaknuo je biskup, u

srcu nosili hrvatski grb i trobojnicu, na odorama su imali svoje obilježje - pumu u skoku - i svoje geslo *Semper primus* (Uvijek prvi), ali su sa sobom uvijek nosili i Gospinu krunicu.

Slijedom čitanja iz Lukinog evanđelja o rođenju Ivana Krstitelja, obrezanju, imenu Ivan koje je dobio, biskup je govorio o ulozi Ivana Krstitelja. On je Isusov preteča, most između Staroga i Novoga Zavjeta. On pripravlja svoje sunarodnjake na Isusov dolazak. Biskup je istaknuo potrebu da se svaki kršćanin duhovno pripremi za svetkovinu Božića – Kri-

stova rođenja. U čistoći srca, malenosti pred Bogom koji je Emanuel – Bog s nama, u vjeri i pouzdanju susresti i iskusiti Božju blizinu, poglavito u sakramentima ispovijedi i euharistije.

Na kraju sv. mise varaždinski biskup msgr. Bože Radoš obratio se svima okupljenima i čestitao im Božić i zaželio sretnu Novu godinu.

Poslije svete mise održana je svečana akademija u Hrvatskom narodnom kazalištu u Varaždinu.

MISA ZADUŠNICA ZA PREMINULOG PAPU EMERITUSA BENEDIKTA XVI.

U Vojnom ordinarijatu 5. siječnja 2023. služena je sveta misa zadušnica za preminulog papu emeritusa Benedikta XVI. Svetu misu je predvodio vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan.

Vojni ordinarij je u homiliji predstavio dio duhovne oporuke Benedikta XVI. koja je obznanjena javnosti nakon smrti pape emeritusa, a u kojoj zahvaljuje samome Bogu koji mu je dao život i bio mu suputnik i vodilja na životnome putu.

Biskup Bogdan osvrnuo se potom na život Josepha Ratzingera od njegova rođenja 16. travnja 1927. godine u bavarskom mjestu Marktl am Inn, mobilizacije u Drugom svjetskom ratu, studija teologije i svećeničkog ređenja, službe kapelana i vjeroučitelja

u Munchenu, teološkog doktorata i službe sveučilišnog profesora, imenovanja za nadbiskupa Münchena i Freisinga 1977., a potom i kardinala, službe prefekta Kongregacije za nauk vjere od 1981. pa sve do izbora za papu 19. travnja 2005. godine. Papinsku službu Benedikt XVI. vršio je osam godina, do odreknuća 28. veljače 2013. godine.

Biskup Bogdan homiliju je zaključio mislima iz duhovne oporuke Benedikta XVI. u kojoj papa emeritus ističe kako je tijekom 60 godina pratio put teologije, svjedočio dubokim promjenama u prirodnim znanostima, i kako je vidio da se „iz klupka pretpostavki izranja i uvijek iznova pomalja razložnost vjere. Isus Krist je put, Istina i Život, a Crkva je, u svim svojim nedostacima, uistinu njegovo tijelo“.

30. OBLJETNICA VOJNO-REDARSTVENE OPERACIJE „MASLENICA“

U subotu 21. siječnja 2023. u Zadru, svečano je obilježena 30. obljetnica vojno-redarstvene operacije „Maslenica“, prve oslobodilačke operacije u kojoj su sudjelovale sve tri grane Hrvatske vojske i koja je označila prekretnicu u dotadašnjem tijeku Domovinskog rata. Uspjeh te velike akcije kojom je oslobođeno okupirano zadarsko područje omogućio je ponovnu uspostavu prometne povezanosti sjevernog i južnog dijela Hrvatske. Tijekom operacije „Maslenica“ poginulo je 127 hrvatskih branitelja.

Povodom 30. obljetnice oslobodilačke vojno-redarstvene operacije „Maslenica“, vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan predvodio je u crkvi sv. Šime u Zadru misno slavlje za domovinu. Koncelebrirali su zadarski nadbiskup msgr. Milan Zgrablić, upravitelj svetišta sv. Šime msgr. Josip Lenkić, vojni kapelan o. Ivan Topalović SVD i drugi svećenici.

Uz branitelje, njihove obitelji i obitelji poginulih, preminulih i nestalih branitelja, u sve-toj su misi sudjelovali potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, potpredsjednik Vlade i ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, ministar obrane Mario Banožić, ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman, ministar regionalnog razvoja i fondova EU Šime Erlić, predstavnici županijske i gradske vlasti, pripadnici Hrvatske vojske i policije i drugi vjernici.

Biskup Bogdan je u propovijedi rekao: „Tim događajem koji se pamti kao jedan od najvećih ratnih podviga naše novije povijesti započeo je put slobode, pobjede i teritorijalnog jedinstva mlade međunarodno priznate države Republike Hrvatske. Iza tog veličanstvenog junaštva stoji žrtva poginulih i preživjelih branitelja koji su na čelu sa svo-

jim zapovjednicima imali dvostruku borbu: s okupatorom na terenu, ali i s djelom međunarodne zajednice koja nije blagonaklono gledala na taj hrvatski oslobodilački uspjeh. (...) Akcija Maslenica postala je simbolom hrvatske povezanosti, konačne pobjede i teritorijalnog jedinstva ne samo u okviru Domovinskog rata nego i svih događaja naše daleke prošlosti. Baš u Zadru, stoljetnom glavnom gradu Dalmacije, stizale su uredbе različitih carskih kancelarija koje ni pod kakvim uvjetima nisu dopuštale teritorijalno jedinstvo hrvatskog sjevera i juga, pa tako ni zajedništvo hrvatskog naroda. (...) Ipak, akcija Maslenica prije 30 godina pomrsila je okupatorske namjere i nepravedne povijesne spletke svjetskih moćnika konačno donoseći povezanost hrvatskog narodnog bića.“

Vojni ordinarij se potom osvrnuo na prispodobu iz navještenog Matejeva Evanđelja u kojoj Isus govori o čovjeku koji je na njivi pronašao skriveno blago te je sav radostan prodao sve što je imao kako bi kupio tu njivu (Mt 13, 44-46). Upravo tako su i naši branitelji ponudili ono najvrjednije što su imali, svoj vlastiti život, kako bi nama ostavili ovu dragocjenu njivu koju nazivamo domom i domovinom. „Dok vam danas čestitam 30. obljetnicu oslobodilačke akcije Maslenica, koja je povezala našu domovinu, moram osvijestiti i činjenicu da smo svi mi dužni baštinici stečene povezanosti. Iz odgovornosti prema poginulim braniteljima, ali i živim svjedocima koji su sudjelovali u obrani domovine, imamo zadaću više, bolje i jače sudjelovati na povezanosti našeg naroda. (...) Započinje to ponajprije u okružju naših obitelji. Tu se rađa ona prva škola ljubavi prema Bogu i domovini, tu se čovjek odgaja za vrijednosti zajedništva i povezanosti, tu se prenosi znanje da je Sotona onaj koji dijeli, razdjeljuje, *diabolus*, a kako nasuprot njega stoji Krist koji povezuje

Crkva sv. Šime, Zadar, 21. siječnja 2023.

FOTO: Zadarska nadbiskupija / I. Grbić

Crkva sv. Šime, Zadar, 21. siječnja 2023.

FOTO: Zadarska nadbiskupija / I. Grbić

i ujedinjuje. Sve se to uči, što smo i nedavno mogli vidjeti na primjeru naših muškaraca na koljenima u molitvi! Sve se to vidjelo devedesetih godina u našim gradovima i selima, skloništima i podrumima, crkvama, svećišima i stolnim crkvama, u korskoj molitvi Gospine krunice koju smo s vjerom molili i sa sobom uvijek nosili.“

„Kao i u Domovinskom ratu, koji put se zaista čini da su valovi nevolja baš u obiteljskom životu puno veći od naših snaga, ali upravo primjer Maslenice, kao i Oluje, pokazuje i svjedoči da je ponekad potrebno više strpljenja i molitve. Oslobodilačka akcija Maslenica je i izmoljena. ‘Pa da mi je i dolinom smrti proći, zla se ne bojim, jer si ti sa mnom’ (Ps 23 (22), 4). Pravi i istinski kršćani sve će učiniti da svoj obiteljski život i djelovanje prije svega stave u molitvu Bogu. Kako je snažna molitva, jača od svakog oružja - ona očvršćuje duh i srce, povezuje Boga s čovjekom i ljude međusobno“, naglasio je msgr. Bogdan. Na kraju propovijedi biskup je pojasnio i znakovitost

imena akcije Maslenica koja nosi ime poznatog lokaliteta nazvanog po maslini - simbolu Dalmacije i biljci koja se naziva nebeskom stabljikom. „Maslina je znamen mira. U Knjizi postanka zapisano je kako je golub donio Noi zeleni list masline kao znak novog početka i Božjeg obećanja da Zemlja neće više biti u njegovoj nemilosti (Post 8, 1-22). Zahvalni Bogu, molimo ‘dabogda više ne čula oružja zvuk’ i molimo Boga ‘nek’ nam blagoslovi crvenicu, kamen, more i ravnicu, s dlana pusti bilu golubicu, da na svaku našu ljutu ranu, stavi maslinovu granu““, zaključio je vojni ordinarij stihovima pjesme *Croatia* grupe Dalmatino.

U sklopu obilježavanja ove obljetnice, u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zadru održane su dvije akademije: na dnevnoj je sudjelovao predsjednik Vlade Andrej Plenković i državni vrh, a na večernjoj akademiji koncert su izveli Orkestar Hrvatske ratne mornarice, Klapa HRM-a „Sv. Juraj“ i Policijska klapa „Sv. Mihovil“.

PJEŠAČKO HODOČAŠĆE U KRAŠIĆ

Ispred crkve Presvetog Trojstva, Krašić, 9. veljače 2023.

FOTO: HKoV

Uoči blagdana blaženog Alojzija Stepinca, 9. veljače 2023., pripadnici Zapovjedništva Hrvatske kopnene vojske i postrojbi smještenih u vojarni „Stožerni general Petar Stipetić“ u Karlovcu proveli su pješačko hodočašće od Karlovca do Krašića, rodnoga mjesta blaženika Alojzija Stepinca. Hodočašće je organizirano i provedeno na inicijativu vjernika vojne kapelanije „Bl. Alojzije Stepinac i sveti Anđeli Čuvari“ u Zapovjedništvu HKoV.

Zapovjednik hodočašća bio je pukovnik Zdravko Šaflin, zapovjednik 3. pješačke pukovnije Karlovac. Hodočašće je započelo molitvom u vojnoj kapeli u Zapovjedništvu

HKoV, pred moćima blaženog Stepinca. Molitvu je predvodio vojni kapelan vlč. Ivan Blaževac, a nakon molitve je tridesetak hodočasnika krenulo na pješačko hodočašće u duljini od 23 kilometra. Po dolasku u Krašić, dočeka ih je župnik vlč. Ivan Vučak. U mjesnoj crkvi slavljen je sveta misa za poginule pripadnike 1. gardijske brigade „Tigrovi“ i sve poginule, nestale i preminule branitelje Domovinskog rata.

Hodočasnici su tijekom ovog hodočašća, koje je provedeno prvi put od osnutka Vojne kapelanije, molili da ih zagovor blaženog Alojzija Stepinca prati u njihovom životu i radu.

PROSLAVA DANA VOJNE KAPELANIJE "BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC" U ZAPOVJEDNIŠTVU HRVATSKE KOPNENE VOJSKE

U karlovačkoj vojarni „Stožerni general Petar Stipetić“, u sjedištu Zapovjedništva Hrvatske kopnene vojske, u petak 10. veljače 2023. godine, svečanom koncelebriranom svetom misom proslavljen je Dan vojne kapelanije „Blaženi Alojzije Stepinac“. Misno slavlje predvodio je vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan, a s biskupom su u koncelebraciji bili: domaćin vojni kapelan u Karlovcu don Ivan Blaževac, vojni dekan karlovačkog dekanata don Josip Šimatović, vojni dekan osječkog dekanata don Vlado Mandura i drugi vojni i policijski kapelani, svećenici iz Karlovačkog i Dugoreško-mrežničkog dekanata Zagrebačke nadbiskupije, predvođeni dekanima.

Misnom slavlju nazočili su izaslanik ministra obrane i ravnatelj Uprave za ljudske potencijale MORH-a Ivan Jušić, zapovjednik Hrvatske kopnene vojske general-pukovnik Boris Šerić, zapovjednik Zapovjedništva za obuku i doktrinu „Fran Krsto Frankopan“ brigadni general Željko Ljubas, zapovjednici gardijskih brigada i drugih postrojbi Hrvatske kopnene vojske, vjernici iz Zapovjedništva HKoV, prvi dočasnici OS RH i HKoV sa suradnicima, načelnik Policijske uprave karlovačke Darko Car, županica Karlovačke županije Martina Furdek Hajdin, gradonačelnik Grada Karlovca Damir Mandić, predsjednici Vatrogasne zajednice Karlovačke županije i Javne vatrogasne postrojbe Grada Karlovca te predstavnici braniteljskih Udruga Domovinskog rata. Klapa Hrvatske ratne mornarice „Sveti Juraj“ predvodila je liturgijsko pjevanje.

Msgr. Jure Bogdan se u propovijedi osvrnuo na Isusove riječi iz Evanđelja po Ivanu: „Ako pšenično zrno, pavši na zemlju, ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilat rod.“

One se u pravome smislu odnose i na našega blaženika Stepinca koji ni u najtežim trenucima svoga poslanja, u najgorim režimima i ratovima prošloga stoljeća nije odstupao od vjernosti Bogu i Katoličkoj Crkvi i ljubavi prema Hrvatskom narodu.

Biskup Bogdan iznio je podatke zapisane od Ivana Meštrovića o bl. Alojziju Stepincu. Podatke koji se odnose na razdoblje Drugog svjetskog rata kada je Stepinac javno i stalno osuđivao sva zlodjela tadašnjih vlasti, dobivao prijetnje smrću koje je slagao na svoj stol, stavivši na njih kamen kojim su ga gađali. Blaženik je na prijetnje, smiješeći se, odgovorio: „Neće mene zastrašiti svojim prijetnjama, jer se ja ne bojim smrti.“ A u zatočeništvu u Krašiću, tada već za vrijeme komunističkog režima, rekao je: „I ja se svakoga dana molim za one koji me mrze, kao i za one koji me vole, pa i kako bih drugačije? I oni su krv naše krvi, ljudi su i braća, iako su nam pogledi različiti.“

Geslo Alojzija Stepinca bilo je „U tebe se Gospodine uzdam“. Njegovo geslo bilo je nada, i to ne nada bezlična, maglovita, nego sigurna nada iz vjere. I ta nada, ta vjera u Boga, njemu je bila stalna podrška, stalno svjetlo, te je podnosio svoj križ, svoju kušnju uspravno.

Kapelica „Blaženi Alojzije Stepinac“ u Zapovjedništvu HKoV, Karlovac 10. veljače 2023.

FOTO: HKoV

Kapelica „Blaženi Alojzije Stepinac“ u Zapovjedništvu HKoV, Karlovac 10. veljače 2023.

FOTO: HKoV

PROSLAVA DANA POLICIJSKE KAPELANIJE „BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC“ U VIROVITICI

Svetom misom u župi blaženoga Alojzija Stepinca u Milanovcu – Virovitica, obilježen je Dan policijske kapelanije „Blaženi Alojzije Stepinac“ u Policijskoj upravi virovitičko – podravskoj. Svetu misu predvodio je domaći župnik vlč. Josip Homjak u sumisništvu sa policijskim kapelanom PU varaždinske don Ivicom Horvatom i policijskim kapelanom PU virovitičko-podravske don Ozrenom Bizekom. Slavlju su prisustvovali načelnik policijske uprave Siniša Knežević sa suradnicima, djelatnici policijske uprave, predstavnici braniteljskih udruga i drugi vjernici.

Vlč. Homjak u propovijedi je istaknuo tri kreposti koje je živio blaženi Alojzije: pravednost, strpljivost i vjernost. Stepinac je bio pravedan po tome što je u svakom čovjeku gledao lice Božje, bez obzira na njegovu nacionalnost i vjeroispovijest. Također, blaženi

je Alojzije strpljivo podnosio klevete, osude, zatvor i svaku drugu nepravdu, svjestan da je Bog jedini pravedan sudac. Po primjeru blaženog Alojzija, propovjednik je potaknuo prisutne policijske službenike i druge vjernike da se vježbaju u strpljivosti s kolegama na poslu, u obitelji, u prometu. Govoreći o vjernosti mučenika Alojzija koji je vjerno nasljedovao Kristov križ, vlč. Homjak je podsjetio da i mi imamo priliku živjeti vjernost u raznim područjima našega života kao što su brak, služba, obitelj ili posao. Ako promatramo život blaženoga Alojzija Stepinca, on postaje korektiv i naše savjesti, zaključio je propovjednik.

Na kraju svete mise, policijski kapelan don Ozren Bizek svim je djelatnicima policijske uprave čestitao blagdan njihova zaštitnika blaženog Alojzija Stepinca.

Sveta misa u župi blaženoga Alojzija Stepinca u Milanovcu – Virovitica.

FOTO: MUP

DUHOVNE VJEŽBE ZA SVEĆENIKE VOJNOG ORDINARIJATA

Msgr. Jure Bogdan i msgr. Bože Radoš sa svećenicima Vojnog ordinarijata u Duhovnom centru Službenica Milosrđa na Kamenu kraj Splita, 15. veljače 2023.

Od utorka, 14. veljače do petka 17. veljače 2023. g. u „Oazi sv. Marije Krucifikse“ - Duhovnom centru Službenica Milosrđa na Kamenu pokraj Splita održane su duhovne vježbe za vojne i policijske kapelane, odnosno za sve svećenike koji vrše pastoralnu službu u Vojnom ordinarijatu. Voditelj duhovnih vježbi bio je varaždinski biskup msgr. Bože Radoš.

Okupljanje sudionika, njih 33, započelo je u poslijepodnevnom satima u utorak, 17. veljače. Duhovne vježbe započele su zazivom Duha Svetoga, nakon čega je uslijedila pozdravna riječ vojnog ordinarija msgr. Jure Bogdana upućena svim okupljenim svećenicima, kao i voditelju msgr. Radošu.

Uvodno večernje razmatranje msgr. Radoš održao je na temu „Što su to duhovne vježbe?“, istaknuvši da je to vrijeme posebno darovano Bogu u kojemu dopuštam da Bog meni progovara više no što ja govorim njemu. Tu je msgr. Radoš naveo misao pokojnog milanskog kardinala C. M. Martinija koji je lijepo naveo kako mi u duhovnim vježbama ulazimo u Božju kuću, te tako, istodobno, dopuštamo Gospodinu da uđe u moju kuću. Ali uvijek ponizno i skrušeno, otvorena srca, onako kako je to učinio onaj carinik koji se ušavši u Hram udario u prsa pred Božjim veličanstvom te se, svjestan svoje grešnosti, nije usuđivao podignuti oči. Msgr. Radoš je također istaknuo i drugu evanđeosku sliku – sliku Zakeja kojemu se Isus obratio rekavši mu

„Zakeju, žurno siđi! Danas mi je proboraviti u tvojoj kući.“ Tu je riječ o susretu dviju želja, čovječje da se susretne s Bogom i Božje da susretne čovjeka. Biskup je svećenike pozvao na razmatranje ovih dubokih istina kako bi na najbolji način iskoristili ovo blagoslovljeno vrijeme, te se oslobodili od banalnosti i otvorili evanđeoskom kvascu koji podiže na razinu dostojanstva djece Božje.

Prvo razmatranje drugoga dana duhovnih vježbi, u srijedu 15. veljače u prijednevnom satima bilo je posvećeno „ljudima u odoru“. Prethodila mu je, kao i sljedećih dana, zajednička molitva *Jutarnje*. Msgr. Radoš je analizirao značenje odore kao znaka identiteta. Odjećom komuniciramo drugima našu unutarnjost. Tu je istaknuo primjer onih vojnika koji, zasigurno u svojim odorama, dolaze Ivanu da ih krsti krštenjem pokore u Jordanu, zatim primjer satnika s kojim se Isus susreće u Kafarnaumu. Naznačio je da se na tim primjerima može pronaći idealna kateheza o vjeri tih vojnika. Ono što u oba ova slučaja vojnici očituju je ponizno traganje za Božjom nazočnošću. „Nisam dostojan“, riječi su koje to ilustriraju. Biskup je sve pozvao na razmatranje i na molitvu kako bi naša vjera bila autentična te da u sebi gajimo želju da se Bog zadivi i nad našom vjerom kako se zadivio nad vjerom ovog satnika. Slijedilo je u 11.30 sati zajedničko euharistijsko slavlje u kapeli Duhovnog centra koje je predvodio msgr. Radoš u zajedništvu s msgr. Bogdanom. U homiliji je msgr. Radoš nastavio svoju katehezu o vojniku pod križem koji je, vidjevši kako Isus umire, vjernički priznao: „Zaista, ovaj čovjek bijaše Sin Božji“.

Popodnevno razmatranje otpočelo je zajedničkom molitvom *Večernje*. Ovo razmatranje bilo je posvećeno Kristovom križu kao najboljoj katedri. Msgr. Radoš je naveo primjer dvojice razbojnika, onoga s lijeve strane križa i onoga s desne, koji su bili raspeti skupa s Isusom. Lijevi razbojnik bio je usmjeren samo na silazak s križa u svijet iz kojega je došao; desni je pak razbojnik s pogledom usmjerenim na Isusa sav težio k uzdignuću izvan

svoga stanja. Tu je, istaknuo je msgr. Radoš, bitna razlika između ove dvojice razbojnika. Desni vidi sebe u svjetlu Onoga koji je raspet. Za njega je Raspeti mogućnost spasenja, Onaj koji za njega ima kartu spasenja. To je za sve nas poučno: da u raspetom Kristu uvijek iznova vidimo mogućnost našega uzdignuća u nebo, izlazak iz svoga često jadnog stanja, mogućnost lijeka i spasenja. Nakon ovoga razmatranja uslijedila je zajednička molitva svete Krunice, obogaćena razmatranjima tematski odabranih otajstava.

U četvrtak 16. veljače, biskup Radoš je u prijednevnom razmatranju govorio o Nikodemu. Taj skriveni Kristov učenik nosi poruku da je Božje spasenje dar koji je Bog pripremio za svakoga čovjeka bez obzira na stalež, na dob i na vrijeme. Nikodem najprije razgovara s Isusom, zatim ga Evanđelist Ivan predstavlja u raspravi sa židovskim svećeničkim pravcima u kojoj brani Isusa od njihove nakane da ga uhite te, konačno, u situaciji kad je Isus zatvorio svoje oči. Kroz te tri epizode može se pratiti Nikodemovo sazrijevanje u vjeri. Gospodin ga postupno oslobađa od njegova „diplomatskog“ govora i „diplomatskog“ postupanja. Uvodi ga u zajedništvo dijaloga Ja – Ti, umjesto Mi – Ti. Tako Isus ulazi u njegovu nutrinu u kojoj sazrijeva Nikodemova vjera u tolikoj mjeri da je on onaj koji, dok su se svi učenici razbježali, uzima Isusa u naručje i polaže ga u grob. Kalvarija je tako mjesto rođenja njegove sada javne, svjedočke vjere.

Msgr. Radoš je pozvao sve sudionike duhovnih vježbi na molitvu da i njihova vjera uvijek bude svjedočka, napose u tamnim časovima života. Uslijedila je zatim zajednička sveta misa. Popodnevno razmatranje ovoga dana bilo je posvećeno ženama u Evanđelju: ženi koja je nesebično darovala sav miomiris pomazujući Kristove noge, razbivši pri tomu posudu – znak darivanja do kraja, zatim Pilatovoj ženi koja je bila zapravo njegova savjest, ženama koje plaču na putu Isusove gorke muke te konačno ženama pod križem i na grobu čije su suze znak suosjećanja odnosno prvi pupoljci uskrsnuća.

Voditelj je pozvao sve nazočne da nesebično prate Gospodina na njegovu putu u potpunom darivanju svega sebe poput ovih žena, kako bi mu tim posvjedočili svoju ljubav i svoju vjernost. Konac ovoga dana obilježilo je euharistijsko klanjanje s razmatranjima o ljubavi Božanskog Srca Isusova prema nama i molitvom Posvete Božanskom Srcu Isusovu.

Posljednje razmatranje, u petak 17. veljače, bilo je posvećeno razmatranju prispodobe o milosrdnom Samarijancu. To je slika Krista – lijeka i liječnika. Voditelj je naglasio važnost našeg suobličenja Kristu koji jedini ozdravlja čovjeka u njegovoj ranjenosti. Krist je onaj, istaknuto je, koji čovjeka vraća u život i kad drugi misle da je s njime „gotovo“, da od njega „neće biti ništa“. Valja dakle dopustiti Gospodinu da on uspostavi dijagnozu, da se učini našim bližnjim kako bismo mi mogli biti drugima bližnji. Za svećenike to napose vrijedi u Sakramentu pomirenja, gdje se čovjek potpuno predaje ispovjedniku sa svim svojim ogoljenostima i ranjenostima. Msgr. Radoš ukazao je na veliki dar dan svećeni-

cima u Sakramentu pomirenja, a to je da po Kristovu milosnom zahvatu, i sami od njega ozdravljeni svećenici mogu u Sakramentu ispovijedi pružati drugima da ozdravljaju od svojih grijeha i od svojih bijeda.

Uslijedila je zatim zajednička zahvalna sveta misa. Vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan, u svoje ime i ime svih nazočnih vojnih i policijskih svećenika zahvalio je voditelju duhovnih vježbi msgr. Boži Radošu na lijepim i nadahnutim razmatranjima.

Msgr. Bogdan istaknuo je kako se msgr. Radoš unatoč svojim brojnim obvezama spremno odazvao da bude voditelj ovogodišnjih duhovnih vježbi za svećenike koji diljem Hrvatske služe u svojoj specifičnoj i zahtjevnoj službi vojnih i policijskih kapelana. Biskup Bogdan je svima zaželio da sve što su čuli i o čemu su razmatrali pretvore u plodove svećeničkog služenja, da obnovljenih snaga i u trajnoj otvorenosti nadahnućima Duha Svetoga nastave svoje pastoralno služenje u vojnim i policijskim kapelanijama.

DAN VOJNE KAPELANIJE “SV. VALENTIN” I 29. OBLJETNICA POČASNO-ZAŠTITNE BOJNE

U petak 24. veljače 2023., Počasno zaštitna bojna obilježila je 29. obljetnicu postojanja te je proslavljen Dan vojne kapelanije „Sveti Valentin“ u vojarni „1. Hrvatski gardijski zbor“ na zagrebačkom Tuškancu.

Tom prigodom, vojni biskup msgr. Jure Bogdan predslavio je euharistijsko slavlje uz koncelebraciju biskupskog vikara za pastoral u MORH-u i OS RH don Slavka Rajića i vojnog kapelana domaćina o. Zdravka Barića SMM. Na svetoj misi sudjelovao je zamjenik zapovjednika Počasno zaštitne bojne pukov-

nik Marko Čičak, zajedno s ostalim pripadnicima bojne. Liturgijsko pjevanje predvodile su sestre Kćeri Božje ljubavi.

Biskup Bogdan je u propovijedi govorio o liturgijskom vremenu korizme. U ranome kršćanstvu korizma je imala trostruko značenje. Ona je bila: vrijeme neposredne priprave pokornika na pomirenje na Veliki četvrtak, vrijeme neposredne priprave katekumena za sakramente inicijacije u Vazmenom bdjenju te vrijeme priprave ostalih vjernika za slavlje Uskrsa i vazmenih blagdana. Naime, u ta

Sveta misa u dvorani vojarne „1. Hrvatski gardijski zbor“ na zagrebačkom Tuškancu, 24. veljače 2023.

FOTO: Ured predsjednika RH/ T. Bušljeta

je prva vremena Crkve sakrament ispovijedi bio stroži nego danas, odnosno onaj tko se htio ispovjediti za svoje teške grijeha (otpad od vjere, ubojstvo, preljub) učinio je to javno pred biskupom, a za svoje je grijeha dobio višegodišnju pokoru. Odrješenje od grijeha dobivao bi tek nakon što je tu pokoru i izvršio. Posebno intenzivno vršio je pokoru pred obred javnog pomirenja koji se slavio na Veliki četvrtak. Kao i nekada Crkva svaku godinu u korizmi poziva svoje vjernike da se u vremenu od četrdeset dana molitvom, postom, pokorom i djelima ljubavi čiste od grijeha, da se duhovno pripravlja za slavlje Uskrsa. Svaki pojedinac to čini u svom vlastitom kontekstu. Možemo se pitati kako kršćani u Ukrajini vrše pokoru i pripravlja se za Uskrs, kako se u Hrvatskoj jedan vojnik duhovno pripravlja tijekom korizme? Svaki pojedinac može se upitati kako može u kontekstu svoje obitelji ili svoje zajednice više vršiti pokoru, više moliti i vršiti djela ljubavi.

U Svetome se pismu na više mjesta pojavljuje taj broj četrdeset. Četrdeset dana i noći je Noa proveo u korablji, četrdeset je dana Mojsije proveo na brdu Sinaj, četrdeset godina je izraelski narod lutao pustinjom, prorok Ilija morao je hodati četrdeset dana do brda Horeb... Isus je, nakon svoga krštenja, proveo četrdeset dana posteći i moleći u pustinji. Četrdeset se dana ukazivao učenicima poslije uskrsnuća. Na temelju Isusovih riječi (Mt 6,1-6.16-18) Crkva u vrijeme korizme pred nas stavlja molitvu, post i milostinju kao tri sredstva nutarnjeg obraćenja, čišćenja i duhovne priprave. Biskup Bogdan istaknuo je kako ne smije biti naglasak na izvršavanju samo vanjske forme (osobito kada je u pitanju post) već uistinu na nutarnjem obraćenju. U tom smislu spomenuo je i današnje čitanje iz proroka Izaije: „Ovo je post koji mi je po volji, riječ je Gospodina Boga: Kidati okove nepravde, razvezivati spona jarmene, puštati na slobodu potlačene, slomiti sve jarmove; podijeliti kruh svoj s gladnima, uvesti pod krov svoj

beskućnike, odjenuti onog koga vidiš gola, i ne kriti se od onog tko je tvoje krvi. Tad će sinut poput zore tvoja svjetlost, i zdravlje će tvoje brzo procvati.” (Iz 58,6-8)

Nakon svete mise uslijedila je svečanost. U programu obilježavanja izvedena je inačica vojno akrobatske vježbe počasne satnije.

Predsjednik RH Zoran Milanović uputio je potom okupljenima prigodnu riječ i čestitao pripadnicima Počasno-zaštitne bojne njihov Dan i Dan vojne kapelanije „Sveti Valentin”. Novim pripadnicima bojne uručene su beretke, a zaslužnima dodijeljena odlikovanja, pohvale Predsjednika RH i načelnika Glavnog stožera OS RH.

VOJNI ORDINARIJ PREDSLAVIO SVETU MISU POVODOM DANA CIVILNE ZAŠTITE

*Sveta misa u vojnoj kapelici sv. Fabijana i Sebastijana,
Logistički centar Jastrebarsko*

FOTO: PRESS RCZ

U Logističkom centru u Jastrebarskom, 1. ožujka 2023. obilježen je Međunarodni dan civilne zaštite i Dan civilne zaštite Republike Hrvatske. Tom prigodom, vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan predvodio je svetu misu za sve poginule i preminule pripadnike Ci-

vilne zaštite u vojnoj kapelici sv. Fabijana i Sebastijana. U koncelebraciji s biskupom bio je policijski kapelan PU zagrebačke Marin Drago Kozić i župnik Župe sv. Nikole biskupa u Jastrebarskom Filip Marić.

Na svetoj misi sudjelovao je ravnatelj civilne zaštite Damir Trut sa suradnicima i pripadnicima civilne zaštite. Liturgijsko pjevanje predvodila je klapa Leggero.

Poslije svete mise, biskup je imao molitvu i blagoslov spomen-ploče za sve poginule i preminule pripadnike civilne zaštite.

U nastavku programa obilježavanja potpredsjednik Vlade RH i ministar unutarnjih poslova Davor Božinović i ravnatelj civilne zaštite Damir Trut održali su prigodne govore čestitavši svim okupljenim djelatnicima civilne zaštite njihov Dan. U sklopu svečanosti pojedinim djelatnicima uručene su godišnje nagrade, priznanja i zahvalnice za izniman doprinos u pružanju pomoći. Pohvalnice su uručene i 41 pripad-

niku modula za urbano traganje i spašavanje Državne intervencijske postrojbe civilne zaštite koji su bili u Turskoj nakon razornih potresa.

Na završetku obilježavanja upriličena je pokazna vježba operativnih snaga civilne zaštite.

Dana 1. ožujka 1990. godine Generalna skupština Ujedinjenih naroda proglasila je Međunarodnim danom civilne zaštite, kao sjećanje na dan kada je 1972. godine počela s radom Međunarodna organizacija za civilnu zaštitu sa sjedištem u Ženevi. Ujedno je to datum obilježavanja i Dana civilne zaštite u Republici Hrvatskoj, koji se u RH obilježava od 1992. Odlukom Vlade RH o proglašenju Dana civilne zaštite RH te je isti definiran Zakonom o sustavu civilne zaštite.

Sveta misa u vojnoj kapelici sv. Fabijana i Sebastijana, Logistički centar Jastrebarsko

FOTO: PRESS RCZ

KRIŽNI PUT HRVATSKE VOJSKE, POLICIJE I BRANITELJA NA ZAGREBAČKOME KSAVERU

Križni put Hrvatske vojske, policije i branitelja na Ksaverskoj kalvariji u Zagrebu

FOTO: MORH/T. Brandt

Tradicionalno, na Četvrtu korizmenu nedjelju, 19. ožujka 2023. godine, kod franjevac trećoredaca na Ksaverskoj kalvariji u Zagrebu održan je križni put Hrvatske vojske, policije i branitelja. Križni put predvodio je vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan, uz sudjelovanje generalnog vikara don Marka Mede, biskupskih vikara za pastoral don Slavka Rajića i vlč. Frane Musića, župnika Župe sv. Franje Ksaverskog fra Ive Paponje TOR i gvardijana samostana sv. Franje Ksaverskog i tajnika Provincije fra Zvonimira Brusača TOR, vojnih i policijskih kapelana iz Zagreba.

Ove godine na križnome putu sudjelovali su pripadnici Počasno zaštitne bojne, kadeti Hrvatskog vojnog učilišta, polaznici Policijske akademije, hrvatski branitelji, vatrogasci,

djelatnici Hrvatskog Crvenog križa i Civilne zaštite, pripadnici povjesnih postrojbi: Samoborska narodna garda, Požeška gradska straža, Turopoljski banderij, Povijesna postrojba ban Gašpar Alapić, Povijesna postrojba Ivanić-Grad-10. satnija Ivanić, Žumberački uskoci, Krapinski ilirci, Keglevićeva straža – Kostel, Bjelovarski graničari husari 1756. Nakon okupljanja ispred zgrade Vojnog ordinarijata, svi su se u procesiji za križem uputili prema Ksaverskoj kalvariji ispred župne crkve Sv. Franje Ksaverskog gdje se s početkom u 16.00 sati molila pobožnost križnog puta. U pobožnosti su sudjelovali i brojni drugi vjernici, među kojima i državni tajnik Ministarstva hrvatskih branitelja Špiro Janović.

Na postajama križnoga puta prigodne tekstove čitali su polaznici Policijske akademije, kadeti Hrvatskog vojnog učilišta, hrvatski vatrogasci i djelatnici Crvenog križa, dok su molitve izgovarali vojni ordinarij te vojni i policijski kapelani. Za molitvu je ove godine izabran "Križni put oca i majke", kojeg je priredila Splitsko-makarska nadbiskupija. Nakon četrnaeste postaje križnog puta, prigodnu propovijed izgovorio je biskup msgr. Jure Bogdan.

„Svaki put iznova, potresno je slušati izvještaj o Kristovoj mucu. Gotovo pa savršen scenarij okrutnosti: zatajenje i izdaja od najbližih, najvjernijih, pažljivo odabranih, nepravedna osuda, udarci, pljuvanje i pogrde, bičevanje i trnova kruna, oštri čavli i udarci čekića, koplje koje zaustavlja posljednji dah i izazivlje krikove koji paraju nebesa.“

„Ali Isusov križni put“, istaknuo je biskup Bogdan, „nije rekvijem, nego je veličanstve-

na simfonija, suzvučje svemoćne Božje ljubavi, hvalospjev životu koji se ostvaruju po uskrsnuću. Otisak popljuvanoga i krvavoga lica na Veronikinu rupcu ostaje najljepši portret, sveta slika kao залог čovječanstvu do kraja vjekova. Jer se *Njegovom modricom izliječismo* (Usp. 1 Pt 2, 24) od svoga bezakonja. Iz probodena boka onoga koji 'prezren bješe, odbačen od ljudi, čovjek boli vičan patnjama, od koga svatko lice otklanja' (Iz 53, 3), navire rijeka milosti koja struji u život vječni. Riječi oproštenja i molitva Ocu za oprost krivcima za osudu kojom je 'među zlikovce ubrojen', i sramotnu smrt između dvojice razbojnika, vrhunac su ljubavi.“

Biskup je u propovijedi istaknuo kako smisao Isusova križa nije u prvome redu bol i trpljenje nego očitovanje Božje sebedarne ljubavi koja se daje do kraja: „U otajstvu Kristova križa otkriva se i proslavljuje Trojstvena ljubav. Po nesebičnome darivanju božanske ljubavi i po našoj zahvalnosti u vjeri i 'nama

Križni put Hrvatske vojske, policije i branitelja na Ksaverskoj kalvariji u Zagrebu

FOTO: MORH/T. Brandt

Križni put Hrvatske vojske, policije i branitelja na Ksaverskoj kalvariji u Zagrebu

Križni put Hrvatske vojske, policije i branitelja na Ksaverskoj kalvariji u Zagrebu

Križni put Hrvatske vojske, policije i branitelja na Ksaverskoj kalvariji u Zagrebu

Križni put Hrvatske vojske, policije i branitelja na Ksaverskoj kalvariji u Zagrebu

pade udio' zajedništva s Onim 'koji je naše bolesti ponio, naše boli uzeo na se.' (usp. Iz 53, 4) (...) Svaka od četrnaest postaja Križnoga puta, iako u različitim etapama hoda prema cilju, obilježena je istim smislom. U svakoj se kao moto razaznaje hvalospjev ljubavi, Božjoj ljubavi prema čovjeku, koja ne poznaje granice i nezaustavljivo nadilazi sve prepreke i zamke koje čovjek može postaviti. Neke od postaja svjedoče i o ljudskoj ljubavi i sućuti: Marijina majčinska ljubav... Veronikina ganutljiva gesta brisanja krvavoga lica, Šimunovo prisilno pomaganje Isusu da nosi križ... Ljubljeni učenik i žene koje su pratile Isusa i stajale podno Njegova križa, skidanje s križa i iskazivanje posljednje počasti svetomu Njegovu tijelu i ukop.“

„Križni put je mjesto susreta Boga i čovjeka, božanske svemoćne ljubavi i čovjekova odgovora u vjeri ljubavlju natopljenoj. Nikakvo beznađe ni neutješna žalost nemaju dionštva u Kristovoj muci. Potrebno je razumjeti otajstvo križa, ali ne snagom razuma ni preuzetna umovanja, nego srcem i ljubavlju. Bez razumijevanja križa teško ćemo razumjeti, a još teže prihvatiti svoje križeve. (...) Naši križevi nikada ne bi smjeli biti križevi koji

se nose mimo Isusova križa. U suprotnome, križevi mimo Isusova križa pretvaraju se u nepodnošljivo mučenje i očaj bez utjehe.“

Biskup Bogdan podsjetio je na riječi pape Franje: „Uskrsnuće se ne može shvatiti bez križa. Na križu se nalazi povijest svijeta: milost i grijeh, milosrđe i pokajanje, dobro i zlo, vrijeme i vječnost. Međutim, logika križa nije u prvome redu logika boli i smrti, nego ljubavi i sebedarja koje donosi život... Toliko muškaraca i žena, toliko nas po svojim patnjama, napuštenosti i teškim problemima dijeli ovaj put. On nas je pretekao. Jer On je prošao put križa, jer On je umro – i svatko od nas može reći 'za mene je umro' – a upravo zato što je uskrsnuo i pobijedio smrt, i imamo nadu.“

Na kraju propovijedi biskup je istaknuo kako je „pobožnost Križnoga puta milosni dar kojim osnažujemo i učvršćujemo vjeru... Dopuslimo da nas ovih svetih i milosnih dana, u svim našim djelovanjima, traženjima i zauzimanju za dobro, prosvjetljuje svjetlo Božje ljubavi i božanskoga milosrđa, da možemo radosni proslaviti svetkovinu Isusova uskrsnuća, komu s Ocem i Duhom Svetim slava u vijeke vjekova! Amen!“

SVETKOVINA SV. JOSIPA, ZAŠTITNIKA RATNE ŠKOLE „BAN JOSIP JELAČIĆ“

Ispred grobnice obitelji Jelačić u Zaprešiću

FOTO: MORH/T. Brandt

Povodom svetkovine sv. Josipa, Hrvatsko vojno učilište „Dr. Franjo Tuđman“ i Grad Zaprešić organizirali su 20. ožujka 2023., u Zaprešiću, svečanu proslavu obilježavanja svetkovine sv. Josipa, nebeskog zaštitnika Ratne škole „Ban Josip Jelačić“.

Sv. misu u 10.30 sati, u crkvi svetog Ivana Krstitelja, predvodio je vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan uz koncelebraciju župnika Zaprešića vlč. Ivana Frkonje. Svetoj misi nazočili su zamjenik zapovjednika Hrvatskog vojnog učilišta brigadni general Blaž Beretin, načelnik Centra vojnih škola „Petar Zrinski“ brigadir Damir Stručić, načelnik Ratne škole „Ban Josip Jelačić“ brigadir Mijo Kožić, gradonačelnik Grada Zaprešića Željko Turk, polaznici XXV. naraštaja Ratne ško-

le, bivši polaznici, branitelji i drugi vjernici. Misno slavlje uzveličala je klapa Hrvatske ratne mornarice „Sveti Juraj“.

Msgr. Jure Bogdan pozdravio je sve prisutne čestitavši imendan svima koji ga danas slave. U prigodnoj propovijedi biskup je istaknuo kako su nam sveci uzor na našem putu vjere. Oni nas svojim primjerom privlače da živimo boljim i svetijim životom. Njihov život na određeni način predstavlja u život pretočenu – oživotvorenu Božju riječ, te se s pravom njihov život naziva Petim evanđeljem.

Sveci su osobe koje žive u, i iz Božje prisutnosti, sveci svoju snagu za svakodnevni život crpe iz povezanosti s Bogom i Njegovom Riječi. Božja riječ je putokaz njihova života.

To vrijedi i za sv. Josipa za kojega znamo da je živio u privilegiranoj blizini Gospodinu jer je bio zaštitnik Svete Obitelji.

Sveto pismo za Josipa kaže da je bio pravedan, ali to nije bila samo izvanjska pravednost koja bi se temeljila na vršenju Mojsijeva zakona. Biskup Bogdan naglasio je kako sv. Josip traži ispoštovati Mojsijev zakon ali istovremeno želi sačuvati poštovanje prema drugome, u ovom slučaju prema Mariji. Josip je ispravan, razborit, pouzdan, u potpunosti čovječan. Sv. Josip je bio pravedan na dublji način, u dubini svoje savjesti, srca i duše. Bio je osjetljiv na Božju riječ. Imao je, takoreći,

„otvorene uši svojega srca.“ Zato je i mogao vršiti ono što Bog od njega traži te tako uistinu biti pravedan. Biti pravedan u Bibliji ne znači ništa drugo doli biti vjeran Bogu.

Istaknuvši kako će istinski vjernik uvijek poput sv. Josipa biti pažljiv i pozoran na Božji glas u svome životu, biskup je rekao da će jedino tako moći spoznati Božju volju i moći ju vršiti.

Nakon sv. mise, izaslanstva su položila vijence i zapalila svijeće kod spomen-obilježja hrvatskim braniteljima u Zaprešiću, a zatim kod grobnice obitelji Jelačić u Novim dvorima zaprešićkim.

OBILJEŽAVANJE DANA 93. KRILA HRVATSKOG RATNOG ZRAKOPLOVSTVA

Povodom obilježavanja Dana 93. krila Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i 30. obljetnice pogibije deset pripadnika 93. krila Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i 7. domobranske pukovnije, vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan predvodio je u utorak, 21. ožujka 2023., svetu misu zadušnicu za poginule i umrle branitelje u crkvi Svih svetih na groblju Sukošan-Debeljak u Sukošanu, u Zadarskoj nadbiskupiji. Desetorica poginulih branitelja stradalo je u Škabrnji od 18. do 21. ožujka 1993. godine u obrani dostignutih crta obrane u vojno-redarstvenoj operaciji „Maslenica“.

U koncelebraciji s vojnim biskupom bio je zadarski nadbiskup msgr. Milan Zgrablić, mjesni župnik don Marinko Duvnjak i vojni kapelan o. Ivo Topalović SVD. Uz obitelji poginulih i umrlih branitelja na svetoj misi

sudjelovali su zapovjednik 93. krila HRZ brigadir Krešimir Ražov sa suradnicima, pripadnicima vojske i djelatnicima koji djeluju unutar vojarne Zemunik, zadarski župan Božidar Longin, načelnik općine Sukošan Ante Martinac, predstavnici Grada Zadra, predstavnici policije, članovi više braniteljskih udruga, i drugi vjernici. Liturgijsko pjevanje predvodila je klapa Hrvatske ratne mornarice „Sveti Jura“ i mješoviti župni zbor iz Sukošana. Biskup Bogdan održao je prigodnu propovijed.

Poslije svete mise, odana je počast svim poginulim i umrlim braniteljima kod Spomen križa na groblju. Izaslanstva Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, županije, grada, općine, raznih udruga i mjesne škole položila su vijence i zapalila svijeće. Vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan predvodio je molitvu odrješenja.

*Misa zadušnica za poginule i umrle branitelje u crkvi Svih svetih na groblju Sukošan-Debeljak u Sukošanu
S lijeva: I. Topalović, M. Zgrablić, J. Bogdan, M. Duvnjak.*

Odavanje počasti svim poginulim i umrlim braniteljima kod Spomen križa na groblju Sukošan-Debeljak u Sukošanu

KORIZMENA DUHOVNA OBNOVA ZA DJELATNIKE ZAPOVJEDNIŠTVA ZA OBUKU I DOKTRINU

U Domu Hrvatske vojske "Brigadir Ivan Rebrina" u Osijeku, u petak 24. ožujka 2023. , vlč. Pavao Mikulčić, voditelj Središnjeg ureda Nadbiskupijskog pastoralnog centra i povjerenik za gradnju katoličkih škola na području Đakovačko-osječke nadbiskupije, održao je korizmenu duhovnu obnovu za vjernike katolike pripadnike Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan" Osijek.

Duhovna obnova započela je pobožnošću križnog puta i svetom misom koju je predvodio vlč. Pavao Mikulčić. Vlč. Mikulčić u propovijedi je istaknuo kako je duhovna obnova prilika da se obnovi nešto što se izgubilo u svakodnevnici, prilika je to za ponovni susret s Kristom. Propovjednik je citirao autora koji je ovako zapisao: „Današnji svijet je vrijeme kada smo naučili kako preživljavati, a ne kako živjeti, kada trošimo više, a imamo manje, vrijeme velikih kuća, a malih obitelji, vrijeme kada se putuje na mjesec, a ne možemo otići do prvoga susjeda, sve je manje financijskih problema u braku, a sve više razvoda, sve je više uređenih kuća, a razorenih obitelji. Ovo je vrijeme kada je sve u izlogu, a ništa u skladištu, vrijeme kada se govori o svjetskom miru, ali se u kućama vode ratovi.“

Možda smo mi svojim nedosljednim vjerničkim životom djelomični krivci za situaciju koja nas okružuje, Uzrok takvim problemima zasigurno je grijeh koji se uvlači u sve pore našeg društva. Jedan od grijeha koji se često pojavljuje u našim obiteljima je problem loše i nedosljedne komunikacije. Zato je duhovna obnova prilika da malo zastane-

mo na tom vidu našeg života i promislimo o svojoj komunikaciji s Bogom i bližnjima.

Poslije svete mise vlč. Mikulčić održao je predavanje na temu grijeha, njegova nastanka i djelovanja. Prije nego što počinimo grijeh, istaknuo je vlč. Mikulčić, grijeh se rađa u našem srcu i u našoj duši. Mišlju čovjek počinje griješiti. Tada se grijeh širi, on nas zahvaća i obuzima, veže drugi i treći grijeh, a mi mu se sve teže opiremo i zapadamo u jednu mrežu grijeha. Prva reakcija koju imamo na grijeh je da ga sakrijemo, a ne da ga ispovijedimo i ispravimo njegove posljedice. Stoga je potrebno na osobit način biti oprezan na grijeh, i svjestan grijeha – kako ga ne bismo počinili i uvrijedili naše bližnje i Boga. Mjerilo za grijeh je ispravno formirana i odgojena savjest. Ona se uvijek propituje, a živu savjest ima onaj koji je bliže Bogu, koji blaguje Kristovo Tijelo i pije njegovu Krv, koji upija Božju Riječ koja se iz nedjelje u nedjelju navješćuju, onaj koji se često ispovijeda.

Vlč. Mikulčić zatim je progovorio o sakramentu ispovijedi. On je lijek za grijeh, po njemu ljudi mogu postignuti mir, nadu i optimizam. Taj veliki dar koji nam je Isus ostavio je dar oprostjenja naših grijeha, ali i dar milosti kako bi se borili protiv grijeha, kako bi što manje griješili. Svi nazočni su vrlo aktivno sudjelovali u cijelom programu. Vojni kapelan vlč. Josip Kešinović uputio je riječi zahvale zapovjedniku brigadnom generalu Željku Ljubasu i djelatnicima na potpori, te vlč. Pavlu Mikulčiću na održanoj duhovnoj obnovi koja je bila izvrsna priprava za nadolazeću svetkovinu Uskrsa.

32. OBLJETNICA AKCIJE "PLITVICE" I POGIBIJE JOSIPA JOVIĆA

Na Plitvičkim jezerima, u petak 31. ožujka 2023. obilježena je 32. obljetnica akcije „Plitvice“ i pogibije hrvatskog redarstvenika Josipa Jovića, prve žrtve Domovinskog rata. Vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan predvodio je molitvu za pokojnog Josipa Jovića, sve poginule, nestale i preminule hrvatske branitelje i za sve stradalnike rata. Na komemoraciji je uz biskupa bio biskupski vikar za pastoral MUP-a i Redarstvenih službi vlč. Frano Musić.

Uz Jovićeve obitelj i rodbinu iz njegova rodnog mjesta Aržano kraj Imotskog, prijatelje i suborce, skupu su prisustvovali predsjednik RH Zoran Milanović, potpredsjednik Vlade i ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, izaslanik predsjednika Hrvatskoga sabora Ernest Petry, glavni ravnatelj policije Nikola Milina, zamjenik načelnika GS OS RH general pukovnik Siniša Jurković, izaslanik potpredsjednika Vlade i ministra hrvatskih branitelja i državni tajnik Darko Nekić, izaslanik ministra obrane i savjetnik ministra za vojna pitanja brigadni general Perica Turalija, zapovjednik akcije „Plitvice“ Marko Lukić, načelnici policijskih uprava, predstavnici Ličko-senjske županije, Splitsko-dalmatinske županije, Općine Plitvička jezera i Općine Cista Provo, predstavnici Hrvatskog generalskog zbora, članovi braniteljskih udruga i drugi. Komemorativni skup pjevanjem je uveličala klapa MUP-a „Sv. Mihovil“ i zbor Policijske akademije. Obitelj poginulog Josipa Jovića, udruge sudionika akcije „Plitvice“ i izaslanstva državnog vrha, lokalne samouprave, Hrvatskog generalskog zbora, izaslanstva drugih braniteljskih udruga i drugih nazočnih položili su vijence i upalili svijeće kod spomen obilježja. Nakon otpjevanje himne i minute šutnje za poginulog hrvatskog redarstvenika i sve branitelje pale u Domovinskom ratu, vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan predvodio je molitvu za hrvatsku domovinu, za pokojnog Josipa Jovića, za

sve poginule, nestale i preminule hrvatske branitelje i za sve koji su stradali u ratu.

„Braćo i sestre, dok polažemo vijenac, cvijeće, palimo svijeće za poginulog Josipa Jovića, hrvatskog branitelja, spominjemo se nasilne smrti brojnih hrvatskih branitelja diljem domovine. U našim srcima i mislima bude se osjećaji poštovanja i divljenja prema njima. Sa zahvalnošću se sjećamo njih i svih poginulih, preminulih i nestalih hrvatskih branitelja. Kao slobodni građani Republike Hrvatske koji vole i poštuju svoj dom i domovinu spominjemo se svih koji su ugradili svoje živote u temelje naše samostalnosti, neovisnosti i slobode. Što bi danas od nas bilo i gdje bismo završili da nije bilo branitelja i velikog mnoštva njima sličnih. Kao kršćanski vjernici prosvjetljeni vjerom svjesni smo da svaka žrtva u dimenziji Isusova križa i njegova uskrsnuća ima svoj smisao i da se ništa od toga ne može i neće izgubiti. Čovjek može zaboraviti, može krivo vrednovati tuđu žrtvu, može o njoj krivo govoriti, ali Bog ne zaboravlja. Božjem srcu, Bogu ljubavi koji je sama dobrota ne promiče ni najmanja žrtva u ovome životu a kamoli žrtva vlastitoga života. Bog sve vidi, Bog sve vrednuje i Bog sve obilno nagrađuje. U tome svjetlu molimo za dušu pokojnog Josipa Jovića, za duše poginulih hrvatskih branitelja i za sve naše poginule, preminule i nestale vojnike, policajce, branitelje, sve stradalnike Domovinskog rata, sve koji su izgubili živout u Domovinskom ratu ili su poslije rata preminuli od posljedica rata. Neka im Bog ljubavi u vječnoj domovini, kamo smo svi usmjereni, mi hodoačasnici na ovoj zemlji, bude nagrada u zajedništvu sa svima svetima.“, naglasio je biskup u molitvi.

Komemoracija je završila uručenjem amblema specijalne policije dvadeset trojici novih pripadnika ATJ Lučko. Ambleme je uručio zapovjednik ATJ Lučko Mate Bilobrk.

CVJETNICA U VOJNOM ORDINARIJATU

U nedjelju 2. travnja 2023. u Vojnom ordinarijatu u Zagrebu proslavljena je Cvjetnica – Nedjelja muke Gospodnje, dan kada se Crkva spominje svečanog ulaska Isusa Krista u Jeruzalem kako bi dovršio svoje vazmeno otajstvo.

Na početku obreda vjernici su se okupili ispred zgrade Vojnog ordinarijata. Vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan predvodio je obrede i misno slavlje. U zajedništvu s njime bili su vojni biskup u miru msgr. Juraj Jezerinac, generalni vikar don Marko Medo i biskupski vikar za pastoral MORH-a i OS RH don Slavko Rajič.

“Danas se skupljamo da s čitavom Crkvom započnemo slavlje vazmenog otajstva, to jest muke i uskrsnuća Kristova. On je zato i unišao u svoj grad Jeruzalem. Ondje je htio trpjeti i umrijeti, ondje je imao od mrtvih usta-

ti. Izvršimo, dakle, spomen tog ulaska živom vjerom i pobožnošću. Slijedimo Gospodina na križnom putu, da imamo dijela u njegovu uskrsnuću”, ovim riječima iz obrednika vojni ordinarij je započeo obred blagoslova maslinovih grančica. Nakon blagoslova grančica vjernici su se uputili prema kapelici Vojnog ordinarijata gdje je slavljena sveta misa s čitanjem Muke Gospodnje po Mateju.

Msgr. Bogdan je u kratkoj propovijedi istaknuo da smo u Velikom tjednu na osobit način pozvani razmišljati o Božjoj ljubavi koja se očitovala u utjelovljenju Isusa Krista te u Njegovoj muci, smrti i uskrsnuću za spas svih ljudi. Biskup je potaknuo sve okupljene da Veliki tjedan prožive u duhu vjere, da pobožno s cijelom Crkvom sudjeluju u obredima Vazmenog trodnevlja spominjući se Kristova vazmenog otajstva i rasteći u zajedništvu s Njime.

MISA POSVETE ULJA U VOJNOM ORDINARIJATU

Na Veliki četvrtak, 6. travnja 2023. u 11.00 sati u kapeli Vojnog ordinarijata, vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan predslavio je misu posvete ulja. Ova misa, u kojoj se blagoslivlja bolesničko ulje i posvećuje krizma, na osobit način očituje zajedništvo prezbitera s njihovim biskupom. Biskup je predvodio euharistijsko slavlje uz koncelebraciju vojnog biskupa u miru msgr. Jurja Jezerinca, generalnog vikara don Marka Mede, biskupskog vikara za pastoral u MUP-u vlč. Frane Musića, biskupskog vikara za pastoral MORH-a i OS RH don Slavka Rajiča te drugih vojnih i policijskih kapelana. Na misi su sudjelovali i djelatnici Vojnog ordinarijata, pomoćnici kapelana, djelatnici MUP-ove Samostalne

službe za suradnju s Vojnim ordinarijatom i MORH-ova Samostalnog odjela za potporu Vojnome ordinarijatu.

Biskup je započeo homiliju osvrnuvši se na redak iz proroka Izaije: „Duh Gospodnji na meni je jer me Gospodin pomaza.” (Iz 61,1) „Ove riječi proroka Izaije iz prvog čitanja imaju svoje puno ostvarenje – ispunjenje u Isusu. On je jedini svećenik novog i vječnog saveza, jedini Spasitelj i Otkupitelj čovjeka, posrednik između Boga i ljudi. Odredio je da njegovo svećeništvo živi u Crkvi. U prvome redu sav vjernički narod odlikovao je kraljevskim svećeništvom”, istaknuo je biskup. Među vjernicima Bog je izabrao ljude koji polaganjem ruku postaju dionici ministeri-

Svećenici s biskupima u ulaznoj procesiji za misu posvete ulja u Vojnom ordinarijatu, 6. travnja 2023.

jalnog svećeništva. Oni (prezbiteri, svećenici) do konca vremena nastavljaju poslanje što ga je on povjerio apostolima. Sveti Ivan Pavao II. u apostolskoj pobudnici „Pastores dabo vobis“ ovako opisuje svećenički identitet: „Prezbiteri su u Crkvi i za Crkvu kao neko sakramentalno posadašljenje Isusa Krista Glave i Pastira; vjerodostojno propovijedaju njegovu riječ, ponavljaju njegove geste oprostjenja i ponude spasenja, nadasve krštenjem, pomirenjem i Euharistijom; kao i on ispunjeni ljubavlju sve do posvemašnjeg dara samoga sebe skrbe za stado koje ujedinjuju i vode k Ocu po Kristu u Duhu“

Biskup je naglasio kako su hijerarhijsko svećeništvo biskupa i prezbitera i opće svećeništvo vjernika, upućeni jedno na drugo i u međusobnome odnosu. Hijerarhijsko svećeništvo je u službi općeg svećeništva, u službi naroda Božjega. U uskome je međuodnosu i trajnoj povezanosti s razvijanjem krsne mi-

losti vjernika. Ono je jedno od sredstava kojim Krist nastavlja izgrađivati i voditi svoju Crkvu. To je razlog da se ono prenosi posebnim sakramentom - sakramentom sv. Reda. „Kao što su posvuda po svijetu dijecezanski biskupi ujedinjeni u molitvi i Misi posvete ulja sa svojim prezbiterima – svećenicima tako smo i mi svećenici Vojno-redarstvene biskupije, ujedinjeni u molitvi u našoj kapelici matici – središtu naše Vojne biskupije. Ova kapelica – matica se danas, kao stolne crkve po svem svijetu, transformira u Dvoranu posljednje večere - cenakulum, kako bismo mi svećenici sa svojim vjernicima slavili svoj Dies natalis, dan našeg ustanovljenja. Slavlje ‘Mise posvete ulja’ je prvenstveno zahvalnog karaktera za visoko dostojanstvo na koje nas je Gospodin, bez naših zasluga, uzdigao i ‘osposobio za poslužitelje novog saveza.’“ (2 Kor 3,6). Biskup je zaključio homiliju s mišlju da je Duh kojim su svećenici pomazani Duh radosti i Duh jakosti. „Duh radosti nam je

dan da držimo svoj pogled trajno usredotočen na Isusa. Abraham, preobražen od jedne teške kušnje, vidje Isusov dan; on 'ga vidje i obradova se' (Iv 8,56). I mi možemo sudjelovati u Abrahamovoj radosti: vidjeti (gledati) dan Gospodnji; onaj dan u kojem se ispunja Pisma. To je posebice danas i u vazmenome trodnevlju i uopće u pashalnome vremenu, kad unutar naše službe čujemo, kao Ivan Krstitelj, kako odzvanja glas Zaručnika koji pohađa duše: 'Ta se moja radost upravo ispunila'. (Iv. 3, 29). (...) Duh koji nam je dan je duh jakosti. 'To pak blago imamo u glinenim posudama da izvanredna ona snaga bude očito Božja, a ne od nas' (2 Kor. 4,7). Krist je pobijedio svijet i pobjeđuje ga kroz naše svećeničko djelovanje i služenje. U ovome cenakulumu, u našoj kapelici, vi primete snagu

Duha Svetoga koji silazi nad Vas (usp. Dj 1,8) i nastaviti ćete biti jaki i ponizni svjedoci ljubavi Kristove. Radost Gospodnja naša je jakost. Neka bude tako. Amen."

Spominjući se dana kada je Krist podijelio svoje svećeništvo apostolima, biskup je, nakon homilije, pozvao okupljene prezbitere da obnove svoja svećenička obećanja što su ih dali na dan svoga ređenja. Pri završetku euharistijske molitve biskup je blagoslovio bolesničko ulje. Pošto se izmolila popričesna molitva uslijedio je obred posvećenja krizme. Na kraju svete mise, biskup je zahvalio svim svećenicima na njihovoj službi i radu, čestitao im svećenički dan, *dies natalis* njihova svećeništva i svima prisutnima zaželio sretan Uskrs.

SVETA MISA VEČERE GOSPODNJE

Dana 6. travnja 2023., u Vojnom ordinarijatu na zagrebačkom Ksaveru proslavljena je Sveta misa Večere Gospodnje i obredi Velikog četvrtka. Svetu misu predvodio je vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj msgr. Jure Bogdan. Koncelebrirali su biskup u miru msgr. Juraj Jezerinac, generalni vikar Vojnog ordinarijata don Marko Medo, biskupski vikar za pastoral MORH-a don Slavko Rajič, vojni kapelan i dekan Osječkog vojnog dekanata don Vladislav Mandura te generalni tajnik Hrvatske biskupske konferencije vlč. Krunoslav Novak.

Nakon navještaja Evanđelja po Ivanu u kojem se opisuje Isusova Posljednja večera (Iv 13, 1), biskup Bogdan je u propovijedi pojasnio značaj Vazmenog trodnevlja koje započinje Velikim Četvrtkom. „Trodnevlje muke Gospodinove i njegova uskrsnuća vrhunac je liturgijske godine budući da je djelo otkupljenja čovjeka i proslava Boga dovršeno u Kristu. 'Svojom smrću On je uništio našu smrt, i svojim uskrsnućem obnovio naš život'. 'Naša je smrt iskupljena smrću Njegovom, a u Njegovu uskrsnuću i naš je život uskrsnuo.' 'Po-

bjedom nad grijehom On sav svemir diže i obnavlja, a čovjeku vraća puninu života.' Upravo je stoga Vazmeno trodnevlje s nedjeljom uskrsnuća, središnji dio liturgijskog života Crkve, središte Crkvenog kalendara, središte crkvene godine“, rekao je msgr. Bogdan.

Zatim je objasnio što Crkva slavi na Veliki četvrtak, počevši od prijepodnevnice Mise posvete ulja, u kojoj biskupi i svećenici slave svoj *dies natalis*, rođendan njihovog svećeništva, njihovo dioništvo u Isusovome posvećenju : „Veliko je to otajstvo - misterij što ga danas slavimo. (...) Spuštamo se u dubine, do samog korijena, na izvoriste naše svećeničke egzistencije, našeg *dies natalis*, nastanaka - rođenja i oblikovanja našeg svećeničkog identiteta.“ U večernjoj svetoj misi - misi Večere Gospodnje, spominjemo se Isusove Posljednje večere koju On blaguje sa svojim učenicima uoči svoje muke i smrti. To je dirljiva, jedinstvena, oporučna večera, sa snažnom i trajnom porukom, u kojoj se objavljuju velika Božja obećanja. „Do toga je trenutka Savez Boga s njegovim narodom predstavljalo janje

koje je prinošeno na žrtvenome oltaru i posluženo na tradicionalnoj pashalnoj gozbi za cijelu obitelj. Sada je janje prikazano za žrtvu sam Krist. 'Ovo je novi Savez u mojoj krvi'. Tijelo Kristovo nova je gozba koja okuplja svu djecu Božju. U dvorani posljednje večere, Isus unaprijed u sakramentalnom obliku vrši žrtvu koju će sljedećeg dana podnijeti na Kalvariji: prinosi i žrtvuje Ocu samoga sebe, svoje tijelo i svoju krv, kao žrtveno janje koje označava novi i konačni Savez između Boga i ljudi, Savez koji će osloboditi sve od ropstva grijeha i vječne smrti." Uz svećeništvo, Isus je na Veliki Četvrtak ustanovio presvetu euharistiju. „On ostaje s nama u svetoj hostiji,

stvarno i uistinu prisutan, sve do kraja svijeta, do kraja ljudske povijesti. U tim trenucima tako važnima i odlučujućima za njegov život i djelo, za njegove apostole i Crkvu, on upućuje svojim učenicima i ove riječi: 'Po ovom ćete svi znati da ste moji učenici: ako budete ljubili jedni druge'. 'Ovo je moja zapovijed da ljubite jedni druge kao što sam ja Vas ljubio.' Na taj način nam je obznanio da je ljubav put po kojemu slijedimo Krista iz blizine. Put Crkve je Božja ljubav koja se svakodnevno živi. Snaga Crkve je sveta Euharistija – živi Bog koji je pod prilikama kruha i vina u njoj otajstveno prisutan. Naš Bog je Bog ljubavi", zaključio je msgr. Bogdan.

OBREDI VELIKOG PETKA U VOJNOM ORDINARIJATU

Drugog dana Vazmenog trodnevlja kršćani se spominju muke Isusa Krista koji na križu „sam sebe dade za grijeha naše“ (Gal 1,4). Obredi Velikog petka – Muke Gospodnje održani su 7. travnja u kapeli Vojnog ordinarijata s početkom u 19.00 sati. Obrede je predvodio vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan. Uz njega su sudjelovali vojni biskup u miru msgr. Juraj Jezerinac, generalni vikar don Marko Medo, biskupski vikar za pastoral MUP-a i Ravnateljstva policije vlč. Frano Musić, biskupski vikar za pastoral MORH-a i OS RH don Slavko Rajić.

Obredi Velikog petka dijele se na tri dijela: službu riječi, klanjanje svetom Križu i svetu pričest. U prvom dijelu obreda, službi čitanja, navješteno je evanđelje muke Gospodnje po Ivanu nakon kojeg je biskupski vikar vlč. Frano Musić održao prigodnu propovijed. „Čini mi se uputnim započeti jednom izrekom koja zorno svjedoči i koja nam može biti smjernica i putokaz za razumjeti čovjekovu narav a onda razumjeti ono što Bog vidi u čovjeku kada ga je stvorio i otkupio. Stara latinska izreka kaže da je *čovjek čovjeku vuk*. Ova stara izreka izricala je spremnost čovjeka da

nanosi bol drugome čovjeku jer mu je to u njegovoj naravi. Vuk je, znamo svi, krvoločna životinja, trga i razdire, a najopasnija je u čoporu. I čovjek je isto tako krvoločan. Znamo, osvjedočili smo se o to bezbroj puta. On mrzi, pljačka, otima, ubija, razara, sije strah i smrt. Čovjekom također vladaju sirovi i prizemni nagoni: sebičnost, častohleplje, oholost, opakost i zlo. To je sve zapravo govor o čovjeku, antropologija u suženom smislu koja ga promatra kao nekakvo društveno biće u odnosu prema drugomu. Čovjek je isto tako *čovjek čovjeku brat*. Čovjek je slika Božja – stvorenje Božje. U njemu je toliko dostojanstva, on je dijete Božje. Bog ljubi čovjeka i poziva ga na dobro – usmjerava ga prema dobru. Ne dopušta da čovjekom ovlada zlo – otkupljuje ga i spašava po svom Jedinorođencu koji je podnio muku na križu iz velike i bezgranične ljubavi prema grješnicima. Dokida krivice i neprijateljstva, pobjeđuje zlo i tamu grijeha. Ljubav i pravda slave pobjedu. To je teologija – govor o Bogu kojim se odražava govor o čovjeku.“

Vlč. Frano zatim je progovorio o događajima Velikog petka i izvještaju evanđeliste

Ivana o Muci Isusovoj: „Danas zastajemo pred događajem otkupljenja. Cijeli svijet zastaje pred neizmjernom ljubavi Božjom prema svakom čovjeku. U šutnji i sabranosti, u tihim uzdisajima duše pozvani smo na taj spomen. Pratimo Isusa na njegovom putu do križa na Golgoti. Ivanov evanđeoski opis muke vrlo je temeljit i detaljan a glavna mu je karakteristika uzvišenost i smirenost onoga što opisuje. Nema izazivanja patetike ni sažaljenja. Ponajmanje ćemo naći povoda da se grozimo nad nepravdama glavnih likova od Isusove osude do smrti na križu. Nepravednih sudaca, Pilata, okrutnih vojnika ili razularene mase. Nema ni gnjeva ni osvetoljubivosti jer Ivanovim opisom dominira potpuna dostojanstvenost. Muka je to koju Isus zapravo prihvaća iz ljubavi prema Ocu i ljudima. Ona se treba ispuniti za spas čovječanstva, kao otkupnina za grijeh: *On naše boli ponese i njegovom se modricom izlječismo.*

Ivan za razliku od ostalih evanđelista ne opisuje Isusovu smrtnu borbu u Getsemanskom vrtu. Isus zna da je došao njegov čas i spremno dočekiva Judu koji dolazi s vojnicima svećeničkih glavara i farizeja. Pita ih smireno koga traže i spremno odgovara da je upravo onaj kojega traže. Nema u Ivana ni Judina poljupca. Kao da Ivan ne želi pridati ni posebnu važnost činu Judine izdaje. Važnije je Isusovo svjedočanstvo o njemu koje se nastavlja pred Velikim svećenikom i Pilatom. Isus se rodio i došao na svijet da posvjedoči za Istinu. Stoji pred sudištem svijeta u kojemu se bore svjetlo i tama, a upravo je on došao donijeti svjetlost – rasvjetliti tamu i sada je čas da se proslavi Sin čovječji i to slavom koju mu je dao Otac do kraja poslušan njegovoj volji.

Ni Petrovo zatajenje nije posebno naglašeno. Ono je samo u slijedu opisanih događaja. Sve teče i događaji se izmjenjuju lakoćom tako da se u svemu može prepoznati ispunjenje onoga što je Isus već unaprijed najavio - sve što stoji o njemu zapisano. Ivanov opis upozorava kako muka i smrt, boli i patnje nisu ono na što trebamo zaustaviti svoj pogled, treba gledati dalje – pobjedu nad zlom i ta-

mom. Isus Krist na križu stoga Ivanu povjера svoju Majku. Ne zaustavlja se Isus na svojim bolima isključujući sve druge – on je i tada pun ljubavi prema svima – nigdje riječi osude, gnjeva. Pun je ljubavi posebice prema najbližima koji su stajali uz njega, prema ljubljenom učeniku i svojoj Majci.“

„U Isusovu su križu križevi svih ljudi, u njegovoj boli su boli svih ljudi, suze, boli i žalosti, isplakane ili neisplakane, potisnute i prigušene boli. Sjetimo se toga danas kada budemo ljubili Isusov križ. U njemu zapravo ljubimo svoje križeve, patnje, boli osobne, obiteljske i zajedničke, stradanja osobna, svoga naroda i cijeloga svijeta. Ali nas Isusov križ podsjeća i opominje da se ne zaustavimo samo na patnjama i da ne govorimo samo o njima - o izdajama i nepravdama, nepravednim osudama i svakim zlom koje nas okružuje.

U trenucima sveopćeg straha od svega i svačega, straha za sebe, svoju egzistenciju i svoje najbliže, potrebna je nada i vjera. Ne u ljude nego u Boga. Bog je s nama u najtežim trenucima koje proživljavamo. Zato nas ne smiju zarobiti nepravde i zlo da ne vidimo dalje. Da se obeshrabrimo i klonemo. Nikada ne smijemo biti obeshrabreni i pomisliti da je zlo jače od dobra. Opasno nam se nameću takva razmišljanja i mentalitet koji veliča snagu i moć zla, a Isusov križ je upravo znak pobjede nad zlom. To je i naš znak. Nema pobjede ni spasenja izvan ili mimo križa. Poljupcem ćemo i to danas posvjedočiti. Poljupcem ćemo i posvjedočiti da je čovjek čovjeku brat, a nikako vuk. Ali to ne smije biti samo jedan dan u godini.

Nije Veliki petak dan kada se raskajano udaramo u prsa i uzdišemo nad Isusovim mukama, a poslije sve po starom – koraci koji ne vode daleko. Olako padnemo u zaborav i dopustimo da nas vode pogubne misli, želje i djela i možda se pretvorimo u križeve jedni drugima. Pred Isusovim smo križem okupljeni svatko sa svojim križem. U njemu gledamo i tražimo svjetlost, put i snagu. S

Isusova križa pada svjetlost koja olakšava sve naše terete i križeve. On je patnik za nas i s nama ali je i pobjednik s križa koji čeka i našu pobjedu na križu.”

Služba riječi zaključena je svečanom sveopćom molitvom. Uslijedilo je klanjanje svetom

Križu. Posljednji dio obreda Velikog petka bila je sveta pričest.

Nakon molitve, klanjanja križu i tihe molitve vjernika završeni su obredi Velikog petka u Vojnome ordinarijatu.

VAZMENO BDJENJE U VOJNOM ORDINARIJATU

Vazmeno bdijenje, 8. travnja 2023., kapela Vojnog ordinarijata.

S lijeva: I. Blaževac, G. Lingua, J. Bogdan, J. Jezerinac, S. Rajič, M. Medo, F. Musić, K. Novak.

Na Veliku subotu, 8. travnja 2023., u kapelici Vojnog ordinarijata proslavljeno je Vazmeno bdijenje koje je predvodio vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan. U koncelebraciji s vojnim ordinarijem bili su apostolski nuncij u RH msgr. Giorgio Lingua, umirovljeni biskup msgr. Juraj Jezerinac, generalni tajnik HBK vlč. Krunoslav Novak, generalni vikar Vojnog ordinarijata don Marko Medo, biskupski

vikar za pastoral MORH-a don Slavko Rajič, biskupski vikar za pastoral MUP-a vlč. Frano Musić i vojni kapelan don Ivan Blaževac.

Obredi Vazmenog bdjenja počeli su Službom svjetla - blagoslovom ognja ispred zgrade Vojnog ordinarijata i paljenjem uskrсне svijeće koja je potom u procesiji unesena u kapelicu, a vjernici su na njoj zapalili svoje svijeće.

Nakon Službe svjetla i svečanog hvalospjeva uskrsnoj svijeći, nastavljena je služba Riječi, u kojoj se kroz starozavjetna i novozavjetna čitanja otkrivalo kako je Bog spašavao i vodio svoj narod, obraćao mu se preko proroka i končano nama progovorio preko svoga Sina Isusa Krista.

Nakon navještenog Evanđelja po Mateju (Mt 28 1-10), biskup Bogdan je izrekao propovijed. Na početku je pozdravio prisutne biskupe, braću svećenike, sve nazočne vjernike, a posebno katekumene koji u ovoj uskrsnoj noći primaju sakramente kršćanske inicijacije. Biskup se u propovijedi osvrnuo na muku tjeskobu i zabrinutost čovjeka pred patnjom, boli i smrću i na trajnu ljudsku čežnju da se pronađe lijek protiv smrtnosti. Upravo u krštenju darovan nam je taj veliki dar preobraženja starog života u novi život.

Krštenjem počinje novi život, događa se umiranje staroga života, preobrazba u novi život koji ne poznaje smrt. U sakramentu krštenja oblačimo novu Božju odjeću i tako počinje proces koji obuhvaća cijeli naš život i koji nas čini sposobnima da se u svjetlu Isusa Krista možemo pojaviti u novom i živjeti s Njime zauvijek.

Nakon homilije uslijedila je Krsna služba. Nakon obnove krsnih obećanja, biskup Bogdan blagoslovio je krsnu vodu i blagoslovio prisutne vjernike. Poslije blagoslova vode biskup je podijelio sakrament krštenja jednom, i sakrament potvrde četvorici katekumena pripadnika Oružanih snaga. Potom je nastavljena Euharistijska služba i pričest.

Na kraju svete mise vojni ordinarij je svima zaželio sretan i blagoslovljen Uskrs.

USKRS U VOJNOM ORDINARIJATU

Na Nedjelju uskrsnuća Gospodnjega – najveći kršćanski blagdan, 9. travnja, euharistijsko slavlje u kapeli Vojnog ordinarijata na zagrebačkom Ksaveru predvodio je vojni biskup msgr. Jure Bogdan. U zajedništvu s njime bili su vojni biskup u miru msgr. Juraj Jezerinac, generalni vikar Vojnog ordinarijata don Marko Medo i biskupski vikar za pastoral MORH-a i OS RH don Slavko Rajič.

Nakon što je navješteno Evanđelje o Isusu uskrsnuću, don Marko uputio je prigodnu homiliju: „Liturgija na nedjelju Gospodnova uskrsnuća u Evanđelju koje smo slušali govori nam o događaju uskrsnuća koji kao glavne likove ima tri svjedoka: Magdalenu, apostola Ivana i apostola Petra. Čudno, među ovim likovima nema Majke Božje, Isusove majke, majke Raspetoga. Ona ne hrli prema grobnom mjestu, ona je puna nade jer je u svom srcu čuvala riječi svoga Sina. Naprotiv, oni koji hrle na grob su pritisnuti

žalošću. Nitko od njih još ne vjeruje u uskrsnuće. Prva reakcija pred praznim grobom bila je pomisao na krađu Isusova tijela... Oni hrle na grob ne kako bi potvrdili uskrsnuće, već da bi se uvjerali u krađu Isusova tijela.“

„Dok hrle prema grobu, najednom će postati vjerni. Prijelaz od nevjere do vjere je vrlo neposredan da bi ga mogli objasniti. On je djelo milosti koja djeluje prema Božjem vremenu. Božje vrijeme je ono od stvaranja iz ničega, ono, dakle, može mijenjati smjer jednoga života te obratiti savjest u jednom jedinom trenutku. Trčanje svjedoka možemo smatrati putem vjere, on polazi od jednostavnog promatranja odvaljene grobne stijene, do gledanja složenih plahti, do osobnog razmatranja koje izvire iz vjere, koja će se usavršiti razumijevanjem Pisama. To nam daje shvatiti da kada gledamo 'Božjim očima' opažamo klicu života i u poljima smrti. Naime, kršćanska vjera ispovijeda i vjeruje

u uskrsnuće promatrajući znakove smrti (...) Sveti Pavao nas opominje da tražimo 's onu stranu'. Zemaljsko gledanje u materijalno blagostanje prisiljavaju nas da gledamo dolje a zaboravljamo nebo. Uskrs, naprotiv, potiče da gledamo prema gore, u vis, u nebo gdje postojano prebiva naše spasenje."

„Zadaća kršćana je da generacijama koje slijede dadnu razloge života i nade... Ova zadaća je, ipak, opterećena teškim upitima: je li moguće dati nadu obiteljima stradalih i ubijenih? Tolikim roditeljima, očajnim zbog postupaka njihove djece? Tolikim mladima koji nemaju zaposlenja te gube vjeru u nadu? Tolikim obiteljima pogođenima siromaštvom i bolešću? Popis zala ovoga svijeta je vrlo

dug. On može stvoriti unutarnju muku..." istaknuo je don Marko ali i zaključio da je kršćanin „onaj koji se nada i živi paradoks da je na ovom svijetu, ali ne i od ovoga svijeta, te živeći ga priopćava drugima ljepotu života skrivenoga u Kristu. Kršćanska nada je daleko od nejasnog osjećaja da će sve biti dobro i da će zlo biti pobijeđeno a teškoće prije i li kasnije nestati; ona je pogled koji zna prijeći s onu stranu smrti a da je ne izbjegava već joj daje značenje u svjetlu Isusova uskrsnuća. Kao vjernici smo pozvani biti uvjereni i vjerni donositelji ove nebeske nade."

Na kraju svete mise, poslije blagoslova hrane, biskup Bogdan čestitao je Uskrs svim prisutnim vjernicima.

Uskrs, 9. travnja 2023., kapela Vojnog ordinarijata.
S lijeva: S. Rajič, J. Bogdan, J. Jezerinac, M. Medo.

PROLJETNI SUSRET SVEĆENIKA VOJNOG ORDINARIJATA

Valbandon, bl. Miroslav Bulešić, vojni ordinarij sa vojnim svećenicima, 12. travnja 2023.

Proljetni formativni susret svećenika, vojnih i policijskih kapelana Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj održan je od utorka 11. do petka 14. travnja 2023. u policijskom odmaralištu Valbandonu kod Pule.

Susret je započeo u utorak 11. travnja u večernjim satima okupljanjem svećenika i slavljenjem mise u kapeli bl. Miroslava Bulešića, zaštitnika policijske kapelanije za Policijsku upravu istarsku.

Drugi dan susreta, srijeda 12. travnja, bio je studijski dan. U jutarnjim satima misno slavlje u kapelici bl. Miroslava Bulešića predvodio je vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan u zajedništvo s vlč. Josipom Bošnjakovićem, profesorom na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu i psihoterapeutom, generalnim vikarom don Markom Medom, biskupskim vikarom za pastoral Ministarstva

unutarnjih poslova i Ravnateljstva policije vlč. Franom Musićem te vojnim i policijskim kapelanima.

Na početku radnog susreta prisutne je pozdravio biskup Bogdan te izrazio radost što su se mogli okupiti na redovitom godišnjem susretu iza Uskrsa. Biskupe je istaknuo kako se zajedništvo koje se očitovalo na Veliki četvrtak kod mise posvete ulja nastavlja na proljetnom susretu svećenika, kroz studijski rad, hodočašćem na grob sluge Božjega Antuna Mahnića na Krk te razgovorom o predstojećim pastoralnim aktivnostima.

Vlč. prof. Josip Bošnjaković održao je tri predavanja. Prvo predavanje održao je o temi „Suosjećanje kao put kristolikog ostvarenja svećeničkog života“. Govoreći o ovoj temi, Bošnjaković je istaknuo kako se suosjećanje prepoznaje u međusobnoj povezanosti sljedećih

pet elemenata: „prepoznati patnju; razumijevati univerzalnost ljudske patnje; biti empatičan s osobom koja patiti i povezati se s nevoljom (emotivna rezonanca); tolerirati neugodne emocije koje se pojavljuju kao odgovor pomaganja osobi koja pati ostajući otvoren i prihvaćajući patnju druge osobe; te motivacija djelovati kako bi se ublažila/olakšala patnja druge osobe.“

Naglasio je kako Bog suosjeća s čovjekom, što se vidi u primjeru Hagare, ali i drugim događajima u Starom zavjetu. „Da bi mogli suosjećati s drugim važno je da ga vidimo, primijetimo. Ljudi koji više mole, odnosno posvete se molitvi, imaju bolje suosjećanje. Važno je razvijati suosjećajnu ljubav. Svako da može doći do zamora suosjećanja koje se očituje kroz: umor, iscrpljenost (fizički vid), izoliranost od drugih (socijalni vid); cinizam, gubitak nade (duhovni vid)“, rekao je. Drugo predavanje naslovio je „Ratnici na bojištima u doba Kristove svadbe“. Zanimljivo je promotriti kako Bog uvodi riječ „ljubav“ u ljudsku povijest, poručio je. Na prvim stranicama Biblije stoji: „Uzmi svoga sina, jedinca svoga Izaka koga ljubiš... (Post 22,2)“. Drugo mjesto u Bibliji gdje se nalazi riječ ljubav je kod proroka Hošee: „zaručit ću te u pravdi i u pravu, u nježnosti i u ljubavi“. Predavač se nadalje usredotočio na riječ „litostrotos“ (λιθοστρωτος), koja se spominje u čitanju Isusove muke. Značenje te riječi usporedio je s četiri biblijska teksta. Riječ „litostrotos“ najprije se nalazi u Pjesmi nad pjesmama (3,10), gdje ona označava doba svadbe; svadbe kralja Salomona. Salomon je na tronu (litostrotos) na dan svoje svadbe. Vrhunac svadbe je dolazak Kovčega Božjega u hram. Drugi tekst je u Ivanovu evanđelju kad je riječ o Isusovoj muci (Iv 19, 12-15). „Svi smo pozvani da sudjelujemo u radosti svadbene ljubavi. Ovo vrijeme koje mi živimo je za nas najbolje vrijeme. Za mnoge psihoterapeutske pravce ‘najbolje vrijeme je ovo sada ovdje, a najbolje mjesto je ovdje’“ To je važno za mentalno zdravlje čovjeka“. Treće mjesto u Bibliji gdje se nalazi riječ „litostrotos“ je u Drugoj Knjizi Ljetopisa (2 Ljet 7, 1-3). Salomon moli u hra-

mu koji ispuni slava Gospodnja i svi padoše ničice k zemlji do kamenog poda (litostrotos). Ovdje se događa potpuno ostvarenje svadbe (saveza) između Boga i Izraela. „Ovu sliku možemo primijeniti i na nas svećenike. Kako ostati odan prvoj ljubavi (svećeništvu) unatoč svim mogućim poteškoćama, povratima, stranputicama, grijesima s kojima se susrećemo. Važno je da na kraju života budemo spremni reći: ‘jer je dobar i jer je vječna ljubav njegova!’“. Četvrti spomen riječi „litostrotos“ nalazi se u knjizi o Esteri (1, 5-8). „Poruka za nas svećenike iz knjige o Esteri: ‘biti odan pozivu; biti hrabar unatoč svim kušnjama; vjerovati da Bog patnju okreće na dobro te da će neprijatelj biti pobijeđen Božjom snagom i na kraju će se zlo urušiti u samome sebi’“, zaključio je predavač.

Treće predavanje održao je o temi „Zlostavljanje osobe u svjetlu duhovnog, teološkog i pastoralnog poslanja svećenika“. Predavanje je podijelio u nekoliko cjelina. Prvo, Duhovnost u procesu zlostavljanja. Predavač je citirao pjesmu „Od života sve mi uzmite“: „Od života sve mi uzmite, samo dušu nemojte, jer može se i bez zlata, i bez sestre i bez brata, al bez duše čovjek ne može...“ Osobe koje su bile žrtve zlostavljanja često govore o oduzimanju duše – kao da joj je netko dušu oduzeo“. Klaus Mertes u predgovoru knjige „Duhovno zlostavljanje“ autorice Doris Wagner odmah na početku navodi tri moguće situacije u kojima se događa duhovno zlostavljanje: 1. kada osoba koja prima duhovnu pomoć zamjenjuje osobu od koje prima pomoć s Bogom; 2. kada osoba koja pruža duhovnu pomoć sama sebe zamjenjuje s Božjim glasom; 3. kada se obje osobe zavaravaju prethodno spomenutim mogućnostima. U istom uvodu knjige Mertes piše kako seksualno zlostavljanje u Crkvi nije moguće razumjeti bez konteksta duhovnog zlostavljanja. Smatra kako se kod svih oblika zlostavljanja radi o „zlostavljanju moći“. Predavač je istaknuo da nije svaka trauma spolno zlostavljanje, ali svako spolno zlostavljanje je oblik traume. Drugo, Teologiju u procesu zlostavljanja. Važno je na isparavan način

predstaviti sliku Boga kao Oca koji se brine, spašava, oslobađa. Mnogi autori naglašavaju da oni koji su preživjeli seksualno zlostavljanje pozvani su dati novu sliku i stvarnosti Boga i Crkve (Poling) te svoja mjesta zauzeti u „prvim redovima“ navještaja Radosne vijesti. Shooter piše kako „ne moramo žuriti prema uskrsnuću, a da prije toga nismo vidjeli stvarnost uništenja, za neke i nepronađen put prema uskrsnom jutru“.

Treća cjelina naslovljena je Ispovijed. Ispovjedna tajna uvijek ostaje tajna. Sve što nije ispovjedna tajna, a kad je riječ o zlostavljanju treba prijaviti. „Ako nešto saznamo u ispovjednoj tajni, prema Zollneru, bilo bi potrebno potaknuti osobu da dođe na razgovor mimo ispovijedi kako bi se moglo djelovati. Najveći problem je što žrtve ali i oni koje nešto znaju žele ostati anonimni. Za sve njih je važna povjerljivost. Stoga je u današnje vrijeme važno, prema Zollneru, napraviti određene upute za ispovjednike. Uvijek se treba držati načela: ne naštetiti osobi koja je bila žrtva. Katolička Crkva je puno napravila na ovom području: brojni dokumenti, komisije, povjerenici na razini biskupija za prijavu... Ne treba se bojati napada i prozivki, jer Crkva je moralni autoritet i da bi ostala ona mora biti svjetlo svijeta“, zaključio je vlč. Bošnjaković.

Na kraju rasprave biskup Bogdan je istaknuo da Crkva koja naviješta Isusa Krista, mora imati nultu stopu tolerancije za zlostavljanje. „Moramo se suočiti s ovim problemima, jasno o njima govoriti i sve učiniti da se svatko osjeća sigurnim u Crkvi. Ne mogu se opravdati moralni prijestupi; oni su bolna rana Crkve i društva“, zaključio je biskup.

Trećeg dana susreta, u četvrtak 13. travnja, kapelani predvođeni biskupom Jurom Bogdanom posjetili su krčku katedralu gdje ih je dočekaao mjesni biskup Ivica Petanjak i generalni vikar msgr. Franjo Velčić. Msgr. Petanjak

predstavio je Krčku biskupiju, a msgr. Velčić je progovorio o povijesti krčke katedrale i sluzi Božjem Antunu Mahniću, čiji se grob nalazi u katedrali. Susret u katedrali završen je s molitvom na grobu sluge Božjeg Antuna Mahnića.

Potom u pratnji vlč. Antuna Zeca, umirovljenog krčkog svećenika, putovanje se nastavilo prema Vrbniku. Župnik vlč. Ivan Brnić, ml. ukratko je predstavio povijest mjesta i župe. Nakon okrijepe put je nastavljen na otočić Košljun, gdje je gvardijan fra Mate Polonijo sa subraćom pokazao samostan i muzeje. Putovanje je završilo posjetom župnoj crkvi sv. Mihovila arkandela u Žminju.

Četvrtog, završnog dana susreta, nakon slavljenja mise, u radnom dijelu vlč. Ivan Blaževac, vojni kapelan u Karlovcu, predstavio je temu „Vrijednosti koje usmjeravaju moralni život ročnika u hrvatskoj vojsci“. Ta tema je plod studijskog istraživanja koje je provedeno u jednoj grupi ročnika. Predavač je dalje napravio usporedbu dobivenih podataka s podatcima o važnosti vjere kod američkih i njemačkih vojnika. Izlaganje je završio s pastoralnim izazovima i prijedlozima za dušobrižništvo među hrvatskim vojnicima. U raspravi je vlč. Frane Musić, biskupski vikar za pastoral MUP-a i Ravnateljstva policije, predstavio ukratko dušobrižništvo na Policijskoj akademiji.

Potom je generalni vikar don Marko Medo izvijestio o pripremama za 29. hodočašće Hrvatske vojske, policije i branitelja u Lourdes te drugim planiranim aktivnostima u Vojnom ordinarijatu.

Na kraju se biskup Bogdan zahvalio svima na svemu što čine u pastoralnom radu, zajedništvu, razgovoru, slušanju i sugestijama. Sve je potaknuo na revno vršenje svećeničke službe u dušobrižništvu. Susret je završio zajedničkim ručkom.

VOJNI ORDINARIJ I POLAZNICI XXV. NARAŠTAJA RATNE ŠKOLE NA AUDIJENCIJI KOD PAPE FRANJE

Na Trgu sv. Petra u Vatikanu, polaznici XXV. naraštaja Ratne škole s papom Franjom, 26. travnja 2023.

Polaznici XXV. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić" Hrvatskog vojnog učilišta „Dr. Franjo Tuđman“ predvođeni načelnikom škole brigadirom Mijom Kožićem boravili su od 23. travnja do 29. travnja 2023. na studijskome putovanju Talijanskoj Republici i Svetoj Stolici. S njima su bili i vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan, generalni vikar Vojnog ordinarijata don Marko Medo i kapelani policijske kapelanije „Sv. Mihael arkandeo“ don Marko Trogrlić i don Hrvoje Relja. U sklopu programa studijskoga putovanja susreli su se sa Svetim Ocem Franjom na općoj audijenciji u srijedu 26. travnja.

Pozdravljajući okupljene hodočasnike na Trgu sv. Petra papa Franjo je uputio riječ pozdrava i hrvatskim hodočasnici: „Radosno pozdravljam hrvatske hodočasnike, a posebno članove Hrvatskog vojnog učilišta iz Zagreba, kao i djelatnike Vojnog ordina-

rijata zajedno s njihovim biskupom. Dragi prijatelji, uskrsno vrijeme u kojemu hodimo jest plodonosan trenutak kršćanske nade; potičem vas da je nosite svima, kako bi vidjeli u vama istinske svjedoke Krista Uskrsloga, koji uvijek pobjeđuje svako zlo i daruje svoj mir onima koji ga traže iskrena srca. Udjeljujem svima vama i vašim obiteljima moj blagoslov. Hvaljen Isus i Marija!“

Poslije opće audijencije, polaznici XXV. naraštaja Ratne škole susreli su se sa Svetim Ocem, a predstavio ih je vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan. Sveti Otac udijelio im je apostolski blagoslov i zamolio ih da mole za njega.

Nakon toga biskup Bogdan proveo je polaznike škole kroz baziliku sv. Petra. Pohodili su oltar s relikvijama sv. Ivana Pavla II. i sv. Ivana XXIII. Obišli su kriptu bazilike, grob Benedikta XVI. i grob sv. Petra.

28. OBLJETNICA VOJNO-REDARSTVENE OPERACIJE „BLJESAK“

Spomen-obilježje Kristalne kocke vedrine, Okučani, 1. svibnja 2023.

FOTO: MORH/F. Klen

U Okučanima je u ponedjeljak, 1. svibnja 2023., obilježena 28. obljetnica vojno-redarstvene operacije „Bljesak“. Vojno-redarstvenom operacijom „Bljesak“ 1995. hrvatske snage oslobodile su oko 500 četvornih kilometara dotad okupiranog zapadnoslavonskog teritorija te uspostavile nadzor nad autocestom Zagreb-Lipovac i željezničkom prugom prema istočnoj Slavoniji. U operaciji je poginuo ili od posljedica ranjavanja preminuo 51 hrvatski branitelj, a 162 branitelja su ranjena.

Obilježavanje toga dana započelo je u ranim jutarnjim satima budnicom Orkestra OS RH ulicama Okučana. Svečanost kod spomen-obilježja Kristalne kocke vedrine započela je u 9 sati polaganjem vijenaca izaslanstava. Počast poginulim braniteljima u VRO Bljesak odali su polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća: obitelji poginulih i smrtno stradalih od

posljedica ranjavanja sudionika VRO „Bljesak“ zajedno s ratnim zapovjednicima postrojbi koje su sudjelovale u VRO „Bljesak“ i predstavnicima udruga iz Domovinskog rata, predsjednik RH i vrhovni zapovjednik OS RH Zoran Milanović s izaslanstvom, predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković s izaslanstvom, predsjednik Vlade RH Andrej Plenković s izaslanstvom, predstavnici županija, gradova i općina. Nakon toga uslijedilo je izvođenje himne RH, čitanje 51 imena poginulog i smrtno stradalog hrvatskog branitelja u VRO Bljesak, minuta šutnje za poginule branitelje i čitanje povjesnice o VRO „Bljesak“.

Molitvu za poginule branitelje predvodio je vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan. Uz biskupa je bio generalni vikar Vojnog ordinarijata u RH don Marko Medo. Biskup je molio: „Braćo i sestre, da bismo našoj braći i sestrama

koji nam bijahu bliski i dragi a koji nas u obrani domovine napustiše, iskazali dostojnu počast i počastili njihov život i smrt, stojimo ovdje pokraj spomen-obilježja Kristalne kocke vedrine koje nas na njih podsjećaju. Upravljamo svoje oči na križ Isusa Krista raspetog i uskrslog i vjerom koja traga govorimo: 'Ovo nije svršetak!' Naš Bog je Bog živih. Mrtvo tijelo odlazi a ostaju nam imena ovih ljudi koja s dubokim poštovanjem izgovaramo i za njih molimo. Gospodine Bože, sjeti se njihovih imena što su ih od ljudi primili, po kojima ih prepoznamo i nakon njihove smrti; imena što si ih ti upisao u dlan svoje ruke. U znak naše nade da će Bog svakom ovom čovjeku i nama svima dati novi i besmrtni život i za svjedočanstvo naše vjere u uskrsnuće blagoslivljam ovo spomen obilježje: 'U ime Oca i Sina i Duha Svetoga!'"

Svetu misu za sve poginule hrvatske branitelje i civilne žrtve u Domovinskom ratu predvodio je požeški biskup msgr. Antun Škvorčević u župnoj crkvi sv. Vida u Okučanima. Koncelebrirali su vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan, generalni vikar Vojnog ordinarijata don Marko Medo, te svećenici iz Novogradiškog dekanata Požeške biskupije .

Biskup Škvorčević počeo je homiliju riječima: „Naviještena Božja riječ na svoj način postavlja nam izazovno pitanje: 'Koji pothvat ili koja pojava zavrjeđuje da je nazovemo događajem? Što ili tko odlučuje o značenju nekog događaja i njegovu dometu? Na koji način je primjereno vršiti spomen na neki događaj? Konačno: po čemu je vojno-redarstvena akcija 'Bljesak' događaj, koje vrste i kakvo mu je značenje?' Na navedena pitanja nije jednostavno odgovoriti. No, ohrabruje me Petrovo tumačenje Isusove muke, smrti i uskrsnuća u današnjem prvom čitanju, te mi se ono čini prikladnom paradigmom za pristup događaju kojeg se danas u Okučanima spominjemo.“

„U kratkoj Petrovoj tvrdnji da je Isus 'predan po odlučenu naumu i promislu Božjem' krije se sva nutarnja dinamika i dalekosežnost do-

gađaja Isusove muke i smrti. Naime, dok ga Juda izdaje i predaje Židovima da ga pogube, što je bilo očito svim svjedocima, istovremeno se ostvaruje nevidljivi Božji naum kojim Otac predaje Sina u smrt, a Sin dragovoljno predaje sama sebe za nas i na taj način ostvaruje naum pobjede Božje ljubavi nad zlom i smrću. Petar suprotstavlja ono što su učinili Židovi s Isusom – 'Vi ga pogubiste' – i ono što je učinio Bog – 'Ali Bog ga uskrisi, oslobodivši ga grozote smrti', jer ne bijaše moguće da ona njime ovlada. To Petar vjernik spoznaje, naviješta i slavi, pozivajući slušatelje da se pred tim Božjim djelom pokrenu u svojim savjestima, obrate, krste i na taj način postanu dionicima onoga što je Bog u njem omogućio.“, istaknuo je biskup Škvorčević te u nastavku homilije također naglasio kako „nije negativnost ta koja daje smisao nekom ubojstvu, nego žrtva i njezina prividna nemogućnost pred zlom u koju je utisnuta moć Božje ljubavi. Ona je polazište razumijevanja čovjekove osobne povijesti, povijesti čovječanstva i svemira. Navedenu istinu papa Ivan Pavao II. izrazio je riječima: 'Ljubav mi je sve pokazala, sve objasnila i sve riješila'. A sveta Mala Terezija je nakon određenih hrvanja sa samom sobom u traganju za smislom svoga postojanja ustvrdila: 'Shvatila sam (...) da je ljubav sve, da ona obuhvaća sva vremena i sva mjesta. Jednom riječju, da je ona vječna.' Zaključila je: 'Moje zvanje je ljubav!'"

Zaključujući homiliju biskup Škvorčević je rekao: „U ljubavi pronalazimo ključ pristupa onome što se zbivalo i u Vojno redarstvenoj akciji 'Bljesak'. Sva tumačenja tog događaja s vojno-strateških polazišta, analizâ s različitih drugih stajališta samo su djelomično točna. Najdalekosežniju istinu o njem otkrivamo u ljubavi hrvatskih branitelja, koja se očitovala u njihovoj spremnosti položiti vlastite živote za dostojanstvo Domovine, za njezinu sigurnost i mir. U njoj ima smisao njihova žrtva, koja je donijela ponajprije njima pobjedu života, dala cjelovito značenje ratnih događanja, a nama udijelila slobodu kao duboku sastavnicu ljubavi kojoj su oni bili protagonisti. Staviti u središte zlo i zločinca kao ključ

prosudbe Domovinskog rata oduzimanje je mogućnosti da prepoznamo ono što je bit i najdalekosežnije njegovo značenje, svojevrsni je prezir žrtve onih koji su sebe položili za našu slobodu. Zločin i zločinci nisu polazište na kojem se nešto može graditi, ljubav je ta koja otkriva konačni domet braniteljskog djela, njome se istinski gradi.“

Nakon popričesne molitve nazočni su, predvođeni biskupom Škvorčevićem, uputili Molitvu Majci Božjoj za Domovinu u kojoj je

biskup sve poginule i one koji još uvijek trpe od posljedica ratnih nevolja povjerio Marijinoj majčinskoj ljubavi. Na svršetku misnog slavlja biskup Škvorčević je ustvrdio kako odlazimo s ovoga slavlja obnovljeni u svijesti da je naša Hrvatska zagrljena ponajprije Božjom ljubavlju a potom ljubavlju naših branitelja koji su za nju položili svoje živote.

Liturgijsko pjevanje predvodile su Klapa Hrvatske ratne mornarice „Sv. Juraj“ i Klapa Hrvatske policije „Sveti Mihovil“.

Župna crkva sv. Vida u Okučanima, 1. svibnja 2023.

FOTO: Požeška biskupija

OBILJEŽENA 32. OBLJETNICA POGIBIJE DVANAEST HRVATSKIH REDARSTVENIKA U BOROVU

*Spomen-obilježje poginulim redarstvenicima
ispred zgrade Policijske uprave vukovarsko-srijemske, Borovo, 2. svibnja 2023.*

FOTO: MUP RH

U Borovu je u utorak, 2. svibnja 2023. svečano obilježena 32. obljetnica pogibije dvanaest hrvatskih redarstvenika u Borovu. Na ovaj su dan, prije 32 godine, srpske paravojne postrojbe napale iz zasjede i ubile dvanaest hrvatskih policajaca, pripadnika Specijalne jedinice policije: Stipana Bošnjaka (1955.), Antuna Grbavca (1961.), Josipa Culeja (1966.), Mladena Šarića (1965.), Zdenka Pericu (1965.), Zorana Grašića (1969.), Ivicu Vučića (1961.), Luku Crnkovića (1970.), Marinka Petrušića (1966.), Janka Čovića (1965.), Željka Hralu (1968.), Mladena Čatića (1971.), te ranili još 26 policajaca.

Središnja svečanost započela je u 9.00 sati tradicionalnim mimohodom duž Ulice Dvanaest redarstvenika do spomen-obilježja ispred

zgrade Policijske uprave vukovarsko-srijemske. Uz hrvatske branitelje i obitelji poginulih redarstvenika, komemoraciji su nazočili izaslanik Predsjednika Republike Hrvatske general-pukovnik Marijan Mareković, izaslanik Predsjednika Hrvatskog sabora Josip Šarić, izaslanik Predsjednika Vlade Republike Hrvatske potpredsjednik Vlade i ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, izaslanik potpredsjednika Vlade i ministra hrvatskih branitelja Špiro Janović, ministar obrane Mario Banožić sa suradnicima, glavni ravnatelj policije Nikola Milina sa suradnicima iz Ravnateljstva policije i policijskih uprava.

Kod Spomen obilježja poginulim redarstvenicima pročitana je povjesnica i imena poginulih hrvatskih policajaca, a izaslanstva

su položila vijence i zapalila svijeće. Nakon izvedbe glazbeno-dramskog recitala „Nisu zaboravljeni“, biskupski vikar za pastoral MUP-a i Redarstvenih službi vlč. Frano Musić predvodio je molitvu za poginule branitelje. Uz njega bio je kapelan policijske kapelanije „Sveti Euzebije i Polion“ vlč. Ivan Begović. Svečani program obilježavanja 32. godišnjice smrti hrvatskih policajaca nastav-

ljen je u crkvi Sv. Euzebija i Poliona u kojoj je služena sveta misa zadušnica.

U završnom dijelu programa, na Trgu bana Josipa Šokčevića u Vinkovcima su dočekani sudionici memorijalne atletske cestovne utrke „12 kilometara za 12 redarstvenika“, u kojoj su sudjelovali hrvatski policajci i vojnici, članovi sportskih udruga i građani.

OBILJEŽENA 25. GODIŠNJICA SMRTI MINISTRA OBRANE GOJKA ŠUŠKA

U srijedu, 3. svibnja 2023., svečano je obilježena 25. godišnjica smrti ratnog ministra obrane RH generala Gojka Šuška.

U prijedpodnevnim satima, na zagrebačkom gradskom groblju Mirogoj, održana je službena komemoracija na grobu pokojnog ministra Šuška. Uz obitelj Šušak, vijence je položilo izaslanstvo Vlade RH na čelu s predsjednikom Vlade Andrejem Plenkovićem. Molitvu za pokojnog ministra predvodio je vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan. Uz biskupa je bio generalni vikar don Marko Medo.

U popodnevnim satima, Vojni ordinarij predvodio je svetu misu zadušnicu u franjevačkoj samostanskoj crkvi Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije u zagrebačkoj Dubravi. U koncelebraciji s biskupom bili su generalni vikar don Marko Medo, biskupski vikar za pastoral MUP-a i Redarstvenih službi vlč. Frano Musić, samostanski vikar Ante Bekavac i drugi svećenici.

Na svetoj misi zadušnici su uz obitelj pok. ministra obrane Gojka Šuška sudjelovali: predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković i drugi saborski zastupnici, ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić

Radman, izaslanik ministra hrvatskih branitelja državni tajnik Špiro Janović, izaslanik ministra obrane Ivan Jušić, glavni inspektor obrane general pukovnik Drago Matanović, zamjenik načelnika Glavnog stožera OS RH general pukovnik Siniša Jurković, hrvatski branitelji i drugi vjernici. Liturgijsko pjevanje predvodila je klapa HRM „Sveti Juraj“.

Biskup Bogdan u propovijedi je, spominjući se pokojnog ministra, istaknuo kako se Hrvatska u najtežim trenucima uspješno obranila zahvaljujući odlučnosti i hrabrosti hrvatskih branitelja. Hrvatska se branila krvlju i srcem. Biskup je naglasio kako uvijek moramo gajiti zahvalnost prema Bogu na darovanoj slobodi po osobama koje su za ideal slobode i mira, junački i bez premissljanja, stavili na raspolaganje sve što su imali. Tradicija godišnjih obilježavanja događaja iz naše povijesti ovdje pronalazi svoj duboki smisao – u čuvanju vječnog ognja vatre ideala koji su nas vodili u obrani i izgradnji vlastitog doma, da se nikada ne pogase.

Poslije svete mise, u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog održan je u čast Gojka Šuška komemorativni skup pod nazivom „Čovjek od riječi“.

SVETA MISA O BLAGDANU SV. FLORIJANA I DANA VATROGASTVA

Kapela Vojnog ordinarijata, 4. svibnja 2023.

U četvrtak, 4. svibnja, svetim misnim slavljem u Vojnome ordinarijatu svečano je proslavljen blagdan sv. Florijana i obilježen Dan vatrogasaca. Sveto misno slavlje je u prijepodnevnim satima predvodio vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan u koncelebraciji s generalnim vikarom don Markom Medom.

Na misnome slavlju sudjelovao je predsjednik Predsjedništva Hrvatske vatrogasne zajednice g. Ante Sanader, glavni vatrogasni zapovjednik Slavko Tucaković, zapovjednici županijskih vatrogasnih zajednica i drugi vatrogasci. Liturgijsko pjevanje predvodio je mješoviti pjevački zbor „Baščina“.

Vojni ordinarij, osvrćući se na prvo čitanje iz Druge knjige o Makabejcima (2 Mak 6,21.23-31) govorio je o primjeru Eleazara koji se ne

boji izložiti smrti kako bi ostao dosljedan svojoj vjeri: „Eleazar je divni biblijski lik koji inspirira život kršćana i danas. Biti Isusov učenik, dosljedan kršćanin ne znači suobličje ovome svijetu. Eleazar je čovjek koji vodi računa o sebi, svojoj duši, svome spasenju da ne poćini nešto što se suprotstavlja njegovome vjerničkome svjetonazoru, opredjeljenju, izboru. On je divan primjer koji pazi da ne bude povod zabune za mlađe. Kad Eleazar to ćini, možemo i mi!“

Biskup je istaknuo kako biti Isusov učenik znaći biti poput pšenićnog zrna koje, pavši na zemlju, umire sebi i donosi obilat rod. Kršćanska ljubav tako se suprotstavlja današnjoj logici individualizma i sebićnosti. Pšenićno zrno koje ne umre, koje ne proklijaja, ostaje samo sebi svrha i od njega nema nikakve

koristi, ostaje бесплодно, затворено у себе. Љубав пак која се безувјетно даје кадра је доијети живот и преобразити свијет.

Бискуп је затим говорио о св. Флоријану – свецу заштитнику ватрогасца: „Свети Флоријан мученик био је високи časnik у римској војсци и управитељ уреда царског намјесника провинције Норик Аквилана. Пригодом покушаја да ослободи четрдесет ухваћених кршћана, био је и сам ухваћен и с каменом око врата баћен у ријеку Enns године 304. године. То је вријеме тешких прогона кршћана за вријеме цара Диоклецијана. У вријеме његове владавине мућени су и св. Дује и солински мућеници и многи други кршћани који су остали досљедни својој кршћанској вјери и идентитету те су радије пошли у смрт него се одрекли Христа.“ Примјер светог Флоријана показује нам да је плодан

сamo онај живот који је спреман дати се попут пшеничнога зрна. Флоријан и други мућеници даровали су се у потпуности не властитом снагом, него Христовом. Та изванредна Божа снага, како каже свети Павло, дана нам је у глиненим посудама. (2 Кор 4, 7)

Позив ватрогасца, нагласио је бискуп, близак је кршћанској љубави и сличан је пшенићу зрну. Бискуп Богдан завршио је проповијед ријечима: „Поштовани и драги ватрогасци! Хвала Вам на Вашој жртви, напорима, љубави у служби опћег добра на многим разинама. Основни покретаћ Вашег дјеловања је љубав и жртва за друге. Умирете себи својим радом, жртвом, знојем, трудом попут пшеничног зрна да би други живјели. Нeka Вас у Вашем послу штити заговор светог Флоријана. Amen.“

PAPA FRANJO IMENOVAO MSGR. IVANA ŠTIRONJU BISKUPOM POREČKE I PULSKE BISKUPIJE

Papa Franjo imenovao je biskupom Porečke i Pulske biskupije msgr. Ivana Štironju, dosadašnjeg kotorskog biskupa u Crnoj Gori. Vijest je objavljena u utorak 31. siječnja 2023. u podne po rimskom vremenu.

Msgr. Ivan Štironja je rođen 10. svibnja 1960. u Pješivcu, tadašnja župa Prenj, danas Aladinići, Trebinjsko-mrkanska biskupija, u obitelji od desetero djece. Otac Stojan i majka Anica, rođena Bošković, rodili su tri sina i sedam kćeri.

Msgr. Štironja je osnovnu školu polazio na Pileti, u Crnićima (1967.-1975.), gimnaziju u Dubrovačkom sjemeništu kod isusovaca (1975.-1979.), vojnu obvezu je služio na Visu i u Šibeniku (1979.-80.), a bogoslovni studij pohađao na Visokoj filozofsko-teološkoj školi u Sarajevu (1980.-1986.).

Za svećenika Trebinjsko-mrkanske biskupije zareadio ga je biskup Pavao Žanić u mostarskoj katedrali 29. lipnja 1986. Službovao je kao župni vikar u Dračevu (1986.-1987.).

Kao mladomisnik don Ivan se javio u misije i pripremao pola godine u Londonu pripremajući se za afričke misije i učeći engleski jezik (1988.). Misijsku je djelatnost obavljao u župi Kaning'ombe u biskupiji Iringi u Tanzaniji (1988.-1992.). Biskup Žanić ga je pozvao iz misija i poslao u hrvatsku župu u Oakville, biskupija Hamilton u Kanadi, gdje je djelovao tri i pol godine (1993.-1996.). Uz redoviti pastoralni i liturgijski život u župi, uređivao je župni bilten i svakog tjedna govorio na radiju Torontu hrvatskim vjernicima.

Žanićev nasljednik biskup Ratko Perić poslao ga je na studij liturgije u Padovu. Ujedno je pastoralno skrbio za Hrvate u Padovi i Milanu. Biskup ga je pozvao u Mostar za župnika katedrale (1998.-2002.), a zatim ga

Msgr. Ivan Štironja

je imenovao biskupskim vikarom za pastoral (2002.-2011.) Kongregacija za evangelizaciju naroda imenovala ga je 1. ožujka 2011. godine nacionalnim ravnateljem Papinskih misijskih djela Bosne i Hercegovine. Na toj je službi ostao do rujna 2016., a od listopada 2016. do 2020. na službi je župnika i upravitelja Svetišta Presvetog Srca Isusova u Studencima.

Osim spomenutih službi bio je član Prezbiterskoga vijeća, Zbora savjetnika, Nadzornoga vijeća Biskupijskoga caritasa, predsjednik Svećeničke uzajamnosti, povjerenik za mladež, povjerenik za duhovna zvanja.

U „Crkvi na kamenu“ vodio je iz mjeseca u mjesec liturgijsku rubriku „Liturgija i život“, te potom misijsku rubriku pod nazivom „Za evangelizaciju naroda“. Biskup ga je imenovao dijecezanskim ravnateljem misijskih

djela u prosincu 1999. Pokazao se odgovornim promicateljem raznih inicijativa u korist općih misija i posebno hrvatskih misionara. Pisao je u „Radosnoj vijesti“, glasilu Papinskih misijskih djela za područja Biskupskih konferencija Bosne i Hercegovine i Hrvatske.

Papa Franjo ga je 22. prosinca 2020. godine imenovao kotorskim biskupom (Crna Gora). Zaređen je za kotorskog biskupa 7. travnja 2021. Službu rezidencijalnog biskupa u Porečkoj i Pulskoj biskupiji preuzeo je u subotu 18. ožujka 2023. godine.

MSGR. ŽELIMIR PULJIĆ APOSTOLSKI UPRAVITELJ SPLITSKO-MAKARSKE NADBISKUPIJE

Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj priopćila je u utorak 14. veljače 2023. u podne da je papa Franjo imenovao msgr. Želimira Puljića apostolskim upraviteljem Splitsko-makarske nadbiskupije.

Msgr. Želimir Puljić rođen je 7. ožujka 1947. u mjestu Kamena pokraj Mostara, župa Blagaj, kao peto dijete od oca Ivana i majke Ane rođ. Raguž.

Osnovnu školu počeo je pohađati u Blagaju i Mostaru, a završio je u Požegi gdje su mu se roditelji preselili. Klasičnu gimnaziju pohađao je u Biskupijskom sjemeništu u Dubrovniku (1962. – 1966.).

Nakon završene mature upisao je teološki studij u Splitu (1966. – 1970.) a nastavio u Rimu na Papinskom sveučilištu Urbaniani. U Rimu je 1978. postigao diplomu licencijata iz pastoralne teologije na Lateranskom sveučilištu.

Uz studij teologije, završio je i fakultet Odgojnih znanosti na Salezijanskom sveučilištu u Rimu gdje je doktorirao iz psihologije na Papinskom salezijanskom sveučilištu 12. ožujka 1980. godine.

Za svećenika Mostarsko-duvanjske biskupije zaređen je 24. ožujka 1974. u Rimu. Po završetku studija i povratku iz Rima na Katoličkoj bogosloviji u Sarajevu vršio je službu

Msgr. Želimir Puljić

prefekta studenata (1978. – 1980.), prefekta studija (1980. – 1986.) i rektora bogoslovije (1986. – 1989.).

Na teologiji predaje kolegije Opća psihologija, Psihologija religije i Katehetika.

Sveti otac Ivan Pavao II. imenovao ga je dubrovačkim biskupom 7. prosinca 1989.

Za biskupa je zaređen u Dubrovniku 14. siječnja 1990., kad je i preuzeo službu upravljanja biskupijom.

Nakon dvadesetogodišnjeg služenja u Dubrovačkoj biskupiji, papa Benedikt XVI. imenovao ga je 15. ožujka 2010. zadarskim nadbiskupom. U službu je uveden u zadarskoj prvostolnici sv. Stošije 24. travnja 2010. godine.

U subotu, 14. siječnja 2023., na uočnicu Svetkovine svete Stošije, zaštitnice Zadarske nadbiskupije i naslovnice zadarske katedrale, Apostolska nuncijatura u Hrvatskoj (Prot. br. 1583/2023., od 12. siječnja 2023.) obavijestila je kako je prihvaćeno odreknuće od službe zadarskog nadbiskupa msgr. Želimi-

ra Puljića. Sukladno kanonskim propisima, od subote, 14. siječnja 2023., msgr. Želimir Puljić je umirovljeni zadarski nadbiskup. Pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji obavljao je više službi: bio je član Stalnog vijeća HBK (1996. – 2002.), predsjednik Vijeća za obitelj (1991. – 1998.), član Komisije za Hrvatski zavod 'Sv. Jeronima' u Rimu (1997. – 2002.), član Komisije za uređenje odnosa s državom (1996. – 2002.) te njen predsjednik (1999. – 2002.). Službe msgr. Puljića pri HBK bile su i predsjednik Vijeća HBK za kulturu i crkvena kulturna predsjednik Vijeća HBK i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu te član Biskupske komisije HBK za odnose s Europskom unijom. Bio je predsjednik HBK od 2012. do 2022. godine.

MSGR. DRAŽEN KUTLEŠA NADBISKUP METROPOLIT ZAGREBAČKI

Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj priopćila je u utorak 14. veljače 2023. u podne da je papa Franjo imenovao msgr. Dražena Kutlešu zagrebačkim nadbiskupom koadjutorom. Ista Nuncijatura objavila je u subotu 15. travnja 2023. da je papa Franjo prihvatio odreknuće nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića od pastoralnog upravljanja Zagrebačkom nadbiskupijom. Od toga dana zagrebački nadbiskup metropolit je msgr. Dražen Kutleša.

Msgr. Dražen Kutleša rođen je u Tomislavgradu 25. rujna 1968., od oca Kreše i majke Danice r. Ćurić. Poslije osnovne škole koju je pohađao u Prisoju (1975. – 1983.), boravio je u sjemeništu i završio Klasičnu gimnaziju „Ruđer Bošković“ u Dubrovniku 1987. godine. Zatim je upisao, te 1993. završio filozofsko-teološki studij na Vrhbosanskoj visokoj teološkoj školi u Sarajevu. Godine 1994. postigao je bakalaureat na Katoličkom bogoslovnom

Msgr. Dražen Kutleša

fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Za svećenika Mostarsko-duvanjske biskupije zaređen je u Prisoju na svetkovinu sv. Petra i Pavla, 29. lipnja 1993. Godine 1995. upisao je poslijediplomski studij kanonskoga prava na Papinskom sveučilištu „Urbaniana“ u Rimu gdje je magistrirao 1997. i doktorirao 2001. godine. Od 1993. do 1995. bio je župni vikar u mostarskoj katedrali i kateheta u srednjim školama. Od 1998. do 2006. obnašao je službe: vicekancelara u biskupijskoj kuriji, župnog upravitelja u Grudama, predavača kanonskog prava na Teološkom institutu u Mostaru te člana Zbora savjetnika i Svećeničkog vijeća, a bio je i savjetnik Komisije „Iustitia et Pax“ Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. Od 2006. do 2011. bio je djelatnik Kongregacije za biskupe u Vatikanu. Od 2011. je vanjski suradnik Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenta. Na spomendan sv. Ignacija Antiohijskoga, 17. listopada 2011. papa Benedikt XVI. imenovao ga je biskupom koadjutorom Porečke i Pulske biskupije. Za biskupa je zaređen na spomendan Blažene Djevice Marije Loretske, 10. prosinca 2011., u katedrali Uznesenja Blažene

Djevice Marije (Eufrazijeva bazilika) u Poreču. U službi dijecezanskog ordinarija naslijedio je msgr. Ivana Milovana 14. lipnja 2012.

Papa Franjo je msgr. Kutlešu imenovao nadbiskupom koadjutorom Splitsko-makarske nadbiskupije na blagdan sv. Benedikta, 11. srpnja 2020. Na stolici splitsko-makarskog nadbiskupa naslijedio je msgr. Marina Barišića na spomendan Blažene Djevice Marije Fatimske, 13. svibnja 2022. Metropolitiski palij primio je iz Papinih ruku na svetkovinu Apostolskih prvaka, 29. lipnja 2022., u vaticanskoj bazilici sv. Petra, a na ramena mu ga je stavio apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj msgr. Giorgio Lingua na spomendan blažene Marije Propetoga Petković, 9. srpnja 2022. u crkvi Svete obitelji u Solinu. Sveti Otac ga je 13. srpnja 2022. imenovao članom Dikasterija za biskupe. Na 65. plenarnom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije, na blagdan sv. Luke, 18. listopada 2022., izabran je za predsjednika HBK. U tijelima HBK obnaša službe predsjednika Stalnog vijeća, predsjednika Pravne komisije i predsjednika Biskupske komisije za odnose s državom.

IZ KRONIKE VOJNOG ORDINARIJA MSGR. JURE BOGDANA

PROSINAC 2022.

Zagreb, 1. prosinca 2022., četvrtak. Vojni biskup msgr. Jure Bogdan je primio u Vojnome ordinarijatu 25. naraštaj Ratne škole "Ban Josip Jelačić" sa Hrvatskog vojnog učilišta dr. Franjo Tuđman. Polaznike je dopratio u Vojni ordinarijat načelnik Ratne škole „Ban Josip Jelačić“ brigadir Mijo Kožić.

Bjelovar, 2. prosinca 2022., petak. Povodom blagdana sv. Barbare zaštitnice topnika, u vojarni "Bilogora" u Bjelovaru biskup je sudjelovao na obilježavanju Dana topništva, Dana roda topništva, 15. obljetnice Topničko-raketne pukovnije i tridesete obljetnice 16. Topničko-raketne brigade i 15. Protuoklopno topničko-raketne brigade. Na strojilištu vojarne bilo je svečano postrojavanje. Dosadašnji zapovjednik vojarne brigadir Marijan Cikuš predao je dužnost novome zapovjedniku pukovniku Davoru Stefanoviću. Na svečanosti je bio i zapovjednik HKoV-a general pukovnik Boris Šerić, gradonačelnik Bjelovara Dario Hrebak, načelnik Policijske uprave bjelovarsko-bilogorske Jakob Bukvić i mnogi drugi uzvanici. Nakon svečanosti na strojilištu, biskup je zajedno s vlč. Damirom Vrabecom u kapelici vojarne služio sv. misu.

Zagreb, 3. prosinca 2022., subota, sv. Franjo Ksaverski. Zajedno s generalnim vikarom don Markom Medom biskup je navečer bio kod franjevac trećoredaca, u samostanu sv. Franje Ksaverskoga na Ksaveru.

Split, 6. prosinca 2022., utorak. U Splitu je proslavljen Dan nebeskog zaštitnika vojnih kapelanija "Sveti Nikola biskup" koje djeluju pri Hrvatskoj ratnoj mornarici, Središtu za obuku HRM, Floti HRM, Obalnoj straži, Pomorskoj bazi Split. Vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan susreo se sa zapovjednikom HRM komodorom Ivom Raffanellijem i potom je

predvodio molitvu u spomen sobi za stradalnike HRM u Domovinskome ratu.

Nakon toga služio je sv. misu u samostanskoj crkvi sv. Ante na Poljudu. Koncelebrirali su don Branimir Projić, don Hrvoje Relja i o. Ivo Topalović. Uz pripadnike Hrvatske ratne mornarice proslavi su nazočili predstavnici Grada, Županije i braniteljskih udruga, a misno slavlje je prigodnim napjevima uveličala klapa HRM-a "Sv. Juraj".

Novigrad na Dobri, 9. prosinca 2022., petak. U Novigradu na Dobri, u 13.00 sati msgr. Jure Bogdan predvodio je sprovedne obrede i potom u župnoj crkvi misu zadušnicu za iznenada preminulog umirovljenog generala zbora i ministra obrane Pavla Miljavca. Od pokojnika se govorom oprostio potpredsjednik Vlade RH i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved i mjesni župnik p. Filip Vicić. Na sprovodu su sudjelovali i ministar obrane Mario Banožić, načelnik Glavnog stožera OS RH admiral Robert Hranj, obitelj, rodbina, više aktivnih i umirovljenih generala Hrvatske vojske, mještani i mnoštvo drugog svijeta... Pjevala je klapa HRM „Sv. Juraj“. Nakon sprovoda koji je održan uz najviše vojne počasti, zastavu RH udovici preminuloga generala uručio je general Perica Turalija.

Zagreb, 11. prosinca 2022., nedjelja. Na sv. misi u Vojnome ordinarijatu biskup je krstio Rebeku Staržik, kći Josipa Staržika i Ane Staržik.

Zagreb, 16. prosinca 2022., petak. Božićno čestitanje u Vojnome ordinarijatu. Sudjeluju biskupi Bogdan i Jezerinac, vojni i policijski kapelani, njihovi pomoćnici, djelatnici kurije, MORH-ova Samostalnog odjela za potporu Vojnom ordinarijatu i MUP-ove Samostalne službe za suradnju s Vojnim ordinarijatom. Čestitku je izrekao generalni vikar

don Marko Medo i potom je govorio biskup msgr. Jure Bogdan.

Zagreb, 18. prosinca 2022., nedjelja. Poslije podne priređena je u Zagrebu velika svečanost dočeka „Vatrenih“ hrvatske nogometne reprezentacije iz Katra sa svjetskog nogometnog prvenstva. Naša momčad je osvojila treće mjesto. Dolaze kući s brončanim medaljama.

Zagreb, 19. prosinca 2022., ponedjeljak. Biskup je primio s. Emanuela Pećnik provincijalnu glavaricu Družbe sestara Služavki Mallog Isusa. Potom je, na poziv ministra obrane Maria Banožića sudjelovao na Božićnome čestitanju u MORH-u u dvorani „Zvonimir“. Poslije podne primio je gospođu Tanju Lupi-eri, predsjednicu Hrvatske udruge medicinskih sestara.

Zagreb, 20. prosinca 2022., utorak. Dan Hrvatskog vojnog učilišta „Dr Franjo Tuđman“. U kapelici HVU biskup je u 7.00 sati slavio sv. misu „Zornicu“. Istoga dana na HVU biskup je sudjelovao i na prigodnom svečanom programu uz Dan HVU-a.

Zagreb, 21. prosinca 2022., srijeda. U predbožićnome ozračju biskup je pohodio Policijsku akademiju „Josip Jović“, susreo se s odgajateljima, profesorima i polaznicima. Uz Božićno čestitanje biskup je blagoslovio sve prisutne. S njim je bio biskupski vikar i policijski kapelan na Policijskoj akademiji vlč. Frano Musić.

Istoga dana u Policijskoj upravi zagrebačkoj, biskup je slavio sv. misu. S njim je bio policijski kapelan don Marin Drago Kozić. Biskup se susreo se s načelnikom PU Markom Rašićem i suradnicima. Čestitao im je Božić i Novu godinu i zaključio blagoslovnim molitvom.

Zagreb, 22. prosinca 2022., četvrtak. U Ministarstvu obrane biskup se susreo s ministrom obrane Mariom Banožićem. Potom je u atriju ministarstva biskup održao božićni blagoslov i izrazio božićno-novogodišnju čestitku. S biskupom je bio biskup-

ski vikar i vojni kapelan don Slavko Rajič. U Vojnome ordinarijatu bilo je snimanje biskupove Božićne poruke.

Istoga dana navečer, u 19.30 sati biskup je sudjelovao na Policijskoj akademiji „Josip Jović“ na Božićnome koncertu. Na akademiji je bio podpredsjednik Vlade RH i ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, glavni ravnatelj policije Nikola Milina, drugi visoki djelatnici te polaznici Policijske akademije.

Varaždin, 23. prosinca 2022., petak. U Varaždinu je svečano obilježena 30. obljetnica osnutka 7. gardijske brigade „Puma“ i Dan 2. oklopno-mehanizirane bojne „Pume“. Vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan služio je svetu misu u crkvi sv. Nikole u Varaždinu. U koncelebraciji bio je varaždinski biskup msgr. Bože Radoš, župnik Župe sv. Nikole u Varaždinu vlč. Stjepan Najman, kapelan Župe sv. Nikole vlč. Marinko Prstec, policijski kapelani vlč. Ivica Horvat, vlč. Ozren Bizek i vlč. Vjekoslav Vidaček. Na svetoj misi su sudjelovali predstavnici Hrvatskog sabora i Vlade RH, zapovjednici Hrvatske vojske, predstavnici policije, županijske i gradske vlasti, pripadnici 2. oklopno-mehanizirane bojne „Pume“, hrvatski branitelji - pripadnici Udruge veterana 7. gardijske brigade „Puma“, zajedno sa predsjednikom udruge Robertom Pujom, njihove obitelji i obitelji poginulih i preminulih branitelja, članovi raznih kulturnih i drugih ustanova, i drugi vjernici. Liturgijsko pjevanje predvodila je klapa HRM „Sveti Juraj“. Poslije svete mise održana je svečana akademija u Hrvatskom narodnom kazalištu u Varaždinu. Na akademiji je bio i predsjednik RH Zoran Milanović.

Zagreb, 24. prosinca 2022., subota. U 20.00 sati biskup Bogdan je predvodio sv. misu „Polnoćku“ u kapelici Vojnoga ordinarijata. S biskupom su koncelebrirali svećenici: don Marko Medo, don Slavko Rajič, vlč. Frano Musić i vlč. Krunoslav Novak.

Zagreb, 25. prosinca 2022., nedjelja, Svetkovina Kristova rođenja, Božić. Biskup je

slavio u 10.00 sati sv. misu i propovijedao u kapelici Vojnoga ordinarijata.

Zagreb, 28. prosinca 2022., srijeda. Na generalnoj audijenciji u Vatikanu, papa Franjo pozvao je svijet na molitvu za teško oboljeleg umirovljenoga papu Benedikta XVI. Ovo nagovješćuje kraj zemaljskoga života pape emeritusa.

Zagreb, 31. prosinca 2022., subota. U samostanu Mater Ecclesiae u Vatikanu, u 9.34 preminuo je umirovljeni papa Benedikt XVI.

U 18.00 sati u kapelici Vojnog ordinarijata biskup vojni ordinarij služio je sv. misu zahvalnicu.

SIJEČANJ 2023.

Zagreb, 1. siječnja 2023. nedjelja, Nova Godina, Svetkovina Marije Bogorodice, Međunarodni dan mira. Poseban je dan za Hrvatsku. S današnjim danom Republika Hrvatska ulazi u Shengensku zonu. Brišu se granice prema Zapadnoj Europi a granica sa Crnom Gorom, Bosnom i Hercegovinom i Srbijom postaje vanjska granica Europske unije. Od danas se u Hrvatsku uvodi platežno sredstvo euro. Zamjenjuje se kuna.

Zagreb, 4. siječnja 2023., srijeda. Biskup je dao intervju za TV Laudato o papi Benediktu XVI.

Zagreb, 5. siječnja 2023., četvrtak. Biskup je u kapelici Vojnog ordinarijata služio misu za dušnicu za papu Benedikta XVI. Na sv. misi sudjelovali su djelatnici Ordinarijata. Nakon sv. mise biskup je predvodio blagoslov djelatnika i prostora Vojnog ordinarijata.

Papa Franjo je danas je na trgu sv. Petra u Vatikanu predsjedao sv. misi i sprovednim obredima pape Benedikta XVI. Tijelo pok. pape Benedikta pokopano je u kripti bazilike sv. Petra, u grob gdje je već prije bio pokopan sv. Ivan Pavao II.

Zagreb, 6. siječnja 2023., petak, Bogojavljenje, Vodokršće. U 10.00 sati biskup predvodio sv. misu i propovijedao, u kapelici Vojnog ordinarijata.

Zagreb, 9. siječnja 2023., ponedjeljak. Biskup je sa policijskim kapelanom don Željkom Rakošecom pohodio Ravnateljstvo civilne zaštite. Susreo se sa ravnateljem gospodinom Damirom Trutom i suradnicima. Biskup je u prizemlju Ravnateljstva čestitao svima Božić i Novu godinu te je izmolio i blagoslovnu molitvu.

Zagreb, 10. siječnja 2023., utorak. Biskup je tradicionalno pastoralno pohodio Ministarstvo unutarnjih poslova. Susreo se s potpredsjednikom Vlade RH i ministrom unutarnjih poslova Davorom Božinovićem.

Potom je pohodio Mobilnu jedinicu policije na Senjaku i nakon toga Ravnateljstvo policije. Susreo se s glavnim ravnateljem policije Nikolom Milinom. Biskup je u velikoj dvorani okupljenim djelatnicima čestitao Božić i Novu Godinu te zazvao Božji blagoslov na sve prisutne. Zatim je pohodio ATJ Lučko. Susreo se sa zapovjednikom Matom Bilobrkom, zamjenikom Tomislavom Ilčićem i drugima.

Zagreb, 11. siječnja 2023., srijeda. U vojarni „1. gardijske brigade Tigrovi – Croatia“ proslavljen je Dan vojne kapelanije „Sveta Obitelj“. U sklopu svečane proslave, vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan pastoralno je pohodio kapelaniju, predvodio obred blagoslova djelatnika vojarne i predslavio svetu misu. U euharistijskome slavlju koncelebrirali su don Antonio Mikulić, don Slavko Rajič, don Željko Volarić i o. Zdravko Barić.

Na svetoj misi prisustvovali su zamjenik zapovjednika ZzP-a brigadni general Ivan Raos, načelnici odjela Stožera Zapovjedništva ZzP-a te ostali pripadnici (predstavnici) postrojbi ZzP-a koji su smješteni u vojarni.

Zagreb, 12. siječnja 2023., četvrtak. Molitvom „Angelusa“ na Hrvatskome katoličkom

radiju biskup je započeo blagoslov djelatnika i radnih prostora u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije. Potom su se i ostali djelatnici ustanova i ureda Tajništva HBK – Tiskovnog ureda, Hrvatskog instituta za liturgijski pastoral, Hrvatskog Caritasa, Centra za promicanje socijalnog nauka Crkve, Nacionalnoga katehetskog ureda, Nacionalnog ureda za katoličke škole, Ureda za laička društva, pokrete i zajednice, Ureda za život i obitelj, Ureda ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu, Financijskog ureda i Središnje ustanove za uzdržavanje klera i drugih crkvenih službenika, kao i Papinskih misijskih djela okupili s generalnim tajnikom HBK vlč. Krunoslavom Novakom, ekonomom HBK don Šimunom Šindijom, nacionalnim ravnateljem Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu vlč. Tomislavom Markićem, ravnateljem Hrvatskog Caritasa fra Tomislavom Glavnikom OFM Conv. i generalnim vikarom Vojnog ordinarijata u RH don Markom Medom na Službi riječi u kapeli. Nakon Službe riječi biskup je blagoslovljenom vodom poškropio i tamjanom okadio djelatnike te njihova radna mjesta uz pjevanje božićnih popijevki. Nakon toga biskup je blagoslovio i stambeni dio zgrade HBK.

Zagreb, 13. siječnja 2023., petak. Povodom 15. obljetnice ustrojavanja Središnjice za upravljanje osobljem biskup je pohodio Hrvatsko vojno učilište „dr. Franjo Tuđman“. U kapelici učilišta slavio je sv. misu i nakon toga sudjelovao u prigodnome programu.

Poslijepodne biskup je pohodio Prihvatni centar za strance „Ježevu“ u Rugvici. Susreo se s voditeljem centra Domagojem Lovrićem i suradnicima. Blagoslovio je centar i svima čestitao Božić i Novu godinu. Potom se biskup susreo s korisnicima centra, izbjeglicama iz više zemalja.

Zagreb, 14. siječnja 2023., subota. Papa Franjo prihvatio je odreknuće od službe msgr. Želimir Puljića zadarskog nadbiskupa i imenovao nadbiskupom zadarskim msgr. Milana Zgrablića, dosadašnjeg nadbiskupa koadjutora.

Odlazi kuna iz Hrvatske. Još danas se može plaćati u kunama a od sutra – od pola noći je službeno plaćanje u eurima.

Zagreb, 16. siječnja 2023., ponedjeljak. U Ministarstvu hrvatskih branitelja održan je sastanak predstavnika Hrvatske biskupske konferencije sa potpredsjednikom Vlade RH i ministrom hrvatskih branitelja Tomom Medvedom i suradnicima. Na sastanku su bili msgr. Mijo Gorski, pomoćni biskup zagrebački, msgr. Jure Bogdan, vojni ordinarij, vlč. Krunoslav Novak, generalni tajnik HBK.

Nakon sastanka u velikoj dvorani biskup je čestitao Božić i Novu Godinu svima i blagoslovio prisutne.

Split, 20. siječnja 2023., petak. Povodom pete obljetnice smrti o. Josipa Marčevića OFM TOR, istaknutog profesora teologije i teološkog pisca, duhovnika, pastoralnog djelatnika, biskup je u Splitu u župnoj crkvi Svete obitelji kod franjevac trećoredaca slavio sv. misu i propovijedao.

U koncelebraciji s biskupom bio je provincijal franjevac trećoredaca fra Ivo Martinović TOR, župnik Župe Svete obitelji fra Kristijan Kovačević, župnik vikar Župe svete obitelji fra Josip Dolić, odgojitelj bogoslova franjevac trećoredaca fra Matej Jovanovac, fra Andrija Štajduhar, fra Ivan Milanović-Škrapo i policijski kapelan u PU splitsko-dalmatinskoj don Hrvoje Relja.

Zadar, 21. siječnja 2023., subota. Povodom 30. obljetnice vojno-redarstvene operacije „Maslenica“, vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan predvodio je u zadarskoj crkvi sv. Šime sv. misu i propovijedao. Koncelebrirao je zadarski nadbiskup msgr. Milan Zgrablić, vlč. Ante Sorić, o. Ivo Topalović vojni i policijski kapelan, generalni vikar Zadarske nadbiskupije i župnik Josip Lenkić. Pjevala je Policijska klapa „Sv. Mihovil“. Na sv. misi bili su brojni hrvatski branitelji - sudionici akcije „Maslenica“, obitelji poginulih branitelja, pripadnici braniteljskih udruga, ministar

obrane RH Mario Banožić, ministar unutarnjih poslova RH Davor Božinović, ministar hrvatskih branitelja RH Tomo Medved, ministar vanjskih i europskih poslova RH Goran Grlić Radman i ministar regionalnog razvoja i fondova EU Šime Erlić, predstavnici županijskih i gradskih vlasti, brojni pripadnici Hrvatske vojske, policije i drugi vjernici.

Nakon sv. mise biskup je zajedno s nadbiskupom Zgrablićem sudjelovao na svečanoj akademiji u zadarskome kazalištu.

Zagreb, 23. siječnja 2023., ponedjeljak. U Zagrebu na Ksaveru biskup je sudjelovao na zasjedanju dviju biskupskih konferencija: Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske Konferencije Bosne i Hercegovine.

Zagreb, 24. siječnja 2023., utorak. Biskup je sudjelovao na zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije na Ksaveru u Zagrebu.

Zagreb, 28. siječnja 2023., subota. Na zagrebačkome krematoriju u 13.05 sati biskup je predvodio sprovedne obrede hrvatskog branitelja, ratnog zapovjednika pok. Mile Koričana.

VELJAČA 2023.

Imotski, 2. veljače 2023., četvrtak. Danas je u Runovićima (Imotski) bio sprovod i ukop gosp. Marijana Puljiza, pomoćnika vojnog kapelana na Hrvatskome vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“. Gosp. Marijan Puljiz preminuo je od teške i neizlječive bolesti u ponedjeljak 30. siječnja o.g.

Zagreb, 7. veljače 2023., utorak. Zajedno s varaždinskim biskupima msgr. Božom Radošem i msgr. Josipom Mrzljakom te generalnim tajnikom HBK vlč. Krunoslavom Novakom biskup je posjetio izložbu u Klovićevim dvorima o msgr. Đuri Kokši, negda rektoru Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima i kasnije pomoćnom biskupu zagrebačkom.

Karlovac - Zagreb, 10. veljače 2023., petak. Povodom blagdana bl. Alojzija Stepinca i

Dana vojne kapelanije, biskup je u vojarni u Karlovcu slavio sv. misu i propovijedao. Biskup se susreo sa zapovjednikom HKoV-a general pukovnikom Borisom Šerićem.

Poslije podne biskup je povodom blagdana bl. Alojzija Stepinca sudjelovao u svečanoj koncelebraciji pred zagrebačkom prvostolnicom. Sv. misu predvodio je i propovijedao nadbiskup metropolit zagrebački kardinal Josip Bozanić. Koncelebrirali su: kardinal Vinko Puljić nadbiskup metropolit vrhbosanski u miru, msgr. Ivan Devčić nadbiskup metropolit riječki u miru, msgr. Vjekoslav Huzjak biskup bjelovarko-križevački, msgr. Vlado Košić biskup sisački, msgr. Zdenko Križić biskup gospičko-senjski, msgr. Milan Stipić vladika križevački, msgr. Jure Bogdan vojni ordinarij u RH, msgr. Ante Ivas biskup šibenski u miru, msgr. Ivan Ćurić đakovačko-osječki pomoćni biskup, msgr. Ivan Šaško pomoćni biskup zagrebački, msgr. Mijo Gorski pomoćni biskup zagrebački, više redovničkih provincijala, nekoliko desetaka svećenika. Premda je vrijeme bilo oštro i hladno, na sv. misi na otvorenome sudjelovalo je veliko mnoštvo vjernika.

Zagreb, 11. veljače 2023., subota, Gospa Lurdka, Međunarodni dan bolesnika. U 17.00 sati u kapelici Vojnog ordinarijata biskup je slavio sv. misu za medicinske sestre.

Zagreb, 14. veljače 2023., utorak. Papa Franjo imenovao je zagrebačkim nadbiskupom koadjutorom splitsko-makarskog nadbiskupa msgr. Dražena Kutlešu. Apostolskim upraviteljem splitsko-makarske nadbiskupije imenovan je umirovljeni zadarski nadbiskup msgr. Želimir Puljić.

Split, 14. - 17. veljače 2023., utorak - petak. Od utorka, 14. do petka 17. veljače 2023. u „Oazi sv. Marije Krucifikse“ - Duhovnom centru Službenica Milosrđa - sestara Anćela na Kamenu pokraj Splita, održane su duhovne vježbe za vojne i policijske kapelane, odnosno za sve svećenike koji vrše pastoralnu službu u Vojnom ordinarijatu. Voditelj duhovnih

vježbi bio je msgr. Bože Radoš, varaždinski biskup. Na duhovnim vježbama sudjelovalo je trideset svećenika iz VO i vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan.

Zagreb, 18. veljače 2023., subota. U kapelici Vojnoga ordinarijata biskup je slavio misu zadušnicu za gospođu Mariju Gojmerac koja je jučer (17. veljače) pokopana na zagrebačkome groblju Mirogoju. S biskupom je koncelebrirao umirovljeni vojni ordinarij Juraj Jezerinac i generalni vikar don Marko Medo. Na sv. misi bili su članovi obitelji pokojnice, rodbina i prijatelji.

Zagreb, 22. veljače 2023., Čista srijeda, Pepelnica. Početak Korizme. U kapelici Vojnog ordinarijata biskup je slavio sv. misu s obredom pepeljanja za djelatnike Vojnog ordinarijata.

Zagreb, 24. veljače 2023., petak. Počasno-zaštitna bojna obilježila je 29. obljetnicu postojanja te je proslavljen Dan vojne kapelarije „Sveti Valentin“ u vojarni „1. Hrvatski gardijski zbor“ na zagrebačkom Tuškancu. Vojni biskup msgr. Jure Bogdan predslavio je euharistijsko slavlje uz koncelebraciju biskupskog vikara za pastoral u MORH-u i OS RH don Slavka Rajiča i vojnog kapelana domaćina o. Zdravka Barića SMM. Na sve-toj misi sudjelovao je zamjenik zapovjednika Počasno-zaštitne bojne pukovnik Marko Čičak, zajedno s ostalim pripadnicima bojne. Liturgijsko pjevanje predvodile su sestre Kćeri Božje ljubavi.

Nakon svete mise uslijedila je prigodna svečanost. U programu obilježavanja izvedena je inačica vojno akrobatske vježbe Počasne satnije. Predsjednik RH Zoran Milanović uputio je okupljenima prigodnu riječ i čestitao pripadnicima Počasno-zaštitne bojne njihov Dan i Dan vojne kapelarije „Sveti Valentin“. Novim pripadnicima bojne uručene su beretke, a zaslužnima dodjeljena odlikovanja, pohvale Predsjednika RH i načelnika Glavnog stožera OS RH.

Zagreb, 27. veljače 2023., ponedjeljak. U sjedištu Hrvatske biskupske konferenci-

je biskup je sudjelovao na sjednici Ekonomskog vijeća HBK.

OŽUJAK 2023.

Jastrebarsko, 1. ožujka 2023., srijeda. U Logističkom centru u Jastrebarskom danas je obilježen Međunarodni dan civilne zaštite i Dan civilne zaštite Republike Hrvatske. Tom prigodom, vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan, u kapelici sv. Fabijana i Sebastijana u vojarni u Jastrebarskome, predvodio je svetu misu za sve poginule i preminule pripadnike Civilne zaštite. U koncelebraciji s biskupom bio je policijski kapelan PU zagrebačke don Marin Drago Kozić i župnik Župe sv. Nikole biskupa u Jastrebarskom vlč. Filip Marić. Na svetoj misi sudjelovao je ravnatelj civilne zaštite Damir Trut sa suradnicima i pripadnicima civilne zaštite. Liturgijsko pjevanje predvodila je klapa „Leggero“. Poslije svete mise, biskup je imao molitvu i blagoslov spomen-ploče za sve poginule i preminule pripadnike civilne zaštite.

Zagreb, 2. ožujka 2023., četvrtak. Prije podne sudjelovao u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije na sjednici stalnog vijeća HBK.

Poslije podne biskup je u HBK sudjelovao na sjednici Komisije HBK za Caritas.

Zagreb, 3. ožujka 2023., petak. Primio s. M. Emanuelu Pečnik provincijalku Zagrebačke provincije Družbe sestara služavki Malog Isusa.

Zagreb, 13. ožujka 2023., ponedjeljak. Na poziv izvršnog predsjednika Hrvatskog Crvenog križa Roberta Markta biskup je u pratnji vlč. Frane Musića posjetio sjedište Hrvatskog Crvenoga križa.

Knin, 15. ožujka 2023., srijeda. Na kninskome Novom groblju u 14.00 sati biskup je predvodio sprovodne obrede skupnika Frane Ćurića koji je poginuo u prometnoj nezgodi prošle nedjelje oko 14.00 sati, nedaleko Udbine (Knin 26. ožujka 2000.- Bruvno, 12. ožujka 2023.). Nakon pokopa u župnoj crkvi

u Kninu biskup je za pokojnika služio misu zadušnicu. Koncelebrirali su vojni kapelani fra Božo Ančić OFM i fra Ilija Mikulić OFM.

Poreč, 18. ožujka 2023., subota. Danas se od Porečke i Pulske biskupije oprostio apostolski upravitelj msgr. Dražen Kutleša nadbiskup koadjutor zagrebački. Službu porečkog i pulskog biskupa preuzeo je msgr. Ivan Štironja. U porečkoj katedrali u svečanoj koncelebraciji sudjelovali su (nad)biskupi: msgr. Dražen Kutleša nadbiskup koadjutor zagrebački, msgr. Ivan Štironja biskup porečki i puljski, msgr. Ivan Milovan umirovljeni biskup porečki i puljski, msgr. Giorgio Lingua apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj, msgr. Želimir Puljić nadbiskup apostolski upravitelj split-sko-makarski, msgr. Mate Uzinić nadbiskup metropolit riječki, msgr. Tomo Vukšić nadbiskup metropolit vrbosanski, msgr. Lázlo Néméth nadbiskup metropolit beogradski, msgr. Rrok Gjonlleshaj nadbiskup barski, msgr. Milan Zgrablić nadbiskup zadarski, msgr. Antun Škvorčević biskup požeški, msgr. Vlado Košić biskup sisački, msgr. Vjekoslav Huzjak biskup bjelovarsko-križevački, msgr. Ivica Petanjak biskup krčki, msgr. Jure Bogdan vojni ordinarij u RH, msgr. Zdenko Križić biskup gospičko-senjski, msgr. Petar Palić biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski, msgr. Bože Radoš biskup varaždinski, msgr. Jurij Bizjak biskup koparski, msgr. Maksimilijan Matjaš biskup celjski, msgr. Ranko Vidović biskup hvarski, vladika križevački msgr. Milan Stipičić, msgr. Roko Glasnović biskup dubrovački, msgr. Ivan Šaško pomoćni biskup zagrebački, msgr. Mijo Gorski pomoćni biskup zagrebački, msgr. Ilija Janjić umirovljeni biskup kotorski, i jedan pomoćni ljubljanski biskup. Koncelebriralo je stotinjak svećenika.

Zagreb, 19. ožujka 2023., nedjelja. Biskup vojni ordinarij je predvodio križni put vojske i policije na zagrebačkome Ksaveru. Sudjelovali su: kadeti sa HVU, polaznici Policijske akademije, vatrogasci, hrvatski branitelji, pripadnici Civilna zaštite i Hrvatskog Crvenog križa, pripadnici hrvatskih povijesnih

postrojbi i drugi vjernici... Sudjelovali su također vojni i policijski kapelani iz Zagreba.

Zaprešić, 20. ožujka 2023., ponedjeljak. Povodom svetkovine sv. Josipa, Hrvatsko vojno učilište „Dr. Franjo Tuđman“ i Grad Zaprešić organizirali su u Zaprešiću svečanu proslavu obilježavanja svetkovine sv. Josipa, nebeskog zaštitnika Ratne škole „Ban Josip Jelačić“.

Sv. misu u 10.30 sati, u crkvi svetog Ivana Krstitelja, predvodio je vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan uz koncelebraciju župnika Zaprešića vlč. Ivana Frkonje. Svetoj misi nazočili su zamjenik zapovjednika Hrvatskog vojnog učilišta brigadni general Blaž Beretin, načelnik Centra vojnih škola „Petar Zrinski“ brigadir Damir Stručić, načelnik Ratne škole „Ban Josip Jelačić“ brigadir Mijo Kožić, gradonačelnik Grada Zaprešića Željko Turk, polaznici 25. naraštaja Ratne škole, bivši polaznici, branitelji i drugi vjernici. Misno slavlje uzveličala je klapa Hrvatske ratne mornarice „Sveti Juraj“.

Nakon sv. mise, izaslanstva su položila vijence i zapalila svijeće kod spomen-obilježja hrvatskim braniteljima u Zaprešiću, a zatim kod grobnice obitelji Jelačić u Novim dvorima zaprešićkim.

Poslije podne biskup je otputovao u Zadar.

Zadar (Sukošan), 21. ožujka 2023., utorak. Povodom obilježavanja Dana 93. krila Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i 30. obljetnice pogibije deset pripadnika 93. krila Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i 7. domobranske pukovnije, vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan predvodio je svetu misu zadušnicu za poginule i umrle branitelje u crkvi Svih svetih na groblju Sukošan-Debeljak u Sukošanu, u Zadarskoj nadbiskupiji. Desetorica poginulih branitelja stradalo je u Škabrnji od 18. do 21. ožujka 1993. godine u obrani dostignutih crta obrane u vojno-redarstvenoj operaciji „Maslenica“. U koncelebraciji s vojnim biskupom bio je zadarski nadbiskup msgr. Milan Zgrablić, mjesni župnik don Marinko

Duvnjak i vojni kapelan o. Ivo Topalović SVD. Uz obitelji poginulih i umrlih branitelja na svetoj misi sudjelovali su zapovjednik 93. krila HRZ brigadir Krešimir Ražov sa suradnicima, pripadnicima vojske i djelatnicima koji djeluju unutar vojarne Zemunik, zadarski župan Božidar Longin, načelnik općine Sukošan Ante Martinac, predstavnici Grada Zadra, predstavnici policije, članovi više braniteljskih udruga, i drugi vjernici. Liturgijsko pjevanje predvodila je klapa Hrvatske ratne mornarice „Sveti Juraj“ i mješoviti župni zbor iz Sukošana. Poslije sv. mise, odana je počast svim poginulim i umrlim braniteljima kod Spomen križa na groblju. Izaslanstva Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, županije, grada, općine, raznih udruga i mjesne škole položila su vijence i zapalila svijeće. Vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan predvodio je molitvu odrješenja.

Zagreb, 22. ožujka 2023., srijeda. U Vojnom ordinarijatu biskup je predsjedao sastankom Koordinacijskog odbora za pripremu i provedbu 29. hodočašća Hrvatske vojske, policije i branitelja u Lourdes koje će se održati od 9. do 16. svibnja 2023. Nacionalno hodočašće održat će se u sklopu 63. međunarodnog vojnog hodočašća, čije je geslo ove godine: „... želim da ovdje izgrade kapelicu...“

Zagreb, 23. ožujka 2023., četvrtak. Biskup je u Vojnome ordinarijatu primio dr. Damira Truta ravnatelja civilne zaštite.

Donji Dolac, 26. ožujka 2023. nedjelja. U rodnome mjestu Donji Dolac u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji biskup je prije podne predvodio sv. misu za poginule mještane u II. svjetskome ratu. Nakon sv. mise kod središnjega križa na mjesnome groblju predmolio je molitvu odrješenja za sve stradale. Ukupno 319 ubijenih. S biskupom je koncelebrirao msgr. Pavao Banić župnik iz sv. Marka u Makarskoj i don Ivan Prelas župnik u Donjem Docu.

Plitvička Jezera, 31. ožujka 2023., petak. Na Plitvicama je svečano obilježena 32. obljetnica

akcije „Plitvice“ i pogibije hrvatskog redarstvenika Josipa Jovića. Biskup je sudjelovao na komemoraciji zajedno s biskupskim vikarom za pastoral MUP-a i redarstvenih službi vlč. Franom Musićem, vojnim kapelanom don Ivanom Blaževcem, policijskim kapelanima don Ivom Borićem i fra Ivicom Pavlovićem OFM.

Komemoraciji su nazočili predstavnici brojnih braniteljskih udruga, roditelji i rodbina poginulih te najviši predstavnici državnih vlasti, predsjednik RH Zoran Milanović te potpredsjednik Vlade RH i ministar unutarnjih poslova Davor Božinović. Pjevala je Policijska klapa „Sv. Mihovil“.

TRAVANJ 2023.

Zagreb, 2. travnja 2023., nedjelja Muke Gospodnje, Cvjetnica. Biskup je slavio sv. misu u Vojnome ordinarijatu. Blagoslov maslinovih grančica, čitanje Muke Gospodnje.

Zagreb, 5. travnja 2023., Veliki četvrtak. U kapeli Vojnog ordinarijata, u 11.00 sati, u sjedištu Vojnog ordinarijata na Ksaveru, biskup je slavio sv. misu posvete ulja s umirovljenim biskupom msgr. Jurjom Jezerincem i svećenicima koji djeluju u Vojnoj biskupiji. Na sv. misi su sudjelovali pomoćnici vojnih i policijskih kapelana, pripadnici MORH-ova Samostalnog odjela za potporu Vojnome ordinarijatu, pripadnici MUP-ove Samostalne službe za suradnju s Vojnim ordinarijatom, djelatnici kurije i Vojnog ordinarijata.

U 19.00 sati biskup je slavio misu Večere Gospodnje u kapelici Vojnog ordinarijata.

Zagreb, 7. travnja 2023., Veliki petak. Večernji obredi Velikog petka u Vojnome ordinarijatu u 19.00 sati. Predvodio je biskup vojni ordinarij. Propovijedao je vlč. Frano Musić, biskupski vikar za pastoral MUP-a.

Zagreb, 8. – 9. travnja 2023., Velika subota – Nedjelja Uskrsnuća Gospodnjega. U kapelici Vojnog ordinarijata proslavljeno je Vazmeno

bdijenje s početkom u 20.00 sati koje je predvodio vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan. U koncelecijaciji s vojnim ordinarijem bili su apostolski nuncij u RH msgr. Giorgio Lingua, umirovljeni vojni biskup msgr. Juraj Jezerinac, generalni tajnik HBK vlč. Krunoslav Novak, generalni vikar Vojnog ordinarijata don Marko Medo, biskupski vikar za pastoral MORH-a don Slavko Rajič, biskupski vikar za pastoral MUP-a vlč. Frano Musić i vojni kapelan iz Karlovca don Ivan Blaževac. Hvalospjev uskrсноj svijeći otpjevao je vlč. Krunoslav Novak, homiliju je održao biskup vojni ordinarij. Pod sv. misom biskup je podijelio i sakramente kršćanske incijacije. Na kraju obreda Vazmenoga bdijenja bio je blagoslov jestvina.

U nedjelju Uskrsnuća Gospodnjega biskup je predvodio danju misu u Vojnome ordinarijatu a propovijedao je generalni vikar don Marko Medo.

Valbandon (Fažana), 11. - 14. travnja 2023., utorak - petak. Biskup je sudjelovao na Proljeťnome studijskom susretu svećenika Vojnog ordionarijata, koji se održavao u Policijskome odmaralištu u Valbandonu (Fažana) u Istri.

Zagreb, 15. travnja 2023., subota. Papa Franjo prihvatio je odreknuće od službe zagrebačkog nadbiskupa metropolite kardinala Josipa Bozanića a novim zagrebački nadbiskup od danas je dosadašnji nadbiskup koadjutor zagrebački msgr. Dražen Kutleša.

Zagreb, 17. travnja 2023., ponedjeljak. U sjedištu HBK biskup je sudjelovao na sjednici za Caritas HBK. Sjednicu je sazvaо varaždinski biskup msgr. Bože Radoš.

Zagreb, 18. - 20. travnja 2023., utorak - četvrtak. Biskup je sudjelovao u sjedištu HBK na zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije.

Zagreb, 23. travnja 2023., nedjelja. U kapelici Vojnog ordinarijata biskup je poslijepodne predvodio sv. misu i propovijedao. Na sv.

misi sudjelovali su brojni članovi "Društva Poljićana sv. Jure" koji danas slave svoga nebeskog zaštitnika sv. Juru.

Zagreb, 24. travnja 2023., ponedjeljak. U Vojnome ordinarijatu biskup je sudjelovao na sjednici Koordinacijskog odbora za hodočašće u Lourdes.

Rim, 25. - 28. travnja 2023., utorak - petak. Od utorka navečer 25. do petka 28. travnja, biskup je boravio u Rimu. Odsjeo je u Zavodu sv. Jeronima. Vojni ordinarij i polaznici 25. naraštaja ratne škole "Ban Josip Jelačić" Hrvatskog vojnog učilišta, bili su na općoj audijenciji kod pape Franje, u srijedu 26. travnja.

Nakon audijencije biskup Bogdan proveo je polaznike kroz Baziliku sv. Petra gdje su pohodili i oltar s relikvijama sv. Ivana Pavla II. Obišli su i kriptu bazilike sv. Petra, grob pape Benedikta XVI. i drugih papa. Posebice su se zaustavili pred relikvijarom - grobom sv. Petra apostola. Zaustavili su se i pred spomen pločom kraj sakristije sv. Petra koja svjedoči o čvrstim četrnaeststoljetnim vezama hrvatskog naroda sa Svetom Stolicom.

Zagreb, 29. travnja 2023., subota. Sv. misa u bogoslužnome prostoru bl. Alojzija Stepinca povodom preuzimanja službe zagrebačkog nadbiskupa metropolite msgr. Dražena Kutleše. Koncelebrirali su: kardinal Josip Bozanić nadbiskup metropolit zagrebački u miru, nadbiskup metropolit zagrebački msgr. Dražen Kutleša, pomoćni biskup zagrebački msgr. Ivan Šaško, pomoćni biskup zagrebački msgr. Mijo Gorski, apostolski nuncij u RH msgr. Giorgio Lingua, nadbiskup metropolit đakovačko-osječki msgr. Đuro Hranić, nadbiskup metropolit vrhbosanski i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH msgr. Tomo Vukšić, umirovljeni nadbiskup metropolit riječki msgr. Ivan Devčić, nadbiskup metropolit ljubljanski msgr. Stanislav Zore, nadbiskup metropolit beogradski msgr. Laszlo Nemeth, nadbiskup zadarski msgr. Milan Zgrablić, apostolski upravitelj splitsko-makarski nadbiskup

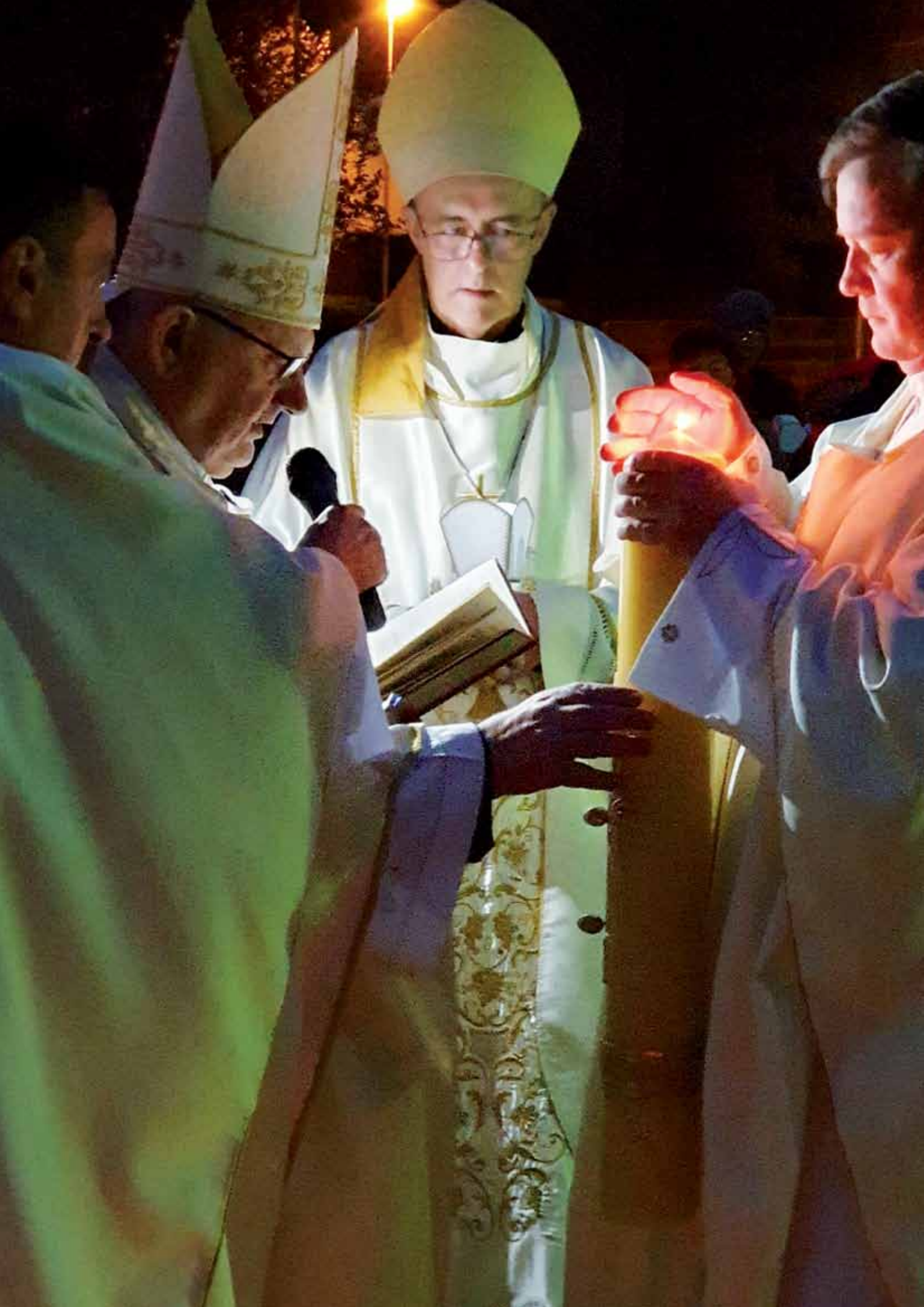
msgr. Želimir Puljić, apostolski nuncij u Sloveniji i apostolski delegat za Kosovo msgr. Jean-Marie Speich, biskup požeški msgr. Antun Škvorčević, biskup sisački msgr. Vlado Košić, biskup bjelovarsko-križevački msgr. Vjekoslav Huzjak, biskup varaždinski msgr. Bože Radoš, vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan, vladika križevački msgr. Milan Stipić, biskup porečki i pulski msgr. Ivan Štironja, biskup gospićko-senjski msgr. Zdenko Križić, biskup krčki msgr. Ivica Petanjek, biskup šibenski msgr. Tomislav Rogić, biskup dubrovački msgr. Roko Glasnović, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski msgr. Petar Palić, biskup banjalučki msgr. Franjo Komarica, biskup skopski i biskup BDM na nebo

uznesene - Strumica - Skopje za katolike istočnog obreda msgr. Kiro Stojanov, biskup Murske Sobote msgr. Peter Štumpf, vojni ordinarij RH u miru msgr. Juraj Jezerinac, biskup koadjutor Srijemske Mitrovice msgr. Fabijan Svalina, pomoćni biskup đakovačko-osječki msgr. Ivan Ćurić, redovnički provincijali, puno svećenika. Na sv. misi bili su predsjednik Hrvatskog Sabora Gordan Jandroković, predsjednik Vlade RH Andrej Plenković, više saborskih zastupnika, predstavnici političkih, kulturnih, vojnih, policijskih, županijskih, gradskih, općinskih, i drugih ustanova, roditelji novoga nadbiskupa metropolita Kutleše, rodbina... Sv. misu izravno je prenosila Hrvatska radio-televizija.

SADRŽAJ

PORUKA VOJNOG ORDINARIJA U RH MSGR. JURE BOGDANA ZA USKRS 2023.....	3
SVETA STOLICA.....	5
Poruka Svetoga Oca Franje za XXXI. Svjetski dan bolesnika	5
Poruka Svetoga Oca Franje za Svjetski dan molitve za zvanja 2023.	7
Poruka Svetoga oca Franje za 57. Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija.....	10
Poruka Svetoga oca Franje za korizmu 2023. godine.....	13
Poruka Svetoga oca Franje za 97. Svjetski dan misija.....	15
Poruka Dikasterija za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života u povodu 27. Dana posvećenog života	19
HRVATSKI BISKUPI.....	21
Priopćenje s 25. zajedničkog zasjedanja HBK i BK BiH	21
Priopćenje s izvanrednog zasjedanja HBK-a.....	23
Priopćenje sa 66. zasjedanja Sabora HBK.....	24
Poruka varaždinskog biskupa msgr. Bože Radoša, predsjednika Hrvatskog Caritasa prigodom Nedjelje Caritasa 2022.	26
Poruka prigodom Dana posvećenog života 2023. godine.....	28
Poruka riječkog nadbiskupa msgr. Mate Uzinića, predsjednika Vijeća HBK za život i obitelj, za Dan života 2023.....	31
Poruka varaždinskog biskupa msgr. Bože Radoša, predsjednika Hrvatskog Caritasa za Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini	33
Propovijed vojnog ordinarija msgr. Jure Bogdana povodom 5. obljetnice smrti o. fra Josipa Marcelića	36
Homilija vojnog ordinarija msgr. Jure Bogdana povodom 30. obljetnice VRO Maslenica	39
Propovijed vojnog ordinarija msgr. Jure Bogdana na misi za žrtve pobijene u Donjem Docu 26. III. 1944. - 26. III. 2023.....	42
Propovijed požeškog biskupa msgr. Antuna Škvorčevića povodom 28. obljetnice vojno-redarstvene operacije „Bljesak“	46
Molitva Majci Božjoj za Domovinu	48
Razgovor vojnog ordinarija za Svjetlo riječi	49
Razgovor vojnog ordinarija msgr. Jure Bogdana za „Slobodnu Dalmaciju“	53
PROMIŠLJANJA.....	58
Želimir PULJIĆ, Uz desetu obljetnicu izbora pape Franje.....	58
Slavko RAJIĆ, In memoriam Benedikt XVI, papa u miru	64
Marko TROGRLIĆ, Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata (1975. – 1984.), Ususret 50. godišnjici od početka hrvatskih jubilejskih gibanja.....	81
IZ UREDA VOJNOG ORDINARIJATA	87
DEKRETI I IMENOVANJA.....	96

IZVJEŠĆA I DOGAĐAJI	97
Posjet 25. naraštaja Ratne škole „Ban Josip Jelačić“ Vojnom ordinarijatu	97
Božićno čestitanje u Vojnom ordinarijatu i godišnje izvješće o radu Vojne biskupije	97
31. obljetnica HVU „Dr. Franjo Tuđman“	99
30. obljetnica osnutka 7. gardijske brigade „Puma“	100
Misa zadušnica za preminulog papu emeritusa Benedikta XVI.	101
30. obljetnica vojno-redarstvene operacije „Maslenica“	102
Pješačko hodočašće u Krašić	105
Proslava Dana vojne kapelanije „Blaženi Alojzije Stepinac“ u Zapovjedništvu Hrvatske kopnene vojske.....	106
Proslava Dana policijske kapelanije „Blaženi Alojzije Stepinac“ u Virovitici	108
Duhovne vježbe za svećenike Vojnog Ordinarijata	109
Dan vojne kapelanije „Sv. Valentin“ i 29. obljetnica Počasno-zaštitne bojne	111
Vojni ordinarij predslavio svetu misu povodom Dana civilne zaštite.....	113
Križni put hrvatske vojske, policije i branitelja na zagrebačkome Ksaveru.....	115
Svetkovina sv. Josipa, zaštitnika Ratne škole „Ban Josip Jelačić“	120
Obilježavanje Dana 93. krila Hrvatskog ratnog zrakoplovstva	121
Korizmena duhovna obnova za djelatnike Zapovjedništva za obuku i doktrinu	123
32. obljetnica akcije „Plitvice“ i pogibije Josipa Jovića	124
Cvjetnica u Vojnom ordinarijatu	125
Misa posvete ulja u Vojnom ordinarijatu	125
Sveta misa Večere Gospodnje	127
Obredi Velikog petka u Vojnom ordinarijatu	128
Vazmeno bdjenje u Vojnom ordinarijatu.....	130
Uskrs u Vojnom ordinarijatu	131
Proljetni susret svećenika Vojnog ordinarijata.....	133
Vojni ordinarij i polaznici XXV. naraštaja Ratne škole na audijenciji kod pape Franje.....	136
28. obljetnica vojno-redarstvene operacije „Bljesak“	137
Obilježena 32. obljetnica pogibije dvanaest hrvatskih redarstvenika u Borovu	140
Obilježena 25. godišnjica smrti ministra obrane Gojka Šuška	141
Sveta misa o blagdanu sv. Florijana i Dana vatrogastva.....	142
Papa Franjo imenovao msgr. Ivana Štironju biskupom Porečke i Pulske biskupije.....	144
Msgr. Želimir Puljić apostolski upravitelj splitsko-makarske nadbiskupije.....	145
Msgr. Dražen Kutleša nadbiskup metropolit zagrebački	146
IZ KRONIKE VOJNOG ORDINARIJA MSGR. JURE BOGDANA	148
SADRŽAJ.....	158

*Vazmeno bdjenje u Vojnom ordinarijatu RH
Zagreb, 8. travnja 2023.*

